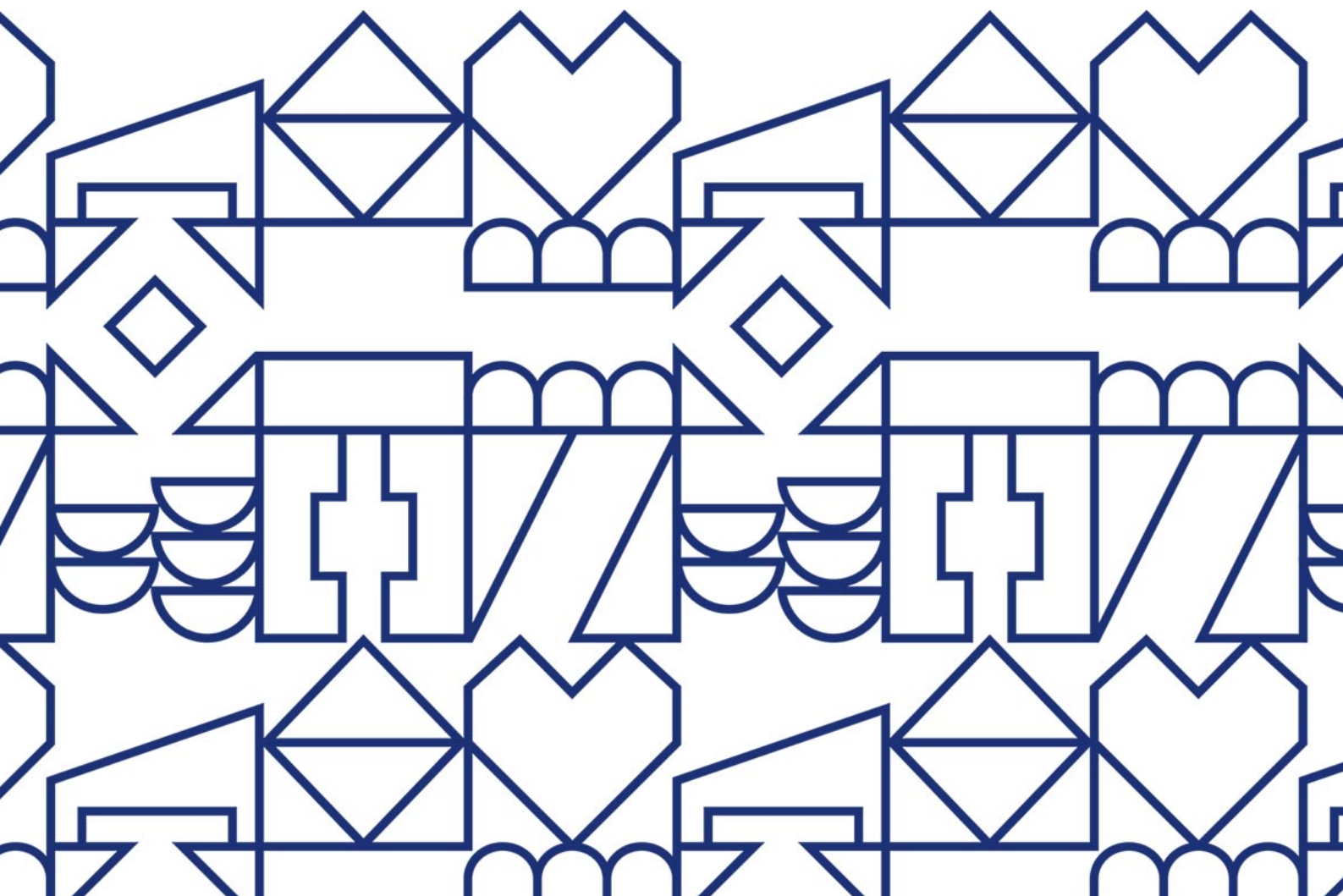

Seinäjoki

Tilinpäätös 2023

TILINPÄÄTÖS 2023

I	TOIMINTAKERTOMUS	1
1.	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	1
1.1	Kaupunginjohtajan katsaus.....	1
1.2	Kaupungin hallinto ja henkilöstö	3
1.3	Yleinen taloudellinen kehitys	10
1.4	Kaupungin toiminnan ja talouden kehitys sekä muut olennaiset tapahtumat	13
1.5	Ympäristö osana kaupungin toimintaa	29
1.6	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	31
2.	Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	38
2.1	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	40
2.2	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	42
3.	Tilikauden tulos ja toiminnan rahoitus	45
3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	45
3.2	Toiminnan rahoitus	51
4.	Rahoitusasema ja sen muutokset	53
5.	Kokonaistulot ja -menot	59
6.	Kaupunkikonsernin toiminta ja talous	60
6.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä.....	60
6.2	Kaupunkikonsernin toiminnan ohjaus	62
6.3	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	62
7.	Tilikauden tuloksen käsittely.....	69
II	TOTEUTUMISVERTAILU	70
8.	Käyttötalous, investoinnit ja rahoitus	70
8.1	Käyttötalouden ja tavoitteiden toteutumiset	70
8.2	Tuloslaskelmaosan toteutumiset	130
8.3	Investointien toteutuminen	132
8.4	Rahoitusosan toteutuminen	134
8.5	Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	135
III	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	136
9.	Tuloslaskelma	136
10.	Rahoituslaskelma	137
11.	Tase	138
12.	Konsernilaskelmat	140
IV	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	144
V	ERIYTETYT LASKELMAT	170
13.	Seinäjoen kaupungin eriytetyt laskelmat	170
13.1	Ravintolapalvelu	170
13.2	Tuotemyynti	170
13.3	Tukipalvelut	171
13.4	Vuokraustoiminta	171
VI	ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	172
VII	LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA	173

I TOIMINTAKERTOMUS

TILINPÄÄTÖS

I TOIMINTAKERTOMUS

1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Vuotta 2023 leimasi yleinen taloustilanteen epävarmuus johtuen pääasiassa Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan ja sitä seuranneista laajoista Venäjä-pakotteista. Yleinen talous heikentyi Euroopassa ja inflaatio pysyi yhä korkealla. Suomen turvallisuusasemaa vahvisti Suomen liittyminen sotilasliitto Natoon, mutta geopoliittinen tilanne on maailmassa kiristynyt.

Suomen talous on taantumassa, eritoten rakennusalan ja asuntokaupan matalasuhdanne näkyy, valitettavasti myös Seinäjoella.

Kaupungin tilinpäätösvuosi 2023 on kahtia jakautunut:

- Huolta aiheuttaa emokaupungin taloudellisesti heikompi tulos: talouden tunnusluvut heikkenivät merkittävästi edellisvuodesta, tilikauden vertailukelpoisen tuloksen ollessa kertaluontoiset, Aallokkoa koskevat 10 milj. euron alaskirjaukset huomioituna -3,5 milj. euroa alijäämäinen, ja ilman em. oikaisua -13,5 milj. euroa alijäämäinen.
- Kaupunkikonsernina taloudellinen vertailukelpoinen tulos on emokaupunkia parempi, poikkeuseristä oikaistuna +8,7 milj. euroa. Oikaisematon tilikauden tulos rahoituserien jälkeen jää kuitenkin vain -1,3 milj. euroon. Velkamäärä jatkoi laskuaan 641 euroa/asukas ja on nyt 8 694 euroa/asukas. Koko konsernin lainakanta on yhä suuri 575,1 milj. euroa, kun se vuotta aiemmin oli 608,9 milj. euroa. Seinäjoen kaupunkikonsernin taseen kertyneet ylijäämät ovat yhä vahvalla tasolla +113,9 milj. euroa.

Talouden painopiste hyvinvointialueuudistuksen jälkeen on yhä enemmän konsernitason tarkastelussa, koska sen suhteellinen painoarvo on kasvanut emokaupunkiin nähden. Konsernissa tuotetaan myös paljon kuntapalveluja mm. koulutukseen, energiatuotantoon, yrittäjyyteen, asumiseen ja tapahtumiin liittyen. Toisaalta emokaupunki vastaa tärkeistä koulutus-, elinvoima- ja kaupunkiympäristöpalveluista ja merkittävästä osasta investoinneista.

Emokaupungin taseen kumulatiivinen ylijäämä +20,8 milj. euroa tarvitsee vahvistavia toimia, sillä käyttötalouden oikaistu toimintakatteen kasvu vuonna 2023 oli niinkin suuri kuin 6,5 %. Erityisesti sivistyspalvelujen kasvu on liian suurta ollen lähes 10 %. Palveluissa menokehitys oli puolittunut edellisen kolmen viime vuotta edeltävän vuoden aikana noin 4 %:n tasolle, mutta nyt toteutuma oli selkeästi heikompi. Tähän kehitykseen ei voida tyytyä. Tilanne vaatii päätöksentekoa nimenomaan talouspainotteisesti.

Maanmyyntituloja saatiin viime vuonna hyvin olosuhteisiin nähden eli 2,7 milj. euroa, mutta 4 milj. euroa tavanomaista vähemmän. Nettokorkokulut kasvoivat menokehityksen heikentyessä korkeamman koron aikana -6 milj. euroa emokaupungin velkataakan lisääntyessä (lainamäärä 360,3 milj. euroa). Taantuma näkyi jo nyt

siinä, että verotulojen kasvu ei ollut loppuvuodesta niin vahvaa kuin yleensä. Myös työttömyysluvut kasvoivat ollen kuitenkin maan sisäisessä vertailussa hyvää tasoa.

Seinäjoella on edelleen Suomen paras yritysilmasto, käy ilmi myös Elinkeinoelämän Keskusliiton kuntaranking-tutkimuksessa (2023). Yrittäjäyys on kaupunkistrategian kärkiteemoja. Seinäjoen asukasluku on nyt historian korkein eli 66 157, ja tässä oli kasvua edelliseen vuoteen +1,3 % (+834). Etenkin kansainvälinen muutto Seinäjoelle on voimistunut ja oli ensi kertaa suurempaa kuin maan sisäinen nettomuutto.

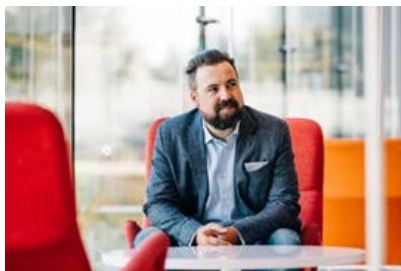
Kaupunki investoi merkittävästi myös vuonna 2023. Läpi 2020-luvun jatkuva, 2030-luvullekin ulottuva ja suurin investointikokonaisuus, Asemanseudun rakentaminen alkoi. Ensimmäiset kohteet ml. perhekeskus Aallokko ovat valmiit 2024. Kaupungin nettoinvestoinnit viime vuonna olivat lähes 33 milj. euroa ja kaupunkikonsernina yli 60 milj. euroa. Uusia kouluja valmistuu vuonna 2024 kaksi, samoin kuin kaksi suurempaa päiväkotilajennusta.

Kaupungin talouden vuotuinen kestävyysvaje on vuoden 2023 lopussa noin 7-8 milj. euroa, mikä vastaa puolen kunnallisveroprosentin verran sopeuttamistarvetta, rakenteellisia muutoksia, uudistuksia ja lisätuloja kestäväan talouden tasoon pääsemiseksi. Tätä työtä tehdään jo keväällä 2024. Vuoden 2025 talousarviovalmistelussa ko. kestävyysvaje on tärkeää kuroa umpeen, jotta velkaantuminen saadaan kääntymään laskuun ja toisaalta investointikyvykyys ja palvelut pidettyä pidemmällä tähtäimellä yhä hyvällä tasolla kaupungin kasvaessa. Velkamäärän laskemiseen tarvitaan emokaupungissa +10 milj. euron tuloksia. Siitä on syytä pitää tavoitteena kiinni.

Kuntakentällä ja yleisessä taloudessa vaikeat ajat ovat edessä. Siksi nyt on taloudenpidossa onnistuttava. Valtion miljardien eurojen sopeutustoimet näkyvät huoletuttavasti valtionosuuksissa niiden erittäin suurena pienentymisenä. Valtion jo päättämät ylimääräiset säästötoimet valtionosuusleikkauksina merkitsevät kuntatalouteen isoja vaikeuksia, mikäli valtio ei niitä kompensoi kunnille keväällä kehysriihen yhteydessä. Seinäjoen kaupungille tämä merkitsisi noin 7 milj. euroa/vuosi vuosina 2025-2027, tämä tarkoittaa 0,5 %-yksikköä kunnallisveroihin korotusta ilman että kaupungin taloudellinen tilanne yhtään paranee. Kyseessä on tärkeä edunvalvontakysymys kunnille.

Kaupunki jatkaa strategiansa mukaisesti hyvää työtä Seinäjoella kasvun eteen, mutta tulee tekemään systemaattisesti toimia myös terveen talouden eteen. Siksi tiedolla johtamiseen panostetaan aiempaa enemmän. Samalla meidän on uskallettava uudistua palveluissa rohkeasti. Yhteisellä tekemisellä ja yksituumaisella päätöksenteolla kurssi korjataan taas paremmaksi.

Kaupungin asukkaille, yhteistyökumppaneille, luottamushenkilöille ja koko henkilöstölle kiitos vuodesta 2023.

Jaakko Kiiskilä
kaupunginjohtaja

1.2 Kaupungin hallinto ja henkilöstö

Nykyinen valtuusto aloitti toimintansa kunnallisvaalien jälkeen elokuussa 2021. Vuoden 2023 aikana pidettiin 10 kokousta.

Valtuuston kokoonpano on ohessa.

Valtuuston puheenjohtajisto

Pasi Kivisaari, valtuuston puheenjohtaja, Suomen Keskusta
Kimmo Heinonen, valtuuston 2.varapuheenjohtaja, Kansallinen Kokoomus
Harry Wallin, valtuuston 2.varapuheenjohtaja, SDP

Valtuuston kokoonpano

Suomen Keskusta (15)

Flinkkilä Anne, Homi Kari, Isopahkala Olli, Karhu Johannes, Kivisaari Pasi, Konttas Juha, Luotola Mikael, Mäenpää Mervi, Nuottivaara Esa, Ojaniemi Kati, Pajulammi Martti, Peltonen Jouko, Sihto Paula, Turenus Irene, Ylinen Aki

Kansallinen Kokoomus (14)

Ahokas Noora, Ahopelto Satu, Aila Mikko, Hakala Marko, Heinonen Kimmo, Keskinen Heikki, Koivisto Veikko, Kuisla Reima, Luhtala Jesse, Panu Jarkko, Risikko Paula, Ristilä Raimo, Ylisiurua-Hemminki Satu, Ylä-Autio Ilmari

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (6)

Jokiranta Harri, Lehtola Eetu, Penttilä Sirkka, Perkiö Seppo, Rijal Gobinda, Wallin Harry

Suomen Kristillisdemokraatit (3)

Nummensalo Kati, Rantanen Kimmo, Ruotsala Aki

Perussuomalaiset (8)

Ala-Riihimäki Jarkko, Haapasalmi Hannu, Hyvönen Ilkka, Lepistö Petri, Merivirta Tommi (25.9.2023 alkaen), Niemi Heikki, Palmen Jukka (25.9.2023 asti), Valtamäki Erkki

Vihreä liitto (3)

Ala-Kokko Laura, Muilu Mikko, Ojajärvi Tuomas,

Vasemmistoliitto (2)

Jussila Noora, Knuutila Antti

Sitoutumaton

Kattelus-Kilpeläinen Piia,

Nykyinen kaupunginhallitus aloitti toimintansa kuntavaalien jälkeen elokuussa 2023. Vuoden 2023 aikana pidettiin 28 kokousta.

Kaupunginhallituksen kokoonpano on ohessa.

Kaupunginhallituksen puheenjohtajisto 16.8.2023 saakka

Risikko Paula, kaupunginhallituksen puheenjohtaja, Kansallinen Kokoomus
Ylinen Aki, kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja, Suomen Keskusta
Kattelus-Kilpeläinen Piia, kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja, Perussuomalaiset

Kaupunginhallituksen puheenjohtajisto 16.8.2023 alkaen

Risikko Paula, kaupunginhallituksen puheenjohtaja, Kansallinen Kokoomus
Ylinen Aki, kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja, Suomen Keskusta
Valtamäki Erkki, kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja, Perussuomalaiset

Kaupunginhallituksen kokoonpano 16.8.2023 saakka

Suomen Keskusta (4)

Karhu Johannes, Mäenpää Mervi, Ojaniemi Kati, Ylinen Aki

Kansallinen Kokoomus (4)

Kuisla Reima, Luhtala Jesse, Risikko Paula, Ahokas Noora

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (1)

Penttilä Sirkka

Vihreät (1)

Ojajärvi Tuomas

Perussuomalaiset (2)

Kattelus-Kilpeläinen Piia, Valtamäki Erkki

Vasemmistoliitto (1)

Knuuttila Antti

Kaupunginhallituksen kokoonpano 16.8.2023 alkaen

Suomen Keskusta (4)

Karhu Johannes, Mäenpää Mervi, Ojaniemi Kati, Ylinen Aki

Kansallinen Kokoomus (3)

Kuisla Reima, Luhtala Jesse, Risikko Paula

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (2)

Behm Niina, Lehtola Eetu

Vihreät (1)

Ojajärvi Tuomas

Perussuomalaiset (2)

Peltola Minna, Valtamäki Erkki

Kristillisdemokraatit (1)

Nummensalo Kati

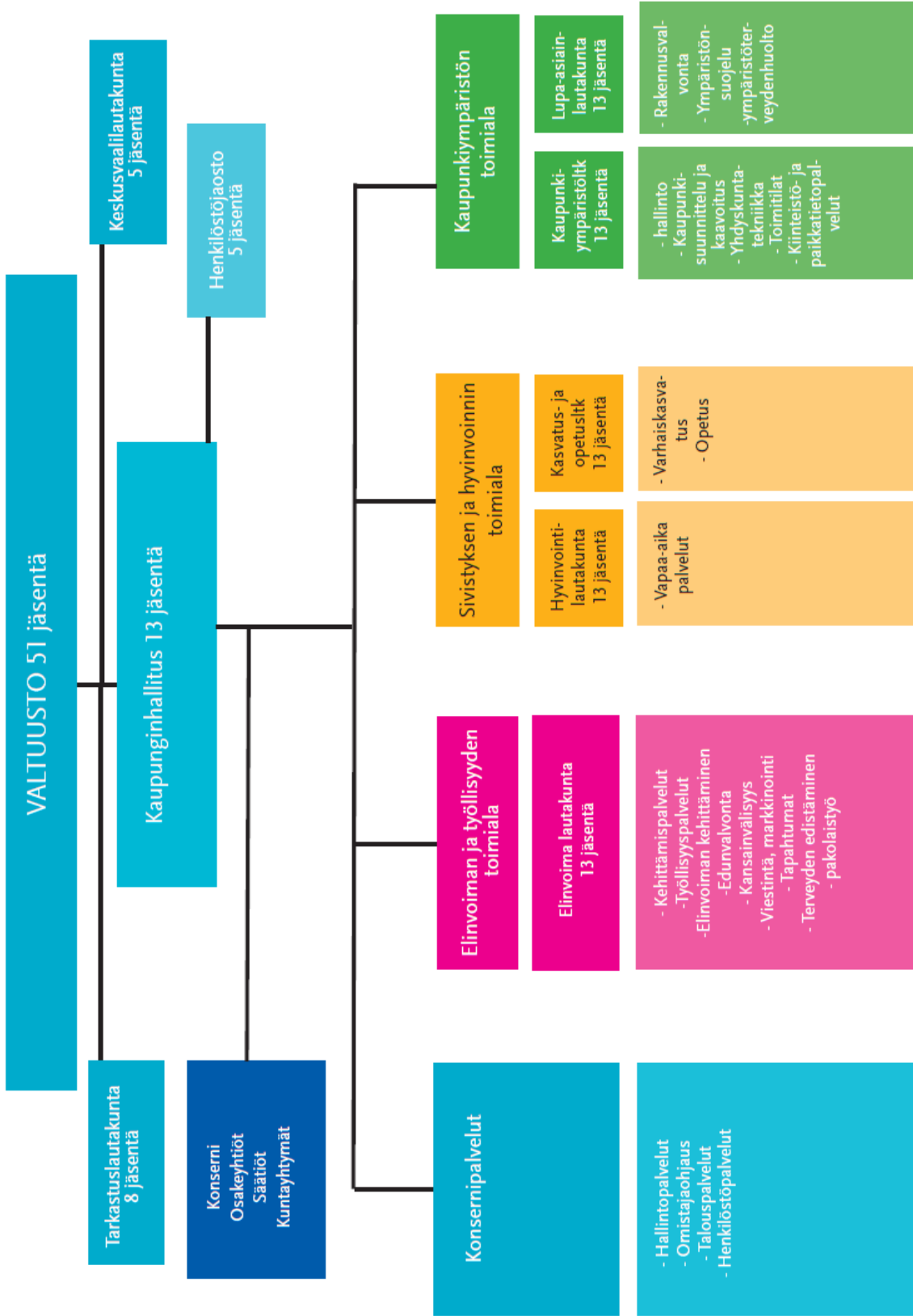
Eri lautakunnista ja jaostoista on ohessa selvitetty asianomaisen toimielimen puheenjohtajisto ja kokoukset 2023:

Jaostot ja lautakunnat	Kokoukset
Henkilöstöjaosto puheenjohtaja Mikael Luotola varapuheenjohtaja Paula Sihto	10
Elinvoimalautakunta puheenjohtaja Sirkka Penttilä (1.8.2023 alkaen) puheenjohtaja Mikko Muilu (31.7.2023 saakka) varapuheenjohtaja Petri Lepistö	8
Hyvinvointilautakunta puheenjohtaja Paula Sihto varapuheenjohtaja Marko Hakala	9
Kasvatus- ja opetuslautakunta puheenjohtaja Jouko Peltonen varapuheenjohtaja Noora Ahokas	9
Kaupunkiympäristölautakunta puheenjohtaja Heikki Keskinen varapuheenjohtaja Juha Konttas	11
Keskusvaalilautakunta puheenjohtaja Eeva Korpi-Hyövälti varapuheenjohtaja Liisa Talvitie	3
Lupa-asiaintlautakunta puheenjohtaja Heikki Niemi varapuheenjohtaja Seppo Perkiö	10
Tarkastuslautakunta puheenjohtaja Jarkko Panu (19.6.2023 alkaen) puheenjohtaja Aki Ruotsala (19.6.2023 saakka) varapuheenjohtaja Paula Sihto	14

Kaupungin hallinto-organisaatio on oheisen organisaatiokaavion mukainen:

Organisaatio ja toimielinten keskeiset tehtävät 1.1.2023 alkaen

Kaupungin viranhaltijaorganisaatio

Viranhaltijaorganisaatio

Kaupunginjohtaja
Jaakko Kiiskilä

TARKASTUSTOIMI

tarkastuspäällikkö
Kati Keskinen

KONSERNIYHTEISÖT

hallintojohtaja Jari Jokinen

KONSERNIPALVELUT

- **Hallintopalvelut**
hallintojohtaja Jari Jokinen
- **Henkilöstöpalvelut**
henkilöstöjohtaja Eija Pienimäki
- **Talouspalvelut**
rahoitusjohtaja Mika Itänen

SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA

sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Antti Takala

- **Hallinto** (Antti Takala)
- ↳ **taluspäällikkö** (Satu Lammi)
- **Varhaiskasvatus** (Ajja-Maria Näsänen)
- **Perusopetus** (Marika Ojala)
- **Eriityspalvelut** (Ville Järvi 15.8.23 saakka) (Henna Malila 16.8.23 alkaen)
- **Lukiokoulutus** (Antti Takala)
- **Kansalaisopisto** (Teppo Latvanen)
- **Kulttuuritoimi** (Leena Kråknäs)
- **Kirjastoimi** (Kirsti Lämsikallio)
- **Museotoimi** (Susanna Tyrväinen)
- **Liikuntatoimi** (Jari Mäkelä)
- **Nuorisotoimi** (Pekka Hautamäki)

ELINVOIMAN JA TYÖLLISYDEN TOIMIALA

elinvoimajohtaja
Erkki Välimäki

- **Elinvoiman kehittäminen** (Erkki Välimäki)
- **Kehittämispalvelut** (Sami Mäntymäki)
- **Työllisyyspalvelut** (Ilkka Rintala)
- **Edunvalvonta** (Erkki Välimäki)
- **Kansainvälisyys** (Jaana Hurme)
- **Viestintä** (Krista Rintala)
- **Markkinointi** (Anu Männikkö)
- **Tapahtumat** (Kirsi Kivisaari)
- **Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen** (Henna Rantasaari)
- **Pakolaistyö** (Raakel Pöyry)

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

kaupunkiympäristöjohtaja
Juha Takamaa

- **Hallinto** (Juha Takamaa)
- ↳ **hallintopäällikkö** (Juha Ahonen)
- ↳ **taluspäällikkö** (Tarja Lehtinen)
- **Yhdyskuntatekniikka** (Joni Uvila)
- **Kaupunkisuunnittelu ja -kaavoitus** (Martti Norja)
- **Kiinteistö- ja paikkatietopalvelut** (Mirja Jatkola)
- **Toimitilat** (Jussi Aittoniemi)
- **Rakennusvalvonta** (Kajja Helenius)
- **Ympäristönsuojelu** (Henna Latva-Kiskola)
- **Ympäristöterveydenhuolto** (Virpi Ala-Risku)

Kaupungin henkilöstön osalta valmistellaan erillinen henkilöstötilinpäätös.

Taulukko. Henkilöstömäärät palvelukeskuksittain vuoden 2023 lopussa ja henkilöstömäärän kehitys 2014-2023:

Palvelukeskus 31.12.2023	Vakinaiset	Sijaiset	Määräaikaiset	Työllistetyt	Yhteensä	Yht. ilman työllistettyjä
Palvelukeskus	Yhteensä					
*10 KONSERNIPALVELUT yht.	91	4	3	0	98	98
*40 SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN TOIMILA yht.	1 651	192	326	2	2 171	2 169
*60 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA yht.	485	28	43	1	557	556
*70 ELINVOIMAN JA KILPAILUKYVYN TOIMIALA yht.	43	4	12	31	90	59
Yhteensä 2023	2 270	228	384	34	2 916	2 882
Yhteensä 2022	3 624	550	536	47	4 757	4 710
Yhteensä 2021	3 452	624	479	61	4 616	4 555
Yhteensä 2020	3 348	605	436	49	4 438	4 389
Yhteensä 2019	3 269	664	440	43	4 416	4 373
Yhteensä 2018	3 212	638	465	56	4 371	4 315
Yhteensä 2017	3 170	540	454	47	4 211	4 164
Yhteensä 2016	3 177	529	397	48	4 151	4 103
Yhteensä 2015	3 188	529	349	17	4 083	4 066
Yhteensä 2014	3 185	578	350	36	4 149	4 113

Vakinaisen henkilöstön kokonaismäärä oli vuoden 2023 lopussa 2 270 henkilöä ja se väheni hyvinvointialueelle siirtyneet pelastuslaitoksen ja sosiaali- ja terveyspalvelujen henkilöstön (yht. 1 439 vakinaista) sisällyttäen vuoden 2022 vertailussa huomioiden -1 354 henkilöllä.

Kaupunkiin jääneillä toimialoilla vakinaisen henkilöstön määrä lisääntyi yhteensä 65:llä mukaan lukien ympäristöterveydenhuollon siirtymisen sosiaali- ja terveystoimialalta kaupunkiympäristön toimialalle (43 vakinaista).

Ilman vakinaisen henkilöstön sijaisia ja ilman työllistettyjä vakinaisen ja määräaikaisen henkilöstön kokonaismäärä on vuoden 2023 lopussa on 2 654 henkilöä.

Kun kokonaishenkilöstömäärään lasketaan myös sijaiset ja määräaikaiset työntekijät, on henkilöstömäärä vuoden 2023 lopussa 2 882 ja siinä on vähennystä edelliseen vuoteen (hyvinvointialueelle siirtyneet huomioiden) -38,8 %. Kun vertaillaan kaupunkiin jääneiden toimialojen henkilöstömäärän muutosta, väheni se yhteensä -14 henkilöllä eli -0,5 % (huomioiden jääneiltä toimialoilta hyvinvointialueelle siirtymisen ja ympäristöterveydenhuollon sisäisen siirtymisen).

Kuvio. Vakinaisen henkilöstön määrän kehitys vuosina 2014–2023:

Vakituisen henkilöstömäärän lisääntyminen suhteessa määräaikaiseen henkilöstöön antaa työyhteisöille vakautta, mutta tuo myös tehokkuutta. Tarkoituksenmukaista on pitää tavoitteena Seinäjoen kaupungin vakituisen henkilöstömäärän osuuden nostamista yli 80 %:iin kokonaishenkilöstömäärästä henkilöittäin ja 85 %:iin henkilötyövuosissa. Vuonna 2023 vakinaisten osuus henkilötyövuosissa oli 83,12 % (ed. vuonna 85,9 %).

Henkilötyövuodet (HTV) olivat vuonna 2023 yhteensä 2305 (vuonna 2022: 3 499 sisältäen hyvinvointialueelle 2023 siirtyneen henkilöstön). Vakinaisten osuus: HTV 83,1 % (vuonna 2022: 85,9 %)

Henkilöstökulujen hallinnalla on tärkeä merkitys myös taloudellisesti. Henkilöstökulut sivukuluineen vuonna 2023 ovat yhteensä 139,5 milj. euroa (ed. vuonna 128,3 milj. euroa, kun sotepalvelut ja pelastuslaitoksen on pois huomioituna), lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 11,2 milj. euroa eli +8,7 %. Kaupungin palkat ja palkkiot kasvoivat vuonna 2023 +8,0 % ja henkilöstösivukulut +12,0 %.

Kahtena edellisenä vuonna henkilöstökulut olivat 219,3 milj. euroa (v. 2022) ja 203,4 milj. euroa (v. 2021).

Sairauspoissaolot ovat vähentyneet merkittävästi vuoden 2023 aikana. Työhyvinvointiin ja varhaiseen tukeen on tärkeää tehdä panostuksia, sillä näillä on myönteisiä vaikutuksia myös henkilöstökustannuksiin. Osaavan työvoiman saatavuus on kasvava haaste ja siihen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Painopisteinä tulee säilyttää osaamisen ylläpitäminen ja päivittäminen samalla, kun panostetaan hyvään johtamiseen ja työhyvinvoinnin edistämiseen.

1.3 Yleinen taloudellinen kehitys

Vuonna 2023 oli yleisessä taloudessa isoa epävarmuutta lisääviä tekijöitä: Venäjän sota Ukrainassa (24.2.2022-) ja sen vuoksi Venäjälle asetetut talouspakotteet ja niiden vaikutus etenkin yleiseen talouteen Euroopassa. Epävarmuutta lisäsivät myös inflaation korkea taso, samoin kuin inflaatiota seuranneet Keskuspankkien ohjaukorkonostot ja lainakorkojen merkittävä nousu, sekä Kiinan koronasulut. Kuluttajien luottamus talouteen heikentyi, myös rakentaminen ja asuntokauppa hiipui ja rakennusala vajosi Euroopassa ja Suomessa matalasuhdanteeseen.

Venäjän sota ja sitä seuranneet pakotteet on yhä merkittävä vaikuttava tekijä yleiseen talouteen, mutta myös turvallisuuteen. Suomen turvallisuusasemaa vahvisti Suomen liittyminen sotilasliitto Natoon, mutta kokonaisuutena geopolitiittinen tilanne on kiristynyt. Myös Kiinan ja Yhdysvaltojen väliset jännitteet sekä Israelissa Gazan ja sen lähialueilla käytävä sota näkyvät geopolitiittisena epävarmuutena.

Valtiovarainministeriön talouskatsauksessa (talvi 2023) todetaan, että Euroalueen talouskasvu on pysähtynyt loppuvuonna 2023. Kokonaistuotanto supistui vuoden kolmannella neljänneksellä. Erityisesti Saksan teollisuuden näkymät ovat vaikeat. Euroalueen teollisuuden ja palveluiden ennakoivat indikaattorit ovat tasaantuneet heikolle tasolle. Inflaatio on hidastunut johtaen rahapolitiikan keventymiseen liittyvien odotusten aikaistumiseen. Rakentaminen on useassa maassa syvässä kriisissä.

Vuonna 2023 alkaneen taantuman pitkittymistä Euroalueella ja Suomessa pidetään laajasti melko varmana, kasvun näkymät ovat sen verran heikot. Talous on saanut viime vuosien poikkeusoloissa aikaisempaa voimakkaammin. Nopeiden suhdannevaihteluiden ohella talousnäkymät ovat eronneet myös toimialoitain voimakkaasti, kun koronaan liittyvät rajoitustoimet ovat suunnanneet kysyntää erilaisen yritystoiminnan, kuten ruokakauppojen, verkkokaupan ja palveluiden, välillä. Markkinoiden kysynnän ja tarjonnan kohtaanto-ongelmia on lisännyt myös Venäjän sota Ukrainassa.

Työllisyystilanne on toistaiseksi pysynyt kohtuullisen hyvänä taantumaluvuista huolimatta. Luvut ovat kuitenkin heikentyneet ja riski työttömyyden voimakkaammasta kasvusta on kuitenkin lisääntynyt loppuvuonna 2023, mm. rakennusalan ahdingon vuoksi. Koko maan työllisyysaste vuonna 2023 oli 73,6 % ja tilastokeskuksen seuraama työttömyysaste 7,2 %, kun vastaavat luvut olivat vuotta aiemmin 73,8 % ja 6,8 %. Työ- ja elinkeinoministeriön tilastoimat työttömyysluvat olivat vuonna 2023 seuraavat: koko maan työttömyysaste oli 11,2 % (ed. vuonna 9,9 %). Työmarkkinoiden suurimmat pitkän aikavälin ongelmat ovat työn kysynnän ja tarjonnan riittämättömyys sekä osaavan työvoiman puute, on arvioinut Valtiovarainministeriö tule-

vaa työllisyysastekehitystä. Keinovalikoimassa on mm. työttömyysetuuksien leikkaaminen, rakenteellisen työttömyyden alentaminen, työmarkkinoilla paikallisen sopimusmahdollisuuden laajentaminen sekä työllisyyden kuntakokeilut, joiden myötä suomalaista työllisyysjärjestelmää ollaan uudistamassa.

Valtion talousarvio 2024 on -11,5 mrd. euroa alijäämäinen. Eritoten säästötoimia kohdistetaan valtion talousarviossa merkittävässä määrin etenkin sosiaalietuuksiin, mutta myös hyvinvointialueille, lisäksi indeksijäädytykset ja kuntien näkökulmasta ennakoitua suurempi sote-tasaus hyvinvointialueiden hyväksi näkyvät merkittävinä valtionosuusvähenyksinä kunnissa. Valtionyhtiöiden omistuksia todennäköisesti myydään 4 mrd. euron investointiohjelman rahoittamiseksi. Hallituksen tavoitteena on ennätyksellisen suuret 6 miljardin euron sopeutustoimet julkiseen talouteen velkaantumisen taittamiseksi. Helmikuussa 2024 valtiovarainministeriö ilmoitti, että tämän lisäksi on lisäsopeutustarvetta kuluvalla eduskuntakaudella, olisi jopa 3 miljardia euroa, taustalla mm. hyvinvointialueiden heikot talousluvut. Tämä ennakoi rajuja säästötoimia julkiselle sektorille.

Kuntarahoitus syyskuussa 2023 julkaisemassa ennusteessaan ennakoi kunnille 400 milj. euron vuotuista, pysyvää vähennystä tulopohjaan. Kuntien talousnäköymistä ennakoidaan yleisesti hyvin vaikeaa lähivuosille.

Euroalueella inflaatio oli viime vuonna keskimäärin 5,4 % ja Suomessa 4,3 % (lähde: Euroopan komissio). Pohjainflaatio eli hintojen nousu, josta on poistettu ruuan ja energian hintojen nousun vaikutus, on kuitenkin kokonaisindeksin muutosvauhtia korkeammalla tasolla. Pohjainflaatiota nostattaa muun muassa ansioiden nousu palvelualoilla. Hintojen noususta myös iso osa tulee kuluvana vuonna korkokustannuksista ja palveluista.

Keskuspankit eli EKP Euroopassa ja FED Yhdysvalloissa vuoden 2023 aikana nostivat inflaation hillitsemiseksi merkittävästi ohjaukorkojaan. EKP:n ohjaukorko (talletuskorko) on vuoden 2023 lopussa 4,00 % ja muut EKP:n ohjaukorkot 4,50-4,75 %. Ne pysyivät joulukuussa 2023 odotetusti ennallaan. Ohjaukorkojen nostoja ja inflaatiota seurasi lainojen yleisten viitekorkojen korkojen nousu Suomessakin yli 4 %-yksikön tasolle vuoden 2023 aikana. Negatiivisten ja 0-korkojen aika on päättynyt.

FED (USA:n keskuspankki) piti odotetusti myös ohjaukorkonsa ennallaan 5,25-5,50 %-ssa. Se on kuitenkin korkein lukema yli 20 vuoteen. Valtiovarainministeriö (VM) nosti peruskoron 11.12.2023 3,75 %-sta 4,25 %:iin. Markkinat ennakoivat, että korkohiippu olisi ehkä saavutettu sekä Euroalueella että Yhdysvalloissa. Ne myös ennakoivat ohjaukorkojen laskua kevätkesästä 2024. Kuluttajien luottamus tulevaan on Euroalueella ja Suomessa yhä heikkoa, mikä näkyy mm. asuntomarkkinoilla sen pysähtymisenä.

Taloukasvun odotetaan pysyvän vaimeana Euroalueella, ennakoi EKP:n ekonomistit. Vuonna 2023 ja vuoteen 2024 lähdeettäessä on nähtävissä paljon epävarmuuskijöitä negatiiviseen suuntaan yleisessä taloudessa. Taantuma ja enintään matalan kasvun aika ovat vallitsevana näkymänä sekä Euroopassa että Suomessa, mikä näkyi loppuvuonna 2023 ja tulee näkymään verotulojen kertymissä niitä merkittävästi heikentäen. Myös työllisyyskehitykseen ja julkisen talouden velkaantumisen jatkumiseen tällä olisi negatiivisia vaikutuksia.

Julkisten toimijoiden (valtio, hyvinvointialueet, kunnat) on syytä varautua ennakkolta matalamman talouskasvun aikaan ja kuntataloudessa kustannusten tason kasvavaan nousuun. Tämä korostaa oman taloudenpidon, verotulorahoituksen ja velanhallinnan merkitystä, jotta julkinen sektori on mahdollisimman valmis toimimaan velkaantumatta lisää myös muuttuneessa toimintaympäristössä.

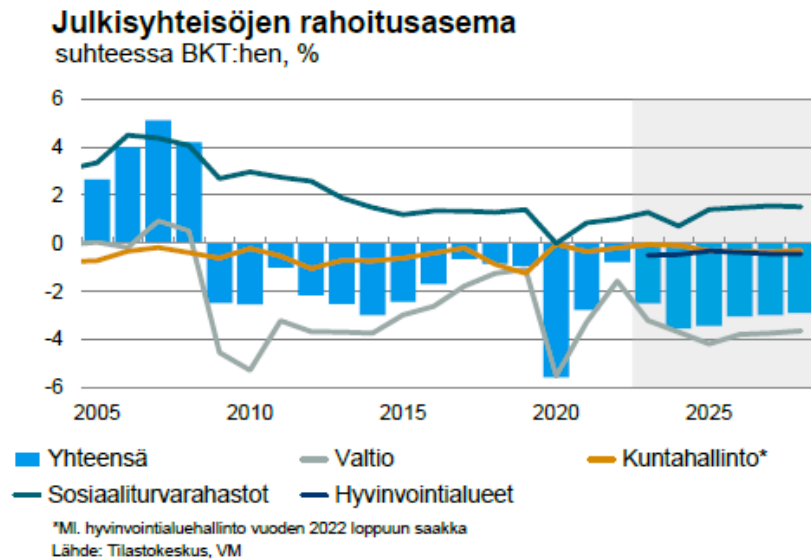
Bruttokansantuotteen kehitys Suomessa viimeisen viiden vuoden aikana 2019-2023, (lähde: Valtiovarainministeriön taloudellinen katsaus, talvi 2023; Tilastokeskus: vuoden 2023 osalta BKT-luku tarkentunut 29.2.2024):

2019	1,2 %
2020	-2,8 %
2021	3,2 %
2022	1,6 %
2023	-1,0 %

Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) mukaan Euroalueen BKT-kasvu oli 0,5 % viime vuonna ja ensi vuodelle ennakoitaan 0,9 %. Yhdysvaltojen vastaavat luvut: viime vuonna 2,5 % ja 2,1 %.

Tulojen ja menojen välinen epätasapaino pysyy julkisessa taloudessa suurena, ja julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen näyttää jatkavan kasvuaan koko 2020-luvun alkupuoliskon ajan. Valtiovarainministeriö on arvioinut (Lähde: VM, julkisen talouden suunnitelma, 29.2.2024) vuosien 2025-2028 julkisen talouden (valtio) alijäämäksi 10-12,9 miljardia euroa. Korkeiden nousu on lisännyt entisestään kertynyttä vuotuista alijäämää. Sopeutustoimia julkiseen talouteen ennakoitaan ministeriössä kahdelle seuraavalle eduskuntakaudelle.

Kuvio. Julkisyhteisöjen rahoitusaseman kehitys ja ennuste 2024-2028, aikasarja vuodesta 2005-

Lähde: Tilastokeskus, Valtiovarainministeriö (VM), koontanut VM.

Kuntatalouden tilanne on valtion tavoin myös heikko, ennakoi Valtiovarainministeriö joulukuun talouskatsauksessaan: kunnissa sopeutustoimien ja veronkorotuspaine ovat kasvussa, minkä lisäksi tarvitaan investointien huolellista tarveharkintaa.

Tiukkuus tulevina vuosina tulee lisääntymään kuntien taloudessa totesi myös Kuntaliiton pääekonomisti tilinpäätösennakkotietojen julkistuspäivänä 7.2.2024. Kuntien yhteenlaskettu tulos 1,8 miljardia euroa vuoden 2023 tilinpäätösten ennakkotiedoissa on 0,6 miljardia vähemmän kuin ennuste vielä syksyllä näytti. Lähde: Tilastokeskus, Valtionkonttorin keräämät tilinpäätösennusteet, koonnut Kuntaliitto)

Taantuman pitkittyminen tai korkeintaan matalan kasvun aika on todennäköisin skenaario vuodelle 2024. Vuonna 2023 negatiivisesti toteutuneiden investointien ja rakentamisen ennakoidaan elpyvän vahvemmin vasta vuonna 2025, todetaan valtiovarainministeriön tuoreessa talouskatsauksessa.

1.4 Kaupungin toiminnan ja talouden kehitys sekä muut olennaiset tapahtumat

Kaupungin strategia

Kaupunkistrategia on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 20.6.2022, ja se on voimassa vuoteen 2029 asti.

Taulukko. Seinäjoen kaupunkistrategian tavoitteet.

Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	Vetovoimainen Seinäjoki	Palveleva Seinäjoki	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki
Yrittäjyyskaupunki 2.0	Uudistuva ja viihtyisä kaupunkikeskusta	Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelut	Hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki
Suomen ruokapääkaupunki, merkittävä teknologiateollisuuden keskittymä ja kansainvälisen liiketoiminnan kasvualusta	Kaupunki Suomen kasvukäytävällä	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	Tasapainoinen talous
Kehittyvä tapahtuma-, ostos- ja kulttuurimatkailun kaupunki	Laadukas ja elinvoimainen asuinympäristö	Työllisyys	Kaupunkikonserni
Järjestö ja seurayhteistyö	Opiskelijalle paras kaupunki	Kotouttaminen	Digiälykäs kaupunki
Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa			Seinäjoki kasvaa kestävästi ja elää ekoviisaasti
Maakunnallinen, kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö			

Strategian mukaan kaupungin visio on:

Seinäjoki on valtakunnallinen kasvukeskus, jossa kaupunki, yrittäjät ja yhteisöt rakentavat osaavaa, innostavaa ja turvallista kaupunkia.

Kaupungin arvot ovat:

Tahto, rohkeus ja vastuullisuus

Strategiset valinnat ovat:

*Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki
- yrittäjyyskaupunki 2.0*

- arvostusta ja tukea seura- ja järjestötyölle
- hyvät palvelut asukkaille yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
- menestystä maakunnallisella, kansallisella ja kansainvälisellä yhteistyöllä

Vetovoimainen Seinäjoki

- uudistuva ja viihtyisä kaupunkikeskusta
- kaupunki Suomen kasvukäytävällä
- laadukas ja elinvoimainen kaupunkiympäristö
- opiskelijalle paras kaupunki

Palveleva Seinäjoki

- sivistystä, kulttuuria ja hyvinvointia
- hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- vastuuta työllisyydestä
- kotouttamisen edistäminen

Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki

- hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki
- Kasvun ja investoinnit turvaava talous
- kaupunkikonsernin palvelut tukevat koko kaupungin onnistumista
- digiälykäs kaupunki
- Seinäjoki kasvaa kestävästi ja elää ekoviisaasti.

Hyväksytty kaupunkistrategia ohjasi toimialojen budjetointiprosessia 2023 ja tavoiteasetantaa sekä palveluissa että investoinneissa.

Tavoitteissa läpileikkaavana teemana on asiakaslähtöisyys ja vaikuttavuus, ja että asetetut tavoitteet ovat mitattavia ja johdettu kaupunkistrategiasta. Uusia tapoja toimia palveluissa edistetään kaikilla toimialoilla systemaattisesti.

Myös ympärillä oleva globaali muutos, mm. kehittynyt teknologia mahdollistuuksien sekä kestävän kehityksen vaade haastavat kaupunkia uudistumaan.

Strategisten tavoitteiden rinnalla yleisen taloustilanteen epävarmuus yhdessä turvallisuuden kasvun Ukrainan ja sitä seuranneiden Venäjätaloutteiden ja energia-kriisin myötä varautumisen huomioiminen on nostettu tärkeälle sijalle.

Kaupungin talouden tavoitteet on kaupunkistrategiassa kirjattu seuraavasti:

TAVOITE

Tasapainoinen talous mahdollistaa kasvavan kaupungin palvelut ja investoinnit.

Kaupunkikonsernin talous pysyy tasapainossa ja omistajaohjauksella tuetaan kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista.

TOIMENPITEET

Tasapainoinen talous saavutetaan hallitsemalla toimintamenoja, parantamalla palvelujen tuottavuutta ja mitoittamalla investointitaso tulorahoituksen mukaiseksi. Tulopohjaa vahvistetaan aktiivisella elinkeinopolitiikalla ja osaamispe- rustaa vahvistavilla tulevaisuusinvestoinneilla.

Hankinnat edistävät aitoa kumppanuutta alueen yritysten kanssa. Hankinnoissa huomioidaan taloudellisuus, kestävyys ja vastuullisuus. Hankintoja toteutetaan hankintojen strategisen toimenpideohjelman 2021-2025 mukaisesti.

Kaupunkikonsernin sisällä yhteistyötä tiivistetään kaupunkikonsernille asetettujen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaupunkikonsernin tiloja käytetään tehokkaasti ja kaupunkikonsernin kokonaisuus huomioiden.

Kaupungin tytär- ja osakkuusyhteisöjen omistamisen on palveltava kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista. Omistuksesta voidaan luopua, mikäli omistaminen ei palvele näitä tavoitteita. Strateginen tuotantoinfra, verkosto ja kiinteistöt ovat kaupunkikonsernin omistuksessa.

Kaupunkikonsernin sisäisten palvelujen hinnan ja laadun pitää olla kilpailukykyisiä markkinoilta saataviin palveluihin. Kaupungin omistajuutta arvioidaan säännöllisesti.

Talouden tasapainon kehitystä seurataan seuraavilla mittareilla (pallon värillä merkitty viimeisin tilinpäätös-toteutuma):

- *Toimintakatteen muutos-%: enintään 2 % vuodessa* ●
- *Investointien tulorahoitus (vuosikate/nettoinvestoinnit), %: väh. 100 %* ●
- *Konsernin investointien tulorahoitus (vuosikate/nettoinvestoinnit), %: väh. 100 %.* ●
- *Tilikauden tulos: vähintään 10 miljoonaa euroa* ●
- *Omavaraisuusaste, %: vähintään 40 %* ●
- *Taseen kertynyt ylijäämä: vähintään 25 miljoonaa euroa* ●
- *Lainat ja vuokravastuut €/asukas: enintään 4 900 euroa* ●
- *Konsernitaseen kertynyt ylijäämä: vähintään 100 miljoonaa euroa* ●
- *Konsernin omavaraisuusaste, %: vähintään 40 %* ●
- *Konsernin lainat ja vuokravastuut €/asukas: enintään 9 900 euroa.* ●

Vihreä (1) = Toteutunut v. 2023

Oranssi (2) = Toteuman hieman alle tavoitteen v.2023

Punainen (3) = Toteutuma merkittävästi alle tavoitteen v. 2023

Todetaan, että vuonna 2023 Seinäjoen kaupungin talouden tunnusluvut heikkenivät kaupunkikonsernitaseista tarkastelua lukuun ottamatta merkittävästi, mikä merkitsee sitä, että myös kaupunkistrategian mukaiset taloudellisen kehityksen mittareista merkittävä osa jäi saavuttamatta. Kaupungin talouden hyvää kehitystä ja uudistumista on tärkeää jatkaa ja tehostaa rakenteellisten muutosten (mm. kouluverkkotarkastelut, tiedolla johtaminen, myyntiohjelma, sopeutukset, mahdolliset veronkorotukset) viemistä käytäntöön tulevana vuosina, sillä tämä mahdollistaa parhaiten kaupungin hallitun kasvun jatkumisen.

Kaikilta osin vuosi 2023 ei ole vertailukelpoinen edellisiin vuosiin johtuen mm. seuraavista tekijöistä:

- Alaskirjaukset yht. -10 milj. euroa (sisältäen neuvottelutuloksen Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa suuruudeltaan -9 milj. euroa, jottei hyvinvointialue irtisanoisi tehtyä vuokrasopimusta asemansuudulla perhekeskus Aallokkoon liittyen ja siten pysäyttäisi kokonaan Seinäjoen kaupungille hyvin tärkeää asemansuutu-investointikokonaisuuden rakentumista. Koalaskirjaus näkyy kaupungin myyntivoitoissa niiden alemana ja heikentää sekä toimintakatetta, vuosikatetta että tilikauden tulosta.)

- Maa-alueiden myynti toteutuma on kohtuullinen 2,7 milj. euroa, mutta taantuman ja rakennusalan matalasuhdanteen vuoksi merkittävästi eli noin -4 milj. euroa pienempi kuin tavanomaisena vuonna. (Tavanomainen taso on 6,5 milj. euroa/vuosi tai enemmän kaupungin kasvaessa normaalisti eli n. 1 %:n).

Talouden mittareiden toteutumisen osalta voidaan todeta seuraavaa:

1. Vuosikatetavoite

Strategian mukainen vuosikatetavoite ei toteutunut. Vuosikate oli 7,5 milj. euroa positiivinen (+113 euroa/as), mutta se kattoi ainoastaan 35,7 % poistoista ja 22,9 % nettoinvestoinneista.

2. Lainamäärätavoite

Asetettua tavoitetta ei saavutettu emokaupungin osalta vuonna 2023. Tilanne heikkeni merkittävästi aiempaan nähden. Kaupungin velkamäärä kasvoi 476 euroa/asukas ja on nyt 5 446 euroa/ asukas. Lainakanta 31.12.2023: 360,3 milj. euroa (31.12.2022: 324,6 milj. euroa).

Sen sijaan kaupunkikonsernin lainamäärä jatkoi konsernissa laskuaan 641 euroa/asukas ja on nyt 8 694 euroa/asukas. Koko konsernin lainakanta on yhä suuri 575,1 milj. euroa, kun se vuotta aiemmin oli 608,9 milj. euroa. Konserniluvuista kerrotaan tarkemmin kappaleessa 6.

3. Verrokkikaupunkitavoite, toimintakatevertailu

Tilinpäätös 2023-ennakkotietojen (lähde: Tilastokeskus) perusteella Seinäjoen emokaupungin toimintakate/asukas on 2 905 euroa/asukas ja taloudellinen asema heikkeni verrokkeihin nähden, myös oikaistuna toimintakatteena 2 753 euroa/ asukas, joka sekin kasvoi 6,5 % verrattuna vuoteen 2022. Seinäjoen kaupunki sijoittuu verrokkikaupunkivertailussa heikoimpaan kolmannekseen Lahden, Rovaniemen ja Vaasan, kanssa, kun strategian mukainen tavoite on olla parhaassa kolmanneksessa. Parhaat toimintakatteet/asukas ovat Porissa, Joensuussa, Jyväskylässä ja Kuopiossa, joilla kaikilla toimintakate asukasta kohden on alle 2 400 euroa/ asukas.

Toimintakatteen heikkeneminen johtuu pääosin toimintakulujen, etenkin kustannusten voimakkaasta kasvusta sivistys- ja hyvinvointipalvelujen varhaiskasvatus- ja perusopetuspalveluissa ja maanmyyntitulojen alenemasta.

Seinäjoen verrokkikaupunkeja ovat Hämeenlinna, Joensuu, Jyväskylä, Kouvola, Kuopio, Lahti, Pori, Rovaniemi ja Vaasa.

Taulukko. Toimintakatevertailu 2019-2023, Seinäjoki ja verokkikaupungit.

Seinäjoen verokkikaupungit							
Toimintakate €/asukas	TP-2019	TP-2020	TP-2021	TP-2022	TP-2023	Muutos-% 2023/2022	Asukasluku 31.12.2023
Seinäjoki	5 692	5 682	6 020	6 069	2 905	-52,1 %	66 157
Seinäjoki, oikaistu toimintakate					2 753		
					TP-ennuste		
Hämeenlinna	5 470	5 700	6 124	6 229	2 285	-63,3 %	68 303
Joensuu	5 037	5 145	5 379	5 975	2 270	-62,0 %	78 060
Jyväskylä	4 822	5 013	5 317	5 607	2 314	-58,7 %	147 821
Kouvola	6 366	6 403	6 621	6 939	2 411	-65,3 %	78 876
Kuopio	5 533	5 736	6 192	6 324	2 372	-62,5 %	124 011
Lahti	5 435	5 569	5 710	5 733	2 651	-53,8 %	120 700
Pori	5 474	5 628	6 000	6 303	2 182	-65,4 %	83 117
Rovaniemi	5 899	5 885	6 164	6 718	2 712	-59,6 %	65 285
Vaasa	5 504	5 762	6 178	6 453	2 902	-55,0 %	68 969
Keskiarvo	5 523	5 652	5 970	6 235	2 500	-59,9 %	

Tasehallintatavoite

Konsernijohtamisessa on tehty työtä tasehallinnan parantamiseksi. Kaupungilla on osana talouden tasapainotustoimia ja kaupunkistrategian toteutusta noin 10 kiinteistön myyntiohjelma vuosille 2022-2027. Tämän ohjelman myönteiset vaikutukset näkyvät ja tulevat näkymään tulevinakin vuosina kaupungin rahoitusaseman vahvistumisena, mutta myönteisesti myös tuloksissa. Tilaa tehdään näin myös uusille investoinneille.

Vuonna 2023 ei ollut merkittäviä myytäviä erilliskohteita. Vuonna 2023 toteutui ai-noastaan -10 milj. euron kertaluonteinen alaskirjaus perhekeskus Aallokkoon liit-tyen. Osana myyntiohjelmaa vuonna 2024 ja 2025 yhtiötetään kaupungin omistamat muut sote-kiinteistöt, mikä merkitsee sitä, että niihin voidaan tulevaisuudessa saada myös yksityistä omistusta ja siten helpotusta kaupungin rahoitusaseman vahvistamiseen. Mm. Kiinteistö Oy Seinäjoen paloasema Oy ja Kiinteistö Oy Seinäjoen Y-talo ovat myyntitilistalla entuudestaan.

Kaupungin toiminnan ja talouden kehitys

Vuoden 2024 talousarvio ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelma on valmisteltu haastavassa kuntatalouden tilanteessa. Emokaupungin vuoden 2023 tilinpäätös oli merkittävästi alijäämäinen -13,5 milj. euroa, oikaistunakin -3,5 milj. euroa. Vuosien 2020-2022 talousarvion valmistelujen lähtökohtana on ollut talouden kääntäminen vuoden 2019 heikon vuoden jälkeen merkittävästi kestävämmälle pohjalle, mikä on tarkoittanut valmistelussa sekä käyttötalouteen että investointitasoon liit-tyviä ratkaisuja. Tässä on onnistuttu, ja velkamäärä on myös saatu vähenemään.

Vuonna 2023 on ko. linjaa ollut tarkoitus vahvistaa, mutta usean tekijän yhteisvai- kutuksena ko. tavoitteesta on jääty ja talouden tunnusluvut emokaupungissa hei- kentyivät merkittävästi mm. seuraavien tekijöiden takia:

- taantuman negatiiviset vaikutukset myyntituottoihin, jotka toteutuivat kohtuullisen hyvinä 2,7 milj. euroa, mutta 4 milj. euroa tavanomaista pie- nempinä kaupungin hyvästä kasvusta huolimatta asuntokaupan hiivuttua.
- -10 milj. euron kertaluonteiset alaskirjaukset (sis. neuvottelutulos hyvin- vointialueen kanssa Aallokkoon liittyen).

- nettokorkokulujen kasvu -6 milj. eurolla (viitekorot nousseet noin 4 %:in tasolle, minkä lisäksi käyttötalouden menojen suurempi kasvu näkyy lyhytaikaisen velan määrän kasvuna -17 milj. euroa vuonna 2023).
- ennakoitua suurempi sote-tasaus valtionosuuksissa hyvinvointialueiden hyväksi (sotekulut vuosilta 2021-22 näkyy tasauksessa).
- etenkin loppuvuoden heikompi tulo- ja menokehitys sivistyspalveluissa. Sivistys- ja hyvinvointipalveluihin on haluttu panostaa ja budjetoidun 5 %:n toimintakatekasvun kaupungin olisikin ehkä jotenkin kestänyt, mutta nyt toimintakate kasvoi niinkin paljon kuin 9,7 % ed. vuodesta. Tähän kehitykseen ei voida tyytyä. Tilanne vaatii päätöksentekoa nimenomaan talouspääotteisesti.
- Kaupungin verotulot kehittyivät kokonaisuutena kohtuullisen hyvin lukuun ottamatta loppuvuotta kunnallisverokehityksessä, jossa näkyi jo yleisen taloudellisen tilanteen heikentyminen.
- Työmarkkinatuen kuntaosuuksissa näkyi työttömyyden kasvu.

Sen sijaan kaupunkikonsernina taloudellinen vertailukelpoinen tulos on emokaupunkia parempi, poikkeuseristä oikaistuna +8,7 milj. euroa. Siinä ollaan strategian mukaisessa tavoitteessa. Oikaisematon tilikauden tulos rahoituserien jälkeen jää kuitenkin konsernissakin -1,3 milj. euroa alijäämäiseksi, kun huomioidaan hyvin poikkeukselliset, tulokseenkin vaikuttavat erät eli Aallokkoon liittyvät kertaluonteiset alaskirjaukset -10 milj. euroa).

Seinäjoen kaupunkikonsernin taseen kertyneet ylijäämät ovat yhä vahvalla tasolla +113,9 milj. euroa. Talouden painopiste hyvinvointiuudistuksen jälkeen on yhä enemmän konsernitaseisessa tarkastelussa, koska sen suhteellinen painoarvo on kasvanut emokaupunkiin nähden. Kuntapalveluja tuotetaan yhä enemmän myös konsernissa: mm. koulutukseen, energiatuotantoon, yrittäjyyteen, asumiseen ja tapahtumiin liittyen. Toisaalta emokaupungin takana ovat mm. tärkeät koulutus-, elinvoima- ja kaupunkiympäristöpalvelut ja osa investoinneista.

Tarvitaan korjaavia, isojakin liikkeitä etenkin emokaupungin talouden vahvistamiseksi, sillä rakenteellinen talouden kestävyysvaje on 7-8 milj. euroa/vuosi kestäväälle talouden tasolle. Lisäksi rahoitusaseman vahvistaminen on tärkeää sekä emokaupungissa että konsernissa. Suhteellinen velkaantuneisuus on molemmissa kasvussa, syynä tähän on 1.1.2023 hyvinvointialueuudistus, joka vei osan kuntien tuloista ja menoista, mutta velat jäivät, näin myös Seinäjoella. Talousarviovuonna 2024 että taloussuunnitelmavuosina 2025-2027 on jatkettava systemaattista talouden vahvistamista, jotta kaupungin hallittu kasvu mahdollistuu velkaantumatta. Myös rohkeampaa uudistumista ja rakenteiden tarkastelua tarvitaan.

Kaupungin taloudessa keskeisenä tavoitteena on vuosikatetason nostaminen nettointeivointien tasolle ja toisaalta investointien määrän alentaminen jaksoittamalla niitä pidemmälle ajanjaksolle ja vaikuttavimpiin priorisoimalla. Tavoitteena on, että vuosikate on vuosittain selvästi poistotasoa korkeampi, jotta velkakehitys taittuu ja kääntyy laskuun. Myös investointikyvykkyyden ylläpito on tärkeää kasvukaupungille, jotta voidaan vastata sekä kasvavaan palvelutarpeeseen että uuteen infraan, mutta myös korjausvelan hoitoon. Mm. uusia kouluja valmistuu vuonna 2024 kaksi, samoin kuin kaksi (2) suurempaa päiväkotilaajennusta. Näiden rakentaminen on aloitettu vuonna 2023.

Myyntiohjelman vuosille 2022-2027 tavoitteena on tukea osaltaan rahoitusaseman vahvistumista. Myyntiohjelmahan kirjattu Kaupungin 49 %:sti omistaman sairaalan

pääsisäänkäynti ja rakennuksen eli Y-talon ostaminen on poistettu Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen toimesta heidän vuotensa 2024 investointiohjelmasta, mikä merkitsee sitä että kaupungin taloutta vahvistavat toimet siltä osin ovat odottamassa ja jäissä. Kaupungilla ei ole toimintaa Y-talossa, eikä myöskään tuottoja. Kaupungin omaisuutta on kiinni ko. kiinteistössä noin 30 milj. euroa, joka tarvittaisiin toisaalle investointeihin. Neuvotteluja hyvinvointialueen kanssa on tarpeen jatkaa, sillä kaupungin omistukselle ko. kiinteistössä ei ole perusteita.

Vuoden 2023 talousarvion valmistelua ohjattiin luottamushenkilökeskustelun avulla. Kaupunginhallitus piti ensimmäisen talousarvioon ja kehykseen liittyvän talousseminaarin toukokuussa 2022. Talousarvioehdotuksen viranhaltijavalmistelun jälkeen pidettiin kaupunginhallitukselle ja valtuustolle vielä syyskaudella omat talousseminaarit. Myös lautakuntia osallistettiin talousarvioprosessin aikana. Hallituksen talousseminaari ja valtuuston talousseminaari pidettiin syyskuussa 2022.

Viime vuoden talousarvio on hyväksytty valtuuston kokouksessa 13.11.2022 ja tämän lisäksi valtuusto on hyväksynyt muutoksia talousarvioon kokouksissaan 29.5.2023, 25.9.2023 ja 11.12.2023. Valtuusto on myös talousarviovuoden aikana tehnyt muita yksittäisiä määrärahojen korotuspäätöksiä. Talousarviomuutoksissa ei ole tilikauden aikana huomioitu kaikkia lisätuloja ja menosäästöjä. Tilinpäätökseen liittyen määrärahaylitykset on käsitelty valtuuston kokouksessa 18.3.2024.

Vuoden 2023 tilinpäätös osoittaa, että Seinäjoen kaupungin talous heikentyi merkittävästi edellisvuodesta muutaman paremman vuoden jälkeen, ja -10 milj. euron kertaluontoiset alaskirjaukset puhdistettuna eli oikaistunakin tuloksena ollaan emokaupungin taloudessa tuloksen osalta -3,5 milj. euroa alijäämäisiä. Tämä näkyy myös yleisesti talouden tunnuslukujen heikentymisenä ja terveen talouden tunnusmerkkinä pidetyn taseeseen kertyneiden ylijäämankin vähentymisenä +20,8 milj. euroon.

Talouden korjausliikkeitä tarvitaan etenkin sivistyspalveluissa, jossa menokehitys on lähtenyt viime vuonna laukalle, että ylipäänsä kaupungin tulopohjassa ennakoitua suurempina toimina jo vuonna 2024 ja 2025, jotta kaupunki palaa mahdollisimman pian kestävämmälle, tasapainoisen talouden ja hallitun kasvun tielle.

Taulukko. Vertailussa tilikausien 2022–2023 tuloslaskelmat. Kaupunki.

TULOSLASKELMA, kaupunki (vertailuvuosi sisältää liikelaitoksen)				
TULOSLASKELMA (ULKOINEN)	1.1.-31.12.2023		1.1.-31.12.2022	
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	10 815 721,55		33 355 365,50	
Maksutuotot	7 562 036,71		20 526 804,80	
Tuen ja avustukset	5 701 734,98		11 021 997,48	
Muut toimintatuotot	3 855 563,96	27 935 057,20	31 244 905,51	96 149 073,29
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-112 207 619,93		-177 311 840,88	
Henkilöstösivukulut				
Eläkekulut	-23 002 766,97		-35 581 771,07	
Muut henkilöstösivukulut	-4 323 231,31		-6 360 477,41	
Palvelujen ostot	-36 591 102,13		-203 137 615,46	
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-21 361 562,32		-28 186 806,55	
Avustukset	-11 326 902,99		-21 415 790,21	
Muut toimintakulut	-11 280 212,25	-220 093 397,90	-20 612 501,63	-492 606 803,21
** Toimintakate		-192 158 340,70		-396 457 729,92
Verotulot				
	167 778 620,71		306 272 285,30	
Valtionosuudet				
	30 872 926,00		123 666 113,00	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	5 988 488,98		5 011 967,22	
Muut rahoitustuotot	4 670 878,10		5 522 288,41	
Korkokulut	-9 466 438,39		-2 145 661,11	
Muut rahoituskulut	-182 644,09	199 661 831,31	-336 902,46	437 990 090,36
** Vuosikate		7 503 490,61		41 532 360,44
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-21 008 836,40		-25 229 530,32
Satunnaiset erät				
** Tilikauden tulos		-13 505 345,79		16 302 830,12
Poistoeron muutos				
		34 526,45		34 526,42
Varausten vähennys				
Rahastojen lisäys		-2 621,38		1 852,24
Rahastojen vähennys		1 882,30		
** Tilikauden ylijäämä		-13 471 558,42		16 339 208,78

Vuodet 2023 ja 2022 eivät ole vertailukelpoisia johtuen 1.1.2023 toteutunut hyvinvointialueuudistuksesta, jonka myötä kuntien sosiaali- ja terveystaloudet sekä pelastuslaitosten palvelut siirtyivät hyvinvointialueille. Samalla muutettiin tulevia kuntien valtionosuuksia ja verotuspohjaa vuodesta 2023 lukien.

Arviota kaupungin talouden kehitykseen vuonna 2023 on tehty myös oikaistuna, missä on huomioitu kertaluonteiset alaskirjaukset sekä em. hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset käyttötalouteen ja rahoitukseen, jotta saadaan mahdollisimman oikea kuva kaupungin taloudellisesta tuloksesta ja talouden tilasta.

Kaupunkistrategia on uudistettu 20.6.2023 koskemaan vuosia 2022–2029, minkä lisäksi kaupungilla on otettu käyttöön digiohjelma vuosille 2022–2025 ja uusi toimenpideohjelma vaikuttavien ja kestävien hankintojen edistämiseksi. Tiedolla johtamiseen panostetaan erityisesti vuodesta 2023 lukien. Mm. käyttötalouden seuranta on

reaaliaikaista ja uusi työväline toimialojen ja esihenkilöiden käyttöön. Strategian tavoitteita tuodaan myös paremmin näkyviin, ylipäänsä analysointia lisätään vaikuttavimpien ja tehokkaampien toimien edistämiseksi osana tiedolla johtamista.

Seinäjoella on yhä Suomen paras yritysilmasto, käy ilmi myös tuoreessa Elinkeinoelämän Keskusliiton kuntaranking-tutkimuksessa (2023). Yrittäjyys on kaupunki-strategian kärkiteemoja.

Kestävän kehityksen tavoitteita edistettiin myös vuonna 2023 sekä emokaupungissa että kaupunkikonsernissa. Tästä on tarkemmin kappaleessa 1.5.

Osallistavaa budjetointia pilotoitiin 2021-2022. Kokemukset ovat olleet hyvät. Käytäntö jää pysyväksi ja sitä on laajennettu. Vuonna 2023 suunniteltiin nyt käynnissä olevaa osallistavan budjetoinnin toteutusta ja saatiin 165 ehdotusta kuntalaisilta mm. eri kaupunginosien kehittämistä ja liikuntaa ja nuorten palveluja koskien. Näistä osa viedään toteutukseen v. 2024. Budjeteissa tähän on varattuna 200 000 euroa joka toiselle vuodelle. Osa ko. rahoituksesta on olemassa olevan toteutetusta uudella osallistavalla tavalla.

Konsernipalveluissa toteutettiin uudistamisen tukena tärkeää digiohjelmia ja tiedolla johtamista siten että koko kaupunki on hyötyjänä uudenaikaisesta tekemisestä ja talouden ja kaupunkistrategian huomioimisessa yksiköiden johtamisessa. Omista- jaohjausta kehitettiin tavoitteena vahvempi yhteinen tekeminen. Henkilöstöpalvelut panostivat ennaltaehkäisevään toimintaan ja hyvään johtamiseen kaupungissa. Mm. sairauspoissaolojen määrä laski merkittävästi. Myös työn suorituksen arviointi otettiin käyttöön, samoin kuin sähköpöytätyö kaupungin työntekijöille. Konsernipalvelujen toiminta tehostui, mistä kertoo mm. toimintakateen pieneneminen ed. vuoteen nähden.

Sivistys- ja hyvinvointipalveluissa näkyy alati kasvava palvelutarve, mikä näkyi mm. kasvavina kustannuksina. Henkilöstökulujen kasvu oli tavanomaista suurempaa. Sivistys- ja hyvinvointipalveluissa näkyy mm. perusopetusoppilasmäärän kasvu, inflaation vaikutus hintoihin, panostukset perusopetuksessa ryhmäkoon pienentämiseksi sekä kasvaneet varhaiskasvatuksen ja erityisen tuen kustannukset ja kotoutumiskulut lisäresurssien myötä, myös tulopuoli varhaiskasvatuksessa on pienentynyt lakimuutosten myötä. Sivistys- ja hyvinvointipalvelujen toimintakate kasvoi 9,7 % edellisvuoteen verrattuna. Tähän toimialaan panostaminen on ollut kaupungin painopisteenä vuonna 2023. Budjetissa oli varauduttu 5 %:n toimintakatekasvuun.

Elinvoimapalveluissa toteutettiin työllisyyden kuntakokeilua Ilmajoen kunnan kanssa tavoitteena uuden toimintamallin pilotointi 2022-2024. Vuodesta 2025 eteenpäin työllisyyspalvelut uudistetaan Suomessa ja toteutetaan kunnallisena työllisyydenhoitona. Valtion resurssit ohjataan kunnille. Vuosi 2024 on tärkeä uuden mallin toimeenpanemiseksi ja ko. uudistus nostaa merkittävästi elinvoimapalvelujen osuutta kaupungin palvelutarjonnassa. Isokyrö liittyy 1.1.2025 mukaan Seinäjoen ja Ilmajoen yhteistoiminta-alueeseen. Talouden taantuma näkyi vuonna 2023 työttömyyden työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvuna ja työttömyyden kasvuna. Työttömyysaste on silti maan alimpia keski suurten ja suurten kaupunkien joukossa. Elinvoimapalvelujen menot kasvoivat 3,3 % ed. vuoteen nähden.

Kaupunkiympäristöpalvelut onnistuivat tehostamaan toimintaansa menojen kasvussa 2,5 % ed. vuodesta. Maanmyyntituloja saatiin viime vuonna hyvin olosuhteisiin

nähdessä eli 2,7 milj. euroa, mutta noin 4 milj. euroa tavanomaista vähemmän. Sisäisiin kustannuksiin pyritään saamaan lisää tehokkuutta, mm. osana talousarviotavoitteita tehtiin tukipalvelujen yhtiöittämisselvitys, ko. työ valmistuu v. 2024.

Toimialojen tavoitteiden toteutumista käsitellään palvelukeskuksittain (toimialat) ja tulosalueittain tarkemmin tilinpäätöskirjan kappaleessa II.

Oikaistu toimintakatekasvu (oikaisussa huomioitu -10 milj. euron kertaluontoiset alaskirjaukset Aallokkoon liittyen) vuonna 2023 oli liian korkealla tasolla eli 6,5 %:n kasvun tasolla. Kestäväksi talouden tasoksi Seinäjoen kaupungin talousarviossa asetettu enintään 2 %:n toimintakatekasvu-tavoite ei toteutunut. Jokainen prosenttiyksikkö (1 %) menoissa on hieman yli 2,5 milj. euroa. Tämä negatiivinen toimintakateen liian suuri kasvu näkyi sekä tuloksessa että velkaantumisen kasvuna kolmen hyvän (2020-2022) edellisvuoden jälkeen, jolloin toimintakate-kasvu ja keskimääräinen menotaso saatiin puolitettua vuoden 2019 yli 8 %:n tasosta noin 4 %:n tasolle. Vuonna 2023 mentiin askeleissa selkeästi takaisin heikompaan suuntaan.

Taulukko. Tilikauden tulos 2023 ilman kertaluontoisia alaskirjauksia, kaupunki ilman sote- ja pelastuslaitospalveluja)

Tilikauden tulos ilman Aallokkoon liittyviä alaskirjauksia		
1 000 €		
Myyntitulojen alaskirjaus, Aallokko		-10 000 €
Yht.		-10 000 €
TULOS_TP-2023		-13 472 €
Tulos ilman Aallokon alaskirjausten vaikutuksia		-3 472 €
Oikaistu tulosmuutos viime vuoteen (vertailussa TP-2022: +3,8 milj.€)		-7 272 €

Todetaan, että ilman kertaluontoisia, Aallokkoa koskevia alaskirjauksia (-10 milj. euroa), oikaistu tulos on -3,5 milj. euroa alijäämäinen, missä on tulosheikennystä edelliseen vuoteen 7,3 milj. euroa.

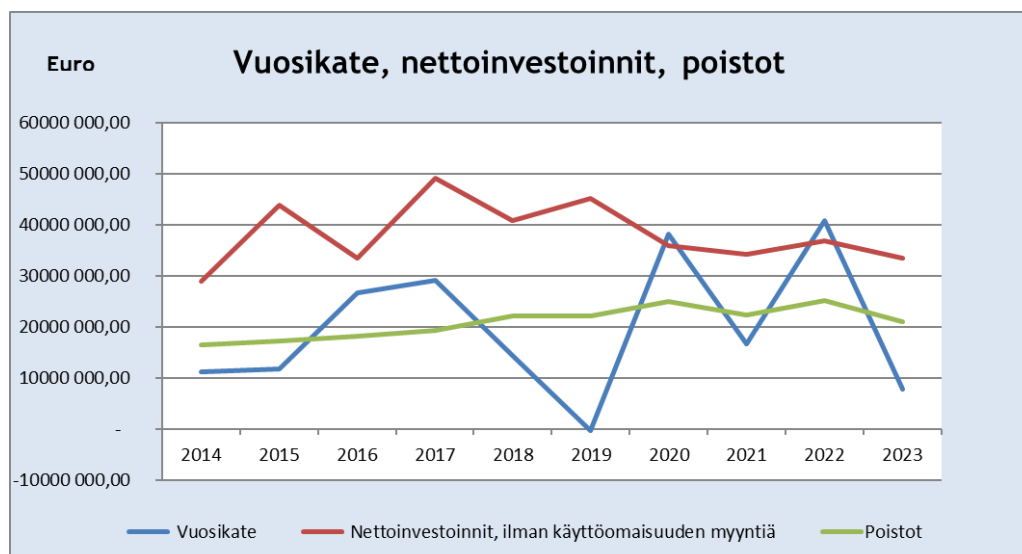
Muita merkittäviä tulokseen vaikuttavia poikkeuseriä:

- Maanmyyntituloja saatiin viime vuonna hyvin olosuhteisiin nähden eli 2,7 milj. euroa, mutta 4 milj. euroa tavanomaista vähemmän.
- Myös nettokorkojen nousu 6 milj. euroa on ollut merkittävästi normaalia suurempaa lainasalkun hyvästä 58 %:n suojausasteesta huolimatta

Vuoden 2023 jälkeen kestävyysvaje on noin 7-8 milj. euroa, mikä tarkoittaisi toimintakatteessa noin 3 %-yksikön verran sopeutusta tai lisätuloja. Jotta kaupungin talous on tasapainossa, sopeutusten rinnalle tarvitaan myös lisää muuta tulonvahvistusta osin veroina ja osin myyntiohjelman 2022-2027 tuottoina. Strategian mukainen tulostavoitetaso on 10 milj. euroa.

Kuvio. Vuosikatteen, nettoinvestointien ja poistojen suhde vuosina 2014–2023.

Rahoitustuotot ovat yhä hieman suuremmat kuin kulut. Korkojen merkittävä nousu näkyy. Valtionosuudet ja verot toteutuivat pitkälti ennakoitusti, samoin kuin poistot. Valtionosuuksia leikattiin kuluvan vuoden aikana sote-tasauksen takia.

Verotulokehitystä, valtionosuuksia ja rahoitusta käsitellään tarkemmin tilinpäätöskirjan kappaleessa II.

Tilikauden tulos oli alijäämäinen -13,5 milj. €.

Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja rahastojen muutoseriä ja niiden jälkeen tilikauden ylijäämä vuodelta 2023 oli -13,5 milj. €, kun se edellisvuonna oli +16,3 milj. euroa, ja oikaistuna +3,8 milj. euroa. Tulosheikenys on ollut merkittävä viime vuoteen nähden.

Vuonna 2023 taseen kumulatiivinen ylijäämä pieneni ja on vuoden lopussa + 20,8 milj. euroa (31.12.2022: +34,3 milj. euroa).

Kaupungin lainamäärä on vuoden 2023 lopussa 360,3 milj. euroa eli 5 446 euroa asukasta kohden, kun se vuotta aikaisemmin oli 324,6 milj. euroa eli 4 970 euroa asukasta kohden. Lainamäärä kasvoi 476 euroa/ asukas ja kokonaislainamäärä ylittää selvästi kuntien keskiarvon (3 414 euroa/ asukas). Kaupungin takausvastuiden määrä on 208,6 milj. euroa.

Kaupunkikonsernin sisällä annettujen antolainojen määrä on tilinpäätöksessä 96,3 milj. euroa eli 1 456 euroa/asukas. Edellä olevista laskettu nettolainojen määrä on 264,0 milj. euroa ja 3 991 euroa/asukas.

Näkömänä on, että kuntapalvelujen ja infran rahoitusnäkymät ovat yleisessä taloudessa ja valtion omien sopeutustoimien ja sote-tasauksen myötä valtionosuuksien suhteellinen merkitys on pienenemässä merkittävästi. Ne kaupungit ja kunnat pärjäävät tulevaisuudessa parhaiten muuttuneessa tilanteessa, joilla on hyvät verotulot ja kasvavat. Tämä korostaa vaikuttavuuden rinnalla oman tulopohjan vahvista-

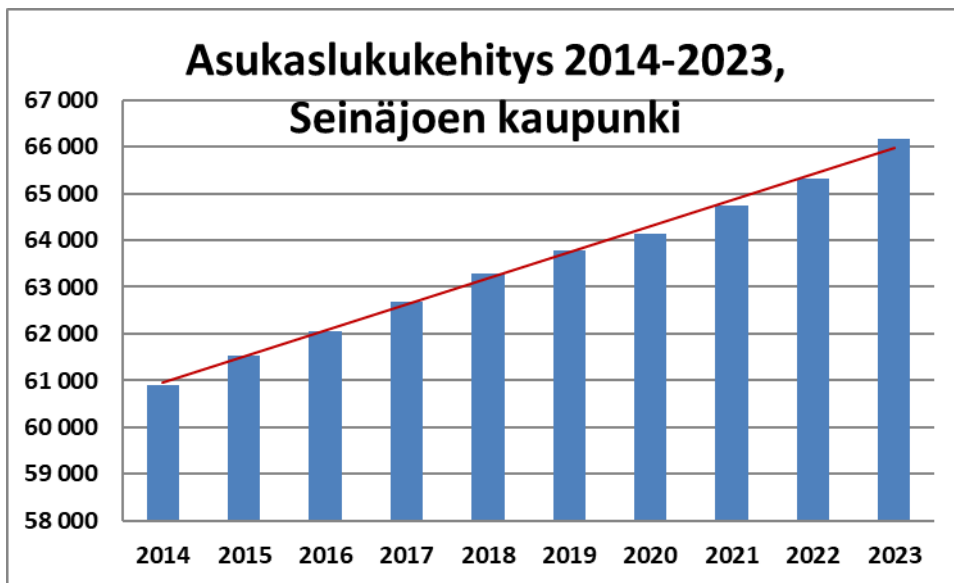
mista (toimintatuotot, verotulopohjan tarkistaminen) että menojen mahdollisimman hyvää hallintaa, mutta myös uudistusten ja rakenteellisten sopeutustoimien merkitystä.

Seinäjoen kaupungin tulopohja ei ole vuoden 2023 tilinpäätöshetkellä riittävän vahva kasvukaupungille johtuen valtionosuuksien merkittävästä vähenemästä vuodesta 2023 eteenpäin osana sote-tasausta ja valtion oman talouden sopeutustoimia.

Myös käyttötalouden menopuoli vaatii vielä parantamista kuluvan vuoden 2024 aikana ja etenkin sitä seuraavina talousarviovuosina 2025-2026, jotta päästään kestävästi takaisin vuosina 2020-2022 alkaneelle tasapainoisemman talouden tielle. Uudistukset ja sen rinnalla sopeuttaminen ovat tärkeässä asemassa toimintakatteen vahvistamiseksi. Myös rahoituksessa tulojen kasvattamiseen ja mahdolliset veroratkaisut, lainasalkun hyvään suojaamiseen sekä kaupungin taseenhallintaan ja velkämäärän kehitykseen (tuloskehitys ja investoinnit) on tärkeitä laittaa erityistä huomiota.

Kaupungin asukasluku on kehittynyt edelleen myönteisesti. Vuoden 2023 lopussa asukasluku on **65 157** ja asukasluku kasvoi vuoden aikana **+834 henkilöä ja +1,3 %**. Asukasluku on Seinäjoen historian korkein. Kasvua on ollut yhtäjaksoisesti nykyhetkeen kaupungin syntyvuodesta 1960.

Kuvio. Asukasluvun kehitys Seinäjoella vuosina 2014-2023.

Seinäjoen suhteellinen kasvuluku on paras kymmeneen vuoteen. Vuonna 2013 Seinäjoen kasvu oli samoin 1,3 %.

Alla tarkemmin viime vuoden väestönmuutoksesta osatekijöittäin:

Luonnollinen väestönkehitys oli negatiivinen, -35 henkeä. Verrokkikaupungeissa Hämeenlinnassa vastaava luku on -426 ja Vaasassa -196. Luonnollisen syntyvyyden ja väestönkasvun väheneminen on lähes koko maata koskeva asia. On kuitenkin huomattava, että esimerkiksi pääkaupunkiseudulla sekä Helsinki, Espoo että Vantaa saivat merkittävää luonnollista väestönkasvua.

Kuntien välinen nettomuutto eli maan sisäinen muuttovoitto oli Seinäjoelle +147 henkeä. Nettomaahanmuutto oli suurta, +732. Väestönkasvun ja muuttoliikkeen rakenteessa on tapahtunut muutos lyhyessä ajassa. Kehityksen jatkuvuutta on vaikea ennustaa. Mm. Ukrainan sota, ulkomaisen työvoiman liikkuvuutta ohjaavat päätökset tai mahdolliset säännösten muutokset esim. ulkomaalaisten opiskelijoiden ja heidän perheidensä muuttoon vaikuttavat varmasti johonkin suuntaan. Myös maahanmuuton volyymin kasvu on kansallinen ilmiö. Nettomaahanmuutto verrokkikaupungeissa: Hämeenlinna +710, Rovaniemi +618, Vaasa +1 431.

Seinäjoen väestönlisäys kokonaisuutena oli siis merkittävä +834, noin 0,3 %-yksikköä tavanomaista suurempaa. Verrokeissa: Hämeenlinna +260, Rovaniemi +750, Vaasa +981. Seinäjoki on edelleen maan 16. suurin kaupunki.

Tilastoennusteiden väestönkasvu näyttää keskittyvän yhä enemmän maakuntien keskuskaupunkeihin, pääradan äärelle ja eteläiseen Suomeen tulevaisuudessa, mikä on otettava huomioon kasvukaupungin investointeja suunniteltaessa ja palveluja järjestettäessä.

Vuoden 2023 lopussa koko maan työttömyysaste oli 11,2 % (ed. vuonna 9,9 %), Etelä-Pohjanmaalla 8,8 % (ed. vuonna 7,5 %) ja Seinäjoella 8,7 % (ed. vuonna 7,7 %). (lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö). Seinäjoen kaupungin tilanne on keskimääräistä parempi isojen ja keskisuurten kaupunkien joukossa.

Työmarkkinoiden suurimmat pitkän aikavälin ongelmat ovat työn kysynnän ja tarjonnan riittämättömyys sekä osaavan työvoiman puute sekä pitkäaikaistyöttömyyden kasvu. Seinäjoki on mukana työllisyyden kuntakokeilussa, joiden myötä suomalaista työllisyysjärjestelmää ollaan uudistamassa. Seinäjoki-Ilmajoki on yhtenä kokeilualueena mukana työllisyyden kuntakokeilussa 2021-2024, jossa lainsäädännöllä kuntien toimivaltuuksia ja vastuita lisättiin. Valtiolta siirtyi kuntiin myös työntekijöitä.

Muut olennaiset tapahtumat

Kaupunkistrategian toteutuminen vuonna 2023:

- Seinäjoen kaupunkistrategia on kasvun strategia ja kasvu jatkui vahvistuneena vuonna 2023.
- Kasvun rakenteessa tapahtui historiallinen muutos. Maahanmuutosta tuli ensimmäisen kerran suurin kaupungin kasvuun vaikuttava tekijä.
- Kaupunkistrategiassa maahanmuuttoa ja kotoutumistoimien merkitystä ei toteutuneessa laajuudessa ole huomioitu. Seinäjoen kaupunki on hyvin nopeassa aikataulussa vahvistanut palvelujaan, jotka tukevat maahanmuuttajien kotoutumista. Toimenpiteistä huolimatta on mm. vuokra-asuntojen saannissa, opiskelijoiden harjoittelupaikkojen löytämisessä sekä maahanmuuttajien työllistymisessä ollut vaikeuksia.
- Seinäjoen työllisyystilanne on suurimpien kaupunkien (C 21) joukossa erittäin hyvä. Yleinen taloudellinen taantuma on kuitenkin heikentänyt työllisyystilannetta myös Seinäjoella. Myös avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt. Työllisyyden hoidon ohella Seinäjoki on valmistautunut TE 2025-uudistukseen ja tulevan työllisyysalueen toimintaan. Vuoden 2023 aikana varmistui työllisyysalueen toteutuminen yhteistyössä Ilmajoen ja Isonkyrön kanssa.

- Seinäjoki on säilyttänyt asemansa Suomen parhaana kaupunkina yrittää. Elinkeinoelämän Keskusliiton (EK) kuntaranking- tutkimuksessa Seinäjoki sai kuudennen kerran peräkkäin ykköstitilan.
- Seinäjoen ammattikorkeakoulu oli ammattikorkeakoulujen 1. sijalla opiskelijatytytyväisyydessä.
- Teollisuusinvestointien rakentuminen Seinäjoelle jatkui mm. Atrian, EPECin ja Tibnorin investointien myötä. Sekä ruoka- että teknologiateollisuuden kehittäminen on jatkunut yritysvetoisina ja alan ekosysteemejä vahvistavina.
- Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue on strategian mukaisesti kaupungin strateginen kumppani. Kaupungin ja hyvinvointialueen toiminnassa on paljon yhdyspin-toja, jotka osin ovat vielä kehitysvaiheessa.
- Maakunnallisessa yhteistyössä painottui edunvalvonta korkeakoulutoiminnan vahvistamiseksi. Yhteistyössä Etelä-Pohjanmaan liiton kanssa on viestitty voimakkaasti maakunnan korkeakoulutarjonnan vahvistamiseksi. Kaupunki on lisännyt rahoitustaan korkeakoulutoimintaan, joka on mahdollistanut yliopistollisten maisteriohjelmien toteuttamisen.
- Kylä- ja kaupunginosakehittämisessä Seinäjoen kaupunki teki mittavan panostuksen kuituverkkojen rakentamiseen. Kuituverkkoyhteydet tulevat ulottumaan hyvin laajasti koko kaupungin alueelle.
- Osallistava budjetointi toimintamallina vakinaistettiin
- Kansainvälisessä toiminnassa toiminta painottui vuonna 2023 eurooppalaisiin kahdenvälisiin kaupunkisuhteisiin ja verkostoihin. Yhteistyötä tehtiin mm. ranskalaisen Amiensin ja saksalaisen Schweinfurtin kanssa. Toimialat ovat aktiivisesti mukana kansainvälistymisessä.

Kaupunkikonsernissa on käynnissä ja valmistunut merkittäviä investointeja:

Seinäjoen asema-alueen ensimmäinen rakentamisvaihe alkoi vuonna 2022, ensimmäiset vaiheet ja mm. aseman uusi päärakennus palveluineen, perhekeskus Aallocko ja kaupungin tytäryhtiön Seipark Oy:n rakennuttamana pysäköintitalo (pysäköintitalon kustannusarvio noin 13,5 milj. euroa) sekä alikulkutunneli valmistuvat käyttöön 2024. Asemanseudun investointi heijastuu koko kaupunkikeskustaan. Kyseessä on 2020-2030-luvun todennäköisesti merkittävin investointi Seinäjoella, ja siihen otettu mukaan myös yksityisiä sijoittajia ja toimijoita.

Vuoden 2023 aikana saatiin valmiiksi seuraavia merkittäviä talonrakennusinvestointeja, mm.:

- Joupin päiväkodin peruskorjaus,
- Seinäjoen yhteiskoulun korjaus- ja laajennushanke
- Niemistön päiväkodin laajennus
- Törnävän kartanon peruskorjaus
- Marttilan koulun peruskorjaus.

Toimintavuoden muita keskeisiä talonrakennusinvestointikohteita, jotka jatkuvat vuonna 2024, olivat:

- Lintuviidan palvelutalo valmistuu vuonna 2024
- Törnävän uuden koulun rakentaminen leasingkohteena. Koulu on valmis syksyllä 2024.
- Tanelinrannan palvelutalon päiväkotia koskeva peruskorjaus, valmistuu vuonna 2024

Yhdyskuntatekniikan vuoden 2023 investointeihin sisältyi mm. asuinalueiden rakentamista, saneerauskohteita ja kevyen liikenteen väyliä.

- Pajuluoman asuinalue laajeni siten, että alueelle rakennettiin uusia katuja 490 metriä ja puistoraitteja 1 500 metriä. Uusia asuntotontteja on alueella 18 kpl. Urakassa on viimeistelytyöt meneillään.
- Hallilanvuoren asuinalueelle rakennettiin uusia katuja 500 metriä ja uusia puistoraitteja 320 metriä. Uusia asuntotontteja on alueella 28 kpl. Urakassa on viimeistelytyöt meneillään.
- Uusia jalankulku- ja pyöräilyväyliä rakennettiin Kivistöntielle, Eskoontielle, Huhतालantielle, Penttiläntielle, Roveksentielle sekä Tanelinrannan alueelle parantamaan Tanelinlammen alueen kevyen liikenteen liikkujien turvallisuutta.
- Saneerauskohteita toteutettiin yhteensä 8 kpl, jotka koostuivat erilaisista kunnostustarpeista koko Seinäjoen alueella. Pajuluoman ylittävien siltojen kunnostustyöt jatkuivat Tukkipujan ja Lehtikuusenkadun sillan uusimisella.
- Halkosaaren koulun kohtaan parannettiin liikenneturvallisuutta rakentamalla saarekkeellinen suojatie Ely:n hallinnoimalle maantielle.
- Asema-aukion suunnittelun valmistuttua hankkeen tarjouspyyntöä lähdettiin valmistelemaan. Aukio tulee olla valmis vuoden 2024 loppuun mennessä.
- Aseman alikulun rakentaminen etenee aikataulussaan, ja se valmistuu vuoden 2024 loppuun mennessä.
- Lakeudenpuistoon rakennettiin uusi matalankynnyksen skeittiparkki. Parkki luovutettiin harrastajien käyttöön syyskuun alussa.
- Väyläviraston hanke Vt 19 parantaminen vastaanotettiin vuoden lopussa. Kaupunki osallistui hankkeeseen Atrian eritasoliittymän muutosten osalta.

Seinäjoen Energia -konsernin investoinnit (Seinäjoen Energia, Seinäjoen Vesi ja Seiverkot Oy) vuonna 2023 yhteensä 11,2 milj. euroa, tästä:

- Seinäjoen veden investoinnit, noin 6 milj. euroa sisältäen fosforin poiston jätevedestä-hankkeen investoinnin, vesihuoltoverkoston uudisrakentamista sekä saneerausinvestointeja.
- Seiverkot Oy:n investoinnit, noin 2,4 milj. euroa sisältäen maakaapeliverkon rakentamisen sekä investointeja sähköasemaan, ilmajohtoverkkoon, sekä sähköenergiamittareihin.
- Energiatuotannon investointeja uusiutuvana energiatuotantoon, noin 1,3 milj. euroa.

Kiinteistö Oy Seinäjoen Palvelutalot on rakennuttamassa vuosien 2023–2024 aikana Kärjen uutta, 500 oppilaan alakoulua Eskooseen Päiväkoti Tähdien rinnalle. Uusi koulu on valmis loppuvuodesta 2024, ja sen kustannusarvio ilman rahoituskustannuksia on yhteensä 16,6 milj. euroa. Alueelle rakentuu näin keskittymä, mikä liikuntapaikkoineen luo hyvät edellytykset kaupunginosan kasvulle, sillä tilat ovat joustavasti käytössä myös koulutyön ohella iltaisin alueen muille asukkaille.

Yhtiöistä todetaan erikseen, että Seilab Oy on käynnistänyt yt-muutosneuvottelut tuotannollistaloudellisista syistä. Hallituksen päätös asiassa on tehty 12.3.2024.

Tiedolla johtamisella tavoitellaan analysoitua tietoa ja läpinäkyvyyttä

Osana kaupunkistrategian mukaista digiohjelman toteutusta, tiedolla johtaminen toimii kaupungin uudistumisen veturina. Tiedolla johtamisen ratkaisut tuovat päätöksenteon tueksi objektiivista ja ajantasaista tietoa. Kaupungin uudistumisen kannalta tieto on avainasemassa, sillä hyödyntämällä ja analysoimalla tietoa kattavasti, vahvistetaan entisestään kaupungin kykyä menestyä muuttuvassa toimintaympäristössä.

Vuonna 2023 on otettu käyttöön tiedolla johtamisen ratkaisuja, jotka mahdollistavat tiedon vaivattoman tarkastelun ja seurannan. Kaupunkistrategiamme mukaisia tavoitteita ja mittareita on tuotu näkyväksi automatisoitujen raporttikokonaisuuksien avulla. Tavoitteena on tuoda laaja-alaisesti näkyviin kaupunkistrategiamme toteutumisen seuranta sekä edistää tiedon kokonaisvaltaista hyödyntämistä ja analysointia päätöksenteon tueksi. Tiedolla johtamisen ratkaisut edistävät koko kaupungin toiminnan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.

Talouden strategisista mittareista on toteutettu vuonna 2023 tärkeimmät taloudelliset tunnusluvut sekä reaaliaikainen käyttötalouden talousarvioseuranta. Elinvoiman ja työllisyyden toteutetut strategiamittarit ja tunnusluvut kertovat kaupungin työllisyystilanteesta kuten työttömyysasteesta, työpaikkojen määrästä ja työllisyystilanteen kehityksestä.

Tiedolla johtamisen ja uudistumisen tiellä jatketaan edelleen vuonna 2024. Vuonna 2024 panostetaan sivistyksen ja hyvinvoinnin, henkilöstöhallinnon sekä kaupunkiympäristön toimialojen strategisten mittareiden toteutukseen. Talouden osalta kehitetään edelleen merkittäviä talouden mittareita.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen loppuselvitys

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos on siirtynyt Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023 ja ko. liikelaitos on purkautunut.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos-liikelaitoksen purkamiseen liittyvä loppuselvitys on laadittu BDO Oy:n toimesta ja selvityksen esittämät toimenpiteet on viety täytäntöön vuonna 2023. Loppuselvitys on käsitelty ja hyväksytty valtuustossa 18.12.2023 (§ 383). Todetaan, että Pelastuslaitoksen loppuselvityksen luvut sisältyvät kaupungin tilinpäätökseen 2023.

Muut ei-taloudelliset asiat

Seinäjoen kaupunginhallitus on hyväksynyt 10.6.2019 ohjeen Sisäinen valvonta ja kokonaisvaltainen riskienhallinta Seinäjoen kaupungissa, joka tuli voimaan 1.7.2019 alkaen. Ohje sisältää kuvauksen sivutoimien ilmoitus- ja käsittelymenettelyistä, toimintaohjeistuksen ulkopuolisen tarjotessa lahjaa tai lahjaan verrattavaa hyötyä, toimintaohjeen väärinkäytösepäilytilanteessa, esteellisyyssäännökset sekä eettiset ohjeet.

Sisäiset ohjeet tarjoavat luottamushenkilöille, viranhaltijoille ja muulle henkilöstölle tukea korruption torjuntaan. Hallintolain hallinnon oikeusperiaatteiden mukaisella toiminnalla jokainen päätöksiä valmisteleva ja esittelevä sekä päätöksiä tekevä voivat varmistaa, että korruptioriskejä hallitaan.

Seinäjoen kaupungilla otettiin 1.4.2023 käyttöön ilmoittajansuojelulain (laki Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta) mukainen ilmoituskanava. Kaupunkiin palvelussuhteessa olevat voivat tehdä ilmoituskanavaan suojatusti ilmoituksen yleisen edun vastaisesta toiminnasta. Käytännössä ilmoituskanavaan on tarkoitus ilmoittaa epäilyistä tai tiedossa olevasta väkävasta väärinkäytöksestä.

Seinäjoen kaupungin henkilöstöön kuuluva ja luottamushenkilö eivät saa vaatia, hyväksyä tai vastaanottaa lahjaa tai muuta etuutta, jolla vaikutetaan tai pyritään vaikuttamaan taikka joka on omiaan vaikuttamaan hänen toimintaansa palvelussuhteessa. Kielletyn etuuden rahallista arvoa ei ole määritetty. Lahjasta tai muusta etuudesta on aina oikeus ja mahdollisuus kieltäytyä.

Virkamatkojen pääsääntönä on, että kunta maksaa kunnan henkilöstön ja luottamushenkilöiden virkamatkat. Virkamatka perustuu kaupungin viranomaisen antamaan määräykseen ja matkamääräyksen antaja arvioi, onko matka tarpeellinen ja kenen virkatehtäviin matkan tekeminen kuuluu.

Seinäjoen kaupungin hankintaohjeen mukaan kaikki hankinnat tulee toteuttaa kustannustehokkaasti ja suunnitelmallisesti sekä mahdollisimman tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina ympäristönäkökohdat huomioiden. Hankinnoissa tulee aina pyrkiä kokonaistaloudellisesti edullisimpaan lopputulokseen. Ehdokkaita ja tarjouksen tekijöitä on kohdeltava tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Hankinnoissa on toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen. Esteellinen henkilö ei saa osallistua hankinnan valmisteluun, esittelemiseen, päättämiseen, hankinnan valvontaan ja vastaanottoon eikä muiden hankintaan liittyvien asioiden käsittelyyn. Kaikissa hankinnoissa on huomioitava kestävä kehitys ja hankinnan kohteen ympäristövaikutukset. Sosiaalisen kriteerin kautta sopimuskumppanit saadaan sitoutettua yhteiskunnalliseen vastuuseen ja sitoutumaan työllistämään tarjouspyynnössä eritellyn kohderyhmän työntekijä yrityksen palvelukseen.

Jokaisella asukkaalla on oikeus palveluihin, osallisuuteen ja turvalliseen ympäristöön. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyö ei koske vaan vähemmistöjä, vaan se tekee kaupungista paremman paikan jokaiselle. Seinäjoen kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 24.4.2023 Seinäjoen kaupungin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman – tilaa moninaisuudelle. Suunnitelma sisältää seuraavat tavoitteet:

1. Ihmisten moninaisuus näkyy ja huomioidaan paremmin Seinäjoen kaupungin palveluissa ja viestinnässä.
2. Seinäjoen kaupunki on esteetön kaupunki.
3. Seinäjoen kaupungin henkilöstö osaa kohdata erilaisista taustoista tulevia asukkaita.
4. Seinäjoen kaupungin palvelut ovat saavutettavia.

Asetetut tavoitteet ovat suuria ja niiden toteutumiseksi tarvitaan paljon toimenpiteitä. Suunnitelmaan on kirjattu ensimmäiset toimenpiteet, joille on kirjattu myös vastuutahot, jotka niistä vastaavat. Tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista seurataan ja siitä raportoidaan valtuustokauden päättyessä.

1.5 Ympäristö osana kaupungin toimintaa

Seinäjoen kaupunkistrategiassa Seinäjoki on linjattu kestävän kehityksen kaupungiksi. Se sisältyy kaupungin arvoihin. Tavoite on, että vuosina 2022-2029 se näkyy konkreettisesti myös toiminnassa ja päätöksenteossa.

Seinäjoen kaupunki on liittynyt HINKU (kohti hiilineutraalia kuntaa) -verkostoon kaupunginvaltuuston päätöksellä. Verkoston kunnat tavoittelevat hiilineutraaliustavoitteita vuoteen 2030 mennessä. Käytännössä Seinäjoen olisi vähennettävä 80 % vuoden 2007 hiilidioksidi (CO₂) tasosta vuoteen 2030 mennessä. Vuodesta 2007 vuoteen 2021 päästövähennystä on ollut 23 % (<https://paastot.hiilineutraalisuomi.fi/>)

Päästöjen jakaumassa suurimmat sektorit meillä ovat kaukolämpö, tieliikenne ja maatalous.

Seinäjoen kaupunki on kuulunut kuntien energiatehokkuussopimukseen (KETS) jo edellisellä sopimuskaudella 2008-2016 ja nykyinen sopimuskausi on voimassa 2017-2025. Sopimuksessa energiankulutusta on sitouduttu vähentämään lähtötilanteen noin 80 000 MWh 7,5 % eli noin 6 000 MWh vuoteen 2025.

Kestävän liikkumisen toimenpideohjelman (SUMP) on Seinäjoen kaupunginvaltuusto hyväksynyt kesäkuussa 2023. Siinä isoimpina toimenpidekokonaisuuksina olivat:

- A. Sitoutunut Seinäjoki
- B. Keskustojen elävyysloikka
- C. Kestävän liikkumisen käytävät
- D. Arjen matkojen turvaaminen

Kyseessä ei ole kokoelma toimenpiteitä, vaan sen tarkoituksena on pureutua oleellisiin kestävästi liikkumisen tiellä oleviin esteisiin ja edistää hallinnonrajat ylittävää yhteistyötä. Toimenpideohjelmalla työn tavoitteisiin sitoutunut Seinäjoki on saanut integroidun, kaikki kulkutavat kattavan ja ympäri vuoden toimivan liikennejärjestelmän, joka edistää kaupungin ja sen palveluiden saavutettavuutta sekä antaa tilaa kestäväydelle ja hyvinvoinnille.

Toimenpidekokonaisuuksien toteutuminen vaatii Seinäjoelta sitoutumista liikennejärjestelmän kestävästi kehitykseen. Tämän pohjan ollessa valmis, voidaan tehdä keskustojen elävyysloikkia, luoda kestävästi liikkumisen käytäviä ja turvata arjen matkoja. Jokaiselle toimenpidekokonaisuudelle on esitetty sekä poliittinen toimielin että hallinnollinen vastuuhenkilö, jotka vastaavat kokonaisuuden edistämisestä ja kokonaisuuden alle kirjattujen toimenpiteiden toteutumisesta.

Jokaiselle toimenpiteelle on esitetty lisäksi yksi edistämistä vastuullinen kaupungin toimiala sekä mahdollisia yhteistyökumppaneita, jotka yhteistyössä ja hallinnollisen vastuuhenkilön ohjauksessa edistävät kyseisen toimenpiteen käynnistämistä ja etenemistä esitetyn aikataulun mukaisesti.

Seinäjoen kaupungissa valmisteltiin syksyllä 2023 myös metsäohjelmaa, jonka laatimisprosessi tehtiin monitahoisena yhteistyönä. Ohjelman pohjalta kaupunki tulevaisuudessa hoitaa metsiään. Seinäjoen kaupunki omistaa noin 6 000 hehtaaria talousmetsiä ja taajamametsiä noin 1 000 ha. Kaupunki hoitaa talousmetsiään hyväksytyin metsänhoitosuunnitelman mukaisesti, kestävästi kehityksen periaatteita noudattaen. Puisto- ja ulkoilumetsien hoidon tavoitteena on ylläpitää ja parantaa metsien viihtyisyyttä, monikerroksellisuutta ja käyttöturvallisuutta ulkoilu-ympäristöinä, sekä turvata sielläkin luonnon monimuotoisuutta. Metsäohjelma on Seinäjoen kaupungin metsien käyttöä ja hoitoa vuoteen 2035 saakka linjaava strateginen suunnitelma, jonka pohjalta metsäsuunnitelman kilpailutus tullaan tekemään. Metsäohjelma hyväksyttiin valtuustossa 19.2.2024.

Seinäjoen kaupungin menestyksellä työ on saanut ansaittua huomiota. ”Tarkenno ilman palttoota ja rasoja” -hanke palkittiin vuoden Hinku -tekona maaliskuussa 2023. Tunnustus annettiin esimerkillisestä toiminnasta ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Ko. hankkeessa on tuotu esille, miten perusasioista liikkeelle lähtemällä, voidaan päästä merkittäviin vuosittaisiin kustannussäästöihin. Rakennusautomaatiota kehittämällä on saatu aikaan iso energiansäästö.

Seinäjoki on leikannut kymmenesosan kiinteistöjen energiankulutuksesta uudelleen ohjelmoimalla jo olemassa olevia automaatiojärjestelmiä. Merkittävää tässä on ollut, että säästö on tässä vaiheessa saavutettu ilman rahaa nieleviä investointeja.

Hyvin toimivan rakennusautomaation avulla rakennuksen lämmitystä ja ilmanvaihtoa ohjataan tehokkaasti niin, että energiankulutus on mahdollisimman optimaalista. Tässä ei ole myöskään tingitty käyttäjien mukavuudesta, sisäilman laadusta tai rakennusten kunnosta.

Järjestelmällisessä läpikäynnissä havaittiin muun muassa, että jotkut järjestelmät eivät koskaan olleetkaan olleet automaattiajossa väärin tehtyjen kytkentöjen vuoksi. Myös rakennusten rakentamiseen tai korjaamiseen liittyviä epäkohtia löytyi, kun erilaisia olosuhteita ja niistä tulleita valituksia lähdettiin kunnolla selvittämään.

Saatu energiansäästö on vastannut suuruudeltaan energiatehokkuussopimukseen 2017-2025 määritellyä tavoitetta. Tämän hankkeen opittua esimerkkiä on voitu viedä eteenpäin muille kunnille ja toimijoille. Tärkeää on ollut myös asiantuntijoiden ja toimijoiden koulutus.

Yksi onnistuminen vuoden 2023 osalta oli myös Sahannevan ennallistamisen työvaiheiden valmistuminen. Seuraavaksi luonnonsuojelualueella saadaan seurata, kuinka luonto hoitaa nevaa lähemmäksi luonnontilaa, kun vesi saa nousta entistä korkeammalle. Tässä työssä saatiin asiaa edistää menestyksekkäällä talkootyöllä patoja koneilyn lisäksi myös käsin rakentaen.

Seinäjoen kaupungin kestävä kehitys on ollut vahvasti hankepohjalla myös vuonna 2023. Tavoitteena on, että siihen ohjautuu yhä enemmän rahaa ja henkilöresursseja, jotta hankekehittämisellä alkuun saadut asiat saadaan vakiinnutettua organisaation normaaliin tekemiseen läpi hallintoalojen. Toinen keskeinen tavoite on, että investointien läpinäkyvyyttä kestävä kehityksen toimien osoittamiseksi parannetaan.

Seinäjoen kaupunki ei laadi vuosittain ympäristötilinpäätöstä. Ympäristömenojen ja -tulojen esittäminen numeerisesti on koettu liian työlääksi ja edellyttäisi resursointia. Tilinpäätökseen on otettu mukaan keskeisiä konkreettisia tekoja, joita Seinäjoen kaupungissa on ympäristöasioiden huomioimiseksi tehty.

1.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Taloukasvun odotetaan pysyvän vaimeana Euroalueella, ennakoit EKP:n ekonomistit. Vuonna 2023 ja vuoteen 2024 lähdeäessä on nähtävissä paljon epävarmuustekijöitä negatiiviseen suuntaan yleisessä taloudessa. Taantuma ja enintään matalan kasvun aika ovat vallitsevana näkymänä sekä Euroopassa että Suomessa, mikä näkyi loppuvuonna 2023 ja tulee näkymään verotulojen kertymissä niitä merkittävästi heikentäen. Myös työllisyyskehitykseen ja julkisen talouden velkaantumisen jatkumiseen tällä olisi negatiivisia vaikutuksia.

Työmarkkinatilanne on toistaiseksi pysynyt hyvänä, mikä vähentää taantuman negatiivisia vaikutuksia, mutta toisaalta pitkittää inflaatiota, koska hyvä työllisyystilanne ja työvoimapula osaajista enemmänkin liittyy yleisesti kasvukauteen kuin taantumaa. Taantumien jatkumista pidetään laajasti melko varmana, enemmänkin on ennusteita taantumien syvyydestä ja kestoista. Venäjän sota ja sitä seuranneet pakotteet, geopoliittinen kriisi, jota on edistänyt mm. Kiinan yhä kiristyvät toimet Taiwania koskien ja Lähi-Idässä Israelin sota Gazassa sekä tulevinä vuosina mahdolliset energiakriisit ovat merkittäviä vaikuttavia tekijöitä myös yleiseen talouteen.

Suomi ja Ruotsi ovat hakeneet vahvempaa turvaa itselleen Puolustusliitto Natosta. Ruotsinkin Nato-jäsenyys hyväksyttiin 7.3.2024. Varustautumisen näkyminen valtioiden budjeteissa ja mahdollisesti pitkäänkin jatkuva Venäjän sota Ukrainassa vievät taloudellisia resursseja Euroopassa.

Valtiovarainministeriö (VM), Suomen pankki ja rahoituslaitokset ovat myös laskeutuneet Suomen tulevien vuosien kasvuennusteita. VM arvioi ensi vuoden BKT-kehitykseksi ainoastaan 0,7 % ja sitä seuraavalle vuodelle 2,0 %. Suomen Pankin joulukuun arvio vuodelle 2024 ennakoii taantumalukemia: BKT 2024: -0,2 %.

Valtiovarainministeriö on vuosien 2025-2028 kehyspäättöstä valmistellessaan (lähde: VM, julkisen talouden suunnitelma, 29.2.2024) arvioinut valtiontalouden alijäämäksi 10-12,9 miljardia euroa. Isoja sopeutustoimia julkiseen talouteen ennakoidaan.

Taulukko. Kansantalouden tuoreet ennusteet vuodelle 2024:

Kansantalouden ennusteet vuodelle 2024

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2023/2004	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- indeksi, muutos, %	Inflaatio, %
ETLA	syyskuu	0,8	6,8	3,6	1,9
PTT	syyskuu	0,5	8,5	3,3	2,8
Labore	syyskuu	0,8	6,7	4,0	2,4
OECD	marraskuu	0,9	7,4
Danske Bank	joulukuu	0,3	7,8	3,4	1,9
Kuntarahoitus	joulukuu	-0,3	7,7	..	2,0
Suomen Pankki	joulukuu	-0,2	7,8	3,5	1,3
VM	joulukuu	0,7	7,5	3,5	2,0
Hypo	tammikuu	0,0	8,0	3,5	2,0
Nordea	tammikuu	-1,0	8,2	3,7	2,1
Handelsbanken	tammikuu	0,1	7,6	4,2	2,2
OP	tammikuu	0,0	7,7	3,5	2,0
Euroopan komissio	helmikuu	0,6	7,3*

16.2.2024/Mpunakallio
* Syksyn 2023 ennuste

KUNTA
LIITTO

Lähde: Kuntaliitto-koonti Kansantalouden ennusteista vuodelle 2023, 11.2.2023

Inflaatioksi ennakoidaan 2,0 %:n tasoa vuodelle 2024 ja 1,4 % vuodelle 2025 (Lähde: VM taloudellinen katsaus, joulukuu 2023). Markkinat ennakoivat, että korkohuippu olisi ehkä saavutettu sekä Euroalueella että Yhdysvalloissa. Ne myös ennakoivat ohjauksenkorkojen laskua kevätkesästä 2024. Kuluttajien luottamus tulevaan on Euroalueella ja Suomessa yhä heikkoa, mikä näkyy mm. asuntomarkkinoilla sen pysähtymisenä.

Julkisten toimijoiden (valtio, hyvinvointialueet, kunnat) on syytä varautua ennakkolta matalamman talouskasvun aikaan ja kuntataloudessa kustannusten tason kasvavaan nousuun. Tämä korostaa oman taloudenpidon, verotulorahoituksen ja velanhallinnan merkitystä, jotta julkinen sektori on mahdollisimman valmis toimimaan velkaantumatta lisää myös muuttuneessa toimintaympäristössä.

Helppoja ratkaisuja ei ole näköpiirissä, tarvitaan sekä kasvua edistäviä toimia että sopeutusta. Tilanne ei ole uusi. "Tulevina vuosina olisi tärkeä vahvistaa julkisen ta-

louden kestävyyttä, jotta Suomella olisi valmiudet kohdata uusi mahdollinen negatiivinen talouden sokki”, valtiovarainministeriö arvioi riskikatsauksessaan jo vuonna 2021. Sopeutustarpeeksi nykyinen hallitus arvioi vähintään 6 miljardia euroa tälle eduskuntakaudelle, josta on jäljellä vielä kolme vuotta. Ja seuraavalle eduskuntakaudelle vähintään 3 miljardia euroa lisää, jotta Suomen velkaantuminen saadaan hidastumaan. Tiedossa olevat säästötoimet vaikuttavat erityisen kovilta, minkä vuoksi vuoden 2024 keväälle ennakoidaan suuria lakkoaaltoja. Erityisesti leikataan etuuksia.

Näkyvissä oleva yleinen talouskehitys ja valtiovarainministeriön kehitysskenaario tulevasta tarkoittaa sitä, että kunnissakin tasapainoisen taloudenpidon merkitys tulee ilman muuta korostumaan. Hyvinvointialueet ovat myös taloudellisesti ahdingossa, ja niiltä odotetaan erityisen voimakkaita talouden sopeutuskeinoja.

Käyttötalouden ennustettavuus piti parantua vuodesta 2023 eteenpäin, mutta sen lisäksi kuntien rahoituspuoli on joutunut nykyistä vaikeampaan tilanteeseen, etenkin niissä kunnissa, joissa investoidaan merkittävästi. Hyvinvointialueuudistus vei kuntien menoista ja tuloista noin puolet, mutta velat jäivät. Kuntien omavaraisuusasteet käytännössä laskevat ja suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa merkittävästi, ellei myös samanaikaisesti onnistuta tasetta keventämään tai löytämään merkittäviä uusia tulonlähteitä.

Kunnat tarvitsevat monen eri tavoin lisätuloja suhteellisen velkaantuneisuuden kasvaessa ja valtionosuuksien pienentyessä merkittävästi. Tuulivoima on monen kunnan uusi tulonlähde. Omavaraisuusastetta voidaan vahvistaa tai vastaavasti suhteellista velkaantuneisuutta pienentää tasetta keventämällä mm. ei-strategista omaisuutta myymällä, kuten jo tehdäänkin monissa kunnissa kunnan taloudellisen tilanteen parantamiseksi. Verotulojen merkitys myös korostuu aiempaa enemmän suhteessa valtionosuuksiin. Ilman hyviä verotuloja kuntatalous tai yksittäinen kunta ei selviä peruspalveluiden järjestämisestä tai/ja investointien rahoittamisesta. Aiemmin osa kunnista kykeni kompensoimaan tätä valtionosuuksin. Valtionosuuksien uudistamisen tarve on tunnistettu, ja valtiovarainministeriö valmistelee siihen uudistusta vuodelle 2026. Myös kuntanormien vähentäminen on ministeriössä tavoitteena.

Kuntatalouden vuosien näkymät 2020-luvulla ovat hyvin tiukat jo kolmesta muustakin syystä: kestävyysvaje on todennettavissa väestön ikääntyessä, kasvu keskittyy yhä enemmän kaupunkiin sekä kolmantena valtion talouden armoton sopeuttamisen tarve 2020-luvulla valtion velkaannuttua koronapandemian aikana. Sopeutustoimille ja rakenteellisille uudistuksille sekä esim. digitalisaation systemaattiselle hyödyntämiselle on kunnissa isoa tarvetta, muutoin tulot eivät riitä kasvaviin menotarpeisiin.

Eritoten väestön ikääntyminen lisää odotuksia palvelujen uudistamiseen ja rakenteellisiin uudistuksiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa. Hyvinvointialueuudistuksen voimaantulo 1.1.2023 koettaa vastata tähän haasteeseen. Ko. uudistuksella on toteutuessaan erittäin merkittävä vaikutus myös kuntiin ja niihin jääviin palveluihin sekä rahoitukseen. Tällä hetkellä hyvinvointialueet ovat merkittävässä taloudellisissa vaikeuksissa, mikä heijastuu sekä valtion ja mahdollisesti myös kuntien rahoitukseen, kuntayhteistyön tärkeyteen yhteisissä rajapinnoissa, että omaisuusjärjestelyihin että asiakkaiden palveluihin. Julkisen ja yksityisen yhteistyön määrä tulee todennäköisesti kasvamaan mm. toimitiloja koskevilla omistusjärjestelyissä, mutta myös sote-palveluissa.

Kaupunkistrategian mukaisesti tavoite on pitää Seinäjoen kaupunki menestyjien joukossa ja kiinnostavana kaupunkina myös tulevaisuudessa. Samalla kun taloutta tasa-painotetaan, kaupungin hyvästä pito- ja vetovoimasta halutaan pitää kiinni, ja päinvastoin vahvistaa sitä myös suunnitelmakaudella ja tämän jälkeenkin. Konsernitason ratkaisuilla on myös iso merkityksensä.

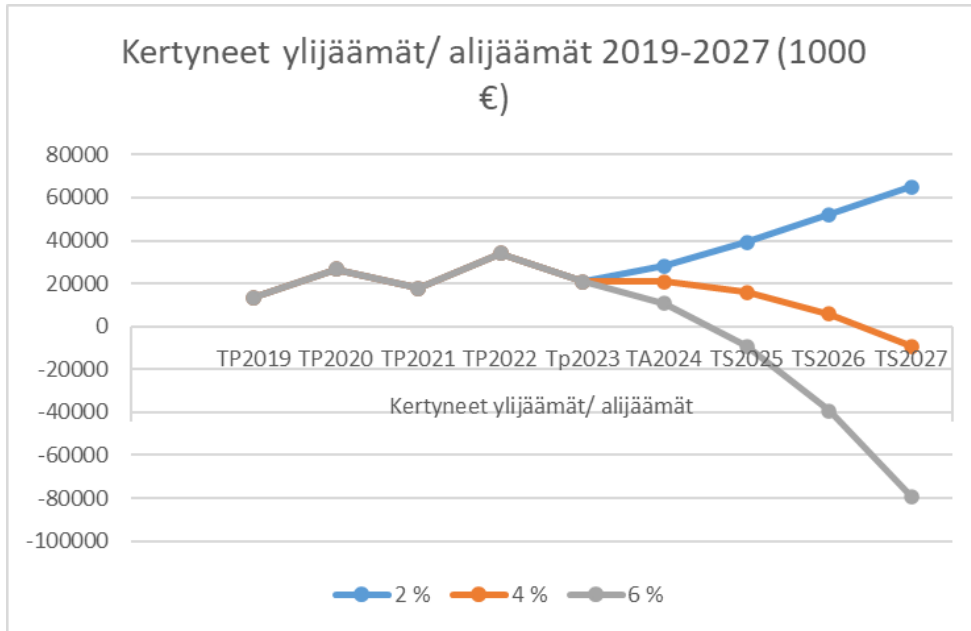
Asukasluvun kasvu on vuosittain noin 600-700 henkilöä, joka on noin 0,75-1,0 % vuodessa. Vuosi 2023 oli poikkeuksellisen suuri kasvuvuosi, kasvu oli 834 henkilöä, joka on noin 1,3 %. Maahanmuuton osuus kasvusta tulee todennäköisesti kasvamaan merkittävästi, mikä vaikuttaa kotoutumisen järjestelyihin ja palvelutarpeeseen mm. päiväkodeissa ja kouluissa. Seinäjoen kaupunki on väestöennusteiden mukaan eniten kasvavien joukossa. Kaupungistuminen ja mm. Seinäjoen hyvä sijainti pääradan varrella tukee tätä kehitystä. Uudenlaisista osaajista, etenkin kansainvälisistä osaajista odotetaan olevan pulaa jo lähitulevaisuudessa, minkä tähden Seinäjoella on tärkeää panostaa myös osaamisen vahvistamiseen. Seinäjoen elinvoimaisuus näkyy. Erinomainen kehitys elinkeinoelämässä on jatkunut, tämä näkyy mm. vilkkaana rakentamisena, yli 100 %:n työpaikkaomavaraisuutena ja hyvänä yritysmäärä- ja työllisyyskehityksenä.

Kaupungin taloustilanne heikentyi vuonna 2023, etenkin emokaupungin luvut kai-paavat nopeasti korjaavia toimia ja taloutta vahvistavaa budjettia vuosille 2025-2027. Sitä käsiteltiin tarkemmin kappaleissa 1.3 ja 1.4, mutta myös jäljempänä kappaleissa 3-6.

Vaikka Seinäjoen kaupungilla on taseessa vuoden 2023 jälkeenkin kertynyttä kumulatiivista ylijäämää aiemmilta vuosilta, on silti hyvin tärkeää, että kyetään sopeuttamaan kaupungin ja kuntayhtymien toimintaa ja taloutta vastaamaan muuttuneita olosuhteita mahdollisimman ajoissa.

Myös tulopohjaa jouduttaneen tarkistamaan talouden vahvistamiseksi tulevana vuosina jo vuodesta 2025 lukien, mutta pelkästään kunnallisveroja nostamalla tilanne ei ratkea, vaan sen rinnalla tarvitaan oman käyttötalouden sopeuttamista vastaamaan paremmin strategiassa hyväksytyjä tavoitearvoja. Eikä sovi unohtaa valtion mukanaolon tärkeyttä valtionosuusrahoituksessa, vaikka onkin nähtävissä valtionosuuksien suhteellisen merkityksen väheneminen, kun valtio sopeuttaa omaa taloutaan ja samalla miettii vaikuttavampia keinoja hyvinvointialueiden taloudellisen ahdingon ratkaisemista. Kiinteistöjen ja yhtiöiden myyntiohjelmaa vuosina 2022-2027 jatketaan kaupungin rahoitusaseman vahvistamiseksi. Näin ollaan valmiimpi pitämään kaupungin hyvästä kehityksestä ja vaikuttavista palveluista kiinni myös haastavimmissa oloissa heikompinakin aikoina, samoin kuin pitämään kiinni ja vahvistamaan investointikyvykkyyttä tulevana vuosina.

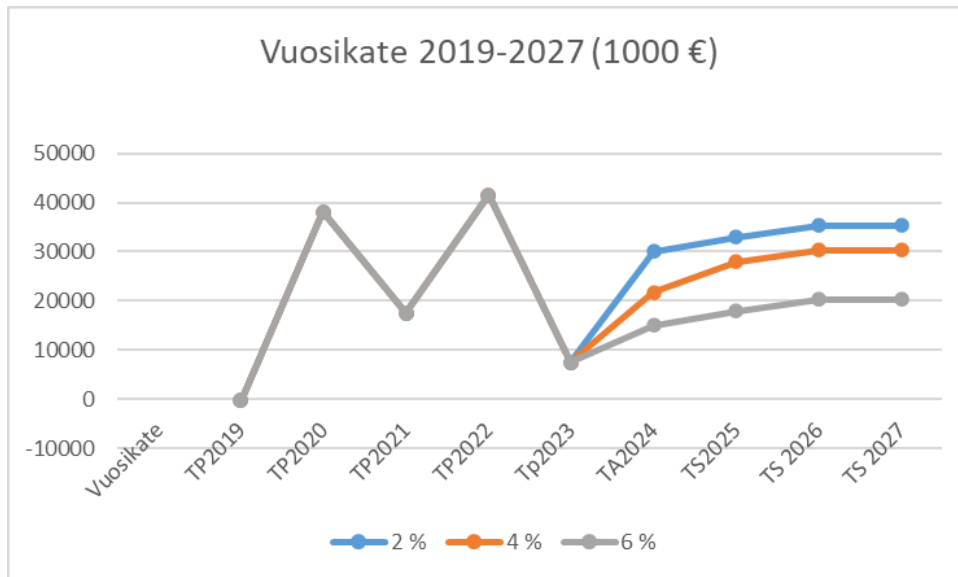

Vuoden 2024 talousarvio on laadittu +109 000 euroa ylijäämäiseksi. Työ talouden vahvistamiseksi ja kaupungin pito- ja vetovoiman vahvistamiseksi jatkuu. Kestäväksi tavoitetasoksi Seinäjoen talousarvioissa on määritelty 30 milj. euron vuosikate ja vähintään 10 milj. euron tulokset, mitkä riittävät reilun 320 milj. euron velkamäärän pienenemiseenkin. Kaupungin velkaantuminen vähenee sillä, että kustannustietoisuus pidetään tulevina vuosina hyvällä tasolla, investointeja jaksotetaan keskittymien vaikuttavimpiin ja strategisesti tärkeimpiin. Palveluja ja rakenteita on tarpeen uudistaa. Tulopuolta on tärkeää tarkastella menojen rinnalla.

On varsin todennäköistä, että kaupungin investointien taso pysyy asemansetuinvestoinninkin myötä lähivuosina korkeana (tavoitetaso nettoinvestoinneissa noin 30 milj. euroa/ vuosi). Mikäli investoinnit ovat 30 milj. euroa/ vuosi tasoa merkittävästi korkeammat, tämä edellyttää vuosikatetason selvää nostamista vähintään samalle tasolle kuin nettoinvestoinnit, jotta velkakehitys saadaan kääntymään. Tulevaisuuden investoinneista asemansetu on keskeinen. Vaikka uimahallin laajennus uutena investointina siirtyikin myöhemmille vuosille, se on yksittäisenäkin investointina sen verran merkittävä, että se tulee ottaa huomioon tulevissa investoinneissa mahdollisesti jo talouden suunnitelmavuosien lopulla.

Tasapainotustyö jatkuu vuonna 2024 ja myös talousarvion suunnitelmavuosina 2025-2027, tavoitteena positiiviset tilikauden tulokset ja talouskehityksen kääntämiseksi pysyvämmiin kestävämmälle pohjalle. Samalla kun taloutta tasapainotetaan, kaupungin hyvästä pito- ja vetovoimasta halutaan pitää kiinni, ja päinvastoin vahvistaa sitä. Sen tähden tervehdyttämistoimien ohella kaupunkistrategian mukaisesti on tärkeää, että myös vaikuttavuuteen, kehittämiseen ja uudella tavalla tekemiseenkin panostetaan. Kaupunkikonsernissa Seinäjoen Energia Oy investoi uusiutuvaan energiatuotantoon.

Jotta talous vahvistuu 2025-2027, toimintakate voi kasvaa strategian mukaisesti vuotuisesti enintään 2,0 %/ vuosi. Tämän tulee riittää kestäväan kasvuun ja palvelujen järjestämiseen. Veronkorotus on tarpeen vuonna 2025 talouden tulopohjan vahvistamiseksi ja käyttötalouden ja investointikyvykkyydenkin vahvistamiseksi, sen verran valtiosuudet ovat heikentyneet valtion sopeutustoimien ja sote-tasauksen myötä vuodesta 2023 eteenpäin ja erityisenä suurena 2025-2027, mikäli valtio toteuttaa kaavailemansa sopeutustoimet. Pelkästään nyt tiedossa olevat valtion valti-onosuusleikkaukset merkitsisivät 0,5 %-yksikön verran kunnallisveron nostamista ilman että kaupungin taloustilanne vielä yhtään paranee. Toivottavasti valtio perään-tyy suunnittelemaansa ylim. valti-onosuusleikkauksesta vuosille 2025-2027, sillä kun-nat, Seinäjoki kaupunki mukaan lukien, eivät selviä ilman veronkorotuksia muuta-maa kaupunkia lukuun ottamatta. Tämä on kunnille tärkeä edunvalvontakysymys.

Lisäksi toteutetaan noin 10 kiinteistön myyntiohjelma (2022-2027) taseen keventä-miseksi ja siten kaupungin taloudellisen aseman vahvistamiseksi sekä palvelu- ja in-vestointikyvykkyyden pitämiseksi hyvällä tasolla.

Korkoriski on kasvanut negatiivisten korkojen ajan päätyttyä vuonna 2022. Näky-vissä on, että lainojen viitekorot ovat vähintään 2-3 % tasolla myös lähitulevaisuu-dessa. Rahoituskustannusten ja käyttötalousmenojen hyvä hallinta tulee korostu-maan aiempaa enemmän.

Myös uudistumiselle on tilausta, jotta tuleva kehitys on mahdollisimman hyvää muuttuneessa toimintaympäristössä. Toiminta, tavoitteet ja seuranta perustuvat voimassa olevaan kaupunkistrategiaan 2022-2029: terveen ja tasapainoisen talouden

vaatimus on myös uudessa strategiassa keskeinen kulmakivi kaupungin menestymiselle. Tavoitteet viedään osaksi konkretiaa myös talousarviotavoitteina. Vaikuttavuus, kustannustietoisuus ja uudistuminen ovat arkipäivää ja tasapainottamistoimet on viety toiminnan tasolle. Palvelutasosta ja -määrästä on mahdollista tinkiä väliaikaisesti talouden tasapainottamiseksi.

Kaupunki henkii 2020-luvulla edelläkävijyyttä, yrittäjämäisyyttä, rohkeutta uudistua sekä tarkastelee systemaattisesti palvelurakenteita etsien parasta toimintatapaa. Digitalisaatiota hyödynnetään palveluissa ja palveluprosesseissa sekä tiedolla johtamisessa. Henkilöstö on mukana uudistamassa, hyvä johtaminen ja osaaminen näkyvät kaikessa tekemisessä. Henkilöstösuunnitelmaa 2023-2026 hyödyntäen haetaan optimitaso koko kaupungin henkilöstömäärän kehittymiselle siten, että kokonaishenkilöstömäärä henkilötyövuosina voi joiltain osin myös vähentyä vuoden 2024 tasosta vuosina 2025-2027 tai että pärjätään nykyistä paremmin nykyisillä resursseilla kaupungin kasvaessa.

Mm. asemanseutu kehittyy ja siihen on tärkeää saada mukaan myös muuta ulkoista rahoitusta, samoin kuin muihinkin investointeihin. Julkinen - yksityinen -kumppanuus yrittäjäkaupungissa on merkittävä menestystekijä tulevaisuudessakin. Lähialueiden kanssa tehtävä yhteistyö määrittää Etelä-Pohjanmaankin kehityksen suunnan. Seinäjoki yhtenä Suomen voimakkaimmin kasvavana kaupunkina todennäköisesti pärjää, mutta yhtä lailla tärkeää on saada muutkin sitä ympäröivät kunnat mukaan tähän myönteiseen kehitykseen. Myös kasvava kansainvälisyys, kunnallinen työllisyysuudistus 2025 ja kotoutumisessa onnistuminen ovat tekijöitä, joita on huomioitava aiempaa enemmän kasvukaupungin palveluissa ja kaupungin kehityssä.

Rahoitukseenkin liittyen edunvalvonnan merkitys korostuu, koska valtiokin on kahdena seuraavana hallituskautena hyvin ison haasteen edessä tasapainottaessaan julkista taloutta. Tämä ei saa tapahtua kuntien valtionosuuksia merkittävästi leikkaamalla, koska niillä rahoitetaan verotulojen rinnalla kuntalaisille tärkeitä palveluja.

Erinomainen kehitys elinkeinoelämässä on jatkunut, tämä näkyy mm. vilkkaana rakentamisena, yli 100 %:n työpaikkaomavaraisuutena, hienona menestyksenä yrittäjyyden tutkimuksissa (Seinäjoki yrittäjyyden ykkönen useana vuonna peräkkäin, myös vuonna 2023) ja hyvänä työllisyyskehityksenä lukuun ottamatta pitkäaikais-työttömyyden negatiivista kehitystä. Kaupunki on mukana työllisyyden kuntakokeilussa, jolla valmistaudutaan, että työllisyyspalvelut tulevat kuntien vastuulle 2025.

Seinäjoen kaupungilla on modernina kasvukaupunkina hyvät edellytykset olla menestyjien joukossa myös tulevaisuudessa, mutta käyttötalouden vahvistamiseksi ja toimintojen uudistamiseksi on tehtävä määrätietoisesti töitä, jotta kaupunkistrategian tavoite kaupungin hallittu kasvu voi toteutua suunnitellusti. Tähän ja talouden vahvistumiseen kaupunki voi itse omilla toimillaan vaikuttaa.

2. Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Riskienhallinnan tarkoituksena on tunnistaa organisaatioon vaikuttavia potentiaalisia tapahtumia ja pitää riskit riskinottohalkkuuden rajoissa, jotta voidaan olla kohtuullisen varmoja organisaation tavoitteiden toteutumisesta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Seinäjoen kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet on määritelty hallintosäännön luvussa 10 sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Seinäjoen kaupungin hallintosäännössä todetaan, että kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Lautakunta ja johtokunta vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kaupunginhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Kaupunginjohtaja, liikelaitoksen johtaja, sekä toimialojen ja tulosalueiden johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan ja tulosalueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Tulossyksiköiden esimiehet vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuuden valvonnasta.

Seinäjoen kaupunginhallitus on hyväksynyt 10.6.2019 Sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjeen, joka tuli voimaan 1.7.2019 alkaen. Ohjeen avulla varmistetaan ja tuetaan sitä, että riskienhallinta otetaan osaksi ohjaus- ja johtamisjärjestelmää, se kattaa koko toiminnan ja toimintamalli on yhtenäinen läpi koko organisaation. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee kattaa kaikki Seinäjoen kaupungin toiminnot - sekä oma toiminta, että toiminta, josta Seinäjoen kaupunki vastaa lainsäädännön, omistuksen, sopimusten, ohjaus- ja valvontavastuun tai muiden velvoitteiden nojalla. Riskienhallinnan ohjeissa on määritelty riskienhallintaprosessi, joka sisältää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelman, riskien ja mahdollisuuksien arvioinnin, riskienhallintatoimenpiteiden määrittelyn, seurannan ja raportoinnin.

Ohjetta sisäinen valvonta ja kokonaisvaltainen riskienhallinta Seinäjoen kaupungissa päivitettiin kaupunginjohtajan viranhaltijapäätöksellä 17.1.2024 ja päivitetty ohje astui voimaan 1.2.2024. Ohjeeseen päivitettiin toimintaohje väärinkäytösepäilytilanteessa. Päivitys perustui 1.4.2023 käyttöön otettuun ilmoituskanavaan, jonka

tarkoituksena on toimia suojattuna ilmoituskanavana kaupunkiin palvelussuhteessa oleville ilmoitettaessa epäiltyä tai havaittua väärinkäytöstä tai muuta vakavaa yleisen edun vastaista toimintaa. Muilta osin ohjeeseen on täydennetty vähäisiä korjauksia ohjeen ajan tasalla pitämiseksi.

Sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Sisäisestä tarkastuksesta vastaa kaupunginhallituksen valitsema tarkastuspäällikkö, joka toimii kaupunginhallituksen alaisena erillään muusta organisaatiosta. Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus raportoi kaupunginhallitukselle ja kaupunginjohtajalle sekä tarkastuslautakunnalle. Sisäisen tarkastuksen tulokset raportoidaan myös tarkastuskohteen johdolle, jotka käsittelevät tarkastusten havainnot ja suositukset sekä ryhtyvät tarvittaviin toimenpiteisiin.

Vuoden 2023 aikana toteutetut sisäisen tarkastuksen toimenpiteet on raportoitu kaupunginhallitukselle maaliskuussa 2024. Vuoden 2022 aikana toteutettujen sisäisen tarkastuksen raportointien havaintojen ja suositusten osalta tehtiin jälkikysely tarkastuskohteille, jonka tulosten mukaan suurin osa suosituksista on jo toteutettu tai tullaan toteuttamaan. Lisäksi sisäisen tarkastuksen henkilöstö valmisteli ilmoituskanavan käyttöönoton, joka tehtiin 1.4.2023.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta 2023 - keskeiset johtopäätökset

Sisäisen valvonnan tilaa ja riskienhallinnan vaikuttavuutta arvioidaan vuosittain. Tulosaluejohtajat ovat laatineet toimintakertomuksessa esitettävän sisäisen valvonnan selonteon tueksi itsearviointin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kyselylomakkeella, joka kattaa seuraavat osa-alueet: ohjausympäristö, riskien arviointi, valvontatoimenpiteet, tieto ja viestintä sekä seurantatoimenpiteet. Uusina aihekokonaisuuksissa kyselyssä olivat sisäisen valvonnan koulutus ja kehittäminen sekä hankinnat ja sopimukset. Toimialojen laatimat selonteot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä on käsitelty lautakunnissa tammi-helmikuussa 2024 sekä konsernivalvontalautakunnissa maaliskuussa 2024. Sisäinen valvonta on pääosin hyvällä tasolla eikä merkittäviä puutteita ole havaittu. Vuoden 2023 aikana otettiin käyttöön ilmoittajansuojelulain mukainen ilmoituskanava, joka mahdollistaa kaupunkiin palvelussuhteessa oleville suojatun kanavan ilmoittaa havaitsemastaan tai epäilemästään väärinkäytöksestä.

Tiedolla johtamiseen on panostettu kehittämällä uutta raportointityökalua ja kouluttamalla esihenkilöitä ajantasaisen tiedon hyödyntämiseen osana johtamista. Vuoden 2023 aikana on seurattu henkilöstön suoritusmerkintöjä tietosuojakoulutuksesta. Yksittäisillä tulosalueilla suoritettuja kehitystoimenpiteitä ovat olleet mm. opetustoimessa väkivaltatilanteiden ennaltaehkäisyyn ja ennakointiin liittyvien ohjeiden päivitys sekä kohdennetut työpaikkakäynnit työterveyshuollon kanssa, kansalaisopistolla perehdytysprosessin kehittäminen, kirjastopalveluilla työturvallisuusriskien kartoitus sekä työsuojelun ja työterveyshuollon suorittamat työpaikkakäynnit sekä kaupunkisuunnittelussa ja kaavoituksessa on kehitetty projektien ja työseuran ohjelmisto sekä kehitetty asiakirjojen esteettömyyttä.

Riskit ja riskienhallintatoimenpiteet dokumentoidaan riskienhallintajärjestelmään Granite ERM. Riskienhallintaprosessiin osallistuvilla järjestettiin syksyllä 2023 riskityöpajat. Kaupungin johtoryhmälle järjestettiin oma riskityöpaja. Merkittävimmät

riskit ja hallintatoimenpiteet on raportoitu hallintosäännössä määritellyille lautakunnille sekä edelleen kaupunginhallitukselle. Riskienhallintatoimenpiteiden säännöllistä seurantaan tulee edelleen vahvistaa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehityskohteiksi on nimetty yhteisen virka-luettelon laadinta sekä ostolaskujen käsittelyprosessi laskujen tiliöinnin osalta. Hankintaprosessia ja sopimushallintaa kehitetään jatkuvasti, mutta edelleen kaupunkitason kehityskohteena nähdään, että tulosalueilla hankintatoiminta olisi riittävän ennakoitua ja että sopimusten päättymiseen varaudutaan riittävän ajoissa. Hyvinvointialueen yhdyspintatyössä on tarve tehdä edunvalvontaa ja monialaista yhteistyötä. Tiedottamista henkilöstölle sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on tärkeä tehdä säännöllisesti.

2.1 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riskienhallinnan tarkoituksena on tunnistaa organisaatioon vaikuttavia potentiaalisia tapahtumia ja pitää riskit riskinottohalukkuuden rajoissa, jotta voidaan olla kohtuullisen varmoja organisaation tavoitteiden toteutumisesta. Seinäjoen kaupungissa riskienhallintaprosessi on olennainen osa johtamista ja päätöksentekoa. Riskienhallinta sisältyy Seinäjoen kaupungin toimintatapoihin ja prosesseihin. Seinäjoen kaupungissa riskit luokitellaan strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Strategiset riskit liittyvät pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseen, menestystekijöihin sekä niihin liittyviin sisäisiin tai ulkoisiin epävarmuustekijöihin. Operatiiviset riskit liittyvät päivittäiseen toimintaan, prosesseihin ja järjestelmiin. Taloudelliset riskit liittyvät taloudelliseen suoriutumiseen (menojen hallintaan ja tulorahoituksen riittävyyteen) sekä investointeihin ja rahoitukseen, myös tulevaisuuden talouden ennakkointiin liittyviin riskeihin. Vahinkoriskit liittyvät lähinnä omaisuuteen kohdistuviin riskeihin.

Merkittävimmät riskit ja hallintatoimenpiteet raportoidaan hallintosäännössä määritellyille lautakunnille sekä edelleen kaupunginhallitukselle talousarvion laadinnan yhteydessä. Tilinpäätöshetkellä 2023 Seinäjoen kaupunkiin on kohdistettu vaatimuksia, joiden osalta lopputulokset eivät ole tilinpäätöksen laadintahetkellä arvioitavissa.

Strategiset riskit

Kaupungin toimintaympäristö on muuttunut merkittävästi vuoden 2023 aikana sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastuslaitoksen toiminnan järjestämisvastuun siirtymistä 1.1.2023 Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelle. Valmistelutyötä suoritettiin vuoden 2022 aikana keskittyen muutoksiin kaupungin organisaatiossa ja hallintosäännössä sekä sopimusvastuiden ja henkilöstön siirtymiseen. Rajapinta kaupungin ja hyvinvointialueen välillä on laaja ja yhdyspintavalmistelu on jatkunut uuden organisaation aloitettua toimintansa vuoden 2023 puolella.

Seinäjoen kaupungin merkittävässä strategisissa riskeissä korostuu edelleen uudistuksen vaikutukset. Hyvinvointialueen ja kuntaorganisaation yhteistyöhön ja yhdyspintoihin liittyvien riskien realisoituminen näkyisi kuntalaisten palvelujen toimimattomuutena ja hyvinvointialueen ja kuntaorganisaatioiden kokonaiskustannusten epätarkoituksenmukaisena kasvuna. Yhteistyöhön on panostettu kehittämällä yhteistyömalleja ja olemalla aktiivisesti mukana aluetasolla toimivissa työryhmissä.

Yhteistyön organisaatioiden välillä tulee olla toimiva prosessi palveluiden sujuvuuden ja asiakaskokemuksen varmistamiseksi. Myös maakunnalliseen yhteistyöhön muiden alueen kuntien kanssa on kiinnitetty huomiota.

Operatiiviset riskit

Merkittävimmissä operatiivisissa riskeissä nousee esiin kaupungin ja hyvinvointialueen yhdyspintatyön mahdolliset ongelmat. Kunnilla ja hyvinvointialueella on yhteiset asukkaat sekä yhteisenä tavoitteena asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen. Kuntien ja hyvinvointialueen tehtäväjaon toimivuudessa olennaista on kunnan ja hyvinvointialueen välisen yhdyspinnan toimivuus. Riskiin on mahdollista vastata kaupungin omalla aktiivisella yhteistyöllä. Yksiköiden tulee tunnistaa kriittiset rajapinnat ja varmistaa palveluiden sujuvuus sekä tiedonkulku organisaatioiden välillä.

Taloudelliset riskit

Seinäjoen kaupungin merkittävä taloudellinen riski on, että käyttötalous ei ole tasapainossa, eli käyttötalousmenot olisivat liian korkealla tasolla suhteessa tuloihin. Riskin realisoituessa jouduttaisiin ryhtymään sopeuttamistoimiin. Talouden epätasapainolla on vaikutusta myös palveluiden tuottamiseen ja investointisuunnitelman toteuttamiseen. Yleinen talouden toimintaympäristö on epävarma johtuen maailmanpoliittisesta tilanteesta. Lisäksi hyvinvointialueuudistus on kaventanut kuntien tehtäväkenttää ja talouden sopeutusmahdollisuuksia. Valtion sopeutustoimet saattavat johtaa tulevaisuudessa kuntien valtionosuuksien pienentymiseen. Talouden toimintaympäristön muuttuessa on pidettävä entistä enemmän huolta kriisinsietokyvystä ja talouden riskienhallinnasta. Seinäjoen kaupunkistrategiassa on huomioitu talouden tasapainon vaatimus ja talouden tunnuslukuja seurataan säännöllisesti. Kaupungissa on käynnissä erilaisia selvityksiä mm. sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialalla sekä myyntiohjelma vuosille 2022-2026.

Merkittäviin taloudellisiin riskeihin lukeutuu velkamäärän korkea taso, joka voi johtaa kriisikuntakriteerin täyttymiseen tai omavaraisuusasteen merkittävään alenemiseen. Hyvinvointialueuudistuksen myötä suhteellinen velkaantuneisuus on kasvanut, kun samalla investointitarpeita on edelleen paljon. Valtion kova velkaantuminen 2020-luvun alkupuolella lisää riskiä siihen, voidaanko kunnille jatkossa myöntää riittävästi valtionosuuksia kuntiin jäävien palveluiden järjestämiseen hyvinvointialueuudistuksen jälkeisessä ajassa. Jos valtionosuuksia leikataan, kuntien palvelutuotanto vaarantuu. Täten on tärkeä huolehtia siitä, että oma käyttötalous on kestävällä pohjalla ja uudistutaan ajoissa. Taseen ylijäämät on tärkeä turvata, jotta ne mahdollistavat liikkumavaran. Myös investointeja tulee jaksottaa pidemmälle ajalle.

Vahinkoriskit

Kaupungin vahinkoriskeihin on varauduttu vakuutuksin sekä vahinkorahaston avulla. Seinäjoen kaupungin vahinkoriskejä ei ole määritelty merkittäviksi.

2.2 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnalla tarkoitetaan konsernijohtoon kuuluu olevaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointia ja raportointia. Konsernivalvonnalla tarkoitetaan myös konserniohjeen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen seuranta. Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kaupunkikonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Toimivalta ja vastuu konsernivalvonnan järjestämisestä

Kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus sekä kaupunginjohtaja, rahoitusjohtaja, hallintojohtaja ja henkilöstöjohtaja. Kaupungin johtoryhmä osallistuu konsernin ohjaamiseen siten kuin kaupunginjohtaja siitä erikseen määrää. Kaupunginvaltuusto määrittelee omistajapolitiikan linjaukset, hyväksyy kuntalain mukaan vuosittaisissa talousarvioissa tai muutoin strategiset, toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä valvoo osaltaan niiden toteutumista.

Kaupunginhallitus vastaa omistajaohjauksen toteutumisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan. Lisäksi kaupunginhallitus seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumisen ja taloudellisen aseman kehitystä ja tekee niiden perusteella tarvittaessa esityksiä valtuustolle.

Seinäjoen kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 19.2.2018 Seinäjoen kaupungin yhtiöiden, yhteisöjen ja säätiöiden omistajapolitiikka, omistajapoliittiset linjaukset, Seinäjoen kaupungin konserniohjeen ja hyvä hallintotapa Seinäjoen kaupunkikonsernissa (Corporate Governance) ohjeen. Seinäjoen kaupunginhallitus on hyväksynyt 5.6.2018 Seinäjoen kaupungin tytäryhtiöiden, yhteisöjen ja säätiöiden sekä eräiden muiden yhtiöiden salkutuksen. Kuntalaki ja Seinäjoen kaupungin hallintosääntö sekä konsernirakenteessa ja toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset edellyttävät omistajaohjaukseen koskevien ohjeiden pitämistä ajan tasalla.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 11.12.2023 Seinäjoen kaupungin yhtiöiden, yhteisöjen ja säätiöiden omistajapolitiikan, omistajapoliittiset linjaukset, Seinäjoen kaupungin konserniohjeen sekä ohjeen hyvä hallintotapa Seinäjoen kaupunkikonsernissa (Corporate Governance). Ohjeet astuivat voimaan 1.1.2024 ja korvaavat valtuuston aikaisemmin hyväksymät vastaavat ohjeet. Uuden ohjeistuksen tarkoituksena on tiivistää kaupunkikonsernin sisäistä yhteistyötä ja tavoitella kaupunkikonsernin kokonaisedun toteutumista nykyistä paremmin. Tarkennuksia on tehty erityisesti sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskeviin ohjeisiin sekä ICT-omaisuutta koskevaan yhteistyöhön. Keskeisimpien tytäryhtiöiden johtoa pyydettiin kommentoimaan ohjeet ja muutosehdotuksia on huomioitu siinä laajuudessa, kun se on ollut mahdollista kaupunkikonsernin kokonaisuutena vaarantamatta.

Kaupunginhallitus päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallituksiin. Tytäryhteisön hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaupunginhallitus antaa yhtiö- ja vuosikokousedustajille tarvittavat ohjeet. Konserniohjeessa todettuja merkittäviä päätöksiä tehtäessä yhteisöjen tulee jo valmisteluvaiheessa hankkia omistajan ennakkokäsitys valmisteltavana olevasta asiasta.

Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Kaupunginvaltuusto päättää tytäryhteisöjen ja -säätiöiden vuotuisista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista kaupungin talousarviossa. Kaupungin tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kaupunginhallitukselle kaupunkikonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot. Keskeisten tytäryhteisöjen kanssa käydään tulosneuvottelut vuosittain. Neuvotteluissa käydään läpi mm. edellisen neuvottelun päätösten seuranta, yhtiön taloudellinen ja toiminnallinen tilanne sekä tulostavoitteet. Tulosneuvotteluissa käsitellyt asiat hyväksytään kaupunginhallituksessa. Konsernijohdon järjestämissä toimitusjohtajatapaamisissa on vuoden 2023 aikana käsitelty mm. tilinpäätös 2022 ja talousarvio 2024 sekä taloudellista tilannetta, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan määritelmiä ja tavoitteita, omistajaohjauksen päivitettyt asiakirjat, viestinnän tavoitteita, konserniesitettä sekä muita ajankohtaisia asioita.

Seinäjoen kaupunkikonserniin kuuluvista yhtiöistä, yhteisöistä ja säätiöistä on tehty konserniesite, joka hyväksyttiin kaupunginhallituksen kokouksessa 21.8.2023. Konserniesitteen tarkoituksena on kuvata konsernin kokonaisuutta, kehittää konsernin sisäistä yhteistyötä ja kaupungin omistajapolitiikkaa sekä edistää kaupunkikonsernin kokonaisedun huomioimista. Konserniesitteeseen on koottu kaupungin konsernirakenne omistusosuuksin, olennaisia tilinpäätöstietoja sekä tietoja organisaatioiden johdosta ja henkilöstömääristä. Voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella on tavoitteena käydä läpi keskeisimpien tytäryhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa.

Tytäryhteisöllä tulee olla riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoitava viipymättä konsernijohdolle. Kaupunkikonsernin yhteisöillä on mahdollisuus hyödyntää konsernin palveluja sovitussa laajuudessa.

Omistajaohjauksen toteutuminen

Tytäryhteisöjen tavoitteiden asettaminen on ollut tarkoituksenmukaista. Toiminnan tulokellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi ovat olleet toimivia. Konserniohjeita on noudatettu asianmukaisesti ja tiedonkulku on järjestetty asianmukaisella tavalla. Kaupunkikonsernin merkittävässä investoinneissa kaupunki on mukana rahoitus- ja vakuusjärjestelyissä.

Kaupungin ohjeistuksen mukaisesti kuntayhtymät ja strategiset tytäryhtiöt ovat raportoineet kvartaaleittain kaupungin johtoryhmälle sekä kaupunginhallitukselle. Raportti sisältää olennaiset tunnusluvut sekä sanallisen selvityksen merkittävimmistä tapahtumista raportointikaudella, arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä sekä arvion kuluvalle vuodelle asetettujen tavoitteiden toteutumisesta. Valtuustolle raportit on toimitettu puolivuositain hallintosäännön 19 §:n mukaisesti

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta 2023 tytäryhtiöissä - keskeiset johtopäätökset

Tytäryhteisöjen suorittamien itsearviointien perusteella ei ole havaittu merkittäviä puutteita sisäisen valvonnan tilassa tilikauden 2023 aikana. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeiden osalta todettiin, että kirjallisia ohjeita ei pääosin

ole laadittu. Toimintatapoihin sisältyy kuitenkin valvontatoimenpiteitä. Sisäisen valvonnan arvioinnin kehittäminen systemaattisemmaksi tunnistettiin kehityskohteeksi useammassa tytäryhteisössä. Riskienhallinta kuuluu operatiiviseen toimintaan ja päätöksentekoon, mutta dokumentaatio ja raportointi on osin puutteellista. Useammassa tytäryhteisössä on todettu olevan käynnissä tai suunnitteilla riskienhallintaprosessiin liittyviä kehitystoimenpiteitä.

Merkittävimmi riskiksi tunnistettiin mm. Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy -konsernin osalta OKM:n rahoituksen väheneminen korkeakoulusektorille, henkilöstön jaksaminen, kasvavat oppimisvaikeudet ja mielenterveyden ongelmat sekä vetovoiman heikkeneminen ja Into Seinäjoki Oy -konsernin osalta muutokset yritysten liiketoimintaympäristössä. Olennaisia riskejä kaupungin tytäryhteisöissä ovat myös yleinen taloudellinen tilanne sekä sen ennakoitavuus, kustannustason kasvu, korkoriski ja tietoturvaan liittyvät riskit.

3. Tilikauden tulos ja toiminnan rahoitus

3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden tuloksen muodostuminen kuvataan tuloslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Alla oleva vuotta 2023 koskeva tuloslaskelma on laadittu niin, että se sisältää vain ulkoiset tuotot ja kulut. Liikelaitoksena toimivan Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitoksen tuotot ja kulut sisältyvät vuoden 2022 tuloslaskelmaan.

Tuloslaskelmassa selvitetään tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyyttä tilikaudelle jaksotettuihin menoihin. Tulorahoituksen riittävyyttä arvioidaan toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla.

Taulukko. Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut 2023 verrattuna edellisen vuoden tilinpäätökseen, Seinäjoen kaupunki (sis. liikelaitoksen), eliminoitu.

TULOSLASKELMA			
Ulkoinen			
	2023	2022	Muutos-%
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>	
Toimintatuotot	27 935	96 149	-70,9
Toimintakulut	-220 093	-492 607	-55,3
Toimintakate	-192 158	-396 458	-51,5
Verotulot	167 779	306 272	-45,2
Valtionosuudet	30 873	123 666	-75,0
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	5 988	5 012	19,5
Muut rahoitustuotot	4 671	5 522	-15,4
Korkokulut	-9 466	-2 145	341,3
Muut rahoituskulut	-183	-337	-45,7
Vuosikate	7 504	41 532	-81,9
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-21 009	-25 230	16,7
Arvonalentumiset			
Satunnaiset erät			
Tilikauden tulos	-13 505	16 302	-182,8
Poistoeron muutos	34	35	-2,9
Varausten muutos			
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-1	2	-150,0
Tilikauden ylijäämä (+) tai alijäämä (-)	-13 472	16 339	-182,5
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	12,7	19,5	
Vuosikate/Poistot, %	36	165	
Vuosikate, €/asukas	113	636	
Asukasmäärä, 31.12.	66 157	65 306	

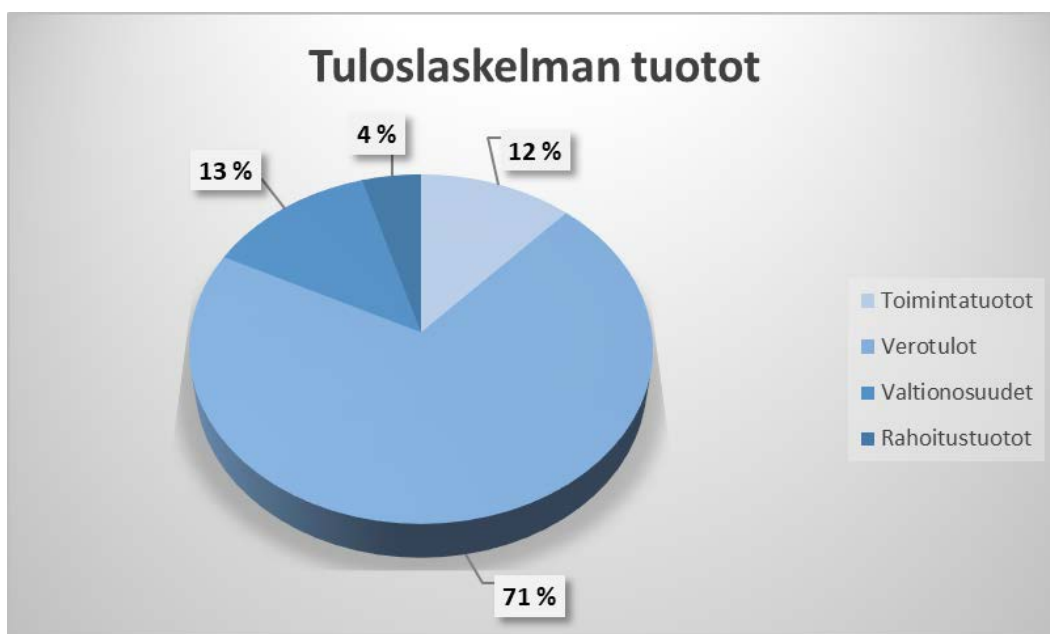
Vuoden 2022 luvut sisältävät liikelaitoksen.

Vuodet 2023 ja 2022 eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia johtuen 1.1.2023 toteutunut hyvinvointialueuudistuksesta, jonka myötä kuntien sosiaali- ja terveystaloudet sekä pelastuslaitosten palvelut siirtyivät hyvinvointialueille. Samalla muutettiin tulevia kuntien valtionosuuksia ja verotus pohjaa vuodesta 2023 lukien. Arviota kaupungin talouden kehitykseen vuonna 2023 on tehty tilinpäätöksen tuloslaskelman rinnalla myös oikaistuna toimintakatteen ja tuloksen osalta, missä molemmissa on huomioitu kertaluonteiset alaskirjaukset sekä hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset käyttötalouteen ja rahoitukseen, jotta saadaan mahdollisimman oikea kuva kaupungin taloudellisesta tuloksesta ja talouden tilasta ja talouskehityksen suunnasta.

Tuloslaskelman tuotot jakaantuivat vuonna 2023 seuraavasti:

Tuloslaskelman tuottojen jakaantuminen	1 000 €	%
Toimintatuotot	27 935	12 %
Verotulot	167 779	71 %
Valtionosuudet	30 873	13 %
Rahoitustuotot	10 659	4 %
Yhteensä	237 246	100 %

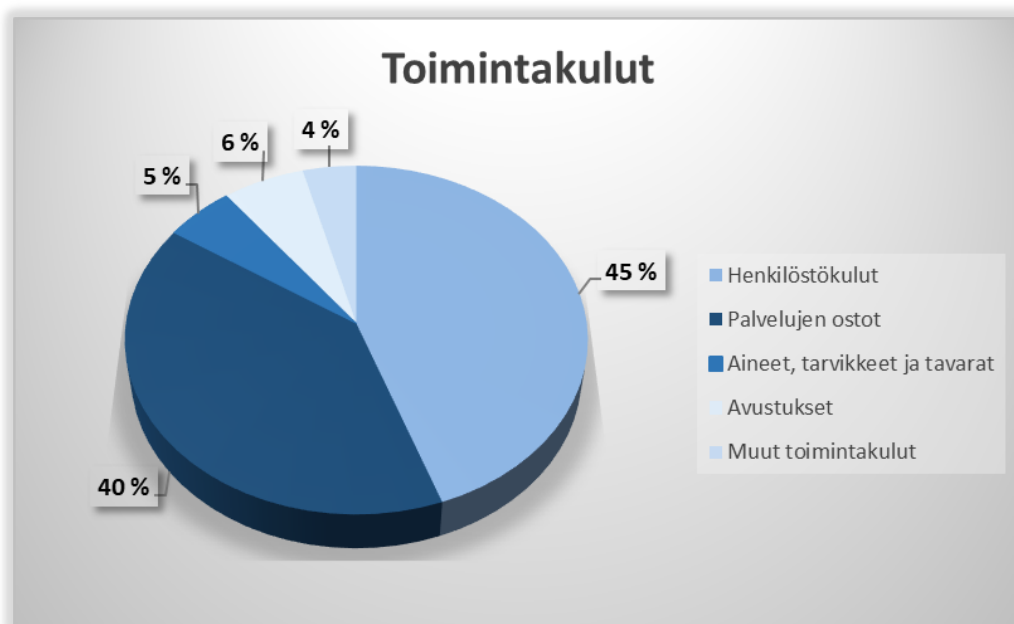

Toimintakulujen määrä tilinpäätöksessä 2023 on 259,7 milj. €.

Tuloslaskelman toimintakulut jakaantuivat vuonna 2023 seuraavasti:

Toimintakulujen jakaantuminen	1 000 €	%
Henkilöstökulut	139 534	54 %
Palvelujen ostot	51 971	20 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	21 487	8 %
Avustukset	11 337	4 %
Muut toimintakulut	35 331	14 %
Yhteensä	259 660	100 %

Toimintakate ilmoittaa kuinka paljon toimintamenoista jää katettavaksi verorahoituksella ja valtionosuuksilla.

Kestäväksi talouden tasoksi Seinäjoen kaupungin talousarviossa asetettu enintään 2 %:n toimintakatekasvu. Toimintakate on tilinpäätöksessä alijäämäinen -192,2 milj. euroa, missä on -51,5 % eroa vuoteen 2022. Toimintakate on kasvanut negatiivisesti toimintatuottojen kattaessa 12,7 % toimintalukuista, kun se vuonna 2022 oli suhteellisesti korkeampi 19,5 %.

Vuonna 2023 toimintakatekasvu on oikaistuna 6,5 %. Toimintakatekehityksessä strategian mukainen tavoite enintään 2 %:n vuotuinen kasvu jäi saavuttamatta. Käyttötalous heikentyi merkittävästi viime vuonna, kun sitä edeltävänä kolmena vuonna (2020-2022) verrattuna viimeiseen tavanomaisempaan vuoteen 2019 oli kaupungin taloudessa menty parempaan suuntaan, toimintakatteen ollessa silloin keskimäärin enintään 4 %:n tasolla. Vuonna 2019 oli toimintakate vielä niinkin korkea kuin 8,2 %. Korjaavia toimia tarvitaan nopeasti.

Toimintamenojen kasvu on vuonna 2023 liian korkealla, ja tarvitsee toimia kurssin kääntämiseksi vahvemmalle taloudelliselle pohjalle. Jaksottamalla tasapainotustyö useammalle vuodelle voidaan tehdä se kestäväällä tavalla, pääpaino lähivuosille 2024-2026 ja rakenteellisten uudistusten ja sopeutusten systemaattiselle toteutukselle. Jokainen prosenttiyksikkö (1 %) menoissa on hieman yli 2,5 milj. euroa.

Verotulojen ja valtionosuuksien kehityksestä on laadittu oheinen selvitys:

Verotulojen erittely	Kaupunki			
	2023	2022	€	%
Kunnan tulovero	120 070 191,36	250 921 039,91	-130 850 848,55	-52,1
Osuus yhteisöveron tuotosta	17 582 013,25	26 305 416,51	-8 723 403,26	-33,2
Kiinteistövero	30 126 416,10	29 045 828,88	1 080 587,22	3,7
Yhteensä	167 778 620,71	306 272 285,30	-138 493 664,59	-45,2
Valtionosuuksien erittely				
	Kaupunki			
	2023	2022	€	%
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	23 762 689,00	94 334 179,00	-70 571 490,00	-74,8
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	10 868 627,00	20 330 964,00	-9 462 337,00	-46,5
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 835 327,00	-2 731 351,00	-103 976,00	3,8
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00	0,00	-
Verotulomenetysten kompensatio	9 945 564,00	32 063 285,00	-22 117 721,00	-69,0
Yhteensä	30 872 926,00	123 666 113,00	-92 793 187,00	-75,0
YHTEENSÄ	198 651 546,71	429 938 398,30	-231 286 851,59	-53,8

Edellä olevasta taulukosta nähdään, että verotulojen kokonaismäärä on vähentynyt -45,2 % ja valtionosuudet +75,0 %. Verotulojen ja valtionosuuksien yhteismäärä on viime vuonna 198,7 milj. euroa, jossa on vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna -53,8 %.

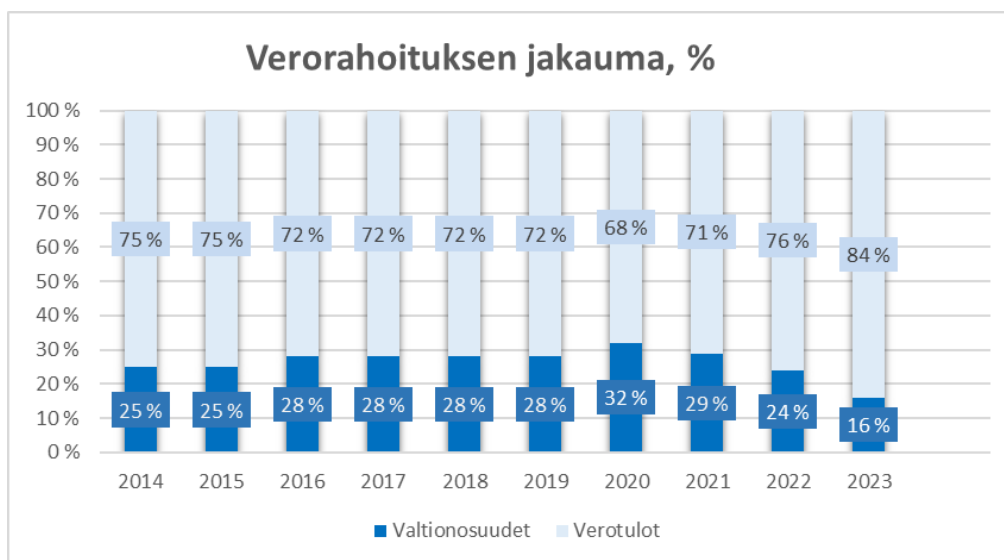
Verotulojen tasauksen määrä on vuonna 2023 yhteensä 10,9 milj. euroa. Vähennystä edelliseen vuoteen on 9,5 milj. euroa. Verotulojen tasauksen määrä kaupungin valtionosuuksissa on korostunut viimeisen 8 vuoden aikana. Valtionosuusjärjestelmää uudistettiin vuonna 2015, minkä lisäksi vuoden 2023 tehtiin merkittäviä muutoksia ko. järjestelmään kuntien osalta nk. sote-tasausta toteutettaessa. Valtionosuus uudistus on vireillä vuonna 2026 toteutettavaksi.

Taulukko. Verotulojen tasauksen kehitys vuosina 2019-2023:

Verotulojen tasaus valtionosuuksissa 2019-2023		
Seinäjoen kaupunki		
1 000 000 €		
	Vuosi	€
	2019	16,3
	2020	17,9
	2021	18,9
	2022	20,3
	2023	10,9

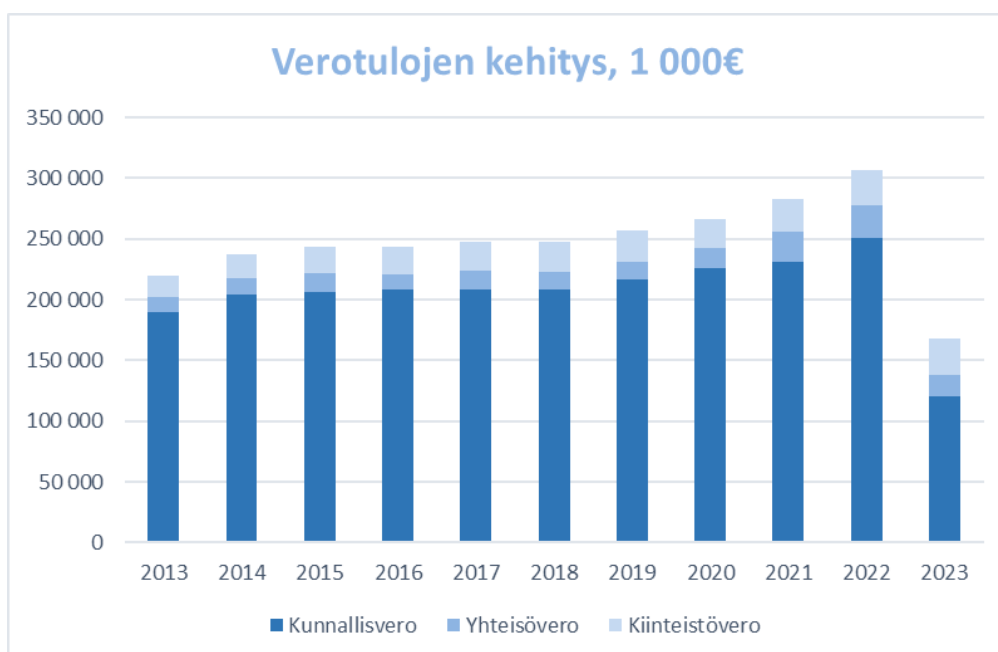

Kuvio. Verorahoitus jakaantuu verotulojen ja valtionosuuksien kesken vuosina 2014-2023:

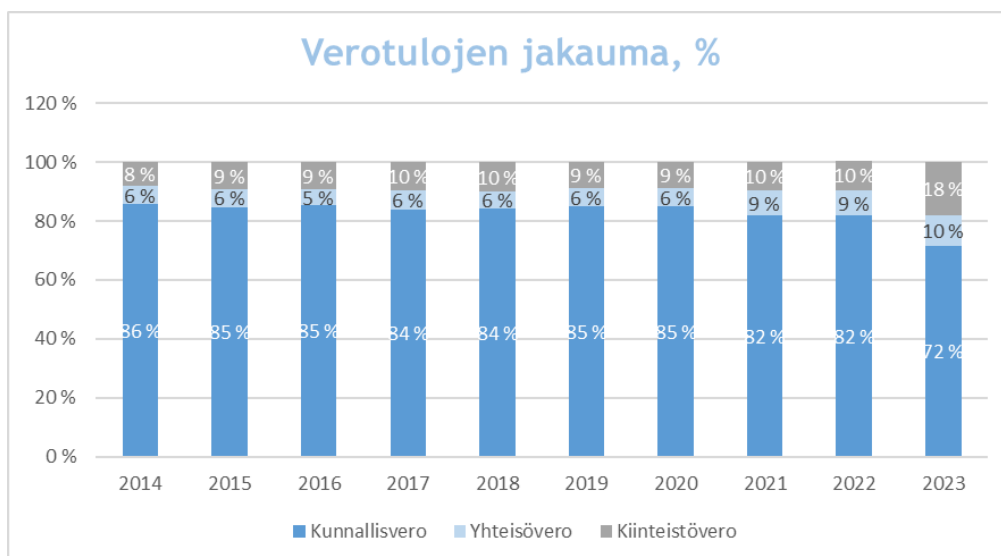

Vuonna 2022 verotulojen osuus on 84 % ja valtionosuuksien 16 % verorahoituksesta. Verotulojen suhteellinen osuus kasvoi peräti 8 %-yksikköä johtuen hyvinvointi-alueuudistuksesta 1.1.2023. Verotulojen merkitys kasvaa tulevaisuudessa entisestään, koska uudistukseen liittynyt sote-tasaus vei niin ison osan kuntapalvelujen valtionosuuksista. Kertaluonteiset koronatuot eivät ole enää olleet mukana valtionosuuksissa vuodesta 2021 lähtien.

Kuvio. Verotulojen kehitys vuosina 2014-2023, Seinäjoen kaupunki:

Kuvio. Verotulojen jakauma kunnallisveron, yhteisöveron ja kiinteisveron kesken vuosina 2014–2023, Seinäjoen kaupunki:

Verotuloissa kunnallisveron osuus kaikista verotuloista vuonna 2023 oli 72 %, yhteisöveron 10 % ja kiinteistöveron 18 %. Kiinteistöverotuoton suhteellinen osuus on kasvanut merkittävästi hyvinvointialueuudistuksen jälkeen. Seinäjoen kunnallisveroprosentti oli 8,36 % vuonna 2023, kun koko maassa painotettu veroprosentti oli 7,38 % (ed. vuonna oikaistuna $20,00 - 12,64 = 7,36$ %). Alin kunnallisveroprosentti oli 4,36 % ja korkein 10,86 %

Seinäjoen efektiivinen kunnallisveroaste vuonna 2023 on 6,32 % eli ero vahvistettuun veroprosenttiin on 2,04 %-yksikköä.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen määrän, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä.

Seinäjoen kaupungin taloudessa on pitkään ollut rakenteellisena perusongelmana se, että vuosikate ei ole riittänyt investointien rahoittamiseen. Tämä on luonnollisesti tyypillistäkin kasvavalle kaupungille, joka joutuu investoimaan merkittävästi uusiin palveluihin. Tätä käsiteltiin tarkemmin kappaleissa 1.4 ja 1.6.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kaupungin omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat tuloksen käsittelyeriä. Tilinpäätökseen on kirjattu poistoeron muutos ja rahastojen vähennys. Tuloksen käsittelyerien jälkeen **tilikauden alijäämäksi vuonna 2023** muodostui -13,5 milj. euroa ja oikaistuna -3,5 milj. euroa.

3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana voidaan tarkastella rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen toiminnan ja investointien rahavirta ja rahoituksen rahavirta eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden rahavirran yhteismäärä osoittaa rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Taulukko. Rahoituslaskelma 2023, kaupunki (vuosi 2022 sis. liikelaitoksen).

RAHOITUSLASKELMA		
Ulkoinen		
	2023	2022
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	7 503	41 532
Tulorahoituksen korjaukset	7 271	-23 410
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-33 348	-37 601
Rahoitusosuudet investointimenoihin	560	269
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-5 950	28 913
Toiminnan ja investointien rahavirta	-23 964	9 703
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-1 427	
Antolainasaamisten vähennykset	3 675	3 352
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	54 686	36 688
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-36 007	-33 872
Lyhytaikaisten lainojen muutos	17 000	-30 000
Oman pääoman muutokset		-3236
Muut maksuvalmiuden muutokset	-11 120	6 354
Rahoituksen rahavirta	26 807	-20 714
Rahavarojen muutos	2 843	-11 011
Rahavarat 31.12. 1 000 €	10 393	7 550
Rahavarat 1.1. 1 000 €	7 550	18 561
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-67 570	-69 021
Investointien tulorahoitus, %	22,9	111,3
Laskennallinen lainanhoitokate	0,30	1,00
Kassan riittävyys, pv	13	5
Asukasmäärä	66 157	65 306

Vuoden 2022 luvut sisältävät liikelaitoksen.

Toiminnan ja investointien rahavirta on negatiivinen -24,0 milj. euroa. Rahoituksen rahavirta on 26,8 milj. euroa ja rahavarojen muutos viime vuonna +2,8 milj. euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viime vuodelta ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Kaupungin kohdalla tunnusluku on negatiivinen -67,6 milj. euroa.

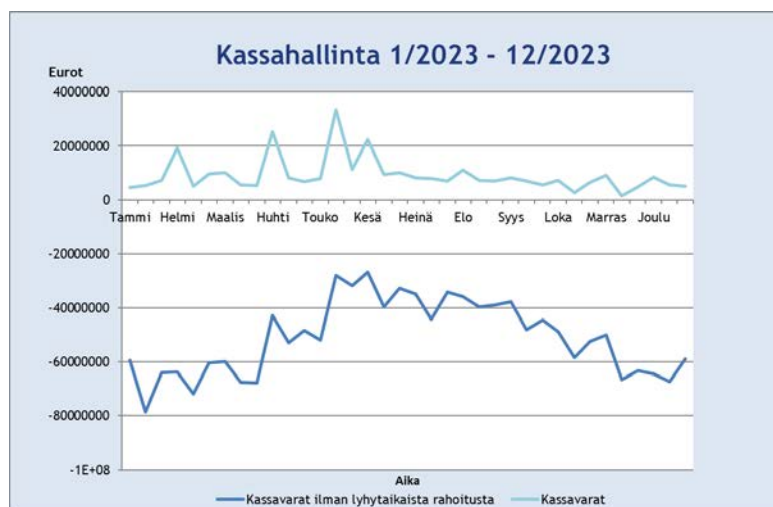
Investointien tulorahoitus -tunnusluku osoittaa, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Investointien tulorahoitusprosentti on vuonna 2023 heikentynyt ja on 22,9 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 111,3 %. Tulorahoituksen suhteellinen osuus investoinneissa merkitsee myös velkaantumiskehityksen jatkumista emokaupungin osalta tilinpäätösvuonna.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Jos tunnusluvun arvo on alle 1:n, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Kaupungin laskennallinen lainanhoitokate vuonna 2023 on heikentynyt ja on 0,30 (31.12.2022: 1,00).

Kaupungin rahoitusasema ja kassan riittävyys on pysynyt kireänä johtuen korkeasta investointiasteesta ja antolainojen suuresta määrästä, mutta vuonna 2023 myös käyttötaloukskulujen normaalia suuremmasta kasvusta suurimmalla toimialalla sivistys- ja hyvinvointipalveluissa. Tilinpäätöshetkellä kassavarat olivat 7,6 milj. euroa, kun se edellisenä vuonna oli 18,6 milj. euroa. Kassan riittävyys oli 13 päivää (31.12.2022: 5 pv.). Riittävä rahoitus turvataan pääosin kuntatodistuksin, minkä lisäksi kassasijoituksilla tavoitellaan pidemmällä tähtäimellä sijoituksille arvonnousua ja osinkotuloja.

Kuntatodistuksia sai vuonna 2022 heinäkuuhun saakka vielä negatiivisella korolla, mutta sen jälkeen lyhyetkin korot ovat olleet viimeisen puolen vuoden ajan merkittävässä nousussa, ja tämä näkyy kaupungin korkokustannusten kasvuna.

Kuvio. Kassavarannon kehitys vuodelta 2023, Seinäjoen kaupunki:

4. Rahoitusasema ja sen muutokset

Tase 31.12.2023

Kaupungin taloudellista asemaa ja rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

VASTAAVAA	31.12.2023		31.12.2022	
	1 000 €		1 000 €	
A PYSYVÄT VASTAAVAT				
I Aineettomat hyödykkeet				
1. Aineettomat oikeudet	602		546	
2. Muut pitkävaikutteiset menot		602		546
II Aineelliset hyödykkeet				
1. Maa- ja vesialueet	126 493		125 848	
2. Rakennukset	165 242		160 333	
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	102 001		100 445	
4. Koneet ja kalusto	9 657		11 953	
5. Muut aineelliset hyödykkeet	667		667	
6. Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	15 134		14 953	
		419 194		414 199
III Sijoitukset				
1. Osakkeet ja osuudet	86 432		99 610	
2. Muut lainasaamiset	96 319		98 567	
3. Muut saamiset	45	182 796	45	198 222
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
1. Valtion toimeksiannot	338		664	
2. Lahjoitusrahast. erityiskatteet	1383	1721	1010	1674
C VAIHTUVAT VASTAAVAT				
I Vaihto-omaisuus				
1. Aineet ja tarvikkeet	193		161	
2. Ennakkomaksut	64	257	27	188
II Saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset				
1. Myyntisaamiset			7667	
2. Lainasaamiset				
3. Muut saamiset	22	22	93	7760
Lyhytaikaiset saamiset				
1. Myyntisaamiset	6 998		8 167	
2. Lainasaamiset	200		370	
3. Muut saamiset	2 589		5 041	
4. Siirtosaamiset	4 343	14 130	7 172	20 750
III Rahoitusarvopaperit				
1. Sijoitukset rahamarkkinainstr.		5 154		2088
IV Rahat ja pankkisaamiset		5 239		5 461
VASTAAVAA YHTEENSÄ		629 115		650 888

Vuoden 2022 luvut sisältävät liikelaitoksen.

VASTATTAVAA		31.12.2023		31.12.2022	
		1 000 €		1 000 €	
A OMA PÄÄOMA					
I	Peruspääoma	208 909		215 637	
II	Muut omat rahastot	347		346	
III	Edellisten tilikausien ylijäämä	34 297		17 957	
IV	Tilikauden ylijäämä	-13 472	230 081	16 339	250 279
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET					
1.	Poistoero		605		639
C PAKOLLISET VARAUKSET					
1.	Muut pakolliset varaukset		94		94
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT					
1.	Valtion toimeksiannot	338		664	
2.	Lahjoitusrahastojen pääoma	1383	1 721	1010	1 674
E VIERAS PÄÄOMA					
I Pitkäaikainen					
1.	Lainat rahoitus- ja vakuutusl.	256 353		240 491	
2.	Lainat julkisyhteisöiltä				
3.	Lainat muilta luotonantajilta				
4.	Saadut ennakot	141		135	
5.	Muut velat	33	256 527	35	240 662
II Lyhytaikainen					
1.	Joukkovelkakirjalainat	69 000		52 000	
2.	Lainat rahoitus- ja vakuutusl.	34 918		32 101	
3.	Lainat julkisyhteisöiltä				
4.	Lainat muilta luotonantajilta				
5.	Saadut ennakot	235		349	
6.	Ostovelat	9 229		32 577	
7.	Muut velat	3 751		4 144	
8.	Siirtovelat	22 954	140 087	36 370	157 540
VASTATTAVAA YHTEENSÄ			629 115		650 888
TASEEN TUNNUSLUVUT					
Omavaraisuusaste, %			36,7		38,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %			174,9		75,6
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €			20 825		34 297
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas			315		525
Lainakanta 31.12., 1 000 €			360 271		324 592
Lainakanta 31.12., €/asukas			5 446		4 970
Lainat ja vastuut 31.12. 1000€			372 345		330 478
Lainat ja vastuut, €/asukas			5 628		5 060
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €			96 319		98 567
Asukasmäärä			66 157		65 306

Vuoden 2022 luvut sisältävät liikelaitoksen.

Kaupungin taseen loppusumma on 629 115 097,38 euroa. Vähennystä edelliseen tilinpäätökseen verrattuna on -3,3 %.

Taseesta laskettujen tunnuslukujen osalta voidaan todeta seuraavaa:

- Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääristä 70 %:n omavaraisuutta, 50 %:n tai sitä

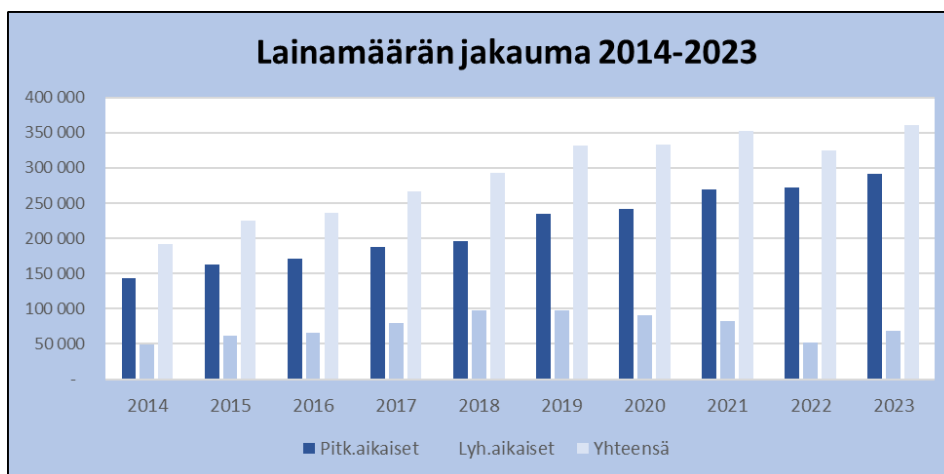
alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Kaupungin omavaraisuusaste on tässä tilinpäätöksessä 36,7 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 38,5 %. Omavaraisuusaste on laskenut edellisestä vuodesta.

- **Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti** kertoo, kuinka paljon käyttötuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kaupungilla on selviytyä velan takaisinmaksusta omalla tulorahoituksella. Kaupungin kohdalla suhteellinen velkaantuneisuus on 174,9 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 75,6 %. Suhteellinen velkaantuneisuus on kasvanut merkittävästi edellisestä vuodesta. Hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset näkyvät myös tässä, kun kaupungin tulopohja on pienentynyt merkittävästi aiempaan nähden sote-tasauksessa toteutettujen vero- ja valtionosuusleikkauksien myötä, mutta lainat jäivät kuntiin. Rahoituksen merkitys kunnan taloudessa kasvaa. Sen tähden on tärkeää myös taseen keventäminen, käyttötalouden vahvistamisen ja investointien jaksottamisen rinnalla.
- **Kertynyt (kumulatiivinen) ylijäämä** on emokaupungin tilinpäätöksessä 20,8 milj. € ja 315 euroa asukasta kohden (vuoden 2022 lopussa kertynyt ylijäämä taseessa oli 33,4 milj. euroa ja 525 euroa asukasta kohden).
- **Kaupungin lainakanta** on vuoden 2023 tilinpäätöksessä 360,3 milj. euroa, kun se vuotta aikaisemmin oli 324,6 milj. euroa. Pitkäaikaiset lainat ovat 291,3 milj. euroa (31.12.2022: 272,6 milj. euroa) ja lyhytaikaiset lainat 69,0 milj. euroa (52,0 milj. euroa). Lainakanta on lisääntynyt 35,7 milj. euroa.
- **Kokonaislainamäärässä asukasta kohti laskettu lainakanta** on 5 446 euroa/asukas, kun se edellisvuonna oli 4 970 euroa. Koko maan velkaantumistaso vuonna 2023 on käytettävissä olevien Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 3 414 euroa/asukas.
- **Lainasaamisten määrä** on 96,3 milj. euroa.

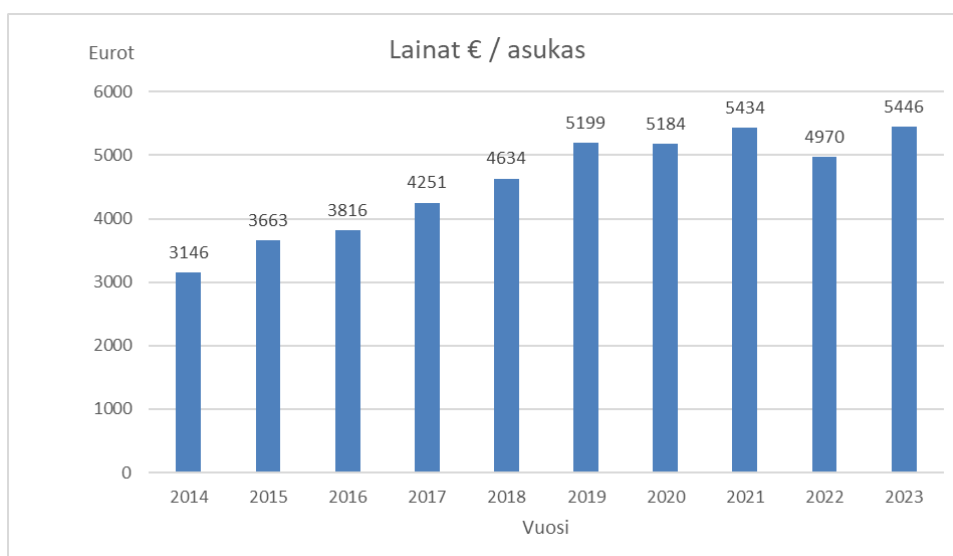
Kuvio. Kaupungin lainamäärän kehitys vuosina 2014-2023, Seinäjoen kaupunki:

Kuvio. Lainamäärän jakautuminen pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen lainoitukseen, Seinäjoen kaupunki, vuodet 2014-2023:

Kuvio. Asukasta kohti laskettu Seinäjoen kaupungin lainamäärän kehitys:

Kaupungin velkaantumiskehitys on vuonna 2023 käännytynyt takaisin kasvuun. Kaupungin lainamäärä ja investointitaso on yhä korkea.

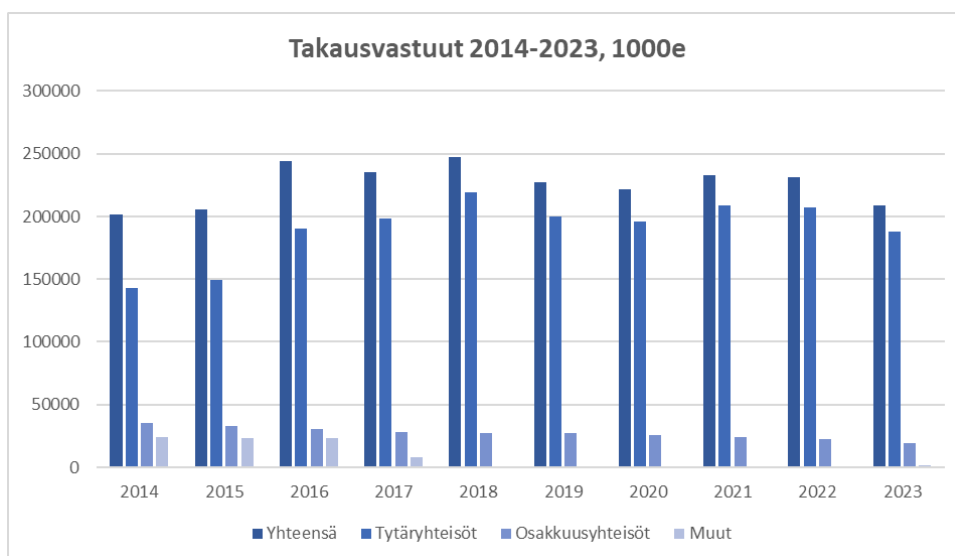
Kaupungin myöntämien takausten määrä vuonna 2023 on vähentynyt 22,3 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Kaupungin takausvastuut ovat tilinpäätöksessä yhteensä 208,6 milj. euroa jakaantuen seuraavasti (1 000 €):

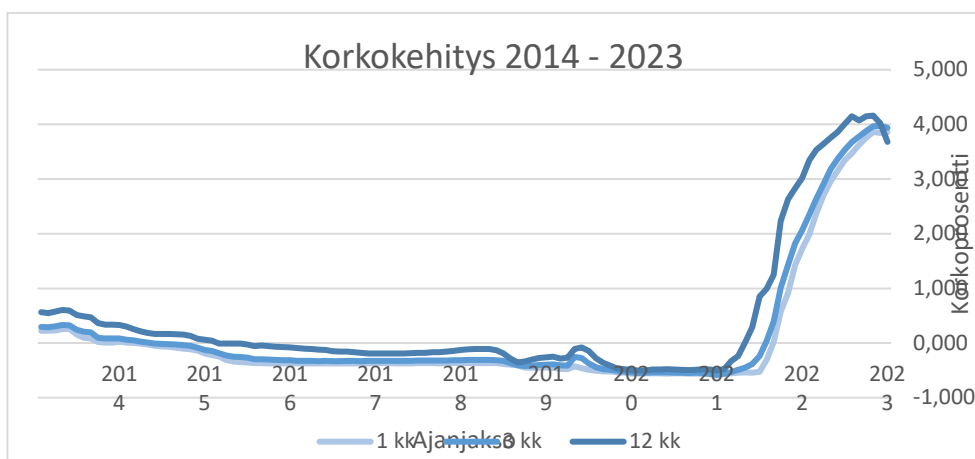
Tytäryhteisöt	187 545
Osakkuusyhteisöt	19 682
Muut	1 306
YHTEENSÄ	208 588

Kuvio. Takausvastuut vuosina 2014–2023, Seinäjoen kaupunki:

Kuvio. Euribor-korkojen kehitys Suomessa.

Lähde: Suomen Pankki, https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/korot/kuviot/korot_kuviot/euriborkorot_kk_chrt_fi/.

Korot olivat olleet vuosikausia ennätysellisen alhaalla aina heinäkuuhun 2022 asti. Myös pitkäaikaisten lainojen viitekortot olivat alhaisella tasolla. Voimakkaasti kasvanut inflaatiota ja keskuspankkien ohjauksorkojen nostoja seurasi lainojen yleisten viitekorkojen korkojen nousu Suomessakin yli 4,5 %-yksiköllä. Korkoriski on lisääntynyt. Korkojen ennakoitaan laskevan kevätkesällä vuonna 2024. Rahamarkkinat ennakoivat, että pidemmän aikataason korkotasoo asettuu 2-3 %:n tasolle.

Taulukko. Kaupungin lainasalkun rakenne 31.12.2023:

Kaupungin lainasalkun rakenne 31.12.2023			Painotettu keskikorko	
Kiinteä korko	131,4 milj. euroa	53,20 %	1,003	Tämän lisäksi johdannaissopimuksilla suojataan lainasalkusta tasesuojina kiinteäkorkoisena yht. 92.499.999,94 eur
Vaihtuva korko	159,9 milj. euroa	46,80 %	2,813	
Pitkäaikaiset lainat yhteensä	291,3 milj. euroa	100 %	1,997	Pitkäaikaisista lainoista on suojattu 76,87 %.
Kuntatodistukset	69,0 milj. euroa		4,439	
Koko lainasalkku yhteensä	360,30 milj. euroa		2,465	Koko lainasalkusta on suojattu 58,0 % kuntatodistukset huomioiden.

Rahoituksessa kaupungin lainasalkun nettokorkokustannukset kasvoivat noin -6 milj. euroa vuonna 2023 johtuen yleisten viitekorkojen merkittävästä noususta. Suojaukset auttoivat pitämään korkorasituksen kaupungin strategian tavoitteiden mukaisena eli alle 2,5 %:ssa. Lainasalkun suojaukset merkitsivät viime vuonna yli 5 milj. euron korkosäästöä siihen verrattuna ettei lainasalkkua olisi suojattu lainkaan.

Lainasalkun keskikorko oli vuoden 2023 viimeisenä päivänä 2,47 %, kun se edellisenä vuonna oli 1,15 %. Pitkäaikaisista lainoista on suojattu 76,9 % ja koko lainasalkusta 58,0 %, mikä on hyvällä tasolla. Kaupungin asettamien tavoitteiden mukaisesti lainasalkusta on oltava suojattuna vähintään 50 %.

5. Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitos on yhdistetty rivi riviltä. Kokonaistulo- ja menokäsitteet kattavat laskelmasa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

Kaupungin taloutta kuvaavat kokonaistulot ja -menot vuodelta 2023 ovat oheisen taulukon mukaiset:

KOKONAISTULOT JA -MENOT VUODELTA 2023		
Ulkoinen		
	1 000 €	%
TULOT		
Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	27 935	8,9
Verotulot	167 779	53,3
Valtionosuudet	30 873	9,8
Korkotuotot	5 988	1,9
Muut rahoitustuotot	4 671	1,5
Tulorahoituksen korjauserät	7 271	2,3
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	560	0,2
Pysyvien vastavien hyödykkeiden luovutustulot	-5 950	-1,9
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	3 675	1,2
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	54 686	17,4
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	17 000	5,4
Kokonaistulot yhteensä	314 488	100,0
MENOT		
Varsinainen toiminta		
Toimintakulut	220 093	73,2
Korkokulut	9 466	3,1
Muut rahoituskulut	183	0,1
Satunnaiset kulut	0	0,0
Investoinnit		
Investointimenot	33 348	11,1
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	1 427	0,5
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	36 007	12,0
Oman pääoman muutokset	0	0,0
Kokonaismenot yhteensä	300 524	100,0
Kokonaistulot	314 488	
Kokonaismenot	300 524	
Erotus	13 964	
Täsmäytys		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-11 120	
Kassavarojen muutos	2 843	
Yhteensä	13 964	

6. Kaupunkikonsernin toiminta ja talous

6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyttävistä yhteisöistä

Kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös.

Kaupungin konsernitilinpäätökseen on yhdistelty alla todetut tytäryhteisöt (23 kpl), osakkuusyhteisöt (14 kpl) ja kuntayhtymät (2) sekä Rengonharju-säätiö ja Etelä-Pohjanmaan korkeakoulusäätiö.

Tytäryhteisöt						
Nimi	Kotipaikka	Kaupungin omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	Kaupunkikonsernin osuus 1 000 €		
				omasta pää-omasta	vieraasta pää-omasta	tilikauden voitosta/tappiosta
Eelan Laajennus Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	677	172	-26
Etelä-Pohjanmaan korkeakoulusäätiö	Seinäjoki		100,0	4 623	483	-30
Etelä-Pohjanmaan Musiikkiopiston kannatus Oy	Seinäjoki	66,3	66,3	119	197	-20
Etelä-Pohjanmaan Ravikatsomo Oy	Seinäjoki	54,4	54,4	651	524	10
Into Seinäjoki Oy	Seinäjoki	89,2	96,3	7 877	50 967	-54
Kiinteistöyhtiö Frami E	Seinäjoki		96,3			
Kiinteistöyhtiö Frami D	Seinäjoki		96,3			
Rytmi- ja musiikkiopisto Oy	Seinäjoki	43,4	93,8			
Seinäjoen Yrityskiinteistöt Oy	Seinäjoki		96,3			
Seinäjoki Congress	Seinäjoki		96,3			
Katajalaakson Palvelutalo Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	17	2	11
Ki Oy Itikanmäen Teollisuustalo	Seinäjoki	84,0	84,0	2 777	27	-32
Ki Oy Seinäjoen Animwest	Seinäjoki	100,0	100,0	829	2 300	0
Ki Oy Seinäjoen Paloasema	Seinäjoki	100,0	100,0	1 197	5 353	-13
Ki Oy Seinäjoen Palvelutalot	Seinäjoki	95,8	95,8	18 033	14 702	-76
Ki Oy Seinäjoen Ruokatalo	Seinäjoki	100,0	100,0	990	7 205	-101
Ki Oy Seinäjoen Tenavakoti	Seinäjoki	50,3	50,3	241	135	10
Lakeuden Vesi Oy	Seinäjoki	62,7	62,7	4 276	1 986	200
Rengonharju-säätiö	Ilmajoki		100,0	1 195	2 870	-213
SeiLab Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	745	827	-148
Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy	Seinäjoki	65,5	65,5	15 764	10 861	850
Ki Oy Seinäjoen Kampus	Seinäjoki		100,0			
Seinäjoen Energia Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	67 940	196 286	-1 566
Seiverkot Oy	Seinäjoki		100,0			
Seinäjoen Kaupunginteatteri Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	1 114	747	-201
Seinäjoen Linja-autoasema Oy	Seinäjoki	90,7	90,7	121	5	-22
Seinäjoen Orkesteriyhdistys ry	Seinäjoki	66,7	66,7	131	69	-26
Seinäjoen Työterveys Oy	Seinäjoki	60,6	63,6	460	612	97
Seinäjoki Areena Oy	Seinäjoki	94,5	97,1	5 756	7 728	37
Seipark Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	14 039	7 779	-138
Ki Oy Kalevankadun Pysäköinti	Seinäjoki		100,0			
Ki Oy Rauniontorin Pysäköinti	Seinäjoki		100,0			
Ki Oy Seinäjoen Pysäköintitalot	Seinäjoki		100,0			
Sevas Kodit Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	21 804	96 354	35
Ki Oy Seinäjoen Ykköskoto	Seinäjoki		100,0			
Visit Lakeus Oy	Seinäjoki	36,0	72,5	64	36	1

Kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt						
		Kaupungin omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	Kaupunkikonsernin osuus 1 000		
				omasta pää-omasta	vieraasta pää-omasta	tilikauden voitosta/tappiosta
Kuntayhtymät						
Etelä-Pohjanmaan liitto	Seinäjoki	33,00	33,00	547	238	11
Seinäjoen Koulutuskuntayhtymä	Seinäjoki	48,70	48,70	29 010	18 226	-855
Sedu Education Oy	Seinäjoki					
Kiinteistö Oy Kurikan kampus	Kurikka					
Osakkuusyhteisöt						
As Oy Soidinvatro	Seinäjoki	31,00	31,00	46	1	0
Huhtalan Palvelutalo Oy	Seinäjoki	48,03	48,03	190	3	2
Hyllykallion Palvelutalo Oy	Seinäjoki	28,00	28,00	711	120	-16
Ki Oy Seinäjoen Kipusiskot	Seinäjoki	30,00	30,00	34	1	0
Ki Oy Seinäjoen Kirkonkranni	Seinäjoki	41,04	41,04	3 072	57	12
Ki Oy Seinäjoen Sairaalanrinne	Seinäjoki	49,00	49,00	1 351	2 393	46
Ki Oy Seinäjoen Y-talo	Seinäjoki	49,00	49,00	1 221	19 704	-403
Ki Oy Vuorenrinne	Seinäjoki	36,40	36,40	139	7	0
Ki Oy Ylistaron Virastotalo	Seinäjoki	36,51	36,51	670	3	0
Lakea Oy	Seinäjoki	21,74	21,74	8 586	68 108	143
Lakeuden Etappi Oy	Ilmajoki	39,60	39,60	10 040	2 316	1 329
Lappavesi Oy	Lapua	20,00	20,00	794	294	-21
Lapuan Jätevesi Oy	Lapua	35,00	35,00	184	851	23
Seinäjoen Tangomarkkinat Oy	Seinäjoki	39,14	39,14	53	64	4

Konsernirakenteen muutokset tilikaudella

Konsernirakenne muuttui 1.1.2023 avaavassa taseessa Eskoo ky:n, Eteläpohjanmaan sairaanhoitopiiri ky:n sekä Eteläpohjanmaan Pelastuslaitos-liikelaitoksen yhdistyttyä Hyvinvointialueelle.

Kaupunkikonsernin rakenteesta ja hallinnosta on tarkempi selvitys tilinpäätöksen liitetiedoissa.

6.2 Kaupunkikonsernin toiminnan ohjaus

Valtuusto on hyväksynyt kokouksessaan 19.2.2018 Seinäjoen kaupungin yhtiöiden, yhteisöjen ja säätiöiden konserniohjeen, Omistajapoliittiset linjaukset -ohjeen ja Hyvä hallinto- ja johtamistapa -ohjeen. Ko. ohjeet tulivat voimaan 1.3.2018.

Konserniohjeiden keskeinen sisältö:

- Yleisosa
- Talousosa
- Kaupunkikonsernin tarkastus
- Velvollisuus hankkia kaupungin kanta asiaan ennen päätöksentekoa
- Konsernin sisäiset palvelut
- Tiedottaminen
- Kaupungin luottamushenkilöiden tietojen saantioikeus
- Kaupungin tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa
- Ohjeiden voimaantulo

6.3 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Kaupungin konsernitilinpäätös 31.12.2023 on oheisena. Konsernitilinpäätöksen yhdistelystä on laadittu erilliskirjanpito.

Yhdistelyssä on noudatettu seuraavia periaatteita:

- Konserniyhteisöjen keskinäiset toimintatuotot, toimintakulut sekä saamiset ja velat on eliminoitu toisiaan vastaan.
- Konserniyhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu nimellisarvomenetelmällä.
- Ulkopuolisten omistus tytäryhteisöissä on erotettu konsernin omasta pääomasta ja merkitty taseeseen omana eränään vähemmistöosuutena.
- Konserniyhteisön taseeseen aktivoidut olennaiset sisäiset katteet on eliminoitu konsernitasetta laadittaessa.
- Kuntayhtymät on yhdistelty konsernitilinpäätökseen peruspääomaosuuden mukaisessa suhteessa.
- Säätiöt ovat yhdistelty konsernitilinpäätökseen tytäryhteisöinä.
- Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.
- Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on olennaisilta osilta noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kaupungin tilinpäätöksessä niin, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Taulukko. Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut.

	2023 1 000 €	2022 1 000 €
Toimintatuotot	197 778	328 956
Toimintakulut	-388 681	-727 611
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-1 429	1 795
Toimintakate	-192 332	-396 860
Verotulot	167 779	306 272
Valtionosuudet	84 472	175 841
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	2 605	337
Muut rahoitustuotot	4 097	5 534
Korkokulut	-8 986	-5 454
Muut rahoituskulut	-4 649	-9 699
VUOSIKATE	52 986	75 971
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-47 563	-60 804
Arvonalentumiset		-966
TILIKAUDEN TULOS	5 423	14 201
Tilinpäätössiirrot	405	2
Tilikauden verot	-6 015	-1 656
Laskennalliset verot	-349	33
Vähemmistöosuudet	-774	-386
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 310	12 194
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	50,9	45,2
Vuosikate/Poistot, %	111	125
Vuosikate, €/asukas	801	1 163
Asukasmäärä	66 157	65 306
Henkilöstömäärä	3 820	5 590

Konsernin toimintatuottojen määrä on 197,8 milj. euroa ja toimintakulujen määrä -388,7 milj. euroa. Vuosikate on 53 milj. euroa (31.12.2022: 76,0 milj. euroa) ja tilikauden tulos +5,4 milj. euroa. Tulos on juuri ja juuri ylijäämäinen, mutta heikentynyt edelliseen vuoteen verrattuna. Tulosta paransi kaupungin 100 %:sti omistaman tytäryhtiön, Seinäjoen Energia Oy:n tekemä hyvä tulos, ja toisaalta heikensi asunto- ja kiinteistöalalla toimivan, osakkuusyhtiön Lakea Oy-konsernin tappio.

Tilinpäätössiirtojen jälkeen Seinäjoen konsernin tilikauden alijäämä on -1,3 milj. euroa. (v. 2022: +12,2 milj. euroa).

Kun otetaan huomioon kertaluonteiset, ja hyvin poikkeukselliset tulokseenkin vaikuttavat erät eli Aallokkoon liittyvät kertaluonteiset alaskirjaukset -10 milj. euroa), Seinäjoen konsernin tilikauden oikaistu ylijäämä vuodelta 2023 on +8,7 milj. euroa. Oikaistu tuloskehitys on linjassa kaupunkistrategian tavoitteiden kanssa ja jatkumoa viime vuosien konsernin talouden tasapainoisuutta vahvistavalla talouden kehitykselle.

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut:

	2023 1 000 €	2022 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	52 986	75 971
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-6 014	-1 656
Tulorahoituksen korjaukset	8 697	-25 894
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-63 538	-123 378
Rahoitusosuudet investointimenoihin	997	721
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-5 530	135 578
Toiminnan ja investointien rahavirta	-12 402	61 342
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-615	
Antolainasaamisten vähennykset	8	3 158
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	74 260	40 181
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-64 572	-55 842
Lyhytaikaisten lainojen muutos	9 947	-16 336
Oman pääoman muutokset	-236	-10 609
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		-20
Vaihto-omaisuuden muutos	-234	1 231
Saamisten muutokset	12 393	-13 623
Korottomien velkojen muutokset	-14 347	20 826
Rahoituksen rahavirta	16 604	-31 034
Rahavarojen muutos	4 202	30 308
Rahavarat 31.12.	102 135	104 231
Rahavarat 1.1.	97 933	73 923
Täsmäytys	4 202	30 308
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, milj. euroa	-7	-50
Investointien tulorahoitus, %	84,7	61,4
Laskennallinen lainanhoitokate	0,8	1,00
Kassan riittävyys pv	70	41

Konsernin rahoituslaskelmasta nähdään, että konsernin kokonaisinvestoinnit ovat vuoden 2023 lopussa 63,5 milj. euroa (31.12.2022: 123,4 milj. euroa). Pysyvien vas-

taavien luovutustulot ovat -5,5 milj. Pitkäaikaisten lainojen lisäys on 74,2 milj. euroa ja lyhennysten määrä 64,6 milj. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta oli negatiivinen vuonna 2023, kuten myös rahavirran kertymä 5 vuoden ajanjaksolla.

Laskennallinen lainanhoitokate on vuonna 2023 heikentynyt edellisessä vuodesta ja on 0,8 kun se edellisenä vuonna oli 1,0.

Tilinpäätöshetkellä konsernin rahavarat ovat 102,1 milj. €.

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2023 1 000 €	2022 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	5 774	8 150
Muut pitkävaikutteiset menot	490	764
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	140 013	140 494
Rakennukset	448 196	501 015
Kiinteät rakenteet ja laitteet	84 807	84 491
Koneet ja kalusto	21 272	29 296
Muut aineelliset hyödykkeet	114 887	119 160
Ennakkomaksut ja kesk. hankinnat	34 950	22 609
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	27 153	30 226
Muut osakkeet ja osuudet	69 937	68 609
Muut lainasaamiset	813	207
Muut saamiset	179	229
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	3 322	3 278
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	1 477	3 329
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	528	7 822
Lyhytaikaiset saamiset	40 924	56 501
Rahoitusarvopaperit	63 462	21 833
Rahat ja pankkisaamiset	38 672	82 397
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 096 856	1 180 410

VASTATTAVAA	2023 1 000 €	2022 1 000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma / osakepääoma	208 909	215 637
Säätiöiden peruspääomat	317	317
Arvonkorotusrahasto	2 475	2 475
Muut omat rahastot	26 522	26 732
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	115 223	103 592
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 310	12 194
VÄHEMMISTÖOSUDET	14 840	14 821
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	94	1 528
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 313	3 271
KONSERNIRESERVI	1 852	1 976
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	448 691	487 724
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	68 376	64 668
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	126 453	121 101
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	81 102	124 374
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 096 856	1 180 410
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	34	32
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	160	98
Lainat ja vastuut milj. €	592	635
Lainat ja vastuut €/asukas	8 953	9 718
Kertynyt yli-/alijäämä, milj.€	113,9	115,8
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 722	1 773
Lainakanta 31.12., milj.€	575	609
Lainakanta 31.12., €/asukas	8 694	9 323
Lainasaamiset, 1000 €	813	436
Asukasmäärä	66 157	65 306

Kaupungin konsernitaseen loppusumma on 1 096 856 233,92 euroa. Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna on -7,6 %.

Konsernitaseesta laskettu omavaraisuusaste on vahvistunut hieman ja on 34 % (31.12.2022: 32 %). Suhteellinen velkaantuneisuus on 160 %, kun se vuotta aiemmin oli 98 %. Keskeisenä syynä tähän suhteellisen velkaantuneisuuden merkittävään kasvuun on hyvinvointialueuudistus 1.1.2023, koska osa kaupungin omaisuudesta siirtyi 1.1.2023 hyvinvointialueelle, mutta velat jäivät uudistuksessa kaupungille. Rahoitusaseman vahvistamisen merkitys kasvaa kaupungin pyrkiessä tasapainoiseen talouteen. Sen tähden kaupungin kannalta myös ei-strategisesti tärkeiden kiinteistöjen myyntiohjelmalla on iso merkitys tulevaisuudessa.

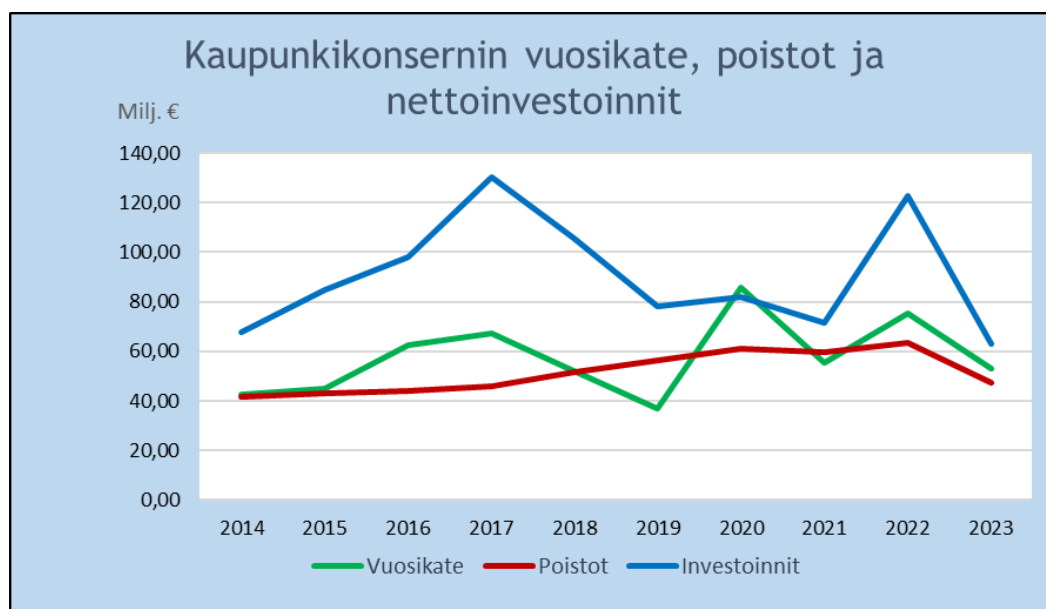
Taseeseen kertynyt kumulatiivinen ylijäämä on +113,9 milj. euroa ja 1 722 euroa asukasta kohden (31.12.2022: +115,8 milj. euroa ja 1 773 euroa/as).

Konsernin lainakanta on 575 milj. euroa ja 8 694 euroa asukasta kohden (31.12.2022: 609,7 milj. euroa ja 9 335 euroa/asukas). Velkaantumiskehitys on laskussa toistamiseen vuoden 2022 tapaan, ja viime vuonna lainamäärän vähenemä oli 34,8 milj. euroa ja 641 euroa/asukas.

Lainamäärän vähenemä viime vuonna osaltaan vahvistaa konsernitasolla kaupungin rahoitusasemaa. Investointien määrää on sopeutettu uuteen hyvinvointiuudistuksen jälkeiseen tilanteeseen, minkä lisäksi vuosikate on konsernitasolla kohtuullisen hyvällä tasolla huolimatta edellä todetuista, kertaluonteisista poikkeuksellisista tulokseenkin vaikuttavista menoeristä.

Kaupunkikonsernin taloudesta on laadittu oheiset kuviot.

Kuvio. Vuosikatteen, suunnitelmapoistojen ja nettoinvestointien välinen suhde vuosina 2014–2023:

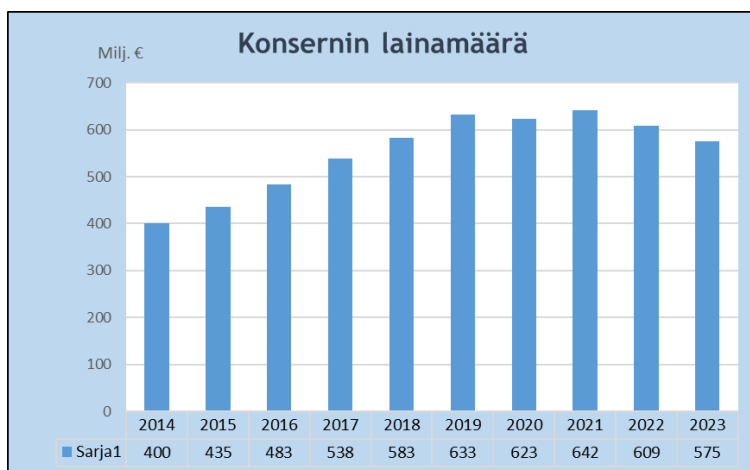

Konsernitase on vahvistunut viime vuonna. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä vuosikate on 53,1 milj. euroa, poistot 47,6 milj. euroa ja nettoinvestoinnit (omahankintameno) 62,8 milj. euroa (v. 2022: 122,7 milj. euroa). Kaupungin (sis. liikelaitos) nettoinvestointien määrä tästä on 32,8 milj. euroa (v. 2022: 36,9 milj. euroa) ja kaupungin tytäryhteisön sekä Seinäjoen Energia -konsernin valmistuneet ja vuoden 2023 lopussa keskeneräiset investoinnit 11,2 milj. euroa. Vuosikate kattaa poistoista 111,4 % ja nettoinvestoinneista 84,4 %.

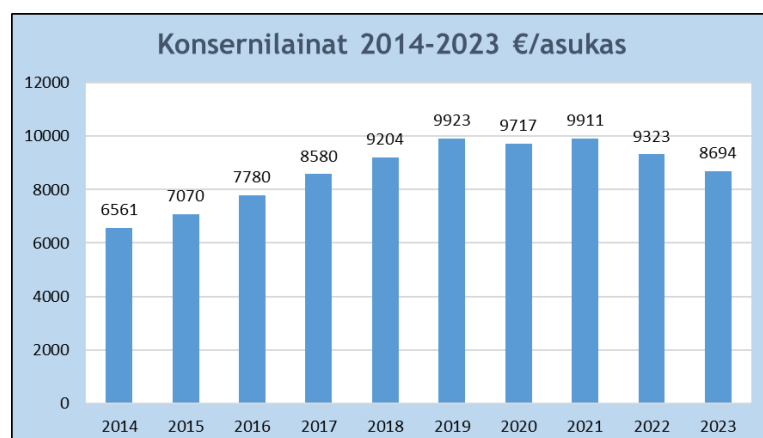
Taulukko. Lainamäärän kehitys vuodesta 2014, Seinäjoen kaupunkikonserni:

Lainamääränkehitys vuosina 2014-2023		
	1 000 €	€/as
2014	399 602	6 561
2015	435 059	7 070
2016	482 770	7 780
2017	537 916	8 580
2018	582 564	9 204
2019	633 143	9 923
2020	623 414	9 717
2021	641 647	9 911
2022	609 925	9 323
2023	575 143	8 694
Muutos	-5,70 %	-6,75 %

Kuvio. Kaupunkikonsernin lainakannan kehitys vuosina 2014-2023, Seinäjoen kaupunki:

Kuvio. Konsernin lainat vuosina 2014-2023, euroa/ asukas, Seinäjoen kaupunki:

Työtä terveen talouden eteen on tärkeä jatkaa systemaattisesti sekä emokaupungissa että konserniyhtiöissä. Näin parhaiten vaikuttavat palvelut ja investointikyvykkyys turvataan tulevina vuosina. Kun talous on vahvalla pohjalla, ja kaupunki kykenee uudistumaan, silloin myös hyvä pito- ja vetovoima todennäköisesti jatkuu.

7. Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varauksia ja rahastosiirtoja.

Tilikauden tulos on 13 505 345,79 € alijäämäinen.

Kaupunginhallitus esittää tuloksen käsittelyn osalta seuraavaa:

Poistoeron muutos

Poistoeron vähennys	34 526,45 €
---------------------	-------------

Rahastojen muutos

Rahastojen lisäys	739,08 €
-------------------	----------

Tilikauden alijäämä 13 471 558,42 € siirretään taseen omaan pääomaan tilikauden yli-/alijäämä -tilille.

II TOTEUTUMISVERTAILU

II TOTEUTUMISVERTAILU

8. Käyttötalous, investoinnit ja rahoitus

8.1 Käyttötalouden ja tavoitteiden toteutumiset

Palvelukeskus KONSERNIPALVELUT

Tulosalue 100 Vaalit

100 VAALIT				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	100 000		
	Yhteensä	100 000	122 194	22 194
Toimintamenot	Alkuperäinen	204 300		
	Yhteensä	204 300	188 149	16 151
Netto (Toimintakate)		-104 300	-65 955	38 345

Toiminta-ajatus

Vaalit hoidetaan vaalilainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Strateginen valinta	Strateginen tavoite		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio		
Vuoden 2023 eduskuntavaalien toteuttaminen vaalilain säädösten edellyttämällä tavalla.	Eduskuntavaalit on toteutettu vaalilainsäädännön edellyttämällä tavalla.		
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo
...	toteutui ● 1

Tulosalue 120 Tarkastustoimi

120 TARKASTUSTOIMI				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	200		
	Yhteensä	200	185	-15
Toimintamenot	Alkuperäinen	182 000		
	Yhteensä	182 000	187 278	-5 278
Netto (Toimintakate)		-181 800	-187 093	-5 293

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunnan tehtävät määritellään kuntalaissa ja Seinäjoen kaupungin hallintosäännössä. Tarkastustoimi valmistelee ja esittelee asiat tarkastuslautakunnalle sekä suorittaa sisäistä tarkastusta ja konsultointia.

Toteutusvertailu

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Arviointikertomuksen vaikuttavuus. Arviointikertomuksessa esitetyt havainnot johtavat toimenpiteisiin vuoden sisällä arviointikertomuksen valtuustokäsittelystä.		Kaupunginhallitus antoi vastauksen arviointikertomuksessa 2022 esitettyihin havaintoihin ja suosituksiin kokouksessaan 23.10.2023. Annettujen vastausten perusteella voidaan todeta, että 75 % raportoiduista havainnoista ja suosituksista johtivat konkreettisiin toimenpiteisiin. Arviointikertomuksen 2021 osalta vastaava osuus oli 77 % ja taulukossa esitetty nykyarvo 70 % perustuu arviointikertomukseen 2020.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Suhteellinen osuus niistä arviointikertomuksen havainnoista, jotka ovat johtaneet toimenpiteisiin.		70 %	70 - 100 %	75 %	 1

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Sisäisen tarkastuksen vaikuttavuus. Sisäisen tarkastuksen raportoinnissa esitetyt merkittävät havainnot johtavat toimenpiteisiin vuoden sisällä raportoinnista.		Tilikauden 2022 aikana raportoiduista sisäisen tarkastuksen havainnoista ja suosituksista on laadittu jälkiseuranta tilikauden 2023 alussa ja saatujen vastausten mukaan 63 % raportoiduista havainnoista ovat johtaneet sisäisen tarkastuksen antamien suositusten mukaisiin toimenpiteisiin. Toteuma-arvo ei kuitenkaan anna täysin oikeaa kuvaa, koska niissä havainnoissa ja suosituksissa, jotka eivät ole johtaneet toimenpiteisiin tai toimenpiteet on suoritettu vain osittain, perusteena on ollut tarkastuskohteen aikataululliset haasteet ja toimenpiteet suoritetaan vuoden 2024 aikana tai myöhemmin. Sisäisen tarkastuksen antamat suositukset tultaneen siten toteuttamaan 100 %:sti, mikäli seuranta-aika olisi pidempi kuin vuosi. Seinäjoen kaupungin ilmoituskanava on otettu käyttöön 1.4.2023.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Suhteellinen osuus niistä sisäisen tarkastuksen raportoimista havainnoista, jotka ovat johtaneet toimenpiteisiin.		0 %	70 - 100 %	63 %	 2
Ilmoituskanavan käyttöönotto 2023 aikana		...	käytössä	käytössä	 1

Tulosalue 130 Yleishallinto

130 YLEISHALLINTO				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	2 431 100		
Kv 25.9. §85	Muutos	-1 500 000		
Kv 13.11. §100	Muutos	-10 046 500		
	Yhteensä	-9 115 400	-9 364 421	-249 021
Toimintamenot	Alkuperäinen	7 247 300		
Kv 11.12. §113	Muutos	367 000		
	Yhteensä	7 614 300	6 380 193	1 234 107
Netto (Toimintakate)		-16 729 700	-15 744 614	985 086

Toiminta-ajatus

Valtuusto vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää päätösvaltaa kuntalain edellyttämällä tavalla. Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenpidosta ja muista kuntalain edellyttämistä tehtävistä.

Strateginen valinta	Strateginen tavoite			
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Velkaantumisen ja toimintakatteen kasvun taittaminen. Talous on kestävällä tasolla.	<p>Talous ei ole vielä kestävällä tasolla. Vuonna 2023 talouden tunnusluvut kehittyivät heikompaan suuntaan emokaupungin osalta, konsernina tilanne on selkeästi parempi.</p> <p>Talouden vahvistamista on tärkeää jatkaa. Talouden vuotuinen, rakenteellinen kestävyysvaje on 7-8 milj. euroa kestävään talouden tasoon.</p>			
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Toimintakate, muutos %	Vuotuinen toimintakate-kasvu on ollut vuoden 2019 jälkeen n. 4 %/vuosi	Enint. 2,0 %:n vuotuinen toimintakatekasvu	Toiminta-katemuutos 6,5 % oikaistuna, kertaluont. alaskirjaukset huomioituna.	● 3
Emokaupungin velkamäärä euroa/asukas	5 433 (TP2021)	4 900	Ei toteutunut:	● 2
Konsernin velkamäärä euroa/ asukas	9 911 (TP2021)	9 900	Emokaupungin velkamäärä kasvanut, 31.12.2023: 5 446 €/as. ***** Toteutunut: Konsernin velkamäärä vähentynyt, 31.12.2023: 8 694 €/as.	

Toteutumisvertailu

Tulosalue 140 Hallintopalvelut

140 HALLINTOPALVELUT				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	604 100		
	Yhteensä	604 100	500 151	-103 949
Toimintamenot	Alkuperäinen	1 375 400		
	Yhteensä	1 375 400	1 293 674	81 726
Netto (Toimintakate)		-771 300	-793 523	-22 223

Toiminta-ajatus

Tulosalueen tehtävänä on valtuuston ja kaupunginhallituksen asioiden valmistelu sekä päätösten laillisuusvalvonta ja täytäntöönpano. Tulosalue tarjoaa kaupunkikonsernille yleishallinnon ja lakiasiain palveluja sekä toimistopalveluja. Lisäksi tulosalue huolehtii omistajapolitiikan- ja ohjauksen tehtävistä.

Maaseutupalvelujen tehtävänä on maaseudun elinvoimaisuuden säilyttäminen ja kehittäminen hoitamalla sille laissa säädetyt maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät. Seinäjoen yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Seinäjoen lisäksi Lapua, Ilmajoki, Isokyrö ja Kuortane.

Viljelijätukihallinnossa toimitaan EU:n ohjelmakausien mukaisessa toimintaympäristössä. Seinäjoen kaupungin maaseutupalvelut käsittelee ja maksaa maataloustukia EU:n ja valtion varoista noin 76 milj. euroa vuodessa, josta Seinäjoen kaupungin osuus 27 milj. euroa.

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Laadukkaat palvelut, hyvän johtamisen kaupunki		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Päätösvalmistelun tavoitteena ovat laadukkaat palvelut ja asianhallinnan korkea taso.	Tavoitteet on saavutettu.				
Omistajaohjauksen toteuttaminen kaupungin kokonaiset huomioiden.	Omistajaohjausta on toteutettu kaupungin kokonaiset huomioiden. Omistajaohjausta koskeva ohjeistus on uusittu.				
Monistus-, postitus ja puhelinpalveluiden toteuttaminen määräaikoja noudattaen.	Tehtävät on hoidettu määräajoissa.				
Maaseutupalveluiden tuottaminen lainsäädännön mukaisesti.	Maaseutupalvelut on toteutettu lainsäädännön edellyttämällä tavalla ja määräaikoja noudattaen.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
...	toteutui		1

Toteutusvertailu

Tulosalue 150 Henkilöstöpalvelut

150 HENKILÖSTÖPALVELUT				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	113 200		
	Yhteensä	113 200	130 069	16 869
Toimintamenot Kv 29.5. §40	Alkuperäinen	2 696 900		
	Muutos	120 000		
	Yhteensä	2 816 900	2 803 773	13 127
Netto (Toimintakate)		-2 703 700	-2 673 703	29 997

Toiminta-ajatus

Henkilöstöpalvelut- tulosalueen tehtävänä on kaupungin ja kaupunkikonsernin henkilöstöpolitiikan koordinointi, keskitettyjen henkilöstöhallinnon palvelujen tuottaminen, henkilöstösuunnittelu, henkilöstöjaoston asioiden valmistelu, esittely ja pöytäkirjanpitäminen. Tulosalueen tehtävä on virka- ja työehtosopimusten edellyttämä paikallinen neuvottelutoiminta ja sopiminen. Lisäksi tulosalueen tehtävänä on työsuojelun yhteistoiminnan järjestäminen, kehittäminen ja ylläpitäminen sekä työturvallisuuden koordinointi ja kehittäminen.

Strateginen valinta		Strateginen tavoite			
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Henkilöstöjaoston päätösten ja viranhaltijapäätösten oikeellisuus					
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Oikaisuvaatimusten vähäinen määrä	...	0-2	0	●	1

Strateginen valinta		Strateginen tavoite			
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Kunta-alan sopimusten oikeanlainen tulkinta, paikallisen sopimisen kehittäminen.					
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Yksimieliset paikalliset neuvottelutulokset	●	1

Strateginen valinta		Strateginen tavoite			
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Sairauspoissolojen hallinta, työhyvinvoinnin, työssä jatkamisen ja jaksamisen edistäminen	sairauspoissaolot vähenivät n. 3 kpv/ hlö				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
sairauspoissaolot	...	spo päivät/ työntekijä alle kuntien keskiarvon	...	●	4
työkyvyttömyyseläkkeiden kustannusten osuus pysyvistä eläkkeistä	...	alle 5%	...	●	1

Strateginen valinta		Strateginen tavoite			
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Henkilöstön tyytyväisyys ja sitoutuneisuus					
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Henkilöstökyselyn NPS-indeksi	...	yli 10%	...	●	4

Tulosalue 160 Talouspalvelut

160 TALOUSPALVELUT				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	610 500		
	Yhteensä	610 500	571 004	-39 496
Toimintamenot Kv 29.5. §40	Alkuperäinen	8 540 700		
	Muutos	-63 000		
	Yhteensä	8 477 700	6 760 637	1 717 063
Netto (Toimintakate)		-7 867 200	-6 189 633	1 677 567

Toiminta-ajatus

Talouspalvelujen taloushallinto tuottaa kaupungin taloushallintopalvelut. Palvelua tuotetaan myös tytäryhtiöille ja kuntayhtymille. Päävastuina ovat yleisen talouskehityksen seuraaminen, talousarvion ja taloussuunnitelman valmisteluprosessi, tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen valmistelu, kaupungin rahoitus ja talouteen liittyvä riskien hallinta, osallistuminen omistajapolitiikkaan sekä kaupunkikonsernin kokonaistalous ja talousohjaus.

Talouspalvelujen tietohallinnon päätehtäviä ovat kehittämis-, koordinointi-, järjestämis-, seurantatehtävät sekä palvelu- ja laatutasoon liittyvien tekijöiden määrittelytehtävät koskien tietohallintoa, tietotekniikkaa, tietoliikennettä, teletekniikkaa ja tietoturvaa, tuottaa laadukkaita tukipalveluja toimialoille, edistää digitalisaatiota ja sen hyödyntämistä kaupungissa ja huolehtia lakisääteisistä viranomaistehtävistään voimassa olevan talousarvion puitteissa.

Talouspalvelujen materiaalihallinnon tehtävänä on korkeatasoisten, kustannustehokkaiden ja suunniteltujen hankinta- ja varastopalvelujen tuottaminen kaupunkikonsernille, sidosryhmille sekä muille asiakkaille. Hankinnoissa huomioidaan tuotteiden ja palveluiden koko elinkaari ja sen aikaiset vaikutukset vastuullisesti. Materiaalihallinto toteuttaa osaltaan myös kaupungin varautumisvelvoitetta ja tuottaa varastopalveluja.

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Vahva talous mahdollistaa kaupungin kehittymisen	
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio		
Kaupungin käyttötalous on tasapainossa. (koko kaupungin tavoite)		Käyttötalous ei ole tasapainossa. Vuonna 2023 talouden tunnusluvuissa kehitys on muutaman paremman vuoden jälkeen heikompaan suuntaan. Talouden vahvistamista on tärkeää jatkaa, myös tiedolla johtamisella tätä tavoitellaan, samoin kuin vaikuttavia, mutta kustannustehokkaampia palveluja. Kaupungilla on myyntiohjelma 2022-2027 taseen vahvistamiseksi.		
Lainasalkun rahoitus on kilpailukykyistä ja riittävästi suojattu. (koko kaupungin tavoite)				
Edistetään taloussuunnittelun ja -raportoinnin vaikuttavuutta ja siten tuloksellisuutta.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	

Toteutumisvertailu

Vuosikate kattaa poistot ja tilikauden tulos	TP2022: Vuosikate kattoi poistot yli 100 %:sti, ja tulos ylijäämäinen	Vuosikate kattaa poistot 100%:sti, tulos on ylijäämäinen	<p>Ei toteutunut: Emokaupungin vuosikate kattoi poistoista 36 %, Oikaistu tulos on -3,5 milj.€, kun kertaluont. alaskirjaukset -10 milj.€ Aallokosta huomioituna. Oikaisematon tulos -13,5 milj. €. *****</p> <p>Osin toteutunut: Konsernin vuosikate kattoi 102 %:sti, Oikaistu tuloylijäämä +4,1 milj.€, kun Aallokkoon liittyvät kertaluont. alaskirjaukset -10 milj. € huomioituna. Oikaisematon konsernitulos/alijäämä - 6,1 milj. €.</p>	●	2
Lainasalkun korkotaso ja lainojen suojausaste	Toteutunut.	Lainasalkun korkotaso marginaalin kanssa on keskimäärin enintään 2,5%. Lainoista on suojattu väh. 50%.	<p>Lainasalkun keskimääräinen korko: 2,46 %</p> <p>Koko lainasalkusta on suojattu 58 %, ja pitkäaikaisista lainoista 72 %.</p>	●	1
Toteutumaraportti vaikuttavuutta edistävästä toimenpiteistä	Jatkuva kehittäminen toimintatapana.	Tiedolla johtaminen toteutettu. Raportoinnin kehittäminen	<p>Tiedolla johtamista on johtamisen välineenä lisätty merkittävästi koko organisaatiossa. Mm. talouden ajantasaiset mittarit on otettu käyttöön.</p> <p>Tiedolla johtamista on lisätty myös strategian tavoitteiden seurannassa. Työ jatkuu.</p>	●	1
Työhyvinvointi ja ilmapiiri Celkee-fiilismittarilla (taloushallinto, hankinta, tietohallinto)	Hyvä 80/100	Vähintään hyvä 75/100	Toteutunut. On keskimäärin hyvällä tasolla: työilmapiiri 84/100, esimiestyön tuki 80/100, vaikutusmahdollisuudet 78/100. Seurataan säännöllisesti.	●	1

Toteutusvertailu

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	Strateginen tavoite	Yrittäjyyskaupunki 2.0			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Kaupunki on haluttu sopimuskumppani ja kaupungin hankinnat kiinnostavat yrityksiä.		Kiinnostutusta kaupungin hankintoihin on pyritty parantamaan julkaisemalla mm. hankintakalenteria. Kiinnostusta kaupungin hankintoihin tulee kuitenkin entisestään edistää hyödyntämällä toimittajamarkkinoiden laajoja mahdollisuuksia ja tekemällä hankinnoista nykyistä näkyvämpiä.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Kaupunki julkaisee hankintakalenteria ja päivittää sitä puolivuositain		Kyllä	Kyllä	Merkittävimmät hankinnat ovat hankintakalenterissa mukana.		2
Hankinnoissa ennakoon toteutettujen markkinavuoropuhelujen lukumäärä		...	3	2		2
Yritysvaikutusten arviointi kansallisen kynnyksarvon ylittävissä hankinnoissa		...	80 %	Yritysten arviointi osana hankintapäätöksentekoa on säännöllistä; arvio toteutumaprosentista puuttuu.		2

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Kaupunkikonsernin palvelut tukevat koko kaupungin onnistumista			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Hankinnat toteutetaan suunnitelmallisesti ja vastuullisesti ammattitaidolla		Haasteina ovat kiire ja uuden henkilöstön rekrytoiminen. Riskinä on hankintojen viivästyminen. Strategisen johtamisen jatkuvalla kehittämisellä voidaan kuitenkin hankintojen toteuttamiseen liittyviä riskejä pienentää tulevaisuudessa. Hankintojen suunnitelmallinen ja vastuullinen toteutus vaatii koko kaupunkiorganisaation sitoutumista yhteiseen tekemiseen.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Vastuullisuusehtoja sisältävien hankintojen lukumäärä (esim. työllisysehto)		...	5	8		1
Hankintaosaamisen vahvistaminen säännöllisellä kouluttamisella. esim. hankintaklinikka (krt/vuosi)		...	8	4 hankintaklinikkaa pidetty v. 2023.		2
Tyytyväisyys hankintapalveluihin (kyselyt)		...	väh. hyvä	Ei toteutettu vuonna 2023. Toteutetaan vuonna 2024 samaan tapaan kuin tietohallinnossa.		4

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Digiälykäs kaupunki			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Digitalisaation hyödyntäminen hallinnossa, johtamisessa ja palveluissa. Digitalisaatiota tukevan palvelualustan kehittäminen, digitalisaatio palveluprosesseissa ja vaikuttavuus.		Kaupunki kehittää ja uudistaa toimintaa hyödyntäen digitalisaation tarjoamia uusia välineitä. Vuoden 2023 isoja uusia ilmiöitä on ollut tekoälyn hyödyntäminen mikä tuo mahdollisuuksia ja uhkia. Riskeinä mm. hallitsematon uusien teknologioiden käyttöönotto, tiedonhallinnan haasteet, minkä hallitsemiseksi on kehitetty toimintamalli, joka sujuvoittaa kehittämistä.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		

Toteutusvertailu

Sähköisen arkistoinnin piirissä olevien järjestelmien lukumäärä: Arkistointiratkaisuja kehitettäessä siirrytään sähköiseen arkistointiin. Uusissa järjestelmissä käytetään aina sähköistä arkistointiratkaisua. Olemassa oleviin järjestelmiin toteutetaan vuosittain talousarvion puitteissa ja toiminnan muuttuessa.	Toteutunut.	Niissä uusissa järjestelmissä joissa on arkistointivaihtoehto, arkistointi on sähköisesti.	Toteutunut.	●	1
Palveluja kehitettäessä hyödynnetään digitalisaation keinoja tehostaa, modernisoida ja automatisoida taustaprosesseja mm. integraatoratkaisuilla ja ohjelmistoautomaatiota hyödyntämällä.	Toteutunut.	Hyödynnetään palvelualueita ja kaikissa palvelujen kehittämissä projekteissa.	Toteutunut.	●	1
Asiakastyytyväisyys: asiakaspalaute	92%	Asiakastyytyväisyys on väh. 80%.	Toteutunut, 98 %	●	1
Palvelutaso: häiriöiden ja palvelupyyntöjen ratkaisukyky	87%	Ratkaistaan häiriöistä väh. 80% luvatussa ajassa.	Toteutunut, 81 %	●	1
Digiohjelman toimenpiteet: Digiohjelman kirjattujen toimenpiteiden toteuttaminen yhteistyössä toimialojen ja yksiköiden kanssa. Vuositoimenpiteet sovitaan toimialojen kanssa.	Toteutunut.	Toimenpiteiden valmistuminen sovittuun aikataulun mukaisesti.	Toteutunut.	●	1

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Digiälykäs kaupunki		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Tilannekuva digitaalisesta turvallisuudesta	Tilannekuva koostuu eri lähteistä kerätyistä tiedoista, joiden perusteella laaditaan suunnitelmat ja varautusmikeinit. Vuosittain on koostettu myös tietotilinpäätös. Riskeinä tietoturvahkien eskaloituminen ja siitä seuraavat vahingot.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Arvio toimenpiteiden valmiusasteesta tilannekuvan muodostamisessa	Kyllä	Vähintään 80%	Kyllä.	●	1
Tiedonhallintalain mukaisen valmistelun loppuunsaattaminen määräajassa tietohallinnon osalta	Kyllä	Valmistuu määräajassa.	Kyllä.	●	1

Palvelukeskus SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA

Tulosalue 400 Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinto

400 SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN TOIMIALAN HALLINTO				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	801 700		
Kv 25.9. §85	Muutos	730 400		
Kv 11.12. §113	Muutos	135 000		
	Yhteensä	1 667 100	1 633 781	-33 319
Toimintamenot	Alkuperäinen	1 541 000		
Kv 25.9. §85	Muutos	807 500		
Kv 11.12. §113	Muutos	131 600		
	Yhteensä	2 480 100	2 535 471	-55 371
Netto (Toimintakate)		-813 000	-901 689	-88 689

Toiminta-ajatus

Sivistyksen toimialan hallinnon tehtävänä on palveluiden kokonaisuudesta huolehtiminen, tavoitteiden saavuttamisen ja talouden seuranta sekä tulosalueiden ja erityisesti opetuspalveluiden yhteisten asioiden hoitaminen.

Hallinnon tulosalue sisältää myös opetuspalveluiden hankkeet, joilla tuetaan, laajennetaan ja kehitetään opetuspalveluiden palveluita ja toimintaa.

Strateginen valinta	Palvelut	Strateginen tavoite		Sujuvat palvelut	
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Asioiden ottaminen käsittelyyn kolmen työpäivän kuluessa.		Asiat saadaan käsittelyyn kolmen työpäivän kuluessa			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Kuukausittainen seuranta.		...	3 työpäivän kuluessa	3	● 1

Strateginen valinta	Palvelut	Strateginen tavoite		Sujuvat palvelut	
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Hyvä ja joustava asiakaspalvelu					
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Asiakaspalautteen jatkuva kerääminen ja henkilöstökyselyihin sisällytettävät kysymykset asiasta.		...	Hyväksi koettu palvelu ja kyselyissä vähintään taso 4.	4	● 1

Strateginen valinta	Hyvä johtaminen	Strateginen tavoite		Talouden tasapaino	
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Tulosalueet saavuttavat tavoitteensa ja pysyvät talousavion raameissa.		Hallinnon talousarvio on pysynyt raameissa			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Kuukausiseuranta ja sen käsittely toimialan johtoryhmässä		...	Tavoitteet saavutetaan	Seurataan kuukausittain.	● 1

Toteutusvertailu

Tulosalue 410 Perusopetus

410 PERUSOPETUS				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	1 254 500		
	Yhteensä	1 254 500	1 105 192	-149 308
Toimintamenot	Alkuperäinen	60 032 900		
Kv 25.9. §85	Muutos	320 300		
Kv 11.12. §113	Muutos	807 800		
	Yhteensä	61 161 000	63 655 244	-2 494 244
Netto (Toimintakate)		-59 906 500	-62 550 052	-2 643 552

Toiminta-ajatus

Huolehtia lasten ja nuorten perustietojen ja -taitojen opettamisesta sekä osallisuuden vahvistamisesta kansainvälistyvässä maailmassa. Oppilaiden ja opettajien hyvinvoinnin edistäminen ja turvallisen koulupäivän varmistaminen ovat lähtökohtana perusopetuksen arjen toteuttamisessa.

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite			Sivistystä, kulttuuria ja hyvinvointia
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Hyvinvoivat opettajat ja oppilaat		Suunnitellut toimet ovat toteutuneet. Hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen edelleen merkityksellistä haasteellisessa tilanteessa. Hyvinvoinnin teemavuosien kuukausittaiset tempaukset lanseerattu kouluille. Lähes kaikki rehtorit osallistuivat hyvinvointivalmennukseen.			
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Hyvinvoinnin teemavuosien toteuttaminen	Hyvinvoinnin teemavuodet alkaneet 8/2022	Lisätään opettajien ja oppilaiden hyvinvointia teemavuosien toimintoja toteuttamalla.	10	●	1
Koulujen johdon tukeminen	Koulujen johdon hyvinvointikoulutuksen aloitus	Koulujen johtajien hyvinvoinnin tukeminen koulutuksen avulla	27	●	2
Kouluterveyskyselyt	●	4

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite			Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Lapsiystävällisen kaupungin toimintojen edistäminen		Toimintoja edistetty. Vaatii edelleen kehittämistä ja toimenpiteitä. Toiminta toteutunut suunnitellusti.			
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Lasten parlamentin toiminta	Lasten parlamentin toiminta on käynnistetty	Lasten parlamentin toiminnan kehittäminen ja sen hallituksen toiminnan edistäminen	2	●	1
Lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen	Perusopetus mukaan kaupungin osallisuusmallia	Perusopetus mukana osallisuusmallin toteuttamisessa.	2	●	1

Toteutusvertailu

	suunnittelevaan työryhmään.	Oppilaskuntatoiminnan kehittäminen.			
--	-----------------------------	-------------------------------------	--	--	--

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Sivistystä, kulttuuria ja hyvinvointia		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Kansainvälistyvä koulukulttuuri		Strategia lanseerattu kaikille kouluille. Kansainvälistymisen passin tekninen toteutus Wilmaan kesken. Kaikki liikkuvuudet toteutettu suunnitellusti. Konsortio laajentunut uusien koulujen myötä. EU-rahoituksen myötä ei taloudellista riskiä.			
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Kansainvälistymisen strategian käyttöönotto	Strategia valmis	Strategian käyttöönotto koulun arjessa	28	●	1
Kansainvälistymisen passi	Sisällöt valmiina	Passin sisällyttäminen Wilmaan ja käyttöönotto	0	●	3
Kansainvälisten liikkuvuuksien toteuttaminen	Hankekausien 2021-2022 sekä 2022-2023 liikkuvuudet aloitettu	Kaikkien hankekauden 2021-2022 ja suurimman osan 2022-2023 liikkuvuuksista toteuttaminen. Rahoitusmallin ylläpitäminen ja kehittäminen. Uusien koulujen mukaantulo.	3	●	1

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Kasvun ja investoinnit turvaava talous		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Toiminnalliset menot pidetään talousarvion mukaisena.		Oppilasmäärän kasvun, erityisten tarpeiden (mm. erityisopetus, valmistava opetus), palkkakulujen sekä yleisten kulujen kasvun myötä budjetin toteama ylittyy.			
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Budjetin toteutuman säännöllinen seuranta	Perusopetus on yleensä pysynyt budjetin raameissa.	Pysytään budjetissa yllättävistäkin muutoksista huolimatta.	104,1%	●	2

Tulosalue 420 Erityispalvelut

420 ERITYISPALVELUT				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	1 461 600		
	Yhteensä	1 461 600	1 734 191	272 591
Toimintamenot	Alkuperäinen	6 317 900		
Kv 25.9. §85	Muutos	146 000		
Kv 11.12. §113	Muutos	105 200		
	Yhteensä	6 569 100	6 974 696	-405 596
Netto (Toimintakate)		-5 107 500	-5 240 505	-133 005

Toiminta-ajatus

Tuottaa oppimisen ja opiskelun tuen palvelut laadukkaasti ja taloudellisesti.

Toteutusvertailu

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Oppimisen tuki on järjestetty laadukkaasti		Jatkuva oppilasmäärän kasvu haastaa tarvittavat oppimisen tuen palvelut. Riittävä oppimisen tuki on oppilaan lakisääteinen oikeus. Kelpoisten erityisopettajien rekrytoinnissa on haasteita.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Osa-aikaisen erityisopetuksen tuntikehys		872	970	872	●	2
Luokkamutoisen erityisopetuksen tuntikehys		1589	1600	1589	●	2

Strateginen valinta	Palvelut	Strateginen tavoite	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Avustajapalvelut		Oppilasmäärän jatkuva kasvu lisää myös avustajapalveluiden tarvetta. Riskinä on talousarviossa pysymisen haaste.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Riittävät avustaja- ja tulkitsemispalvelut		5592 tuntia	5600 tuntia	5592 tuntia	●	1
Oppilaan pääsy kuraattorille ja koulupsykologille seitsemän päivän kuluessa		Toteutuu kuraattorille, koulupsykologimitoituksella ei toteudu	Viisi koulupsykologin vakanssia lisää	Opiskeluhoitopalvelut ovat siirtyneet hyvinvointialueelle, joka vastaa opiskeluhoitopalveluiden mitoituksesta.	●	4

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	Strateginen tavoite	Arvostusta ja tukea seura- ja järjestötyölle			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Joustavat ja monipuoliset iltapäivätoimintapalvelut		Toimintamaksun nosto on vähentänyt maksutuottoja. EHO-oppilaiden osalta maksutuottoja on arvioitua enemmän.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Kaupungin oma ja yksityinen palvelutuotanto limittyvät tehokkaasti ja taloudellisesti yhteen		Yksityinen palvelutuotanto 23%	Yksityinen palvelutuotanto 25%	Ei muutoksia.	●	2
Erityislasten APIP- ja loma-aikojen toiminta		Toteutuu	Toteutuu myös jatkossa	Sopimus hyvinvointialueen kanssa päivitetty.	●	1

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvät palvelut asiakkaille			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio				
		Oppilaiden yksilölliset haasteet lisäävät tilausajojen järjestämisen tarvetta.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Julkinen liikenne ja koulumatkat toimivat sujuvasti		Julkinen liikenne 90% koulumatkakuljetuksista	Julkinen liikenne 90% koulumatkakuljetuksista	Alueellisia eroja. Oppilasmäärissä toteuma-arvo on 85-90%.	●	2

Tulosalue 430 Varhaiskasvatus

430 VARHAISKASVATUS				
Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	4 944 400		
Kv 11.12. §113	Muutos	-1 500 000		
	Yhteensä	3 444 400	3 804 334	359 934
Toimintamenot	Alkuperäinen	54 870 700		
Kv 25.9. §85	Muutos	310 200		
Kv 11.12. §113	Muutos	261 200		
	Yhteensä	55 442 100	58 943 784	-3 501 684
Netto (Toimintakate)		-51 997 700	-55 139 450	-3 141 750

Toiminta-ajatus

Toimintavuonna 2023 Seinäjoella vastataan edelleen lapsen subjektiivinen oikeuteen saada varhaiskasvatuspaikka ja hoidetaan esiopetus omana toimintana tai palvelusetelillä/korvauksena (esiopetus).

Kuntalaisten palvelutarpeet ovat kasvaneet säädöspohjaisesti ja kysynnän kasvun myötä.

Rakenteellisten paikkojen/hoitopaikkojen riittäminen lähipalveluperiaatteella ja kaupungin päätöksenteon velvoittamat toiminnalliset säästöpainet ohjaavat myös varhaiskasvatuksen toimintaa.

Ammatillisen henkilöstön osuus varhaiskasvatuksen palvelutehtävän onnistumisessa on merkittävä. henkilöstön saatavuus ja pysyvyys ovat toiminnan perusta. Arviontulokset tukevat tätä.

Rakennemuutoksen toteutuminen jatkuu vuonna 2023 edelleen ja pyritään pois pienistä ja huonoista tiloista, suurempiin, toimintaympäristöllisesti ja taloudellisesti järkevämpiin tiloihin ja keskittämään palvelua.

Strateginen valinta	Hyvinvoinnin varmistaminen	Strateginen tavoite		Perustehtävälähtöinen työkuultuuri	
Talousarvioletavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Toiminnan johtaminen pohjautuu tiedolla johtamiseen ja tunnistetut kehittämistarpeet ohjaavat johtamista.		Tiedolla johtaminen <i>varhaiskasvatuslain tavoitteista käsin</i> on aloitettu systemaattisesti 2019 ja koskee koko varhaiskasvatusta. Runsaaseen havaintopohjaan liittyvät monitahoiset analyysit aina lasten hyvinvoinnista johtamiseen ohjaavat johtamista. Aineistokeruun havaintomäärät 2020-2022 ovat yhteensä 33175 havaintoa. Päiväkodeilla ja perhepäivähoidossa on käytössä arviointityökalut oman työn tukena. Kaikkien päiväkodinjohtajien ja perhepäivähoidon ohjaajien tehtävä on hyödyntää tiedolla johtamisen materiaalia työssä. Hyvinvoinnin indikaattorit; toimintakuultuurin ja johtajuuden vaikutukset			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Oman toimintayksikön arvioinnin tulokset ohjaavat johtamista ja kaikkea toimintaa.		Osaamisvajeet tunnistettu ja kehittämistarpeet asetettu.	Toimintayksiköillä oman toiminnan arviointi työkalut käytössä oma työn tukena	Kaikki eivät vielä ole ottaneet työkalua täysimääräisesti ja	● 2

Toteutusvertailu

	Toimintakulttuurin muutokset.		systemaattisesti käyttöön.		
Toiminnan vaikutusten arvioiminen on oltava lapsiperusteista	Lapsivaikutusten arviointia ei ole käytössä, työkalut puuttuvat	Arviointityökalu pysyvästi toiminnassa käytössä	Kehittävä palaute, arviointityökalu, lähtee nimenomaan lasten tarpeista. Arviointi on jatkuvaa toimintaa. Toimintakulttuuri perustuu vielä osin liiaksi työntekijän tarpeisiin.	●	2
Oman toiminnan vaikuttavuuden arvioiminen ja tietoisuuden lisääminen kunnan muilla toimialoilla ja sotessa	Nykytilan kartoitettu ja tarpeet tunnistettu	Tiedolla johtaminen reaaliaikaisen tiedon pohjalta ja yhteistyö ja rajapinnat muiden läheisten toimijoiden kanssa.	Toteutuu mm. hyvinvointityössä, osana verkostoa.	●	1

Strateginen valinta	Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	Strateginen tavoite	Syrjäytymisen ennaltaehkäisy		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
1. Osallistumisen lisääminen varhaiskasvatukseen ja osallisuuden lisääminen varhaiskasvatuksessa. 2. Lasten kehittymisen, kasvun ja oppimispotentiaalın maksimointi. 3. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tasa-arvosuunnitelma		Osallistuminen varhaiskasvatukseen on lisääntynyt. Asiaksmaksujen tulopohjan muuttuminen, hyvä työllisyystilanne ja elinkustannusten kasvu. Laki painottaa lapsen oikeutta varhaiskasvatukseen. Ammattitaitoinen ja pätevä henkilökunta. Toiminta on johdettua lasten tarpeista käsin. Ymmärrys oman toiminnan vaikutuksista Hyväksytty ltk 2023			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Varhaiskasvatuksessa syrjäytymisuhan alla olevien lasten määrän ennakointi. Vakan ja eops omat metodit ja toiminta, seuranta Ennaltaehkäisevä työote, kumppanuustyö. Erilaisten tukitoimien arpeessa ja piirissä olevat lapset.		toimijoiden yhteistyö ei toimi nykyrakenteella kaikkein heikommassa asemassa olevilla aina ennaltaehkäisevästi vaan korjaavasti	Varhainen puuttuminen. Toiminnan tehokkuus ja vaikuttavuus lapselle.	Ei toteudu tarpeeksi, kumppanuustyö?	● 2
Henkilöstön ammatillisen osaamisen varmistaminen, suunnitelmaperusteisuus.		varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden käsitteiden ja tavoitteiden	Vasun/eopsin tavoitteet tunnistettu koko ao. henkilöstöllä. Vasu ja eops osana	Kehityskeskusteluissa tavoitteet toteutuvat.	● 2

Toteutusvertailu

Mahdollisuus hyvään johtamiseen suunnitelmaperusteisesti.	osaamisvajeen ja käytännön toteutuksen tunnistaminen	kehityskeskustelua ja ammatillista toimintaa.			
Koulutussuunnitelma tukee henkilöstön osaamisen vajeen täydentämistä	Lakisääteinen arviointi pohjana.	Yksikkökohtaiset osaamisen kartoitukset laaditaan arviointien perusteella.	Toteutuu suunnitellusti. Ammatillisen työtteen tunnistaminen suhteessa perustehtävään.	●	1

Strateginen valinta	Tehokkuus toiminnan toteutuksessa	Strateginen tavoite	Kaikki hoitopaikat tehokkaassa käytössä		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Toiminnan tehokkuus/panostus-tuotos.		Yksikköhinta/hoitopäivän hinta kasvanut edellisvuodesta muiden toimintamuotojen paitsi perhepäivähoidon osalta huomattavasti. palkkakustannusten/sijaiskustannusten kasvu ja pienten lasten osallisuus on lisääntynyt selvästi edellisvuoteen verrattuna.			
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Hoitopaikka järjestetään lakisääteisessä ajassa.	...	Kiireellinen tarve: 2 viikkoa ja normaalisti 4 kk hakemuksesta	Toteutuu	●	1
Hoitopaikka haetusta yksiköstä tai lähipäiväkodista.	toteutuu pääsääntöisesti, pieni osa, noin 60 lasta ei ole päässyt lähipäiväkotiin, huom. tästä ei ole saatavilla tarkkaa tietoa, vaikka pitäisi olla	●	2
Perheen kaikki lapset samaan yksikköön.	toteutuu pääsääntöisesti, noin 6 lasta ei ole päässyt oman sisaren kanssa samaan yksikköön. huom. tästä ei ole saatavilla tarkkaa tietoa, vaikka pitäisi olla	●	2

Tulosalue **480 Lukiokoulutus**

480 LUKIOKOULUTUS				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	390 400		
	Yhteensä	390 400	166 245	-224 155
Toimintamenot	Alkuperäinen	10 795 200		
Kv 29.5. §40	Muutos	81 500		
Kv 25.9. §85	Muutos	30 900		
Kv 11.12. §113	Muutos	149 500		
	Yhteensä	11 057 100	11 115 268	-58 168
Netto (Toimintakate)		-10 666 700	-10 949 023	-282 323

Toteutusvertailu

Toiminta-ajatus

Seinäjoen lukiot tarjoavat opiskelijoilleen mahdollisuuden hankkia aineksia persoonallisuuden kasvuun, elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä antavat valmiudet korkeakouluopintoihin ja elinikäiseen oppimiseen. Lukiot järjestävät yksilöllisiä opinto-ohjelmia yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa kansainvälisyys huomioiden.

Strateginen valinta	Palvelut	Strateginen tavoite	Kokonaisvaltainen hyvinvointi			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Ne kaupungin lukioihin pyrkivät, joiden keskiarvo on yli 7, voidaan ottaa lukion opiskelijoiksi.		Seinäjoen lukion keskiarvoraja on noussut edellisestä vuodesta ja hakijamäärä on kasvussa. Muihin lukioihin oppilaat pääsee suoraan, jos keskiarvo on yli 7.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Tarkistetaan valintatiedoista.		Seinäjoen lukion keskiarvoraja oli 7,4. Muihin lukioihin pääsyssä ei ongelmia.	Jos keskiarvo yli 7, pääsee lukioon.	Seinäjoen lukio keskiarvoraja oli 7,75. Muihin lukioihin pääsyssä ei ongelmia.	●	1

Strateginen valinta	Palvelut	Strateginen tavoite	Kokonaisvaltainen hyvinvointi			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Lukio-opinnot keskeyttävät ohjataan muihin oppilaitoksiin niin, että varsinaisia keskeyttämiä ei tule.		On ohjattu muihin oppilaitoksiin noin 30 opiskelijaa. Noin 3 % opiskelijoista				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Oppivelvollisuuden valvontajärjestelmä		0 keskeyttäjää oppivelvollisissa.	Ei koulutuksen ulkopuolelle jääviä.	1 keskeytti	●	1

Strateginen valinta	Palvelut	Strateginen tavoite	Kokonaisvaltainen hyvinvointi			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Ylioppilastutkinnon arvosanat vähintään valtakunnallisen keskiarvon tasolla.		On ylitetty valtakunnallinen keskiarvo raja.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Ylioppilastutkintolautakunnan tilastot		Suunnilleen keskitasolla, mutta ainekohtaista vaihtelua.	Keskiarvon tasolle tai yli kaikissa aineissa.	Keskiarvo on ylitetty	●	1

Strateginen valinta	Talous	Strateginen tavoite	Talouden tasapaino			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Yo-tutkinto suoritetaan kolmessa vuodessa.		4. vuoden opiskelijoiden määrä on edelleen kasvussa. Opiskelijat haluavat jaksottaa yo-kirjoituksen kahdelle eri vuodelle.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Opiskelijatilastot		4. vuoden opiskelijoiden määrä kasvussa. Opetusjärjestelyt eivät pidennä valmistumista.	80 % suorittaa yo-tutkinnon 3 vuodessa.	Seinäjoen lukiossa valmistuu 3. vuodessa 60 %, 3,5 vuodessa valmistuu	●	2

Toteutumisvertailu

	Ylioppilastutkinnon merkityksen korostuminen kolmannen asteen opintoihin siirtyessä on pitkittänyt opiskeluaikaa.		30 % ja 4 vuodessa 10 %.		
--	---	--	--------------------------	--	--

Tulosalue **490 Kansalaisopisto**

490 KANSALAIPIOPISTO				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	858 000		
	Yhteensä	858 000	895 582	37 582
Toimintamenot	Alkuperäinen	3 573 000		
Kv 25.9. §85	Muutos	9 200		
Kv 11.12. §113	Muutos	82 100		
	Yhteensä	3 664 300	3 847 331	-183 031
Netto (Toimintakate)		-2 806 300	-2 951 749	-145 449

Toiminta-ajatus

Seinäjoen kansalaisopisto on lakisääteistä valtionosuutta saava vapaan sivistystyön oppilaitos, jonka tehtävänä on järjestää ja kehittää yleis- ja ammattisivistävää aikuiskoulutusta, taiteen perusopetusta sekä koulutusta maksullisena palvelutoimintana paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuen. Kansalaisopisto vahvistaa kaupungin strategisten painopisteiden mukaista kehitystä mm. tarjoamalla mahdollisuuksia kuntalaisten omaehtoiseen elinikäiseen oppimiseen, terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen, monipuoliseen kulttuurin ja taiteen harrastamiseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen. Kansalaisopisto on aloitteellinen ja aktiivinen toiminta-alueensa yhteistyöverkostoissa eri-ikäisten kuntalaisten osaamisen vahvistamisessa.

Kansalaisopisto on vahva työllistäjä eri alojen taiteilijoille ja asiantuntijoille. Kaupunkikeskustan "Kulttuuritähti" toimii kansalaisopiston tuntiopettajien kehittävänä verkostona, jonka työllistävästä mahdollisuudesta seinäjokelaiset pääsevät nauttimaan.

Seinäjoen kansalaisopiston koulutus perustuu koulutuksellisen tasa-arvon sekä sivistyksellisen ja alueellisen saavutettavuuden arvolähtökohtiin siten, että kaikille alueen ihmisille tarjotaan mahdollisuuksia omien potentiaalien kehittämiseen ja kynnys koulutukseen osallistumiseen on matala.

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön kaupunki	Strateginen tavoite	Kehittyvä tapahtuma-, ostos- ja kulttuurimatkailun kaupunki
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio		
Seinäjoen kansalaisopisto tukee toiminnallaan	Seinäjoen kansalaisopisto jatkoi vuoden 2023 aikana työskentelyä yhteistyön syventämiseksi monialaisesti ja uusia mahdollisuuksia		

Toteutusvertailu

yhteistyön syventymistä eri tahojen kanssa erityisesti tapahtuma- ja kulttuurituotannon saralla. Paketoidaan inspiroiva Kulttuuritähhti-kokonaisuus asiakkaille valtakunnallisesti kiinnostavaksi taiteen, kulttuurin, tekemisen ja kokemisen runsauden sarveksi.	kartoittaen. Tapahtumatuotannon laajeneminen ja vastuutoimijan rooli monissa tapahtumissa lisäsivät yhteistyön ja tapahtumien vaikutusta henkilöstön työaikakertymään. Hankkeiden myötä Seinäjoen kansalaisopisto loi erittäin toimivan ja kehittävän yhteistyön Tampereen yliopiston ja Seinäjoen yliopistokeskuksen kanssa. Vuoden 2023 lopussa kansalaisopisto on uuden edessä, sillä organisaatiomuutoksen myötä kansalaisopisto kuuluu koulujen kanssa samaan kategoriaan ja opetustoimenjohtajan alaisuuteen. Muutoksen myötä tämän tavoitteen toteuttaminen tulee siis muotoutumaan uudelleen tai jäämään nykyiselle tasolle ainakin vuoden 2024 osalta. Kulttuuritoimen kanssa luonnollinen yhteistyö syntyy Kalevan Navetta yhteistyön kautta ja museon kanssa Tammikampus 2-hankkeessa.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Kulttuuritähhti toimintamalli	Suunnitelma	Toiminta	Suunnitelma	●	2
Kulttuuritähhti-yhteistuotannot	Suunnitelma	2	Tammikampus 2, Kalevan Navetta	●	2

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Sivistystä, kulttuuria ja hyvinvointi		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Seinäjoen kansalaisopisto tukee kaupunkilaisten osallisuutta, aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä järjestämällä sivistyspalveluja koko kaupungin alueella. Tavoitteena on järjestää eri aihealueiden opetusta monipuolisesti ja joustavasti asiakaspalautteen sekä paikallisen sivistystarpeen pohjalta.	Kaupunkilaisten tavoittaminen on ollut vuosikymmenen alun suuri tavoite, sillä saimme täysin remontoidut tilat käyttöömme kesällä 2020 ja lisäksi toimimme noin sadassa toimipisteessä ympäri kaupunkia. Opetusalarajonta on pysynyt monipuolisena ja netto-opiskelijamäärä lähestyy hyvin tavoitetta. Tulevan vuoden (2024) iso haaste on tuntiopettajien opetusmatkojen omavastuun kasvaminen kuudesta kilometristä 20 kilometriin (matka suuntaansa, edestakainen 40 km). Tuntimäärien vähentäminen ja omavastuuosuuden kasvaminen ovat tekijöitä, jotka haastavat vuonna 2024.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Kansalaisopiston kurseille osallistujien (netto-opiskelijat) määrä.	Netto-opiskelijat 7 500/vuodessa	Netto-opiskelijat 9 000/vuodessa	8755	●	1
Opetusta järjestetään 13 eri opetusallalla taiteen perusopetuksen, avoimen yliopiston, pätevoittävän koulutuksen sekä luento- ja tapahtumien lisäksi.	13 opetusalaa	13 opetusalaa	13 opetusalaa	●	1

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Opiskelijalle paras kaupunki		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Kansalaisopisto huolehtii omalta osaltaan siitä, että kaupungin lapsilla ja nuorilla on mahdollisuuksia mielekkääseen harrastukseen. Aktiivisen kansalaisuuden ja osallisuuden tukeminen.	Aktiivisen kansalaisuuden ja osallisuuden tukeminen ovat kansalaisopiston perustehtäviä. Nuorten ja lasten osuus on kasvavasta asiakasmäärästä huolimatta saatu pidettyä tavoitteen tasolla. Taiteen perusopetus, kurssitoiminta sekä nuorille suunnattu työpajatoiminta ovat keskeisiä tekijöitä myös muita haastavammassa asemassa olevien henkilöiden ja perheiden tavoittamiseksi, kunhan osallistuminen ja tavoitettavuus saadaan pidettyä saavutettavana.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Alle 30-v. opiskelijoiden määrä kansalaisopistossa on noin kolmannes kaikista opiskelijoista.	Noin kolmannes kaikista	Noin kolmannes kaikista	Noin kolmannes kaikista (27,6 %)	●	1

Toteutusvertailu

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Työttömien, senioreiden, maahanmuuttajien sekä harrastamattomien ja syrjäytymisvaarassa olevien henkilöiden mahdollisuuksia osallistumiseen tuetaan. Kansalaisopisto kehittää monipuolisia keinoja ohjauksen ja osallisuuden lisäämiseen.		Erilaisten etuuksien määrää seurataan ja ne muodostavat merkittävän mahdollisuuden osallistua. Toisaalta etuudet usein vähentävät tai poistavat taloudellisen panostuksen osallistujan osalta, jolloin osallistumismaksuja jne. ei kerry lainkaan tai hyvin vähän. Mikäli etuuksien tarjoajat pystyvät edes jotenkin kompensoimaan osallistumista, niin kansalaisopistolla on toimintamalleja tukea asiakkaiden osallistumista. Ohjauspalvelu laajenee ja kehittyy, sillä vuoden 2023 aikana olemme luoneet valtakunnallisen yhteisön yhdessä Kalliolan ja Vantaan kanssa.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Etujen käytön kohdentumista ja määrää seurataan.		700	500	700	● 2
Osallisuuden lisääminen (esim. yksilö- ja ryhmäohjauksella): osallistuneiden henkilöiden määrä ja muu tavoittaminen.		100	100	100	● 1

Tulosalue 500 Ammatillinen koulutus

500 AMMATILLINEN KOULUTUS				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintamenot Kv 25.9. §85	Alkuperäinen	394 000		
	Muutos	-394 000		
	Yhteensä	0	0	0
Netto (Toimintakate)		0	0	0

Toiminta-ajatus

Määräraha sisältää ko. oppilaitosten ennen Seinäjoen koulutuskuntayhtymälle siirtymistä Seinäjoen kaupungin ammatillisten oppilaitosten ylläpitäjänä ja Seinäjoen ammattioppilaitoksen kuntayhtymän jäsenkuntana kaupungille siirtyneet eläkemenoperusteiset ja varhaiseläkemenoperusteiset maksut.

Tulosalue 510 Kirjastopalvelut

510 KIRJASTOPALVELUT				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	675 600		
	Yhteensä	675 600	624 978	-50 622
Toimintamenot Kv 25.9. §85 Kv 11.12. §113	Alkuperäinen	5 231 800		
	Muutos	11 300		
	Muutos	1 200		
	Yhteensä	5 244 300	5 375 625	-131 325
Netto (Toimintakate)		-4 568 700	-4 750 647	-181 947

Toteutusvertailu

Toiminta-ajatus

Seinäjoen kaupunginkirjasto tuottaa laadukkaasti ja kattavasti kirjastolain määrittelemät yleisen kirjaston palvelut ja kehittää toimintaansa aktiivisesti ja asiakaslähtöisesti.

Yleisen kirjaston tehtävänä on: 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin; 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta; 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. (Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492)

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Erinomaiset kirjastopalvelut		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Erinomaiset kirjastopalvelut, joissa saavutettavuus ja tasa-arvo toteutuvat. Kokeillaan rohkeasti uudenlaisia tapoja tuottaa palveluja.		Kirjastojen saavutettavuus ja tasa-arvoisuus toteutuvat erinomaisesti. Sekä palveluaika että omatoimiaika ovat hyvällä tasolla. Erityisesti lapset, nuoret ja ikääntyneet käyttävät henkilökohtaista palvelua. Fyysiset kirjastokäynnit eivät ole vielä palautuneet koronaa edeltävälle tasolla, vaikka ne lisääntyivät edellisestä vuodesta 11,7 %. Uudenlaisia palveluja ja harrastustoimintaa kokeillaan AVIn kehittämisavustusten turvin. Palvelujen ja harrastustoimintojen jatkuvuus hankeajan päätyttyä tulee varmistaa. * Aukiolotunnit, jolloin henkilökunta on paikalla: tavoitearvo virheellisesti 117.000 p.o. 11.000.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Aukiolotunnit, jolloin henkilökunta on paikalla		117.000	117.000	12.247*	● 1
Omatoimikirjaston aukiolotunnit		4.600	10.000	13.402	● 1
Fyysiset käynnit / asukas		5,4	6	7,3	● 1
Uudet palvelukokeilut		...	3	3	● 1
Toteutetut harrastustoiminnat		...	5	15	● 1

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Uudenlaiset palvelut		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Monipuolisten lukutaitojen kehittäminen edistämällä eri ikäisten lukemista ja tarjoamalla tukea digitaitoihin		Käyttäjäkoulutusten ja tapahtumien osallistujamäärätavoitteet saavutettiin erinomaisesti. Asukaskohtainen lainaus kasvoi. Monipuolisten lukutaitojen ja digitaitojen tukeminen on ollut tuloksellista. Kirjastoaineistokuluissa päästiin lähelle tavoitetta. Hankintamäärärahojen riittävyys on varmistettava ajantasaisen ja monipuolisen kokoelman ylläpitämiseksi.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Käyttäjäkoulutusten osallistujamäärä		5.445	6.000	8.523	● 1
Tapahtumien osallistujamäärä		5.586	10.000	13.852	● 1
Lainaus / asukas		23,7	24	24,68	● 1
Kirjastoaineistokulut / asukas		7,6	8	7,82	● 2

Toteutusvertailu

Strateginen valinta	Yhteistyön Seinäjoki	Strateginen tavoite	Tiivis yhteistyö Etelä-Pohjanmaan muiden kuntien kanssa		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Eepos-kirjastojen yhteistyön kehittäminen		Eepos-kirjastojen yhteistyötä kehitettiin laatimalla suuntaviivat vuoteen 2030. Vuoden aikana aloitettiin uusi hanke "Parasta palvelua, Eepos" ja haettiin uutta avustusta hankkeelle "Kestävän kehityksen Eepos". Molemmat hankkeet toteuttavat strategian tavoitteita. E-aineistoihin käytettiin tavoitteiden mukainen summa. Verkkopalvelua kehitettiin uusilla ominaisuuksilla. Eepos-alueen kirjastot tarvitsevat yhteiseen kehittämiseen riittävät henkilöresurssit.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Eepos-strategia päivitetty		...	kyllä	kyllä	● 1
Yhteiset uudet kehittämishankkeet		1	1	1	● 1
E-aineistokulut / asukas		0,5	0,75	0,77	● 1
Verkkopalvelun kehittäminen, uudet ominaisuudet		...	3	3	● 1

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön kaupunki	Strateginen tavoite	Kehittyvä tapahtuma-, ostos- ja kulttuurimatkailun kaupunki		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Paketoidaan inspiroiva Kulttuuritähti-kokonaisuus asiakkaille valtakunnallisesti kiinnostavaksi taiteen, kulttuurin, tekemisen ja kokemisen runsauden sarveksi.		Kulttuuritähti-kokonaisuuden paketointi ei toteutunut. Kirjasto järjesti monipuolisesti kirjallisuus-, musiikki- ja lastenkulttuuritapahtumia itse ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Kulttuuritähti-paketointi		...	tehty	ei	● 3
Kulttuuritähti-yhteistuotannot		...	2	1	● 2

Tulosalue 530 Kulttuuripalvelut

530 KULTTUURIPALVELUT				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	542 500		
	Yhteensä	542 500	688 631	146 131
Toimintamenot Kv 29.5. §40 Kv 25.9. §85 Kv 11.12. §113	Alkuperäinen	5 471 500		
	Muutos	162 000		
	Muutos	3 900		
	Muutos	15 200		
	Yhteensä	5 652 600	5 628 932	23 668
Netto (Toimintakate)		-5 110 100	-4 940 302	169 798

Toiminta-ajatus

Kulttuuripalvelut vaikuttavat arvaamattoman suuresti. Pidämme huolen siitä, että tarjoamme yllätyksellisiä kulttuurikokemuksia kaupunkilaisille kaikissa heidän elämänvaiheissaan. Luomme mahdollisuuksia toteuttaa monipuolisesti taidetta ja

Toteutusvertailu

kulttuuria kaupungissamme. Tuomme esiin kulttuurin vahvuuden erilaisia, myös vaikeita, asioita käsiteltäessä. Tuemme moniäänisyyttä kaupungissamme.

Kulttuuripalveluiden tavoitteena on, että kulttuuri olisi automaattisesti ja kiinteästi osa kaikkien seinäjokisten hyvinvointipalveluita. Kulttuuripalvelut toimivat vaikuttavasti niin kotikaupungissa, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin.

Olemme peruskalliota, tuomme pysyvyyttä ja pitkäjänteisyyttä muuttuvaan maailmaan. Luomme tilaa kulttuurille ja happirikasta maaperää asukkaiden kasvulle - olemmehan avaruuden kulttuuripääkaupunki.

Arvojamme ovat: Mielen rohkeus, Yhdenvertaisuus, Yhteistyön voima, Merkityksellisyys

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön kaupunki	Strateginen tavoite	Kehittyvä tapahtuma-, ostos- ja kulttuurimatkaillen kaupunki			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Paketoidaan inspiroiva Kulttuuritähti-kokonaisuus asiakkaille valtakunnallisesti kiinnostavaksi taiteen, kulttuurin, tekemisen ja kokemuksen runsauden sarveksi. Kulttuuritähden osana Taide- ja kulttuurikeskus Kalevan Navetta on helmimiljöönä haluttu ja tunnettu kokous- ja käyntikohde.		Kulttuuritähden sakarat paketoituivat kulttuurilehti Ilmiössä. Lehti jaetaan 2 krt vuodessa kaikkiin EP:n alueen kotitalouksiin. Taide- ja kulttuurikeskus Kalevan Navetassa tuotettiin tapahtumia ensimmäinen kokonainen vuosi ilman rajoitustoimenpiteitä, joka näkyi kävijämäärässä positiivisesti. (Tilavuokra-asiakkaiden kohdalla laskutapa on muutettu. Uusi laskutapa näkyy TP 2024 lomakkeessa)				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Kulttuuritähden yhteistuotantojen määrä		...	2	1	●	2
Kalevan Navetan tilavuokra-asiakkaiden määrä		200	300	150	●	2
Taidehallin kävijämäärä		12 000	20 000	15 000	●	2

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön kaupunki	Strateginen tavoite	Arvostusta ja tukea seura- ja järjestötyölle			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Tartutaan rohkeasti erilaisten toimintaverkostojen kanssa tehtävän työn uudistamiseen ja vahvistetaan (kulttuurin ja taiteen) ammattilaisten toimintaedellytyksiä. Avaruuden kulttuuriohjelman työstämisen aloitetaan yhdessä erilaisten verkostojen ja yhteistyökumppaneiden kanssa		Taide- ja kulttuurikeskuksen sisällöntuotantoa on tehty tiiviisti paikallisten yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa. Lisäksi mm. suosittua Aalto Aesthetics- tapahtumaa tuottaa yhdistys, mutta tapahtuman sisältöä suunnitellaan ja kehitetään yhteistyössä. Yhteisötrefeillä kaksi kertaa vuodessa tavataan laajasti erilaisia yhdistystoimijoita koko kaupungin alueelta				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Avustusmäärärahan kasvattaminen		87 000	104 000	104 000	●	2
Avaruuden kulttuuriohjelmatyö aloitetaan		...	1	0	●	2
Yhteistyökumppanuuksien ja -sopimusten lkm		3	5	4	●	2

Toteutusvertailu

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Ikääntyvien avoimen kulttuuripalveluiden kehittäminen edelleen saavutettavammaksi. Tehdään sopimus ikääntyvien kulttuuritoiminnan järjestämisestä hyvinvointialueen kanssa.		Toteutettiin K65 kulttuurihyvinvointisuunnitelman tavoitteiden mukaisia toimenpiteitä. HVA:n kanssa on luotu yhdyspintasopimus, jonka puitteissa on tuotettu ikääntyvien kulttuuritoimintaa Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen Seinäjoen yksiköihin.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
K65-toiminnan asiakkuuksien määrä		1 650	2 000	1 050	●	2
Sopimus hyvinvointialueen kanssa		...	1	1	●	1

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Laadukas ja elinvoimainen asuinympäristö			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Seinäjoki tuottaa ja edistää julkista taidetta julkisen taiteen periaateohjelman mukaisesti, luonnollisena osana kaupunkikehittämistä.		Kaupungissa on käynnissä ja suunnitteilla useita julkisen taiteen projekteja. Taidetyöryhmän toiminta ja julkisen taiteen periaatetoiminta ovat vakiintuneet.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Käynnissä olevien julkisen taiteen hankkeiden lkm		5	6	6	●	1
Kem-maksun laajeneminen uusille alueille		1	2	0	●	3
Julkisen taiteen päätöksenteko ja vastuualueet ovat selkiytyneet		...	1	1	●	1

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen			
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Lasten ja nuorten tasavertaisen harrastamisen ja kulttuurikokemusten mahdollisuuksien lisääminen.		Tartuimme paikalliseen elokuvailmiöön ja laajensimme kulttuurikasvatussuunnitelmaa yhdellä sisällöllä syksyllä 2023. Harkku-toiminta on vakiintunutta ja tunnettua. Ohjaajien saatavuus ja ohjattavien erilaiset muut haasteet haastavat toimintaa.				
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Kulttuurikasvatussuunnitelmaan osallistujat		10 500	10 500	11 200	●	1
Louhimon livetoimintaan osallistujat		13 000	24 000	24 069	●	1
Viikottaiseen Harkku-toimintaan osallistuvat		550	700	585	●	1

Tulosalue **550 Museopalvelut**

550 MUSEOPALVELUT				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	194 800		
	Yhteensä	194 800	128 617	-66 183
Toimintamenot Kv 29.5. §40 Kv 25.9. §85 Kv 11.12. §113	Alkuperäinen	1 571 400		
	Muutos	86 200		
	Muutos	32 200		
	Muutos	36 600		
	Yhteensä	1 726 400	1 761 662	-35 262
Netto (Toimintakate)		-1 531 600	-1 633 044	-101 444

Toiminta-ajatus

Seinäjoen kaupungin museopalvelut tuottaa ja kehittää Seinäjoen museoiden palveluja. Seinäjoen museot toimii Seinäjoen kaupunginmuseona ja Etelä-Pohjanmaan alueellisena vastuumuseona, jonka tallennus- ja toiminta-alueeksi on määritelty koko Etelä-Pohjanmaan maakunta. Museon toimipisteitä ovat Etelä-Pohjanmaan museo, Suojelus kunta- ja Lotta Svärd -museo, Peräseinäjoen riihimuseo, Sairaalamuseo ja Museokeskus Tiklas.

Museon tavoitteena on edistää eteläpohjalaisen kulttuuriperinnön ja siihen liittyvän tiedon säilymistä, tutkimusta ja hyödyntämistä sekä saatavuutta ja käyttöä vuorovaikutuksessa yhteisöjensä kanssa. Museo ylläpitää ja vahvistaa ymmärrystä alueen kulttuurista, historiasta ja ympäristöstä. Se tarjoaa tietoa ja elämyksiä eri medioin. Museotoimintaan liitettäviä avainsanoja ovat myös yhteisöllisyys, historiallinen jatkuvuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön kaupunki	Strateginen tavoite	Kehittyvä tapahtuma-, ostos- ja kulttuurimatkailun kaupunki		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Tehdään Museokeskus Tiklas valmiiksi vuoden 2024 alussa avattavaksi. Paketoidaan inspiroiva Kulttuuritähti-kokonaisuus asiakkaille valtakunnallisesti kiinnostavaksi taiteen, kulttuurin, tekemisen ja kokemisen runsauden sarveksi.		Kaupunginhallitus keskeytti Tiklaksen hankinnat syksyllä 2022, ja hanke pantiin jäihin. Tämän sijaan vuonna 2023 käynnistyi museokeskuksen perustaminen Tammikampukselle. Suurimpana riskinä kaupungin taloudellisen tilan heikkeneminen, minkä seurauksena museokeskuksen toteutus saatetaan siirtää tai jättää toteuttamatta. Kulttuuritähti-idea on edelleen relevantti. Paketointia hidastavat tulosalueiden vähäiset resurssit. Syysilmiö-tapahtuma toteutettiin yhteistyössä Kulttuuritähden toimijoiden kanssa. Yhteistyötä tulee edelleen tiivistää ja konkretisoida.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Museokeskus Tiklas valmis		Valmistelu	Tehty	Keskeytetty	● 3
Kulttuuritähti-paketointi		...	Tehty	Ideoitu	● 2
Kulttuuritähti-yhteistuotannot		...	2	Tot. 50%	● 2

Toteutumisvertailu

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Uudistuva ja viihtyisä kaupunkikeskusta		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Vaikutetaan sellaisen kaupunkikeskustan kehittämiseen, jossa viihtyisyyteen liitetään kulttuuriympäristöidea (historiallisesti monikerroksinen, identiteetiltään paikallishistoriasta nouseva, kestävä kehitystä tukeva). Vahvistetaan kulttuuriympäristötietoa ja -tietoisuutta kehittämisen pohjaksi.	Museolla ei ole ollut sellaista roolia kaupunkisuunnittelussa, että se olisi voinut vaikuttaa kulttuuriympäristöidean vahvistumiseen. Lausunnot eivät riitä, vaan tarvitaan aktiivista, läsnä olevaa ja näkyvää toimintaa. Asiaa edistetään vahvistamalla museon sekä kaupunkisuunnittelun ja kaupunkikehittämisen yhteistyötä ja vuorovaikutusta. Toiminnan painopistettä suunnataan tulevaisuudessa proaktiivisuuteen esimerkiksi kulttuuriympäristökasvatuksen keinoin.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
KIOSKlin ja muinaisjäännösrekisteriin lisätyt ja täydennetyt kohteet: maakunta (SJK)	400 (300 tot 2022)	400 (50)	338 (44)	●	1
Lausunnot: maakunta (SJK)	150 (14 tot 2022)	150 (25)	180 (19)	●	1
Neuvonta, neuvontakäynnit, tietopalvelu kohteet: maakunta (SJK)	300 (20)	300 (20)	275 (58)	●	1

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Sivistystä, kulttuuria ja hyvinvointia		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Rakennetaan museoista saavutettava, eri asiakasryhmiä kiinnostava ja palveleva sekä uudenlaista museo-toimintaa tarjoava käyntikohde-kokonaisuus palvelumuotoilua hyödyntäen ja tuotantokokeiluja tehden. Osallistutaan avaruuden kulttuuriohjelman tekemiseen.	Vaikka palvelumuotoilua sinällään ei pystytty sanoittamaan, museon palveluja kehitettiin erilaisia kohderyhmiä ja saavutettavuutta silmällä pitäen. Vahvistettiin lapsille ja senioriväestölle suunnattuja palveluja. Parannettiin selkokieliäysohjelmaa, kokeiltiin etämuseopalveluja. Käynnistettiin yhteistyö Törnävän kartanon kanssa. Kokeiltiin museon seinien ulkopuolella, muiden palvelujen keskelle toteutettuja näyttelyitä (Pine Ridge, Ukraina) - toinen vapaasti katsottavissa, toinen maksullisena. Suurimpana riskinä yleisötyön palveluiden tuottamisessa ovat vajaat henkilöresurssit. Kulttuuriohjelmaan ei riittänyt resursseja, mutta se on edelleen tavoitteena ja käynnistäminen siirrettiin vuodelle 2024.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Palvelumuotoilu	Valmistelu	Tehty	Ei	●	3
Tuotantokokeilut	...	10	4	●	2
Kulttuuriohjelma	...	Tehty	Ei aloitettu	●	3

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Digitaalinen kaupunki		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Asetetaan kulttuuriperintöä ja siihen liittyvää tietoa saataville sähköisesti. Hyödynnetään digitaalisuutta asiakaspalvelussa monimuotoisesti ja tarkoituksenmukaisesti.	Ajettiin sisään museon uutta kokoelmienhallintajärjestelmä Collectea. Muutoin resurssit keskitettiin kokoelmatilamuuttoon 100-prosenttisesti. Kokoelmia järjestettiin, puhdistettiin ja pakastettiin, pakattiin ja suojattiin sekä siirrettiin uusiin tiloihin. Isoimpana riskinä aikataulu, sillä työ on hidasta, vaativaa ja tarkkaa. FINNA ei ollut vielä ajankohtainen. FINNAssa oli muutoinkin ruuhkaa. Rakennusinventointijärjestelmä KIOSKIn kehittämishanke eteni vm:n avustuksella. Aineistojen				

Toteutusvertailu

	avaaminen on ohjelmassa 2024. Digitaalisuuden hyödyntäminen jäi kokeilematta puuttuvien henkilöresurssien vuoksi.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Museokokoelmat haettavana FINNAssa: pilottikokonaisuudet / vuosi	...	2	0	●	3
KIOSKIn julkiseksi avatut kohteet: pilottikokonaisuudet / vuosi	...	3	0	●	3
Sähköinen asiakaspalvelualusta	...	Koekäytössä	Ei kokeiltu	●	3

Tulosalue 570 Liikuntapalvelut

570 LIIKUNTAPALVELUT				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	1 493 300		
	Yhteensä	1 493 300	1 242 842	-250 458
Toimintamenot Kv 25.9. §85 Kv 11.12. §113	Alkuperäinen	7 974 100		
	Muutos	131 300		
	Muutos	219 500		
	Yhteensä	8 324 900	8 810 128	-485 228
Netto (Toimintakate)		-6 831 600	-7 567 286	-735 686

Toiminta-ajatus

Liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä asukkaiden liikuntaan, kannustaa heitä liikkumaan ja omasta hyvinvoinnistaan huolehtimiseen. Liikuntapalvelut vastaavat hallinnassaan olevista tiloista ja liikuntapaikkojen hoidosta, kunnossapidosta ja olosuhteiden kehittämistä. Liikuntapalveluita toteutetaan yhteistyössä liikuntaseurojen, järjestöjen ja kaupungin eri sidosryhmien kanssa. Liikuntaa kaikille Seinäjokelaisille ja liikuntapaikat lähellä.

Strateginen valinta	Elämäni Seinäjoki-liikuntatilojen-, ja paikkojen käyttö	Strateginen tavoite	Seinäjoen asukkaat liikkuvat		
Talousarviotavoite	Käyttöasteen mukaan	Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Liikuntatilojen kävijämäärät		1 200 000	1 400 000	1 400 500	● 1
Henkilöstömitoitus talousarvion mukaan		vakinaiset työntekijät	vakinaiset työntekijät pysyy	Vakinaiset pysynyt ja 2 lisää 2023	● 1
Liikuntapaikkojen ja tilojen aukiolopäivät vuodessa		360/310	360/310	360/310	● 1

Strateginen valinta	Palvelut/liikunta-aktiivisuus ja terveyttä edistävä liikunta	Strateginen tavoite	Yhteistyö, lapset sekä nuoret, toiminnallisuus		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				

Toteutusvertailu

Liikuntatapahtumien järjestäminen ja toteuttaminen yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa					
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Liikuntapalveluiden ohjattujen ryhmien osallistujamäärät	1300	1800	1850	●	1
Liikuntatapahtumien määrät (ottelut)	35 (3700)	50 (3900)	55 (3900)	●	1
Asukastyytyväisyysmittaukset kpl	1	1	1	●	1

Strateginen valinta	Kehittyvä liikuntapaikka-rakentaminen	Strateginen tavoite	Liikuntapaikat kaikille lähellä		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Käyttöasteen mukaan					
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Liikuntapaikkojen määrät ja tarpeet	Nykyinen taso	Nykyinen taso	4 isoa liikuntapaikkaa lisää	●	1
Ottelutapahtumat	3700	4000	4100	●	1
Lajien vaatimustaso, olosuhteet	Nykyinen taso	Nykyinen taso	Parantuneet	●	1

Tulosalue 590 Nuorisopalvelut

590 NUORISOPALVELUT				
Talous	Talousarvio €			Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	408 100		
	Yhteensä	408 100	402 018	-6 082
Toimintamenot	Alkuperäinen	2 895 100		
Kv 25.9. §85	Muutos	6 000		
Kv 11.12. §113	Muutos	15 800		
	Yhteensä	2 916 900	2 859 638	57 262
Netto (Toimintakate)		-2 508 800	-2 457 620	51 180

Toiminta-ajatus

Nuorisopalvelujen tavoitteena on luoda edellytyksiä tuloksekkaalle nuorisotoiminnalle. Nuorten kasvun tukeminen on kaiken toiminnan perusta. Nuorisotyötä ja nuorisopolitiikka toteutetaan yhteistyössä nuorten, järjestöjen ja viranomaisten kanssa.

Nuorisopalvelut ovat mukana nuorten elämässä monissa yhteyksissä; nuorisotiloilla, kouluilla, harrastuksissa ja tapahtumissa sekä sosiaalisessa mediassa. Meille nuorisopalveluissa on tärkeää nuorten ääni, aktiivisuus ja elinolot.

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	Strateginen tavoite	Arvostusta ja tukea seura- ja järjestötyölle		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Nuorisojärjestöjen ja toimintaryhmien avustuksiin selkeä tasokorotus.	Tavoite toteutui osittain, kustannukset yhdistyksillä lisääntyivät yleisen hintatason myötä. Euromääräisesti haetut avustukset lisääntyivät.				
Avustusta hakevien toimintaryhmien määrä kasvaa.	Hakijoiden määrä pysyi ennallaan.				

Toteutusvertailu

Yhdistyksien kanssa tehtävä hankeyhteistyö tiivistyy.	Tavoite toteutui. Toiminnallinen yhteistyö yhdistyksien kanssa toimii hyvin.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Avustuksiin varattu rahamäärä	44000	52000	52000	●	1
Avustusta saaneiden toimintaryhmien määrä.	30	35	34	●	1

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Sivistystä, kulttuuria ja hyvinvointia		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Harrastuspassin käyttöönotto.	Harrastuspassi on otettu käyttöön 1.8.2023.				
Kansainvälisyys osana perustoimintaa.	Ystävyyskuntatoiminta on aktiivista. Muuten tavoite jäi toteutumatta. Nuorten neuvonta kv-mahdollisuuksista on aktiivista.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Harrastuspassin käyttömäärät	0	1000	5720	●	1
Nuorisopalveluiden kansainväliseen vaihtoon osallistuneiden kokonaismäärä	55	55	28	●	2

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Tolkkupajan toiminta kohdentuu nuoriin, jotka ovat erityisen haastavassa elämäntilanteessa.	Tavoite on toteutunut. Ryhmät ovat olleet täynnä ja toimintaan haluavia on enemmän kuin voidaan ottaa.				
Koulujen kanssa tehtävä yhteisöllinen työ lisääntyy ja on säännöllistä.	Tavoite on toteutunut. Nuorisopalvelut sai lisäresurssin loppuvuodesta kouluilla tehtävään nuorisotyöhön.				
Etsivän nuorisotyön palveluohjaus on tuloksellista ja työ nuorten keskuudessa tunnettua.					
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Tolkkupajan toimintaan osallistuneiden määrä.	70	70	68	●	1
Koulunuorisotyön resurssi htv / vuosi	1	2	2	●	1
Etsivän nuorisotyön tavoitetut nuoret	320	320	310	●	1

Toteutusvertailu

Palvelukeskus KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

Tulosalue 600 Kaupunkiympäristön toimialan hallinto

600 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALAN HALLINTO				
Talous	Talousarvio €		Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	239 700		
	Yhteensä	239 700	193 496	-46 204
Toimintamenot	Alkuperäinen	1 300 300		
Kv 11.12. §113	Muutos	20 000		
	Yhteensä	1 320 300	961 827	358 473
Netto (Toimintakate)		-1 080 600	-768 331	312 269

Toiminta-ajatus

Kaupunkiympäristötoimiala luo ja turvaa kuntalaisille toimivan, terveellisen ja viihtyisän elinympäristön järjestämällä maankäytön-, yhdyskuntatekniikan- ja toimitilapalvelut valtuuston osoittamat resurssit ja alueellistaminen huomioon ottaen.

Hallinnon tulosalue tuottaa toimisto-, valmistelu-, talous- ja täytäntöönpanopalveluja tulosalueille sekä asiakkaille sisältäen toimialan yhteisen palvelupisteen hallinnoinnin kaupunkiympäristön toimialan toimintaa osaltaan koordinoiden ja kehittäen.

Useimmin kysytyt, käyntiä vaativat palvelut tuotetaan joutuisasti ja laadukkaasti keskitetyn palvelupiste Alvarin kautta, joka palvelee sekä sisäisiä, että ulkoisia asiakkaita.

Hallinnon tulosalueella Pysäköinninvalvonta toimii osana kaupunkiympäristön hallintoa tuottaen pysäköintiin liittyviä neuvonta- ja valvontatehtäviä. Hallinnon tulosalueelle sisältyvä Asuntotoimi huolehtii ARA:n kunnalle jättämistä viranomaistehtävistä.

Tulosalueen talousarvio sisältää myös kaupunkiympäristölautakunnan ja lupa-asiainlautakunnan talousarviot.

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	Strateginen tavoite	Yrittäjyyskaupunki 2.0		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Kaupungin palveluissa vastataan 24 tunnin kuluessa yrittäjien palvelupyyntöihin.	Tavoite toteutui osittain Pysäköinninvalvonnan osalta. Hulevesiprosessia koskeviin palvelupyynn-töihin ei sitä vastoin pystytty vastaamaan tavoiteaikataulussa volyymin sekä aineiston ja taustatietojen tarkistusten johdosta.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Asiakasmäärät, asiakaspalautteet ja yhteydenotot/v.	2500	2000	2000		1
Pysäköintivirhemaksut/Oikaisuvaatimukset	350 kpl/v	350 kpl/v	4843/376		3

Toteutusvertailu

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Henkilöstön työolosuhteet ovat turvalliset ja terveelliset. Seinäjoen kaupungissa on yhdessä tekemisen meininki. Jokaisella työntekijällä on mahdollisuus ilmaista itseään, tuoda esille asiantuntijuuttaan ja kehittää omaa osaamistaan.		WPro ilmoituksia tehtiin 1 aiempaa vuotta enemmän (Pysäköinninvalvonta). Osastopalavereja pidettiin 6 kpl. Niissä käytiin läpi toimialan ja tulosalueen ajankohtaisia asioita ja mm. työjärjestelyjä.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Työtyytyväisyys-kysely NPS arvo		0	10	...	● 2
Osastopalaverit, osallisuus		70 - 90 %	100 %	78	● 3
Kehityskeskustelut		78 %	100%	83 %	● 3

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Kaupunkikonsernin palvelut tukevat koko kaupungin onnistumista		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Kaupunkikonsernin talous pysyy tasapainossa ja omistajaohjauksella tuetaan kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista.		Hallinnon tulosalueen talousarvio toteutui tuottojen osalta n. 81 ja toimintakulujen osalta n. 73 prosenttisesti. Toimialan tuotot toteutuivat jopa yli alkuperäisen tavoitteen, sitä vastoin toimintakulut ylittyivät noin kahdella prosentilla.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Käyttötalouden toteutuminen tuotot/kulut		104/101,2	98-100%	105/102%	● 3
Investointien toteutuminen		97,4 %	98-100%	93,2%	● 1

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Digiälykäs kaupunki		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Hyödyntämällä digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia kaikkien arki helpottuu. Digitalisaatiota hyödynnetään kaupunkikonsernin palveluiden tuottamisessa ennakkoluulottomasti ja laajasti.		Hulevesiprosessissa on otettu käyttöön e-lomake. Kehitteillä ja osin testauksessa ovat sähköisistä lomakkeista mm. vahingonkorvaus- ja yhteydenottopyyntölomakkeet sekä suunnittelutarve- ja poikkeamislupahakemukset. Toimialan tiedolla johtamisen mittaristoa on luotu tulosaluetasoisesti ja sen valmistunee keväällä -24.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Sähköinen laskutus		● 4
Trimble Locus (hulevesilaskutaineisto)		● 4

Tulosalue **610 Toimitilat**

610 TOIMITILAT				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot Kv 29.5. §40	Alkuperäinen	44 679 700		
	Muutos	880 000		
	Yhteensä	45 559 700	47 421 336	1 861 636
Toimintamenot Kv 29.5. §40 Kv 23.10. §93	Alkuperäinen	29 370 000		
	Muutos	1 738 600		
		348 000		
	Yhteensä	31 456 600	32 543 161	-1 086 561
Netto (Toimintakate)		14 103 100	14 878 175	775 075

Toiminta-ajatus

Toimitilat suunnittelevat, tuottaa, hallinnoi ja ylläpitää kaupungin palvelurakenteeseen tarvittavia tiloja sekä muuta kaupungin omistukseen kuuluvaa rakennuskantaa. Lisäksi tulosalue tuottaa kaupungin sisäiset ruoka- ja siivouspalvelut. Toiminnan keskeisiä painopisteitä ovat toimitilojen terveellisyys, turvallisuus, toimivuus ja tehokkuus sekä rakennusomaisuuden arvon säilyttävä korjausvelan hallinta. Ylläpito ja siivous pyritään tuottamaan kestävän kehityksen ja elinkaaritiloudellisuuden näkökulmista kaikissa olosuhteissa asiakaslähtöisesti, laadukkaasti, oikea-aikaisesti ja kustannustehokkaasti. Ruokapalvelut tuottavat Seinäjoen kaupungin asukkaille ravitsemuksellisesti täysipainoisia aterioita. Palvelu tuotetaan taloudellisesti, tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti, ottaen huomioon kasvavan kaupungin palvelutuotannon turvaaminen.

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Seinäjoki kasvaa kestävästi ja elää ekoviisaasti		
Talousarviotavoite	Rakennuskannan energiatehokkuus paranee ja hiilijalanjälki pienenee				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Rakennusten lämpötilakorjattu lämmönkulutus pienenee	35,8 kWh/m ³	-3 % = < 34,72 kWh/m ³	- 1,5 %	●	2
Rakennusten sähkönkulutus pienenee	17,9 kWh/m ³	-3 % = < 17,36 kWh/m ³	- 1,5 %	●	2
Öljylämmityskohteita korvataan muulla lämmitysmuodolla	...	Toteutetaan 2 kohdetta	Toteutus 1 iso kohde	●	2

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Kasvun ja investoinnit turvaava talous		
Talousarviotavoite	Yksikkökustannustaso kiinteistönhoidossa ja siivous- ja ruokapalveluissa ei kasva alan indeksiin verraten. Rakennuttamisen asiantuntijapalvelua tuotetaan kilpailukykyiseen hintaan.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
				Toiminnan yksikkökustannusten tavoitteet saavutettiin.	

Toteutusvertailu

Siivouspalvelun kustannus €/m2	2,08	Muutos alle alan indeksin	1,74	●	1
Kiinteistönhoidon kustannus €/m2	0,52	Muutos alle alan indeksin	...	●	4
Koululounaan hinta €	3,26	Muutos alle alan indeksin	3,60	●	1
Rakennuttamispalvelun kustannus % projektien kokonaiskustannuksista	2021 2,6 %	Alle 3 %	3 %	●	1

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Kasvun ja investoinnit turvaava talous		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Rakennuskannan korjausvelka ei kasva	Korjausvelan tarkistus oli osin kesken 31.12.2023. Alustavan arvion mukaan korjausvelka ei kasvanut, koska korjausrakentamiseen käytettiin rahaa yli rakennuskannan kuluman arvon (1,75% teknisestä arvosta). PTS-laadinta ei edennyt tavoitellusti				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Korjausvelka miljoonaa euroa	Laskennassa	< nykyarvo	Laskenta kesken	●	2
Rakennuskohtaisten pitkän tähtäimen suunnitelmien (PTS) laadintaa jatketaan	Aloitetaan 2022	Laadittuna 50 kohdetta	Laadinta kesken	●	3

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Kaupungin rakennuskannan sisäilmaolosuhte parane	Sisäilmatavoitteet vuodelle 2023 toteutuivat, yksittäisten kohteiden selvitysaikoja lukuun ottamatta.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Sisäilmatyöryhmässä käsittelyssä olevien kohteiden määrä vähenee	Keskiarvo 18,5	< nykyarvo	13,6	●	1
Sisäilmasyistä väistötiloissa oleva henkilömäärä vähenee (henkilöstö laskien)	n. 65 kpl	< nykyarvo	n. 25 kpl	●	1
Sisäilmakohteiden tutkimusten ja korjausten läpimenoajat toteutuvat prosessikaavion mukaisesti.	...	Ei poikkeamia	Pääsään-töisesti toteutuu	●	2

Tulosalue **620 Kiinteistö- ja paikkatietopalvelut**

620 KIINTEISTÖ- JA PAIKKATJETOPALVELUT					
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €	
Toimintatulot	Alkuperäinen	9 445 700			
Kv 11.12. §113	Muutos	-3 500 000			
	Yhteensä	5 945 700	6 264 164	318 464	
Toimintamenot	Alkuperäinen	2 112 500			
Kv 29.5. §40	Muutos	38 800			
Kv 11.12. §113	Muutos	45 000			
	Yhteensä	2 196 300	2 147 092	49 208	
Netto (Toimintakate)		3 749 400	4 117 072	367 672	

Toteutusvertailu

Toiminta-ajatus

Tulosalueen tarkoituksena on luoda edellytykset toimivan, terveellisen ja viihtyisän elinympäristön muodostumiselle ja turvata riittävä ja monipuolinen tonttivaranto maanhankinnan painopistealueilla. Tulosalue tuottaa ja ylläpitää ajantasaista paikkatietoaineistoa ja hoitaa osaltaan viiveettömän kiinteistömuodostuksen yrityksille ja asukkaille tonttien myynnin ja rakentamisen tarpeisiin sekä tuottaa tarvittavat mittauspalvelut rakentamisen tueksi.

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	Strateginen tavoite	Yrittäjyyskaupunki 2.0		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Kaupungilla on tarjolla riittävästi ja monipuolisesti erilaiseen yritystoimintaan sopivia tontteja kaupungin eri osissa.		Yleinen markkinatilanne selittää pääosin miksi tavoitteeseen ei ylletty. Haasteena on isompien hankkeiden (logistiikka- ja terminaalitoiminta) sijoittuminen. Maanhankinta ja uudet yritystoiminnan asemakaava-alueet ovat ratkaisu näihin haasteisiin.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Myydään/vuokrataan vähintään 15 KL+T+TY-tonttia		12	15	5	● 3

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Laadukas ja elinvoimainen asuin ympäristö		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Kaupungin maapolitiikka on johdonmukaista, tasapuolista ja avointa. Raakamaata hankitaan ennakoivasti tulevaisuuden asumis- ja yritystarpeisiin varautuen.		Kaupungilla on hyvä raakamaavaranto ja hinta on pysynyt maltillisena.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Hankitaan raakamaata väh. 40 ha/v		50,7 ha	40 ha	44 ha	● 1
Maankäyttösopimukset (MRL 91 a§) solmitaan aina, kun asemakaavasta aiheutuu maanomistajalle merkittävää hyötyä		100%	100%	3 kpl	● 1

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Laadukas ja elinvoimainen asuin ympäristö		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Tonttien myynti ja vuokraus asumiseen		Yleinen markkinatilanne selittää pääosin miksi tavoitteeseen ei ylletty. Kaupungin tonttivaranto on riittävä ja monipuolinen.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
AO-erillispientalotontit /lkm *		99	60	27	● 3
AK/AR - asuinkerrostalo- ja rivitalotontit / lkm		12	10	3	● 3

*näistä 5 kpl oli vuokratontin omaksiostoja

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Henkilöstö kokee työnsä mielekkääksi, palkitsevaksi ja elämänhallintaa tukevaksi.		Työhyvinvointi on kohtuullisen hyvällä tasolla. Työpaikkaselvityksestä nousevia asioita olivat liiallinen			

Toteutusvertailu

Jokaisella työntekijällä on mahdollisuus ilmaista itseään, tuoda esille asiantuntijuuttaan ja kehittää omaa osaamistaan.	työmäärä, kiire ja vastuu, jotka aiheuttavat ylikuormitusta. Työhyvinvointikysely toteutettu alkuvuodesta 2024, tuloksia ei ole vielä saatu.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Henkilöstökyselyn NPS-indeksi yli 10	-14	10	Kyselyä ei toteutettu	●	4
Koko tulosalueen yhteinen kehittämisspäivä (yksikkökokous) pidetään kaksi kertaa vuodessa	Kyllä	Kyllä	Kyllä	●	1

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Digitaalinen kaupunki		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Digitalisaatiota hyödynnetään ajasta ja paikasta riippumattomien palveluiden kehittämiseksi	Trimble Locus Cloudin käyttöönotto on edennyt hyvin ja KVP-palvelussa allekirjoitetaan valtaosa pientalotonttien luovutuskirjoista.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
KVP - kiinteistövaihdantapalvelun käyttö laajenee koskemaan maanvuokrasopimuksia ja yritystonttien kauppakirjoja.	...	Kyllä	...	●	2
Trimble Locus Cloud laajenee kiinteistörekisterin muokkaussovelluksen käyttöönotolla	...	Kyllä	...	●	1

Tulosalue 630 Yhdyskuntatekniikka

630 YHDYSKUNTATEKNIikka				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	3 307 200	3 861 131	553 931
	Yhteensä	3 307 200		
Toimintamenot Kv 29.5. §40	Alkuperäinen	15 893 300	16 605 236	-211 936
	Muutos	500 000		
	Yhteensä	16 393 300		
Netto (Toimintakate)		-13 086 100	-12 744 105	341 995

Toiminta-ajatus

Yhdyskuntatekniikan tulosalue tuottaa eri tulosyksiköille asetetut tehtävät nykyaikaisia toimintatapoja käyttäen taloudellisesti ja ympäristöystävällisesti yhteistyössä kaupungin muun organisaation sekä vuorovaikutuksessa kaupunkilaisten kanssa.

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Turvallisen, laadukkaan ja viihtyisän kaupunkiympäristön luominen ja ylläpito vallitsevien normien, standardien ja laatuluokitusten mukaisesti.	Määrärahojen pieneneminen Voimakas taantuma/lama Valtion avustusten väheneminen Uusiutuvien polttoaineiden hintataso				

Toteutusvertailu

Kehittää paikallisliikennettä ja edistää kevyen liikenteen käyttöä.					
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Kevyen liikenteen väylien pääyhteyksien (pyöräilystrategia 2012) parannustyöt	Ei	Kyllä	Ei	●	3
Runkolukittavien pyörätelineiden lisääminen	30 kpl	40 kpl	40 kpl	●	1
Uusiutuvien polttoaineiden käytön lisääminen omassa kalustossa	0 % kaikista liikennepoltto aineista	5 % kaikista liikennepoltto aineista	2 %	●	3

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvät palvelut asukkaille yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Yhdyskuntatekniikan palvelujen tuottaminen asiakaspalvelulähtöisesti. Kehittää asiakaspalvelua käyttäjäystävällisempään suuntaan. Mahdollistaa kuntalaisten osallistuminen tulevien investointihankkeiden valmisteluun. Luoda uusia toimintatapoja viestintään.	Henkilöstöresurssit				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Yhteistyökysely kaupungin henkilöstölle	1 kpl/v	1kpl/v	0 Kpl/v	●	3
Palautepalvelun keskimääräinen vastausaika	3 työpäivää	2 työpäivää	2 työp.	●	1
Sähköinen lupajärjestelmä	Ei	Kyllä	Kyllä	●	1

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Suunnittelun, rakentamisen, kunnossapidon, kone- ja kuljetuskeskuksen sekä puistotoimen tehtävien toteutus budjetin määrärahojen puitteissa kokonaistaloudellisesti edullisimmalla tavalla. Mahdollistaa turvallinen ja terveellinen työympäristö. Kehittyä ja mukautua digitalisaation sekä toimintaympäristön muutoksissa. Organisaation uudistaminen kustannustehokkaampaan toimintatapaan.	Henkilöstön sopeutuminen muutoksiin Henkilöstön välinpitämätön suhtautuminen työturvallisuusriskeihin				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Toteutuneen investointihankkeen asukastyytyväisyyskysely	Ei	Kyllä	Ei	●	3
WPro-työtaturmailmoitusten lukumäärä	20 kpl/v	0 kpl	11 kpl	●	3

Tulosalue **650 Kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus**

650 KAUPUNKISUUNNITTELU JA KAAVOITUS				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	63 700		
	Yhteensä	63 700	54 140	-9 560
Toimintamenot	Alkuperäinen	1 073 600		
	Yhteensä	1 073 600	1 020 209	53 391
Netto (Toimintakate)		-1 009 900	-966 069	43 831

Toiminta-ajatus

Ohjata kaupungin kehitystä kaupunkistrategian ja kestävän kehityksen mukaisesti. Mahdollistaa työpaikkojen ja väestön kasvun edellytykset. Tuottaa korkealuokkaista ja elävää kaupunkikuvaa, joka aktivoi kaupunkilaisia.

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Kasvun ja investoinnit turvaava talous		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Kaavoilla ja muilla toimenpiteillä osoitetaan riittävästi tontteja		Nykyisessä kysyntätilanteessa tontteja on riittävästi			
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Hankkeet eivät viivästy ja kaupunki kasvaa tarkoituksenmukaisesti		 1

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Laadukas ja elinvoimainen asuinympäristö		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Toimiva ja esteettisesti tasokas ympäristö joka on rakenteeltaan selkeä ja helposti hahmotettava. Erityishuomio on kaupunkikeskustan elävyyden kehittämisessä. Erityisryhmien asumisen kehittämisellä (esimerkiksi vanheneva väestö) pyritään pitkän tähtäimen kokonaistaloudellisuuteen.		Ympäristön laatuun kiinnitetty erityishuomiota esimerkiksi aseman alueella ja tulevaisuutta valmistellen Aalto keskuksen ympäristössä. Kuitenkin asuinrakentamisen hiipussa kaupunkikeskustassa paljon rakentumattomia tontteja tyhjiillään.			
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
		 2

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Seinäjoki kasvaa kestävästi ja elää ekoviisaasti		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Taloudellinen ja ekologinen sekä tehokas kaupunkirakenne joka pohjautuu resurssien tehokkaaseen hyödyntämiseen. Kaupungin ominaispiirteitä ja maantieteellistä asemaa hyödynnetään ja kehitetään.		Vaikeasti mittattavia asioita, mutta ei ole osoitettavissa epäonnistumisia. Kaavoituksen pohjautuessa riittäviin ja kattaviin selvityksiin kaupunki kehittyy kokonaistaloudellisesti hyödyntäen pitkäjänteisesti ja taloudellisesti resursseja hyödyntäen.			
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
		 1

Toteutusvertailu

Tulosalue **660 Rakennusvalvonta**

660 RAKENNUSVALVONTA				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	898 400		
	Yhteensä	898 400	667 045	-231 355
Toimintamenot	Alkuperäinen	1 018 000		
	Yhteensä	1 018 000	1 095 812	-77 812
Netto (Toimintakate)		-119 600	-428 767	-309 167

Toiminta-ajatus

Rakennusvalvonta suorittaa rakentamisen valvonta-, neuvonta- ja ohjaustyötä sekä huolehtii lupamenettelyn ja työmaa-aikaisen valvonnan avulla, että kulloinkin voimassa olevia lakeja ja määräyksiä noudatetaan.

Strateginen valinta	Palvelut	Strateginen tavoite	Sujuvat palvelut		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Resursseihin tarvitaan lisäystä LVI-tarkastajan osalta. Sähköisen asiointin täysimääräinen käyttöönotto.		Sähköinen asiointi otettu käyttöön, kaikki luvat käsitellään ja päätös tehdään sähköisesti. LVI-tarkastaja aloittanut maalisuussa 2023.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Keskimääräinen lupahakemusten käsittelyaika		27 pv	25 pv	22	● 1
Rakennusvalvonnan henkilömäärä		12.2 kpl	12.6 kpl	13	● 1
Sähköinen asiointi		95 %	100 %	100%	● 1

Tulosalue **670 Ympäristönsuojelu**

670 YMPÄRISTÖNSUOJELU				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	99 000		
	Yhteensä	99 000	96 987	-2 013
Toimintamenot	Alkuperäinen	445 900		
	Yhteensä	445 900	435 555	10 345
Netto (Toimintakate)		-346 900	-338 568	8 332

Toiminta-ajatus

Ympäristönsuojelu hoitaa kunnalle laissa erikseen määrättyjä ympäristönsuojelutehtäviä. Tehtävänä on toimia ympäristönsuojelun edistäjänä ja kehittäjänä sekä toimia mm. ympäristönsuojelulain, jätelain, maastoliikennelain, vesilain ja maa-aineslain lupa- ja valvontaviranomaisena siltä osin, kun tehtävät on kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle laissa määritelty. Ympäristönsuojeluviranomaisena toimii lupa-asiainlautakunta.

Toteutusvertailu

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Kaupunki Suomen kasvukäytävällä		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Käsitellään vireille tulevat luvat ja ilmoitukset viivytyksettä ja laadukkaasti.		Luvat ja ilmoitukset käsitellään viivytyksettä mutta silti huolellisesti ja harkiten.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Lupien ja ilmoitusten käsittelyaika		4,4 kk	4,5 kk	2,9 kk	● 1
Päätösten pysyvyys oikeusasteissa		...	päätökset ennallaan	päätökset ennallaan	● 1
Ympäristöluvat ja -ilmoitukset vireille sähköisesti		40 %	60 %	60 %	● 1

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Noudattaa ja ylläpitää lautakunnan hyväksymää lupa- ja ilmoitusvelvollisten toimintojen valvontasuunnitelmaa sekä seurata kaupunkimme ilmanlaatua, jotta asukkaat voivat elää turvallisessa ja terveellisessä ympäristössä.		Valvontasuunnitelman mukaisten tarkastusten osalta on vuonna 2023 hiukan jääty valvontasuunnitelman tavoitteesta, mutta vastaavasti vireille on tullut ennustettua enemmän asioita. Kokonaismäärä ylittää siis tavoitearvon.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Lupa-, ilmoitus- ja rekisteröinti- sekä muun lainsäädännön valvonta- ja tarkastuskäynnit vuodessa		45	80	115	● 1
Ilmanlaadunmittaustoiminta: Päiviä, jolloin ilman pölypitoisuudet ylittävät terveyden suojelemiseksi annetun raja-arvon 50 µg/m ³		5	enintään 5	3	● 1

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Seinäjoki kasvaa kestävästi ja elää ekoviisaasti		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Toimitaan ympäristönsuojelun edistäjänä ja kehittäjänä kaupungissamme sekä tuetaan kaupungin Hinku-työtä* asiantuntijuudellamme ja hanketyöllä. Tunnistetaan kestävä kehityksen työhön kohdistuvat kuntalaisten tarpeet ja toiveet.		Smart SUMP Seinäjoki -hanke päättyi ja kestävä kaupunkiliikunnan toimintaohjelma valmistuivat. Samoin Sahannevan ennallistamista vaativat toimenpiteet on hankkeessa saatu tehtyä. Lisäksi on toimittu Kestävä kehityksen työryhmän kautta aktiivisesti. Hinku -kriteerien osalta toimenpidelistojen läpikäynti eri tulosalueiden kanssa on kesken.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Seurataan Hinku-kriteerien täyttymistä *Hinku =kohti hiilineutraalia kuntaa, sitouduttu vähentämään CO2 päästöjä vuoden 2007 tasosta 80% vuoteen 2030.		...	kriteerit täyttyvät	osa kriteereistä täyttyy	● 2
Kestävää kehitystä ja ympäristönsuojelua koskevien tiedotteiden tai juttujen määrä/vuosi		15	20	35	● 1

Toteutusvertailu

Kestävän kehityksen hanke tai hankkeessa mukanaolo edistämässä tavoitteita	2	3	4	●	1
Teetetään kyselytutkimus kuntalaisten kestävän kehityksen tarpeista ja toiveista	...	tehty	ei ole tehty	●	4

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Noudatetaan annettua talousarviota	Talousarviossa pysymistä edesauttoivat hankkeiden maksatukset, joiden ajoittumista vuodelle 2023 ei ole osattu arvioida.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Pysyminen talousarviossa	talousarviossa on pysytty	pysytään talousarviossa	on pysytty talousarviossa	●	1

Tulosalue 690 Ympäristöterveydenhuolto

690 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	2 627 600		
	Yhteensä	2 627 600	3 229 646	602 046
Toimintamenot	Alkuperäinen	3 337 500		
Kv 29.5. §43	Muutos	50 000		
Kv 11.12. §113	Muutos	100 000		
	Yhteensä	3 487 500	3 918 192	-430 692
Netto (Toimintakate)		-859 900	-688 546	171 354

Toiminta-ajatus

Vuoden 2011 alusta muodostettu ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue Seinäjoen alueen ympäristöterveydenhuolto jatkaa vuonna 2023 entisellä alueella, johon kuuluu 12 kuntaa: Seinäjoki, Isokyrö, Lapua, Kauhava, Evijärvi, Lappajärvi, Vimpeli, Alajärvi, Kuortane, Soini, Alavus ja Ähtäri. Vuoden 2023 alussa yhteistoiminta-alueeseen liittyy mahdollisesti vielä Ilmajoen kunta. Seinäjoki toimii yhteistoiminta-alueen vastuukuntana. Yhteistoiminta-alueen toiminta perustuu ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valtakunnallisessa valvontaohjelmassa esitettyihin yhteisiin periaatteisiin. Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia.

Ympäristöterveydenhuolto siirtyy vuoden 2023 alussa sosiaali- ja terveystalokunnan alaisuudesta lupa-asiantalokunnan alaisuuteen. Talokunnan alainen yhteistoimintajaosto toimii ympäristöterveydenhuollon tulosalueen lakien mukaisena viranomaisena. Yhteistoimintajaostossa on kattava edustus alueen kunnista. Jaosto päättää mm. ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmasta ja maksutaksasta, käsittelee viranhaltijapäätöksistä tehdyt oikaisuvaatimukset sekä tekee päätöksiä mm. terveydensuojelulain mukaisista määräyksistä ja kielloista.

Toteutusvertailu

Ympäristöterveydenhuollon tulosalueella on kolme tuloksikköä: ympäristöterveydenhuollon hallinto, eläinlääkintähuolto ja yleinen terveysvalvonta. Tulosaluetta johtaa ympäristöterveysjohtaja. Ympäristöterveydenhuollon hallinnon tuloksikkössä on ympäristöterveysjohtajan ja johdon sihteerin virat. Eläinlääkintähuollon tuloksikköä johtaa johtava kaupungineläinlääkäri. Tuloksikkön henkilöstössä on hänen lisäksi 21 vakituista eläinlääkärin virkaa. Eläinlääkäreistä 16 on praktisoivia kaupungineläinlääkäreitä; kaksi hygieenikkoeläinlääkäreitä, joista toinen osa-aikainen; kaksi valvontaeläinlääkäreitä ja yksi terveydenhuoltoeläinlääkäri. Ympäristöterveysjohtajan ja johtavan kaupungineläinlääkärin tehtäviin kuuluu myös jonkin verran käytännön valvontatehtäviä. Eläinlääkärit toimivat 12 eri toimipisteessä: Seinäjoki, Ylistaro, Peräseinäjoki, Lapua, Kauhava, Evijärvi, Lappajärvi, Alajärvi, Lehtimäki, Ähtäri, Alavus ja Kuortane.

Yleisen terveysvalvonnan tuloksikkössä on 14 terveystarkastajan virkaa. Tuloksikkön tehtävät liittyvät elintarvike-, terveydensuojelu-, tupakka- ja lääkelainsäädännön valvontaan. Seitsemän terveystarkastajaa työskentelee elintarvikevalvonnan ja seitsemän terveydensuojelulain valvonnan tiimissä. Terveystarkastajat toimivat viidessä eri toimipisteessä: Seinäjoki, Lapua, Alajärvi, Lappajärvi ja Alavus.

Ympäristöterveydenhuollon suurimmat haasteet vuonna 2023 liittyvät eläinlääkäreiden rekrytointiin. Vuonna 2022 eläinlääkäreiden rekrytointiongelmien ovat aiheuttaneet mm. kaupungineläinlääkäreiden työkuormituksen lisääntymistä ja päivystyksen uudelleenorganisointitarvetta. Nämä haasteet saattavat jatkua myös vuonna 2023. Yleisen terveysvalvonnan puolella suurimmat haasteet liittyvät toiminnan kehittämiseen ja uudelleenorganisointiin.

Strateginen valinta	Strateginen tavoite				
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Yleisen terveysvalvonnan suunnitelmallisen valvonnan määrä.	Suunnitelmallisen valvonnan määrää on saatu nostettua.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Suunnitelmallisen elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkalain valvonnan määrä 300h/htv.	220	300	313	●	1

Strateginen valinta	Strateginen tavoite				
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Eläinlääkäripalveluja on saatavilla koko alueella.	Tavoitteet toteutuivat vuonna 2023.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Kaikki kaupungineläinlääkärin virat on täytetty.	ei	kyllä	kyllä	●	1
Sijaisia on saatu yli 1kk mittaisten poissaolojen ajaksi.	ei	kyllä	kyllä	●	1

Strateginen valinta	Strateginen tavoite				
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Koulutuspäivien määrä.	Määrä riittävä ammattitaidon ylläpitämiseksi.				

Toteutusvertailu

Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Koulutuspäivien määrä 3 pv/htv.	4	 1

Strateginen valinta	Strateginen tavoite			
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Talousarvion raameissa pysyminen.	Ei toteutunut. Menot ylittyivät lintuinfluenssan torjuntaan ja pieneläinpäivystykseen liittyen. Lisääntyneet menot katettiin lisääntyneillä tuloilla.			
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Ympäristöterveydenhuollon toimintatuotot	n. 123 %	 1
Toimintamenot	n. 112 %	 2

700 ELINVOIMA JA KILPAILUKYKY				
Talous		Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatulot	Alkuperäinen	1 748 500		
	Yhteensä	1 748 500	1 545 646	-202 854
Toimintamenot Kv 29.5. §40 Kv 11.12. §113	Alkuperäinen	10 938 700		
	Muutos	57 000		
	Muutos	1 100 000		
	Yhteensä	12 095 700	11 758 653	337 047
Netto (Toimintakate)		-10 347 200	-10 213 007	134 193

Toiminta-ajatus

Elinvoiman ja kilpailukyvyn toimiala ja tulosalue toteuttavat kaupunkistrategiaa edistämällä osaamista, kaupungin asukkaiden osallisuutta, työllisyyttä sekä terveyttä ja hyvinvointia. Toimiala vahvistaa elinvoimaa myös toteuttamalla avointa tiedottamista sekä tukemalla kaupungin eri alueiden aktiivista kehittämistyötä. Toimiala tukee kaupungin kilpailukykyä ja vetovoimaa edistämällä kaupungin strategista ja innovatiivista toimintaa, kaupungin edunvalvontaa, kaupunkimarkkinointia, tapahtumakaupunkina kehittymistä sekä kansainvälistymistä.

Strateginen valinta	Visio	Strateginen tavoite	Valtakunnallinen kasvukeskus		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Seinäjoen identiteettiä ja brändiä vahvistetaan määrätietoisella markkinointi- ja viestintätätöyllä.		Nuorta kasvukaupunkia ei tunneta riittävästi valtakunnallisesti. Myönteistä viestittävää on runsaasti. Kaupungin pitää pysyä aktiivisena ja kiinnostavana.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Markkinointikampanjoiden määrä		8	10	8	● 2
Seinäjoen strategian kärkiteemojen syötteet valtakunnan medialle.		0	5	3	● 2
Viestinnän ja markkinoinnin tavoitavuutta ja sisällön kiinnostavuutta indikoiva seuraajien määrä sosiaalisessa mediassa (kaupungin Facebook-, Twitter-, Instagram-, Youtube- ja LinkedIn-tileillä yhteensä)		30 500	33 000	35 000	● 1

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön kaupunki	Strateginen tavoite	Kehittyvä tapahtumakaupunki		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Vahvistetaan kaupungin, viranomaisten ja tapahtumanjärjestäjien välistä yhteistyötä ja hyödynnetään Tapahtumateollisuus ry:n kaupunkiverkostoa kaupungin sisäisessä kehitystyössä.		Seinäjoen kaupunki on edistänyt aktiivisesti tapahtumien kehittymistä viranomaisten ja tapahtumanjärjestäjien yhteisillä palautepalavereilla. Tapahtumien yhteistyötä ja sujuvaa järjestämistä on edistetty kaupungin koolle kutsumissa kokouksissa. Kaupunki on osallistunut			

Toteutusvertailu

Tiedonsaantia tapahtumiin vaikuttavista toimista kaupunkialueella parannetaan.	aktiivisesti Tapahtumateollisuus ry:n kaupunkiverkoston kokouksiin. Hankkeen edistymistä on hidastanut eri järjestelmiin liittyvät prosessit.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Palautekeskustelut, yhteiset tapaamiset, osallistuminen kaupunkiverkoston kokouksiin	8	12	18	●	1
Yhteinen digitaalinen portaali -hanke	hanke vireille	hanke käynnistyy	hanke käynnissä 06/2024 saakka	●	1

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Kaupunki Suomen kasvukäytävällä		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Seinäjoki on Suomen elinvoimaisin 50.000 - 100.000 asukkaan kaupunki (vertailutekijöitä ovat väestökehitys, yritys- ja tulodynamiikka, koulutus- ja hyvinvointi, työllisyys sekä muu elinvoimadynamiikka). Kansainvälistyminen nähdään keinona toteuttaa kaupungin strategiaa ja se toimii työkaluna elinvoimaisen ja kehittyvän kaupungin tekemisessä.	Seinäjoen väestökehitys oli vahvaa kokonaiskasvun ollessa suurin kymmeneen vuoteen. Taustalla on kuitenkin merkittävä rakenteellinen muutos, sillä ylivoimaisesti suurin osa kasvusta tuli maahanmuutosta, kun aiempina vuosina kasvu on perustunut luonnolliseen väestönkasvuun ja kuntien välisen nettomuuttoon. Näistä jälkimmäinen säilyi kasvutekijänä myös viime vuonna. Sen sijaan luonnollinen väestökehitys kääntyi negatiiviseksi. Seinäjoen asema kansallisena kasvukeskuksena ei ole horjunut. Kaupungin suhteellinen kasvu on hyvällä tasolla, vaikkei se koko maassa voimakkaasti lisääntyneen maahanmuuton takia nouse vertailukaupunkien kärkeen. Maahanmuuton kasvun myötä kaupunki kansainvälistyy. Tämä kehitys on myönteistä ja toivottua, mutta nopeasti tullessa ilmiönä se asettaa merkittävän haasteen kotouttamiselle, työllistämiseksi ja palvelujen kestäväydelle.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Sijoittuminen 50 000-100 000 as. kuntien elinvoimavertailussa (MDI: aluekehityksen tilannekuva)	3.	1.	Kyseistä vertailua ei tuotettu.	●	4
Suhteellinen väestönlisäys suurten kaupunkien (C21) joukossa	6.	3.	9.	●	2
Nettomaahanmuutto, hlöä	132 (v. 2021)	200	732	●	1

Toteutusvertailu

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Laadukas ja elinvoimainen asuin ympäristö		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Asukasosallisuutta edistetään suunnitelmallisella, osallisuusmalliin perustuvalla työllä. Osallistuva budjetointi on vakiintunut toimintamalli Seinäjoella.		Osallisuusmalli päivitettiin poikkihallinnollisen työryhmän voimin. Päivitystyön yhteydessä todettiin, että lähes kaikkia osallisuusmallin toimenpiteitä on edistetty viime kaudella. Päivitettyyn osallisuusmalliin lisättiin uusia sisältökokonaisuuksia. Osallistuva budjetointi on vakiinnuttanut paikkansa Seinäjoella. Asukasbudjetti muutettiin kaksivuotiseksi toimintamalliksi, nyt on käynnissä asukasbudjetti 2023-2024.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Osallisuusmalli päivitetty		edellinen on voimassa	on päivitetty	päivitetty	1
Osallistuvan budjetin äänestäjien määrä		850 äänestäjää	1 000 äänestäjää	793	2

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Opiskelijalle paras kaupunki		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Osaamisen ja osaamis ympäristön vahvistaminen yliopisto- ja korkeakoulutoimintaan kohdistuvien panostuksien sekä kehittämällä yhteistyötä korkeakoulutoimijoiden kanssa. Kampusalueen vetovoiman ja toiminnallisuuden edistäminen yhdessä alueen toimijoiden kanssa.		Panostukset Seinäjoella olevaan yliopistotoimintaan, tutkimusprofessoreihin, koulutusohjelmiin, TKI-hankkeisiin sekä innovaatiotoimintaan säilyivät merkittävänä ja muodostavat valtaosan kaupungin aluekehitykseen osoittamasta rahoituksesta. Kandidaatti-, maisteri- ja DI-tason koulutus Seinäjoella on vahvistunut Vaasan yliopiston, Tampereen yliopiston ja Taideyliopiston käynnistyneiden koulutusohjelmien myötä. Seinäjoen kampusalueen vetovoimaa ja toiminnallisuutta edistetään yliopistokeskuksen, ammattikorkeakoulun ja kaupungin yhteisellä hankkeella. Hankkeen toiminta kohdistuu myös nopeasti lisääntyneeseen kv-opiskelijoiden joukkoon.			
Mittari/mittarit		Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Maasteritason koulutusohjelmien määrä		2-4	6-8	3	2
Ylemmän korkeakoulututkinon suorittaneiden osuus aikuisväestöstä (25 v. täyttäneet)		9,3 %	10,0 %	10,3 % (2022)	1

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen		
Talousarviotavoite		Tilannekuvaus ja riskiarvio			
Asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä edistetään ja seurataan hyvinvointisuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden kautta. Vahvistetaan ehkäisevää mielenterveys- ja päihdetyötä.		Hyvinvointiraportti on laadittu vuosittain ja siinä on seurattu asetettujen tavoitteiden toteutumista. Syksyllä 2023 laadittu Hyvinvointiraportti 2022 päivitettiin vastaamaan muuttunutta tilannetta, jossa osa toiminnoista on siirtynyt hyvinvointialueelle. Ehkäisevää mielenterveys- ja päihdetyötä on tehty olemassa olevilla resursseilla erityisesti lasten ja nuorten			

Toteutusvertailu

Vahvistetaan lapsen oikeuksien toteutumista kaupungin kaikilla toimialoilla.	parissa. Vuonna 2024 rekrytoidaan ehkäisevän päihdetyön koordinaattori, joten tähän työhön saadaan vahvistusta.				
	Lapsen oikeuksia on edistetty Unicefin Lapsiystävällinen kunta -työn kautta.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Hyvinvointiraportissa seurataan asukkaiden hyvinvointia eri mittareiden kautta.	...	Hyvinvointi-raportti tehty	Hyvinvointi-raportti tehty		1
Ehkäisevä mielenterveys- ja päihdesuunnitelma päivitetty	...	on päivitetty	ei päivitetty		3
Lapsiystävällinen kunta - toimintasuunnitelman toteutus etenee suunnitellusti	aloitettu	osa toimenpiteistä on toteutunut	Suurin osa toimenpiteistä toteutunut		1

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Vastuuta työllisyydestä		
Talousarviotavoite	Tilannekuvaus ja riskiarvio				
Työllisyysasteen nostaminen kuntalaisten työelämäosallisuutta vahvistamalla ja työnhaun tukeminen monialaisesti tunnistettuihin yksilöllisiin tarpeisiin vastaamalla. Myönteinen työllisyyskehitys johtaa julkisten menojen pienenemiseen, muun muassa työmarkkinatukimaksujen muodossa sekä lyhyellä että keskipitkällä aikavälillä. Työttömyysjaksojen lyheneminen kaikissa työnhaun asiakasryhmissä tukee tavoitetta. Edellä kuvattu sisältää myös yrittäjien/työnantajien palvelujen kehittämisen työllisyyden kuntakokeilussa.	Työttömyys kasvaa tällä hetkellä erityisesti lomautusten vuoksi. Työmarkkinatukimaksuissa on nousupainetta hyvinvointialueen säästöjen takia mutta myös ministeriön palvelumääräraha-leikkausten vuoksi. Kaupunki keskittyy työnhaun viranomaistyön ohella TE25 -valmisteluun.				
Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
kaupungin maksama työmarkkinatuen kuntaosuus.	3,3 M €	3,3 M €	4,2 M€		3
Suurten kaupunkien (C21) työttömyysaste.	C21-kaupunkien alhaisin työttömyys %.	C21-kaupunkien alhaisin työttömyys%.	Tavoite toteutui: C21-kaupunkien alhaisin työttömyys %, Seinäjoki (7,18 %)		1
§123Virta yli 3 kk työttömyyteen.	39,7 %	37 %	44,5 %		3

Toteutusvertailu

TYTÄRYHTEISÖT

Tytäryhteisö Etelä-Pohjanmaan Ravikatsomo Oy

Kaupungin omistusosuus % 54,4

Toimiala Toimitilojen rakennuttaminen, hallinta ja vuokraus.

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso /toteuma	Tavoite- taso	Toteuma		
		2021	2023	2023		
Tilojen käyttöaste on korkea	Käyttöaste, %	100	100	100		1
Korjausvelan määrä on hallinnassa	Ylläpitokorjauksia suoritetaan vuosittain suunnitelmallisesti		2
Riittävä maksuvalmius	Siirtyvät vastikerahoituslaskelmat ylijäämäisiä	+14 762	+ 37 500	+19 999		3
Ravikeskuksen vetovoiman lisääminen	Vuosittain tapahtuva kehitystyö		2

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Tunnusluku (euroa)	TP 2022	TA 2023	TP 2023	MUUTOS TP2022/2023
Liikevaihto	158 347	160 782	157 898	-449
Liikevoitto/-tappio	0	0	...	
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	18 589	0	24 394	+5 805
Ulkoiset lainat 31.12.	761 861	688 123	707 046	-54 815
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	130 000	170 000	200 000	+70 000
Nettoinvestoinnit	0	0	71 554	+71 554
Merkittävimmät investoinnit:	Rakennuksessa on suoritettu osastointeja, joilla vähennetään energiankulutusta, lämmittämällä vain kulloinkin tarvittavia tiloja.			

Toteutusvertailu

Tytäryhteisö Into Seinäjoki Oy

Kaupungin omistusosuus % 89,2

Toimiala Into Seinäjoki Oy:n missiona on toimia yritysten menestystä varten. Visionsa mukaisesti Into haluaa kehittää Suomen parasta liiketoimintaympäristöä ja olla yritysten arvostama kumppani. Inton toiminta-ajatuksena on yritystoiminnan ja sen edellytysten vahvistaminen. Toiminta-ajatustaan yhtiö toteuttaa palveluillaan alkaville, toimiville ja kaupunkiin sijoittuville yrityksille sekä kehittämällä kaupunkia yritysten toimintaympäristöä.

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso	Tavoite-	Toteuma		
		/toteuma	taso	2023		
		2021	2023			
Erinomainen yritysilmapiiri ja ympäristö	Kuntabarometrin sijoitus Asiakaskontaktien määrä Tapahtumaosallistumiset	1	1	1	●	1
		4 515	4 500	4 918	●	1
		1 461	1 300	2 380	●	1
Yritysten kasvu ja kansainvälistyminen	Palvelutuotantojen määrä	1 393	1 300	1 224	●	2
Uusien yritysten sijoittuminen	Sijoittumisehdotukset Sijoittuneet yritykset (maakunnan ulkopuolelta)	105	100	101	●	1
		20	25	11	●	3
Yhtiön hyvä toimintakyky	NPS	54	50	62	●	1

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Tunnusluku (euroa)	TP 2022	TA 2023	TP 2023	MUUTOS TP2022/2023
Liikevaihto	9 115 000	9 300 000	10 089 000	+974 000
Liikevoitto/-tappio	205 000	135 000	305 000	+100 000
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	215 000	125 000	375 000	+160 000
Ulkoiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	0	0	0	0
Merkittävimmät investoinnit:				

Toteutusvertailu

Tytäryhteisö	Kiinteistö Oy Seinäjoen Animwest
Kaupungin omistusosuus %	100
Toimiala	Toimitilojen rakennuttaminen, hallinta ja vuokraus.

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso	Tavoite-	Toteuma		
		/toteuma	taso	2023		
		2021	2023			
Tilojen käyttöaste on korkea	Käyttöaste, %	100	100	86	●	2
Korjausvelan määrä on hallinnassa	Ylläpitokorjauksia suoritetaan vuosittain suunnitelmallisesti	●	1
Riittävä maksuvalmius	Tilikauden vastikerahoituslaskelma on ylijäämäinen	+71 750	+80 000	+45 148	●	2
Vastiketason pysyminen tasaisena	Ylimääräisiä vastikkeita ei peritä tilikausilla	●	1

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Tunnusluku (euroa)	TP 2022	TA 2023	TP 2023	MUUTOS TP2022/2023
Liikevaihto	478 302	478 404	478 403	+101
Liikevoitto/-tappio	0	0	0	0
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	-45,02	0	-937,56	-892,54
Ulkoiset lainat 31.12.	2 242 773	1 880 008	2 002 511	-240 262
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	200 000 *	200 000 *	200 000*	0
Nettoinvestoinnit	125 000 **	125 000**	125 000**	0
Merkittävimmät investoinnit:				
*Seinäjoen kaupunki on tehnyt yhtiön pääomasijoituksen 2020, jolla vakautettiin yhtiön alkuvaiheessa tulleet tappiot. Sijoituksen palauttaminen sovittu 2026-2030 väliselle ajanjaksolle.				
** Vuosittain rahastoitava pääomavastike				

Toteutusvertailu

Tytäryhteisö Kiinteistö Oy Seinäjoen Palvelutalot

Kaupungin omistusosuus % 95,5

Toimiala Toimitilojen rakennuttaminen, hallinta ja vuokraus.

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso /toteuma	Tavoite-taso	Toteuma	
		2021	2023	2023	
Tilojen käyttöaste on korkea	Käyttöaste, %	100	100	100	● 1
Korjausvelan määrä on hallinnassa	Ylläpitokorjauksia suoritetaan vuosittain suunnitelmallisesti	413 537	● 1
Riittävä maksuvalmius	Tilikauden vastikerahoituslaskelma on ylijäämäinen	1 352 013	1 300 000	330 994*	● 3
Vastiketason pysyminen tasaisena	Ylimääräisiä vastikkeita ei peritä tilikausilla	● 1

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Tunnusluku (euroa)	TP 2022	TA 2023	TP 2023	MUUTOS TP2022/2023
Liikevaihto	3 534 973	3 489 980	3 540 990	+6 017
Liikevoitto/-tappio	0	0	0	0
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	-78 556	0	30 431	+108 987
Ulkoiset lainat 31.12.	14 965 163	12 901 993	18 946 102	+3 980 939
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	1 750 000 *	1 600 000 *	1 600 000*	-150 000
Merkittävimmät investoinnit:				
* Vastikerahoitusaseman muutokseen on syynä, että tietoisesti pitkitettiin ulkopuolisen lainan nostoa ja vältettiin korkokuluja. Kassatilanne palautuu tilikaudella 2024 kun lainaerät on nostettu.				
** Vuosittain rahastoitava pääomavastike				
*** Tilikaudella 2023 on ryhdytty Kärjen uuden koulun rakennushankkeeseen (kust.arvio 19 milj)				

Toteutusvertailu

Tytäryhteisö Kiinteistö Oy Seinäjoen Ruokatalo

Kaupungin omistusosuus % 100

Toimiala Toimitilojen rakennuttaminen, hallinta ja vuokraus.

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso /toteuma		Toteuma		
		2021	2023	2023		
Tilojen käyttöaste on korkea	Käyttöaste, %	100	100	100	●	1
Korjausvelan määrä on hallinnassa	Ylläpitokorjauksia suoritetaan vuosittain suunnitelmallisesti	33 175	●	1
Riittävä maksuvalmius	Tilikausien vastikerahoituslaskelma on ylijäämäinen	1 049 372	1 049 372	962 505	●	1
Vastiketason pysyminen tasaisena	Ylimääräisiä vastikkeita ei peritä tilikausilla	●	1

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Tunnusluku (euroa)	TP 2022	TA 2023	TP 2023	MUUTOS TP2022/2023
Liikevaihto	1 059 144	1 047 112	1 047 114	-12 030
Liikevoitto/-tappio	0	0	0	0
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	-101 063	0	44 925	+145 988
Ulkoiset lainat 31.12.	7 096 552	6 420 690	6 420 690	0
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	330 000 *	330 000 *	330 000	0
Merkittävimmät investoinnit:				

* Vuosittain rahastoitava pääomavastike

Toteutusvertailu

Tytäryhteisö Lakeuden Vesi Oy
 Kaupungin omistusosuus % 62,7
 Toimiala Talousveden tuotanto ja jakelu

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso	Tavoite-	Toteuma	
		/toteuma	taso	2023	2023
		2021	2023	2023	
Tyytyväinen asiakas, laatu	Talousveden laatuvaatimukset	100 %	100 %	100 %	● 1
Häiriötön tuotanto ja jakelu	Ennakoimattomat katkokset	3 kpl	0 kpl	1 kpl	● 3
Talous, tuotantomäärä	Toimitettu vesimäärä	6,26	> 6	6,26	● 1
Talous, hävikki	Laskuttamaton vesimäärä	2 %	< 2 %	1,6 %	● 1

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Tunnusluku (euroa)	TP 2022	TA 2023	TP 2023	MUUTOS TP2022/2023
Liikevaihto	2 602 805	2 500 000	2 645 232	+42 427
Liikevoitto/-tappio	447 025	150 000	237 485	-209 540
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	0	120 000	227 133	+227 133
Ulkoiset lainat 31.12.	2 750 000	2 250 000	2 250 000	-500 000
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	171 641	1 300 000	850 290	+678 649
Merkittävimmät investoinnit:	Autionmaan vesilaitoksen talousvesisäiliön laajennus			

Toteutusvertailu

Tytäryhteisö SeiLab Oy

Kaupungin omistusosuus % 100

Toimiala Elintarvike- ja ympäristölaboratorio

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso /toteuma		Toteuma		
		2021	2023	2023		
Operatiivinen kannattavuus	Liiketulos-%	2,35 %	> 3 %	-9,64 %	●	3
Omalle pääomalle parempaa tuottoa	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	5,75 %	> 8 %	-61,82 %	●	3
Liikevaihdosta jää enemmän katetta	Käyttökate-%	6,86 %	> 7 %	-6,41 %	●	3

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Tunnusluku (euroa)	TP 2022	TA 2023	TP 2023	MUUTOS TP2022/2023
Liikevaihto	3 806 626	3 728 391	3 659 975	-146 651
Liikevoitto/-tappio	-148 963	111 806	-352 990	-204 027
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	-147 785	112 717	-351 754	-203 969
Ulkoiset lainat 31.12.	152 461	0	55 201	-97 260
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	224 642	0	221 203	-3 439
Nettoinvestoinnit	105 900	50 000	12 091	-93 809
Merkittävimmät investoinnit:				
Laitehankintoja analytiikkaan riippuen prioriteettijärjestyksestä				

Toteutusvertailu

Tytäryhteisö Seinäjoen Ammattikorkeakoulu
 Kaupungin omistusosuus % 65,5
 Toimiala Koulutus

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso /toteuma	Tavoite-taso	Toteuma		
		2021	2023	2023		
Saavutetaan OKM:n kanssa sovittu tutkintotavoite AMK-tutkinnoissa.	815	780	815	760	●	2
Saavutetaan OKM:n kanssa sovittu tulostavoite YAMK -tutkinnoissa	115	121	115	141	●	1
Saavutetaan OKM:n kanssa sovittu tavoite TKI-toiminnan ulkopuolisesta rahoituksesta.	4 miljoonaa euroa	4,5	6,5	6,1	●	1
Toiminnallinen taso pidetään laadukkaana	Valmistumisvaiheen kyselyn sijoitus Suomessa	1	1	2	●	1
Kansainvälisyyden vahvistaminen. Englanninkielisten tutkinto-ohjelmien toteuttaminen	Uusien kansainvälisten tutkinto-ohjelmien määrä	4	5	5	●	1
Syksyn välineuvotteluissa onnistuminen OKM:n kanssa	●	4

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Tunnusluku (euroa)	TP 2022	TA 2023	TP 2023	MUUTOS TP2022/2023
Liikevaihto	36 506 779	37 514 300	39 282 646	+2 775 867
Liikevoitto/-tappio	861 254	970 800	1 806 699	+945 446
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	1 111 423	424 800	2 288 034	+1 176 611
Ulkoiset lainat 31.12.	4 800 000	4 400 000	4 400 000	-400 000
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	428 663	200 000	294 108	-134 555
Merkittävimmät investoinnit:	Oppimisympäristöt ja tietohallinto			

Toteutusvertailu

Tytäryhteisö Seinäjoen Energia

Kaupungin omistusosuus % 100

Toimiala Sähkön, lämmön ja veden hankinta, jakelu sekä tuotanto

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso /toteuma	Tavoite-taso	Toteuma		
		2021	2023	2023		
Kannattavuus	Konsernin liikevoitto-%	5,05	10	18,31	●	1
Kannattavuus	Sijoitetun pääoman tuotto-%	3,61	...	14,1	●	1
Tyytyväiset asiakkaat	Energiayhtiöiden asiakastytyväisyysindeksi hyvä/kiitettävä	...	ka 3,5	kiitettävä	●	1
Häiriötön jakelu	Sähkö jakelukeskeytykset	3 min/asiakas	20 min/asiakas	11 min/asiakas	●	1
Kohtuulliset kuluttajahinnat	Kuluttajahinnat edullisimman neljänneksen joukossa	Tavoite saavutettiin 3/4	●	1

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Tunnusluku (euroa)	TP 2022	TA 2023	TP 2023	MUUTOS TP2022/2023
Liikevaihto	125 186 533	100 000 000	127 377 718	+219 1185
Liikevoitto/-tappio	9 940 328	10 000 000	23 322 871	+13 382 543
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	-209 103	2 000 000	21 510 890	+21 719 993
Ulkoiset lainat 31.12.	53 171 429	15 000 000	37 142 858	-16 028 571
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	73 263 013	70 894 678	70 894 679	-2 368 334
Nettoinvestoinnit (sis. keskeneräiset inv.)	49 998 147	10 000 000	11 122 625	-38 875 522
Merkittävimmät investoinnit:	Verkostojen laajennus- ja saneeraus investoinnit			

Toteutusvertailu

Tytäryhteisö	Seinäjoen kaupunginteatteri Oy
Kaupungin omistusosuus %	100
Toimiala	Teatteri

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso	Tavoite-	Toteuma	
		/toteuma	taso		
		2021	2023	2023	
Katsojamäärän nostaminen	Katsojamäärätilasto	40 436	46 000	55 989	● 1
Liikevaihdon nostaminen	Liikevaihto	725 686	1 500 000	1 530 474	● 1
Strategian laadinta	Kyllä/Ei	Ei	Kyllä	Aloitettu	● 2
Esitysmäärien kasvattaminen	Esitysmäärätilasto	156	200	229	● 1

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Tunnusluku (euroa)	TP 2022	TA 2023	TP 2023	MUUTOS TP2022/2023
Liikevaihto	932 880	1 500 000	1 530 474	+597 594
Liikevoitto/-tappio	-172 524	-459 000	-565 051	-392 527
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	-200 550	-460 000	-565 051	-364 5010
Ulkoiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	0	0	0	0
Merkittävimmät investoinnit:				

Toteutusvertailu

Tytäryhteisö Seinäjoen Työterveys Oy

Kaupungin omistusosuus % 60,6

Toimiala Työterveys

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso /toteuma		Toteuma		
		2021	2023	2023		
Asiakastyytyväisyys (omistajat)	Yritysavain	...	toteutettu ja käyty hallituksessa läpi	...	●	1
KL1 55%	KI1 osuus toiminnasta	...	55%	KL1 53,82	●	2
Asiakastyytyväisyys (potilaat)	Asiakasavain	...	toteutettu ja käyty hallituksessa läpi	...	●	1
Terveystarkastusten toteutuminen	Tosu seurantalaverit	...	toteutuu sovitun mukaisesti	...	●	2
Prosessit (ISO standardin mukaiset) IMS:ssä	IMS valmiusaste prosessien osalta	...	prosessit viety IMS:iin 2023 aikana	...	●	1
Henkilöstön tyytyväisyys	NPS	...	yli 0	-9	●	3
Henkilöstön osaaminen	Henkilöstön pätevyys	...	90%<	rekrytointi haastavaa, ja pätevämmälle kurssille vaikea päästä	●	2

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Tunnusluku (euroa)	TP 2022	TA 2023	TP 2023	MUUTOS TP2022/2023
Liikevaihto	4 916 937	4 650 000	6 263 196	+1 346 259
Liikevoitto/-tappio	187 664	680	-612	-188 276
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	151 797	680	-1 603	-153 400
Ulkoiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	0	0	0	0
Merkittävimmät investoinnit:				

Toteutusvertailu

Tytäryhteisö Seinäjoki Areena Oy
 Kaupungin omistusosuus % 94,5
 Toimiala Kiinteistön hallinta ja vuokraus

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso	Tavoite-	Toteuma		
		/toteuma	taso	2023		
		2021	2023			
Isot tapahtumat määrä	kappaletta	13	50	45	●	2
Pienet kokoukset määrä	kappaletta	164	280	278	●	2
Liikuntavuorot	tunnit	6 052	4 800	4179	●	2
Asiakastyytyväisyys	tiedustelut/suora palaute	hyvä	hyvä	hyvä	●	1
Henkilökunta tyytyväisyys/motivaat.	palautekeskustelut/päivittäinen vuorovaikutus	hyvä	hyvä	hyvä	●	1

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Tunnusluku (euroa)	TP 2022	TA 2023	TP 2023	MUUTOS TP2022/2023
Liikevaihto	1 065 150	1 060 000	1 083 274	18 124
Liikevoitto/-tappio	37 700	5 000	-107 949	-145 649
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	37 700	4 100	-196 496	-234 196
Ulkoiset lainat 31.12.	7 097 500	7 097 500	7 487 500	+390 000
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	25 400	150 000	200 000	+174 600
Merkittävimmät investoinnit:	A-hallin LED-valaisu, brändiuudistus, Elisan sisäverkko			

Toteutusvertailu

Tytäryhteisö Seipark Oy
 Kaupungin omistusosuus % 100
 Toimiala Maksullinen pysäköinti

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso	Tavoite-	Toteuma		
		/toteuma	taso	2023		
		2021	2023			
Liikevaihto yli 1,4 milj.	€	1,77 milj.	1,4 milj.	1,406 milj.	●	1
Liikevoitto (-tappio) n. 300 t€	€	-250 t€	-300 t€	-380 t€	●	2
Toimintajäämä ennen lainanlyh yli +140 t€	€	+60 t€	+140 t€	226 t€	●	1
Aseman pysäköintilaitoksen rakennustyöt käynnissä	Kyllä / ei	Ei	Kyllä	Kyllä	●	1
Lyhytaikapysäköintiä määrä keskustassa +5%	Kpl-vertailu	1 695	1 780	1 717	●	3

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Tunnusluku (euroa)	TP 2022	TA 2023	TP 2023	MUUTOS TP2022/2023
Liikevaihto	1 830 161	1 414 000	1 406 168	-423 993
Liikevoitto/-tappio	-36 551	-314 000	-380 083	-343 532
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	-137 952	-460 000	-402 272	-264 320
Ulkoiset lainat 31.12.	7 480 006	17 186 674	7 186 674	-293 332
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	0	0	-124 739	-124 739
Merkittävimmät investoinnit:	Aseman pysäköintilaitoksen toteutus, tilikaudella toteutui 3 149 429,66 miljoonaa. Investoijana tytäryhtiö KOy Seinäjoen Pysäköintitalot			

Toteutusvertailu

Tytäryhteisö Sevas Kodit Oy

Kaupungin omistusosuus % 100

Toimiala Asuntojen rakennuttaminen, hallinta ja vuokraus

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso	Tavoite-	Toteuma		
		/toteuma	taso	2023		
		2021	2023			
Asuntojen käyttöaste on korkea	käyttöaste, taloudellisen ja toiminnallisen keskiarvo %	93,67%	95,0%	96,44%	●	1
uudisrakentaminen	uudiskohteen rakentaminen kyllä/ei	ei	kyllä	kyllä	●	1
asukastyytyväisyyden nostaminen	asukastyytyväisyysmittaus, NPS-luku	-4,95	+7,0	Opiskelijat 15. muut N/A	●	2
henkilöstötyytyväisyys	neljän tyhy -muuttujan keskiarvo 0-100	n/a	90	91,25	●	1
saavutettavuus	puh.kontaktien vastaus%	n/a	90%	59%	●	3

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Tunnusluku (euroa)	TP 2022	TA 2023	TP 2023	MUUTOS TP2022/2023
Liikevaihto	22 380 066	22 231 450	22 950 927	+570 861
Liikevoitto/-tappio	2 379 002	2 000 000	3 055 629	+676 626
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	1 100 680	0	1 707 320	+606 640
Ulkoiset lainat 31.12.	83 609 488	76 718 065	81 919 402	-1 690 086
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	5 763 327	5 272 876	5 847 876	+84 549
Nettoinvestoinnit	669 951	7 500 000	5 715 321	+5 045 370
Merkittävimmät investoinnit:	Mahdolliset uudisrakentamiset: Vanhan paloaseman tontti 5 meur, kortteli 12 12 meur. Investoinnit jakaantuvat vuosille 23 ja 24 noin 50% ja 50%			

Toteutusvertailu

8.2 Tuloslaskelmaosan toteutumiset

Kaupunki

Tuloslaskelmaosan toteutumisista on laadittu oheiset taulukot.

TULOSLASKELMAOSA KAUPUNKI ulkoiset ja sisäiset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot					
Myyntitulot	24 281 200	0	24 281 200	26 062 922	1 781 722
Maksutuotot	10 099 300	-1 500 000	8 599 300	7 790 376	-808 924
Tuet ja avustukset	4 468 700	865 400	5 334 100	5 715 967	381 867
Muut toimintatulot	41 144 300	-14 166 500	26 977 800	27 932 309	954 509
Toimintatulot yhteensä	79 993 500	-14 801 100	65 192 400	67 501 575	2 309 175
Toimintamenot					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-105 324 400	-1 133 540	-106 457 940	-112 208 420	-5 750 480
Henkilösivukulut	-24 463 800	-1 314 960	-25 778 760	-27 326 014	-1 547 254
Palvelujen ostot	-46 216 400	-7 410 400	-53 626 800	-51 970 720	1 656 080
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20 324 400	-494 500	-20 818 900	-21 487 224	-668 324
Avustukset	-15 336 400	3 783 000	-11 553 400	-11 336 903	216 497
Muut toimintakulut	-34 773 200	-1 421 200	-36 194 400	-35 330 634	863 766
Toimintamenot yhteensä	-246 438 600	-7 991 600	-254 430 200	-259 659 916	-5 229 716
TOIMINTAKATE	-166 445 100	-22 792 700	-189 237 800	-192 158 341	-2 920 541
Verotulot	162 500 000	6 200 000	168 700 000	167 778 621	-921 379
Valtionosuudet	30 500 000	0	30 500 000	30 872 926	372 926
Rahoitustulot- ja menot					
Korkotuotot muilta	4 464 300	0	4 464 300	5 988 489	1 524 189
Muut rahoitustuotot muilta	4 742 000	0	4 742 000	4 670 878	-71 122
Korkokulut muille	-3 900 000	-2 100 000	-6 000 000	-9 466 438	-3 466 438
Muut rahoituskulut	-355 000	0	-355 000	-182 644	172 356
Rahoitustulot ja -menot	4 951 300	-2 100 000	2 851 300	1 010 285	-1 841 015
VUOSIKATE	31 506 200	-18 692 700	12 813 500	7 503 491	-5 310 009
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-22 500 000	0	-22 500 000	-21 008 836	1 491 164
Arvonalentumiset					0
Satunnaiset erät					
TILIKAUDEN TULOS	9 006 200	-18 692 700	-9 686 500	-13 505 346	-3 818 846
Poistoeron muutos				34 526	34 526
Varausten muutos					0
Rahastojen vähennys+/lisäys -				-739	-739
Tilikauden ali/ylijäämä	9 006 200	-18 692 700	-9 686 500	-13 471 558	-3 785 058

Toteutumisvertailu

Talousarvion toteutumisen mukaiset toimintamenot palvelukeskuksittain sisäiset erät huomioituna ovat seuraavat:

milj. €	2023	2022	Kasvu %
Konsernipalvelut	17,6	21,7	-23,3
Sosiaali- ja terveystoimiala		278,5	
Sivistyksen- ja hyvinvoinnin ta	171,5	156,6	8,7
Kaupunkiympäristön toimiala	58,5	57,1	2,4
Elinvoiman ja kilpailukyvyyn ta	11,8	10,6	10,2
Rahoitus	0,3		100,0
E-P:n Pelastuslaitos		20	
Yhteensä	259,7	544,5	-109,7

VEROTULOJEN ERITTELY	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama + yli / -alle
Verotulot					
Kunnan tulovero	118 200 000	3 000 000	121 200 000	120 070 191	-1 129 809
Osuus yhteisöveron tuotosta	16 000 000	1 000 000	17 000 000	17 582 013	582 013
Kiinteistövero	28 300 000	2 200 000	30 500 000	30 126 416	-373 584

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama + yli / -alle
Kunnan peruspalvelujen valtion- osuus, ml tasaukset	30 500 000	0	30 500 000	33 708 253	3 208 253
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	0	0	0	-2 835 327	-2 835 327
Yhteensä	30 500 000	0	30 500 000	30 872 926	372 926

Toteutusvertailu

8.3 Investointien toteutuminen

Kaupunki

INVESTOINTIOSA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama -yli / +alle
MENOT KAUPUNKI					
Muut pitkävaikutteiset menot (Tietokoneohjelmistot)	646 600	0	646 600	343 457	303 143
Maa- ja vesialueet	900 000	974 000	1 874 000	1 786 882	87 118
Rakennukset	9 810 000	2 824 000	12 634 000	12 396 459	237 541
Kadunrakentaminen	10 112 700	250 000	10 362 700	9 182 355	1 180 345
Puistorakentaminen	460 000		460 000	460 432	-432
Liikuntapaikkarakentaminen	1 438 000	220 000	1 658 000	1 686 199	-28 199
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	390 000	80 000	470 000	270 428	199 572
Hulevesiviemärit	1 633 000		1 633 000	1 292 780	340 220
Koneet ja kalusto	4 977 100	-914 100	4 063 000	3 566 030	496 970
Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset (osakkeet ja osuudet)	2 032 600	656 000	2 688 600	2 362 991	325 610
Menot yhteensä	32 400 000	4 089 900	36 489 900	33 348 013	3 141 887

INVESTOINTIOSA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama -yli / +alle
TULOT KAUPUNKI					
Myyntitulot					
Maa- ja vesialueet	1 000 000		1 000 000	3 811 277	2 811 277
Sisältää myyntivoittoa				(2 669 882)	
Sisältää myyntitappiota				(729)	
Rakennukset			0		0
Sisältää myyntivoittoa					
Sisältää myyntitappiota					
Kadunrakentaminen			0		
Liikuntapaikkarakentaminen			0		
Koneet ja kalusto			0	36 324	36 324
Sisältää myyntivoittoa				(36 324)	
Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset (osakkeet ja osuudet)	100 000		100 000	-9 797 398	-9 897 398
Sisältää myyntivoittoa				(-9 966 909)	
Sisältää myyntitappiota				(9 112)	
Myyntitulot yhteensä	1 100 000	0	1 100 000	-5 949 797	-7 049 797
Rahoitusosuudet					
Rakennukset		150 000	150 000	150 000	0
Liikuntapaikkarakentaminen				113 300	113 300
Kadunrakentaminen	540 000		540 000	296 890	-243 110
Rahoitusosuudet yhteensä	540 000	150 000	690 000	560 190	-129 810
Tulot yhteensä	1 640 000	150 000	1 790 000	-5 389 607	-7 179 607

Toteutusvertailu

Rakennusten toteutuminen

	Edellisten vuosien käyttö	Talous-arvio 2023	Toteutuma 2023	Poikkeama	Kustannukset yhteensä
5000 Alakylän koulu		130 000	146 400		
5001 Jouppilanv. Tekon.huoltorakennus	785 774	50 000	48 828	1 172	834 602
5002 Törnävän museoalueen rakennus	13 523	250 000	249 070	930	262 594
5015 Liisantupa	159 601	10 000	8 018	1 982	167 619
5018 Väinölään päiväkot	326 304	25 000	23 243	1 757	349 547
5020 Kirjamatintalon perustukset	254 593	30 000	29 326	674	283 919
5021 Ylistaron nuorisotalo Kytis	57 803	180 000	176 506	3 494	234 309
5022 Pesäpallostadionin pukuhuone		25 000	19 972		
5047 Museon kokoelmakeskus	226 208	10 000	8 805	1 195	235 013
5048 Alaviitalan koulu		250 000	244 588		
5125 Nurmon liikuntahallin laajennus		100 000	100 171		
5148 Valkiaavuoren koulun laajennus	169 292	50 000	49 850	150	219 142
5149 Kesäsiirtola, rakennus perusparannus		25 000	24 865		
5151 Taidebudjetti, talonrakennus		98 000	45 625		
5152 Kalajärven ravintola saneeraus		190 000	187 732		
5153 Harjoitusjäähalli saneeraus		160 000	158 235		
5155 Kertunlaakson pk saneeraus		210 000	208 217		
5156 Hyllykallion pk korjaus		85 000	84 783		
5157 Sähköautojen latauspisteet		125 000	86 479		
5158 Ritolanhallin lattiaremontti		17 000	16 093		
5162 Myllyrannan palvelukeskus iv		55 000	52 192		
5314 Pjoen Terästalo, valaistus		28 000	27 374		
5316 Seinäjoen lukio		7 000	0		
5387 Apilan kahvilan keittiöremont.		50 000	48 635		
5392 Nuorisokeskus saneeraus		37 000	44 153		
6001 Virastotalo	9 417 411	100 000	112 569	-12 569	9 529 981
6128 Alakylän koulu			-17 835		
6154 Tanelinrannan palvelutalo	2 685 425	1 000 000	967 497	32 503	3 652 922
6215 Törnävän saaren huoltorakennus		100 000	93 490		
6375 Aseman koulun peruskorjaus	1 509 619	0	1 000	-1 000	1 510 619
6379 Teatteritekniikan peruskorjaus	9 732 373	30 000	29 198	802	9 761 571
6380 Kaupungin varikon C-hallin laajennus	1 728 002	270 000	250 607	19 393	1 978 608
6385 Keskuskatu 32 muutostyöt	9 217 855	100 000	93 419	6 581	9 311 274
6447 Törnävän leirintäalueen kehittäminen	1 211 986	7 000	6 797	203	1 218 782
6607 Nurmotalon peruskorjaus	3 016 043	30 000	28 594	1 406	3 044 638
6613 Joupin päiväkodin peruskorjaus	1 830 107	2 575 000	2 590 022	-15 022	4 420 129
6614 Uimahallin laajennus	148 017	60 000	52 444	7 556	200 460
6616 Törnävän saaren rakennukset	140 243	100 000	37 268	62 732	177 511
6617 Törnävän koulun peruskorjaus	383 107	-20 000	-19 971	-29	363 136
6619 Sjoen yhteiskoulun peruskorjaus	13 947 546	1 750 000	1 714 884	35 116	15 662 430
6620 Kouran koulun tilaratkaisut		30 000	29 338		
6622 Tiklaksen muutos, Jaakkolantie	319 961	45 000	42 048	2 952	362 009
6685 Lintuviidan koulu+pvkoti	415 782	2 500 000	2 536 479	-36 479	2 952 261
6777 Kertunlaakson koulu	5 890 089	25 000	41 284	-16 284	5 931 373
6778 Niemistön päiväkot		210 000	195 968		
6779 Törnävän kartano	553 197	530 000	516 390	13 610	1 069 588
6856 Marttilan koulu	1 405 309	345 000	336 984	8 016	1 742 293
6926 Niemistön koulun maalämpö	360 645	200 000	188 890	11 110	549 535
6932 Kansalaistori	34 916	300 000	329 934	-29 934	364 850
Menot yhteensä	65 940 731	12 484 000	12 246 459	102 016	76 390 715

Toteutumisvertailu

8.4 Rahoitusosan toteutuminen

Kaupunki

RAHOITUSOSA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvion muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	31 506 200	-18 692 700	12 813 500	7 503 491	5 310 009
Tulorahoituksen korjauserät	-8 013 500	15 046 500	7 033 000	7 270 544	-237 544
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-32 400 000	-4 089 900	-36 489 900	-33 348 013	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	540 000	150 000	690 000	560 190	
Pysyvien vastaavien luovutustulot	9 113 500	-15 046 500	-5 933 000	-5 949 797	
Toiminta ja investoinnit, netto	746 200	-22 632 600	-21 886 400	-23 963 585	-2 077 185
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	0		0	-1 427 000	-1 427 000
Antolainasaamisten vähennykset	3 668 300		3 668 300	3 675 096	6 796
Lainakannanmuutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	29 685 500		29 685 500	54 685 500	25 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-32 100 000		-32 100 000	-36 006 942	-3 906 942
Lyhytaikaisten lainojen muutos				17 000 000	17 000 000
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	2 000 000	-22 632 600	-20 632 600	13 963 069	34 595 669

Toteutusvertailu

8.5 Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta Kaupunki

	*)	Määrärahat 1000€					Tuloarviot 1000€				
		Aikup. talous-arvio	TA:n muu-tokset	TA muu-tosten jälkeen	Toteu-tuma	Poik-keama	Aikup. talous-arvio	TA:n muu-tokset	TA muu-tosten jälkeen	Toteu-tuma	Poik-keama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
100 Vaalit	B	204		204	188	16	100		100	122	22
120 Tarkastustoimi	B	182		182	187	-5	0		0	0	0
130 Yleishallinto	B	7 247	367	7 614	6 380	1 234	2 431	-11 547	-9 115	-9 364	-249
140 Hallintopalvelut	B	1 375		1 375	1 294	81	604		604	500	-104
150 Henkilöstöpalvelut	B	2 697	120	2 817	2 804	13	113		113	130	17
160 Talouspalvelut Sivistyksen ja hyvinvoinnin	B	8 541	-63	8 478	6 761	1 717	611		611	571	-40
400 toimialan hallinto	B	1 541	939	2 480	2 535	-55	802	865	1 667	1 631	-36
410 Perusopetus	B	60 033	1 128	61 161	63 655	-2 494	1 255		1 255	1 105	-150
420 Erityispalvelut	B	6 318	251	6 569	6 975	-406	1 462		1 462	1 734	272
430 Varhaiskasvatus	B	54 871	571	55 442	58 944	-3 502	4 944	-1 500	3 444	3 804	360
480 Lukioskoulu	B	10 795	262	11 057	11 115	-58	390		390	166	-224
490 Kansalaisopisto	B	3 573	91	3 664	3 847	-183	858		858	896	38
500 Ammatillinen koulutus	B	394	-394	0	0	0					0
510 Kirjastopalvelut	B	5 232	13	5 245	5 376	-131	676		676	625	-51
530 Kulttuuripalvelut	B	5 472	181	5 653	5 629	24	543		543	689	146
550 Museopalvelut	B	1 571	155	1 726	1 762	-36	195		195	129	-66
570 Liikuntapalvelut	B	7 974	351	8 325	8 810	-485	1 493		1 493	1 243	-250
590 Nuorisopalvelut Kaupunkiympäristön toimialan	B	2 895	22	2 917	2 860	57	408		408	402	-6
600 hallinto	B	1 300	20	1 320	962	358	240		240	193	-47
610 Toimitilat	B	29 370	2 087	31 457	32 543	-1 086	44 680	880	45 560	47 421	1 861
620 Kiinteistö- ja paikkatietopalvelut	B	2 113	84	2 197	2 147	50	9 446	-3 500	5 946	6 264	318
630 Yhdyskuntatekniikka	B	15 893	500	16 393	16 605	-212	3 307		3 307	3 861	554
650 Kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus	B	1 074		1 074	1 020	54	64		64	54	-10
660 Rakennusvalvonta	B	1 018		1 018	1 096	-78	898		898	667	-231
670 Ympäristönsuojelu	B	446		446	436	10	99		99	97	-2
680 Pelastustoimi	B	34		34	34	0			0	0	0
690 Ympäristöterveydenhuolto	B	3 338	150	3 488	3 918	-430	2 628		2 628	3 230	0
700 Elinvoima ja kilpailukyky	B	10 939	1 157	12 096	11 759	337	1 749		1 749	1 546	-203
890 Rahoitus	B				320					84	84
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						162 500	6 200	168 700	167 779	-921
Valtionosuudet	B						30 500		30 500	30 873	373
Korkotulot	B						4 464		4 464	5 988	1 524
Muut rahoitustulot	B						4 742		4 742	4 671	-71
Korkokulut	B	3 900	2 100	6 000	9 466	-3 466					
Muut rahoituskulut	B	355		355	183	172					
INVESTOINTIOSA											
Muut pitkävaik.menot	B	647		647	343	304					
Maa- ja vesialueet	B	900	974	1 874	1 787	87	1 000		1 000	1 142	142
Rakennukset	B	9 810	2 824	12 633	12 397	236	150		150	150	0
Kadunrakentaminen	B	10 114	250	10 363	9 183	1 180	540		540	297	-243
Puistorakentaminen	B	460		460	460	0					
Liikuntapaikkarakent.	B	1 438	220	1 658	1 686	-28				113	113
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	B	390	80	470	270	200					
Hulevesiviemärit	B	1 633		1 633	1 293	340					
Koneet ja kalusto	B	4 977	-914	4 063	3 566	497					
Arvopaperit ja muut pitk. sijoitukset	B	2 033	656	2 689	2 363	326	100		100	179	79
RAHOITUSOSA											
Tulorahoituksen korjaukset							8 014	-15 047	7 033	7 271	238
Antolainasaamisten lisäys	B										
Antolainasaamisten vähennys	B						3 668		3 668	2 248	-1 420
Pitkäaik.lainojen lisäys	B						29 686		29 686	54 686	25 000
Pitkäaik.lainojen vähennys	B	32 100		32 100	36 007	-3 907					
Lyhytaik.lainojen muutos	B								17 000		
Muut oman pääoman muutokset	B										0
Yhteensä		315 197	14 182	329 377	338 966	-9 269	325 360	-23 649	315 778	360 197	26 817

*) B=sitovuustaso bruttomääräraha / tuloarvio

III TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

III TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Oheisena on esitetty Seinäjoen kaupungin tilinpäätöstä koskevat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase.

9. Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA, kaupunki (vertailuvuosi sisältää liikelaitoksen)				
TULOSLASKELMA (ULKONINEN)	1.1.-31.12.2023		1.1.-31.12.2022	
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	10 815 721,55		33 355 365,50	
Maksutuotot	7 562 036,71		20 526 804,80	
Tuen ja avustukset	5 701 734,98		11 021 997,48	
Muut toimintatuotot	<u>3 855 563,96</u>	27 935 057,20	<u>31 244 905,51</u>	96 149 073,29
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-112 207 619,93		-177 311 840,88	
Henkilöstösivukulut				
Eläkekulut	-23 002 766,97		-35 581 771,07	
Muut henkilöstösivukulut	-4 323 231,31		-6 360 477,41	
Palvelujen ostot	-36 591 102,13		-203 137 615,46	
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-21 361 562,32		-28 186 806,55	
Avustukset	-11 326 902,99		-21 415 790,21	
Muut toimintakulut	-11 280 212,25	-220 093 397,90	-20 612 501,63	-492 606 803,21
** Toimintakate		-192 158 340,70		-396 457 729,92
Verotulot				
	167 778 620,71		306 272 285,30	
Valtionosuudet				
	30 872 926,00		123 666 113,00	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	5 988 488,98		5 011 967,22	
Muut rahoitustuotot	4 670 878,10		5 522 288,41	
Korkokulut	-9 466 438,39		-2 145 661,11	
Muut rahoituskulut	-182 644,09	199 661 831,31	-336 902,46	437 990 090,36
** Vuosikate		7 503 490,61		41 532 360,44
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-21 008 836,40		-25 229 530,32
Satunnaiset erät				
** Tilikauden tulos		-13 505 345,79		16 302 830,12
Poistoeron muutos				
		34 526,45		34 526,42
Varausten vähennys				
Rahastojen lisäys		-2 621,38		1 852,24
Rahastojen vähennys		1 882,30		
** Tilikauden ylijäämä		-13 471 558,42		16 339 208,78

10. Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA, kaupunki (vertailuvuosi sisältää liikelaitoksen)				
RAHOITUSLASKELMA (ULKOINEN)	1.1.-31.12.2023		1.1.-31.12.2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	7 503 490,61		41 532 360,44	
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät	<u>7 270 544,19</u>	14 774 034,80	<u>-23 410 201,26</u>	18 122 159,18
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-33 348 012,84		-37 600 800,04	
Rahoitusos. investointimenoihin	560 190,00		268 934,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-5 949 796,84		28 912 850,63	
		<u>-38 737 619,68</u>		<u>-8 419 015,41</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		-23 963 584,88		9 703 143,77
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-1 427 000,00			
Antolainasaamisten vähenn.	<u>3 675 096,12</u>	2 248 096,12	<u>3 351 628,41</u>	3 351 628,41
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	54 685 500,00		36 687 500,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-36 006 942,00		-33 872 357,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>17 000 000,00</u>	35 678 558,00	<u>-30 000 000,00</u>	-27 184 857,00
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	-70 015,92		390 458,15	
Saamisten muutos	14 358 078,19		-4 198 800,45	
Korottomien velkojen muutos	<u>-25 407 883,87</u>	-11 119 821,60	<u>10 163 649,82</u>	6 355 307,52
Rahoituksen rahavirta		26 806 832,52		-20 714 058,81
Rahavarojen muutos		2 843 247,64		-11 010 915,04
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	10 393 059,21		7 549 811,57	
Rahavarat 1.1.	7 549 811,57		18 560 726,61	

11. Tase

TASE kaupunki (ulkoinen, vertailuvuosi sisältää liikelaitoksen)				
VASTAAVAA		31.12.2023	31.12.2022	
A PYSYVÄT VASTAAVAT				
I	Aineettomat hyödykkeet			
	1. Aineettomat oikeudet	601 693,69		545 853,95
	2. Muut pitkävaikutteiset menot		601 693,69	545 853,95
		<u>601 693,69</u>		
II	Aineelliset hyödykkeet			
	1. Maa- ja vesialueet	126 492 536,52		125 847 778,82
	2. Rakennukset	165 242 003,17		160 333 024,79
	3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	102 000 778,04		100 445 455,86
	4. Koneet ja kalusto	9 656 758,37		11 952 653,91
	5. Muut aineelliset hyödykkeet	666 826,52		666 826,52
	6. Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	<u>15 135 410,55</u>	419 194 313,17	<u>14 953 418,71</u>
				414 199 158,61
III	Sijoitukset			
	1. Osakkeet ja osuudet	86 432 296,71		99 610 213,79
	2. Muut lainasaamiset	96 318 884,63		98 566 980,75
	3. Muut saamiset	<u>44 676,46</u>	182 795 857,80	<u>44 676,46</u>
				198 221 871,00
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
	1. Valtion toimeksiannot	337 755,87		663 727,30
	2. Lahjoitusrahastojen varat	<u>1 383 135,46</u>	1 720 891,33	<u>1 009 843,87</u>
				1 673 571,17
C VAIHTUVAT VASTAAVAT				
I	Vaihto-omaisuus			
	1. Aineet ja tarvikkeet		193 663,79	160 546,61
	2. Ennakkomaksut		63 738,74	26 840,00
II	Saamiset			
	Pitkäaikaiset saamiset			
	1. Myyntisaamiset			7 666 553,32
	2. Lainasaamiset			
	3. Muut saamiset	22 000,00	22 000,00	<u>93 434,44</u>
	Lyhytaikaiset saamiset			
	1. Myyntisaamiset	6 998 253,90		8 167 277,62
	2. Lainasaamiset	200 000,00		370 000,00
	3. Muut saamiset	2 589 158,67		5 041 459,11
	4. Siirtosaamiset	<u>4 342 467,08</u>	14 129 879,65	<u>7 171 233,34</u>
				20 749 970,07
III	Rahoitusarvopaperit			
	1. Osakkeet ja osuudet		5 153 619,40	2 088 412,11
	2. Sijoitukset rahamarkkinainstr.		0,00	0,00
IV	Rahat ja pankkisaamiset		5 239 439,81	5 461 399,46
VASTAAVAA YHTEENSÄ			<u>629 115 097,38</u>	<u>650 887 610,74</u>

TASE kaupunki (ulkoinen, vertailuvuosi sisältää liikelaitoksen)				
VASTATTAVAA		31.12.2023		31.12.2022
A OMA PÄÄOMA				
I	Peruspääoma	208 909 445,60		215 636 515,77
II	Muut omat rahastot	346 970,51		346 231,43
III	Edellisten tilikausien ylijäämä	34 296 629,74		17 957 420,96
IV	Tilikauden alijäämä	<u>-13 471 558,42</u>	230 081 487,43	<u>16 339 208,78</u>
				250 279 376,94
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET				
	1. Poistoero		604 543,57	639 070,02
C PAKOLLISET VARAUKSET				
	1. Eläkevaraukset			
	2. Muut pakolliset varaukset		93 738,83	93 738,83
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT				
	1. Valtion toimeksiannot	337 755,87		663 727,30
	2. Lahjoitusrahastojen pääoma	<u>1 383 135,46</u>	1 720 891,33	<u>1 009 843,87</u>
				1 673 571,17
E VIERAS PÄÄOMA				
I Pitkäaikainen				
	1. Lainat rahoitus- ja vakuutusl.	256 353 239,00		240 491 433,00
	2. Saadut ennakot	141 173,85		134 693,85
	3. Muut velat	<u>32 608,44</u>	256 527 021,29	<u>35 403,16</u>
				240 661 530,01
II Lyhytaikainen				
	1. Joukkovelkakirjalainat	69 000 000,00		52 000 000,00
	2. Lainat rahoitus- ja vakuutusl.	34 917 588,00		32 100 836,00
	3. Saadut ennakot	235 202,81		348 523,98
	4. Ostovelat	9 229 026,27		32 577 338,32
	5. Muut velat	3 750 782,38		4 143 663,27
	6. Siirtovelat	<u>22 954 815,47</u>	140 087 414,93	<u>36 369 962,20</u>
				157 540 323,77
VASTATTAVAA YHTEENSÄ			<u>629 115 097,38</u>	<u>650 887 610,74</u>

12. Konsernilaskelmat

Konsernin tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	197 778	328 956
Toimintakulut	-388 681	-727 611
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-1 429	1 795
Toimintakate	-192 332	-396 860
Verotulot	167 779	306 272
Valtionosuudet	84 472	175 841
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	2 605	337
Muut rahoitustuotot	4 097	5 534
Korkokulut	-8 986	-5 454
Muut rahoituskulut	-4 649	-9 699
VUOSIKATE	52 986	75 971
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-47 563	-60 804
Arvonalentumiset		-966
TILIKAUDEN TULOS	5 423	14 201
Tilinpäätössiirrot	405	2
Tilikauden verot	-6015	-1 656
Laskennalliset verot	-349	33
Vähemmistöosuudet	-774	-386
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 310	12 194

Konsernin rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	52 986	75 971
Tilikauden verot	-6 014	-1 656
Tulorahoituksen korjaukset	8 697	-25 894
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-63 538	-123 378
Rahoitusosuudet investointimenoihin	997	721
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-5 530	135 578
Toiminnan ja investointien rahavirta	-12 402	61 342
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-615	
Antolainasaamisten vähennykset	8	3 158
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	74 260	40 181
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-64 572	-55 842
Lyhytaikaisten lainojen muutos	9 947	-16 336
Oman pääoman muutokset	-236	-10 609
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimenksiantojen varojen ja pääomien muutokset		-20
Vaihto-omaisuuden muutos	-234	1231
Saamisten muutokset	12 393	-13 623
Korottomien velkojen muutokset	-14 347	20 826
Rahoituksen rahavirta	16 604	-31 034
Rahavarojen muutos	4 202	30 308
Rahavarat 31.12.	102 135	104 231
Rahavarat 1.1.	97 933	73 923

Konsernin tase

VASTAAVAA	1.1.-31.12.2023 1 000 €	1.1.-31.12.2022 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	5 774	8 150
Muut pitkävaikutteiset menot	490	764
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	140 013	140 494
Rakennukset	448 196	501 015
Kiinteät rakenteet ja laitteet	84 807	84 491
Koneet ja kalusto	21 272	29 296
Muut aineelliset hyödykkeet	114 887	119 160
Ennakkomaksut ja kesk. hankinnat	34 950	22 609
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	27 153	30 226
Muut osakkeet ja osuudet	69 937	68 609
Muut lainasaamiset	813	207
Muut saamiset	179	229
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	3 322	3 278
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	1 477	3 329
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	528	7 822
Lyhytaikaiset saamiset	40 924	56 501
Rahoitusarvopaperit	63 462	21 833
Rahat ja pankkisaamiset	<u>38 672</u>	<u>82 397</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>1 096 856</u>	<u>1 180 410</u>

VASTATTAVAA	1.1.-31.12.2023 1 000 €	1.1.-31.12.2022 1 000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma / osakepääoma	208 909	215 637
Säätiöiden peruspääomat	317	317
Arvonkorotusrahasto	2 475	2 475
Muut omat rahastot	26 522	26 732
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	115 223	103 592
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 310	12 194
VÄHEMMISTÖOSUUDET	14 840	14 821
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	94	1 528
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 313	3 271
KONSERNIRESERVI	1 852	1 976
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	448 691	487 724
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	68 376	64 668
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	126 453	121 101
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	81 102	124 374
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>1 096 856</u>	<u>1 180 410</u>

IV TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

IV TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot (sisältää liikelaitoksen)

Seinäjoen kaupungin rakennemuutos

Seinäjoen kaupungin liikelaitos, Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos-liikelaitos, lakkautettiin 1.1.2023 HVA uudistuksen vuoksi. Hyvinvointialueelle siirtyi vastikkeetta kalusto sekä lomapalkkavelka. Lisäksi Seinäjoen kaupungin taseesta siirtyi vastikkeetta Hyvinvointialueelle sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstön lomapalkkavelka sekä toimialalle kuuluva kalusto. Tämän vuoksi vuoden 2023 ei ole täysin vertailukelpoinen. Tarkemmat laskelmat avaavasta taseesta on liitetietojen lopussa.

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintamenoon tai sitä alemman todennäköisen hankintamenoon tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Koronvaihtosopimusten käsittely

Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Sopimusten markkina-arvo on viitteellinen ja laskentahetken markkinatilanteen mukaisesti määräytynyt. Mahdollisessa sopimusten realisointitilanteessa arvo määräytyy kulloisenkin markkinatilanteen mukaisesti. Yhteenvedo koronvaihtosopimuksista on liitetiedoissa.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoa vähennykseksi.

Konsernitilinpäätöstä koskevat liitetiedot Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt (23 kpl), sekä Rengonharju-säätiö ja Etelä-Pohjanmaan korkeakoulusäätiö. Kuntayhtymät (2 kpl) on yhdistetty omistusosuuden suhteessa. Konsernirakenne muuttui 1.1.2023 avaavassa taseessa Eskoo ky:n, Eteläpohjanmaan sairaanhoitopiiri ky:n sekä Eteläpohjanmaan Pelastuslaitos-liikelaitoksen yhdistyttyä Hyvinvointialueelle. Tarkemmat laskelmat avaavasta taseesta on liitetietojen lopussa.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu pääosin samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kaupungin tilinpäätöksessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintakaudelle.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden käyttöomaisuuden poistot on oikaistu olennaisilta osin suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero aikaisemmilta tilikausilta on kirjattu edellisten tilikausien yli-/alijäämiä vastaan.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistetty pääomaosuusmenettelyllä konsernitilinpäätökseen.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhtiöiden yhdistelemissä. Laskennalliset verovelat on kirjattu kokonaisuudessaan pitkäaikaisiin velkoihin, ellei tapauskohtaisesti ole ollut perusteltua esittää niitä lyhytaikaisissa veloissa.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot palvelukeskuksittain (ulkoiset)	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Konsernipalvelut	-8 304 194,52	22 683 929,77	-8 304 194,52	22 683 929,77
Sosiaali- ja terveystoimiala		28 406 054,53		32 559 461,59
Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala	32 812 597,40	96 876 821,37	12 220 478,27	11 078 969,25
Kaupunkiympäristön toimiala	47 174 947,54	40 444 025,87	22 399 741,64	16 360 141,85
Elinvoiman ja kilpailukyvyn toimiala	8 858 608,00	6 922 000,69	1 535 357,35	746 923,72
Rahoitus	83 674,46		83 674,46	
E-P:n Pelastuslaitos		12 674 990,22		13 568 648,62
Muut	117 152	120 948		
	480,58	599,99		
Yhteensä	197 778	328 956	27 935 057,20	96 998 074,80
	113,46	422,44		

Konsernipalveluiden negatiivinen luku kaupungin kohdalla johtuu Pysyvien vastaavien myyntivoiton vähennyksestä.

Vuoden 2022 luvuissa on mukana Etelä-pohjanmaan Pelastuslaitos sekä sosiaali- ja terveystoimiala.

7) Verotulojen erittely	Kaupunki	
	2023	2022
Kunnan tulovero	120 070 191,36	250 921 039,91
Osuus yhteisöveron tuotosta	17 582 013,25	29 045 828,88
Kiinteistövero	30 126 416,10	26 305 416,51
Yhteensä	167 778 620,71	306 272 285,30

8) Valtionosuuksien erittely	Kaupunki	
	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	23 762 689,00	94 334 179,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	10 868 627,00	20 330 964,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 835 327,00	-2 731 351,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00
Verotulomenetysten kompensatio	9 945 564,00	32 063 285,00
Yhteensä	30 872 926,00	123 666 113,00

9) Palvelujen ostojen erittely ja kulujen erittely	Kaupunki	
	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	590 745,95	147 874 713,30
Muiden palvelujen ostot	36 000 356,18	55 262 902,16
Yhteensä	36 591 102,13	203 137 615,46

Vuoden 2022 luvuissa on mukana Etelä-pohjanmaan Pelastuslaitos sekä sosiaali- ja terveystoimiala.

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Vuonna 2013 muutettiin poistoajoja Kuntajaoston antaman yleisohjeen mukaisesti suunnitelman mukaisista poistoista.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Aineettomat hyödykkeet	Tasapoisto
Kehittämismenot	2 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta
Liikearvo	2 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	
Atk-ohjelmistot	5 vuotta
Muut	5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta
Talousrakennukset	20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	20 vuotta
Asuinrakennukset	40 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	20 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	20 vuotta
Vedenjakeluverkosto	30 vuotta
Viemäriverkko	30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	15 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	15 vuotta
Koneet ja kalusto	
Muut kuljetusvälineet	7 vuotta
Muut liikkuvat työkonet	10 vuotta
Muut raskaat koneet	10 vuotta
Muut kevyet koneet	10 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 vuotta
Atk-laitteet	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa
Konsernitasoissa hyväksytään tytäryhteisöjen osalta käytettäväksi niiden omien poistosuunnitelmien mukaisia poistoajoja.	

Tilinpäätöksessä on poikettu näistä poistoajoista varovaisuuden periaatteella niiltä osin, kun on katsottu, että hankitun omaisuuden pitoaika on muuttunut olennaisesti yllä olevista poistoajoista.

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Vuonna 2013 muutettiin poistoajoja Kuntajaoston antaman yleisohjeen mukaisesti suunnitelman mukaisista poistoista.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Aineettomat hyödykkeet	Tasapoisto
Kehittämismenot	2-10 vuotta
Aineettomat oikeudet	3-10 vuotta
Liikearvo	2-10 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	
Atk-ohjelmistot	3-5 vuotta
Muut	3-20 vuotta
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset	10-50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	10-50 vuotta
Talousrakennukset	10-50 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	10-50 vuotta
Asuinrakennukset	10-50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	10-20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	20 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	10-20 vuotta
Vedenjakeluverkosto	20-30 vuotta
Viemäriverkko	20-30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	5-40 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	5-40 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	15-25 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15-25 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	15-25 vuotta
Koneet ja kalusto	
Muut kuljetusvälineet	5-25 vuotta
Muut liikkuvat työkonet	5-25 vuotta
Muut raskaat koneet	5-25 vuotta
Muut kevyet koneet	5--25 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 vuotta
Atk-laitteet	3-5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	4-30 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa
Konsernitaseessa hyväksytään tytäryhteisöjen osalta käytettäväksi niiden omien poistosuunnitelmien mukaisia poistoajoja.	

Tilinpäätöksessä on poikettu näistä poistoajoista varovaisuuden periaatteella niiltä osin, kun on katsottu, että hankitun omaisuuden pitoaika on muuttunut olennaisesti yllä olevista poistoajoista.

12) Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Kaatopaikan jälkihoito 1.1.	93 738,83	93 738,83	93 738,83	93 738,83
Vähennykset tilikaudella				
Kaatopaikan jälkihoito 31.12.	93 738,83	93 738,83	93 738,83	93 738,83
Pörssiosakkeiden arvon alennukset				
	93 738,83	93 738,83	93 738,83	93 738,83
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu 1.1.		1 797 589,01		
Lisäykset tilikaudella		402 560,00		
Vähennykset tilikaudella		-768 126,63		
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu 31.12.		1 432 022,38		
Muut pakolliset varaukset		2 448,98		

Vuoden 2022 luvuissa on mukana Etelä-pohjanmaan Pelastuslaitos sekä sosiaali- ja terveystoimiala.

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa-alueiden myyntivoitot	2 669 882,13	4 710 123,51	2 669 882,13	4 710 123,51
As- ja Ki-osaakeyhtiöitten myyntivoitot	-10 046 500,00	18 386 479,86	-10 046 500,00	18 386 479,86
Rakennusten myyntivoitot	35 061,82	119 426,24		119 426,24
Muut myyntivoitot	177 568,50	561 756,74	115 915,46	190 330,58
Myyntivoitot yhteensä	-7 163 987,55	23 777 786,35	-7 260 702,41	23 406 360,19
Muut toimintakulut				
Muut myyntitappiot	104 728,49	87 464,24	9 841,78	36 032,11
Myyntitappiot yhteensä	104 728,49	87 464,24	9 841,78	36 032,11

Vuoden 2022 luvuissa on mukana Etelä-pohjanmaan Pelastuslaitos sekä sosiaali- ja terveystoimiala.

15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	Kaupunki	
	2023	2022
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	3 000 000,00	3 250 000,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	421 461,53	314 142,47
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		133 189,58
Yhteensä	3 421 461,53	3 697 332,05

Osinkotuottojen määrässä on 3 milj. euroa Seinäjoen Energia Oy:n osinkoa.

18) Arvonkorotukset	Konserni	
	2023	2022
Arvo 1.1.	2 475 031,70	2 475 031,70
Maa-alueet 1.1.	509 610,46	509 610,46
Arvonkorotukset		
Arvonkorotusten purku		
Maa-alueet 31.12.	509 610,46	509 610,46
Rakennukset 1.1.	1 965 421,24	1 965 421,24
Arvonkorotukset		
Arvonkorotusten purku		
Rakennukset 31.12.	1 965 421,24	1 965 421,24
Arvo 31.12	2 475 031,70	2 475 031,70

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19) Tiedot pysyvistä vastaavista tase-erä kohtaisesti				
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet ulkoiset ja sisäiset, kaupunki yhdistelty				
Aineettomat hyödykkeet				
		Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.		475 910,83		475 910,83
Lisäykset tilikauden aikana		343 456,92		343 456,92
Rahoitusosuudet tilikaudella				0,00
Vähennykset tilikauden aikana				0,00
Siirrot erien välillä				0,00
Tilikauden poisto		-217 674,06		-217 674,06
Poistamaton hankintameno 31.12.		601 693,69	0,00	601 693,69
Aineelliset hyödykkeet				
	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto
Poistamaton hankintameno 1.1.	125 847 778,82	160 333 024,79	100 433 502,69	9 239 363,89
Lisäykset tilikauden aikana	1 786 882,01			143 868,84
Rahoitusosuudet tilikaudella		-150 000,00	-410 190,00	
Vähennykset tilikauden aikana	-1 142 124,31			
Siirrot erien välillä		13 814 795,36	10 519 551,79	3 766 784,56
Tilikauden poisto		-8 755 816,98	-8 542 086,44	-3 493 258,92
Poistamaton hankintameno 31.12.	126 492 536,52	165 242 003,17	102 000 778,04	9 656 758,37
		Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.		666 826,52	14 525 727,69	411 046 224,40
Lisäykset tilikauden aikana			28 710 814,57	30 641 565,42
Rahoitusosuudet tilikaudella			-560 190,00	-560 190,00
Vähennykset tilikauden aikana				-1 142 124,31
Siirrot erien välillä			-27 540 941,71	0,00
Tilikauden poisto				-20 791 162,34
Poistamaton hankintameno 31.12.		666 826,52	15 135 410,55	419 194 313,17

Poistamattomien hankintamenojen 1.1. on huomioitu HVA:lle siirretyt käyttöomaisuuserät.

Maa- ja vesialueet erittely	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	1 326 446,37	1 326 446,37	591 592,94	591 592,94
Muut maa- ja vesialueet	138 686 350,94	139 167 174,67	125 900 943,58	125 256 185,88
Maa- ja vesialueet yhteensä	140 012 797,31	140 493 621,04	126 492 536,52	125 847 778,82

Pysyvien vastaavien sijoitukset, kaupunki yhdistelty					
Osakkeet ja osuudet					
	Osakkeet konserniyh- teisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Muut osak- keet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	65 089 274,49	10 629 528,04	6 570 512,03	1 958 614,69	84 247 929,25
Lisäykset	2 346 334,00			16 656,50	2 362 990,50
Vähennykset				-178 623,04	-178 623,04
Siirrot erien välillä					
Hankintameno 31.12.	67 435 608,49	10 629 528,04	6 570 512,03	1 796 648,15	86 432 296,71

	Lainasaamiset				Muut saamiset	
	Tytär- yhteisöt	Osakkuus-ja muut omis- tusyhteisöt	Muut yhteisöt	Yhteensä	Muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	98 397 635,19		169 345,56	98 566 980,75	44 676,46	
Lisäykset	775 000,00	652 000,00		1 427 000,00		
Vähennykset	-3 666 628,62		-8 467,50	-3 675 096,12		
Hankintameno 31.12.	95 506 006,57	652 000,00	160 878,06	96 318 884,63	44 676,46	44 676,46

Kuntayhtymien peruspääomaosuudet eivät vastaa kaupungin taseessa olevia kuntayhtymäosuuksia.
Kuntayhtymien peruspääoman alentamisia ei ole kirjattu kaupungin taseeseen.
Hankintamenoissa 1.1. on huomioitu HVA uudistus.

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

20) Tytäryhteisöt						
Nimi	Kotipaikka	Kaupungin omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kaupunkikonsernin osuus 1 000 €		
				omasta pää- omasta	vieraasta pää- omasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Eelan Laajennus Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	688	120	-22
Etelä-Pohjanmaan korkeakoulusäätiö	Seinäjoki		100,0	4 555	585	-68
Etelä-Pohjanmaan Musiikkiopiston kannatus Oy	Seinäjoki	66,3	66,3	109	218	-9
Etelä-Pohjanmaan Ravikatsomo Oy	Seinäjoki	54,4	54,4	664	521	13
Into Seinäjoki Oy	Seinäjoki	89,2	96,3	8 252	49 011	375
Kiinteistöyhtiö Frami E	Seinäjoki		96,3			
Kiinteistöyhtiö Frami D	Seinäjoki		96,3			
Rytmikorjaamo Oy	Seinäjoki	43,4	93,8			
Seinäjoen Yrityskiinteistöt Oy	Seinäjoki		96,3			
Seinäjoki Congress	Seinäjoki		96,3			
Katajalaakson Palvelutalo Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	24	2	7
Ki Oy Itikanmäen Teollisuustalo	Seinäjoki	84,0	84,0	2 720	20	-57
Ki Oy Seinäjoen Animwest	Seinäjoki	100,0	100,0	953	2 051	-1
Ki Oy Seinäjoen Paloasema	Seinäjoki	100,0	100,0	1 527	4 625	0
Ki Oy Seinäjoen Palvelutalo	Seinäjoki	95,8	95,8	19 596	19 586	29
Ki Oy Seinäjoen Ruokatalo	Seinäjoki	100,0	100,0	1 365	6 542	45
Ki Oy Seinäjoen Tenavakoti	Seinäjoki	50,3	50,3	233	92	5
Lakeuden Vesi Oy	Seinäjoki	62,7	62,7	4 389	1 636	113
Rengonharju-säätiö	Ilmajoki		100,0	1 064	2 867	-130
SeiLab Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	393	785	-351
Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy	Seinäjoki	65,5	65,5	17 227	10 543	1 533
Ki Oy Seinäjoen Kampus	Seinäjoki		100,0			
Seinäjoen Energia Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	80 293	182 126	15 354
Seiverkot Oy	Seinäjoki		100,0			
Seinäjoen Kaupunginteatteri Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	549	859	-565
Seinäjoen Linja-autoasema Oy	Seinäjoki	90,7	90,7	102	6	-19
Seinäjoen Orkesteriyhdistys ry	Seinäjoki	66,7	66,7	140	95	9
Seinäjoen Työterveys Oy	Seinäjoki	60,6	63,6	462	707	1
Seinäjoki Areena Oy	Seinäjoki	94,5	97,1	5 565	7 669	-191
Seipark Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	13 546	9 568	-493
Ki Oy Kalevankadun Pysäköinti	Seinäjoki		100,0			
Ki Oy Rauniontorin Pysäköinti	Seinäjoki		100,0			
Ki Oy Seinäjoen Pysäköintitalot	Seinäjoki		100,0			
Sevas Kodit Oy	Seinäjoki	100,0	100,0	8 385	91 498	48
Ki Oy Seinäjoen Ykköskoto	Seinäjoki		100,0			
Visit Lakeus Oy	Seinäjoki	36,0	72,5	67	39	3

21-22) Kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt						
		Kaupungin omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kaupunkikonsernin osuus 1 000 €		
				omasta pää- omasta	vieraasta pää- omasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Kuntayhtymät						
Etelä-Pohjanmaan liitto	Seinäjoki	33,00	33,00	592	233	45
Seinäjoen Koulutuskuntayhtymä	Seinäjoki	48,70	48,70	28 047	21 819	-963
Sedu Education Oy	Seinäjoki					
Kiinteistö Oy Kurikan kampus	Kurikka					
Osakkuusyhteisöt						
As Oy Soidinvatro	Seinäjoki	31,00	31,00	46	1	0
Huhtalan Palvelutalo Oy	Seinäjoki	48,03	48,03	199	3	6
Hyllykallion Palvelutalo Oy	Seinäjoki	28,00	28,00	801	40	106
Ki Oy Seinäjoen Kipusiskot	Seinäjoki	30,00	30,00	14	1	0
Ki Oy Seinäjoen Kirkonkranni	Seinäjoki	41,04	41,04	3 090	47	6
Ki Oy Seinäjoen Sairaalanrinne	Seinäjoki	49,00	49,00	270	2 250	0
Ki Oy Seinäjoen Y-talo	Seinäjoki	49,00	49,00	729	18 698	349
Ki Oy Vuorenrinne	Seinäjoki	36,40	36,40	139	5	-1
Ki Oy Ylistaron Virastotalo	Seinäjoki	36,51	36,51	662	4	-8
Lakea Oy	Seinäjoki	21,74	21,74	1 161	67 386	-6 833
Lakeuden Etappi Oy	Ilmajoki	39,60	39,60	11 589	1 991	284
Lappavesi Oy	Lapua	20,00	20,00	765	249	-1
Lapuan Jätevesi Oy	Lapua	35,00	35,00	177	717	25
Seinäjoen Tangomarkkinat Oy	Seinäjoki	39,14	39,14	25	59	-32

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri ja Eskoo kuntayhtymät ovat poistuneet Seinäjoen kaupungin konsernirakenteesta.

23) Saamisten erittely			
Lyhytaikaiset saamiset	Kaupunki		
	2023	2022	
Saamiset tytäryhteisöiltä			
Myyntisaamiset	3 194 138,16	1 686 057,88	
Lainasaamiset	200 000,00	370 000,00	
Muut saamiset			
Siirtosaamiset	3 000 000,00	3 005 299,47	
Yhteensä	6 394 138,16	5 061 357,35	
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä			
Myyntisaamiset	31 650,61	272 926,35	
Muut saamiset		2 809 661,49	
Yhteensä	31 650,61	3 082 587,84	
Saamiset osakkuusyhteisöiltä			
Myyntisaamiset	9 664,16	5 104,31	
Yhteensä	9 664,16	5 104,31	
Yhteensä	6 435 452,93	8 149 049,50	

Vuoden 2022 luvuissa on mukana Etelä-pohjanmaan Pelastuslaitos sekä sosiaali- ja terveystoimiala.

24) Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät				
Lyhytaikaiset siirtosaamiset	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Tulojäämät				
Kelan korvaus työterveyshuollosta	819 655,63	1 197 481,35	642 291,00	858 248,24
Projektisaamiset	3 984 991,00	5 097 245,26		
Siirtosaamiset	5 331 981,39	7 218 735,48	3 700 176,08	6 312 985,10
Yhteensä	10 136 628,02	13 513 462,09	4 342 467,08	7 171 233,34

Vuoden 2022 luvuissa on mukana Etelä-pohjanmaan Pelastuslaitos sekä sosiaali- ja terveystoimiala.

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 1.1. ja 31.12.	208 909 445,60	215 636 515,77	208 909 445,60	215 636 515,77
Säätiöiden peruspääomat 31.12.	316 650,60	316 650,60		
Arvonkorotusrahasto 31.12.	2 475 031,70	2 475 031,70		
Muut omat rahastot				
Vahinkorahaston pääoma 1.1.	233 935,76	235 788,03	233 935,76	235 788,03
Siirrot rahastoon	2 339,36	2 357,88	2 339,36	2 357,88
Siirrot rahastosta	-1 882,30	-4 210,15	-1 882,30	-4 210,15
Vahikorahaston pääoma 31.12.	234 392,82	233 935,76	234 392,82	233 935,76
Tiede-, taide- ja kulttuurirahasto 1.1.	28 201,71	28 201,68	28 201,71	28 201,68
Siirrot rahastoon	282,02	282,02	282,02	282,02
Siirrot rahastosta		-281,99		-281,99
Tiede-, taide- ja kulttuurirah. 31.12.	28 483,73	28 201,71	28 483,73	28 201,71
Nurmon koulutus-, tutkimus- ja kehittämisrahasto 1.1.	84 093,96	84 093,96	84 093,96	84 093,96
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta				
Pääoma 31.12.	84 093,96	84 093,96	84 093,96	84 093,96
Muut omat rahastot 1.1	26 372 855,94	28 504 020,18		
Muut omat rahastot lisäys	39 144,68	6 484,06		
Muut omat rahastot vähennys	-236 473,80	-2 123 492,67		
Muut omat rahastot 31.12.	26 175 526,82	26 387 011,57		
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	26 522 497,33	26 733 243,00	346 970,51	346 231,43
Edellisten tilikausien yli/alijäämä				
Edellisten tilikausien yli/alijäämä 1.1	115 939 249,36	112 610 351,29	34 296 629,74	21 193 558,70
Lisäys	1 272 202,34	2 554 217,15		
Vähennys	-1 988 542,24	-11 572 333,91		-3 236 137,74
Edellisten tilikausien yli/alijäämä 31.12.	115 222 909,46	103 592 234,53	34 296 629,74	17 957 420,96
Tilikauden yli/alijäämä	-1 309 945,84	11 554 158,65	-13 471 558,42	16 339 208,78
Yhteensä	352 136 588,85	360 307 834,25	230 081 487,43	250 279 376,94

Peruspääomanmuutos 6 727 070,17 euroa aiheutuu HVA uudistuksesta.

Konsernin edellisten tilikausien ylijäämä 1.1. poikkeaa vuoden 2022 luvusta 0,8 milj.

Ero johtuu HVA uudistuksesta ja näkyy avaavan taseen luvussa.

27) Velat, jotka eräntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua	Kaupunki	
	2023	2022
Pitkäaikaiset velat		
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	71 482 557,00	105 554 581,00
Lainat julkisyhteisöiltä		
Lainat muilta luotonantajilta		
Yhteensä	71 482 557,00	105 554 581,00

28) Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista	Kaupunki	
	2023	2022
JVK-lainat		
-		
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat		
Kuntarahoitus 4,06 % eräpäivä 31.1.2024	6 000 000,00	
Kuntarahoitus 4,07 % eräpäivä 29.2.2024	8 000 000,00	
Kuntarahoitus 4,09 % eräpäivä 28.3.2024	5 000 000,00	
Kuntarahoitus 4,09 % eräpäivä 28.3.2024	5 000 000,00	
Kuntarahoitus 4,05 % eräpäivä 31.1.2024	5 000 000,00	
Osuuspankki 4,11 % eräpäivä 31.1.2024	5 000 000,00	
Osuuspankki 4,12 % eräpäivä 29.2.2024	5 000 000,00	
Osuuspankki 4,13 % eräpäivä 30.4.2024	6 000 000,00	
Osuuspankki 3,99 % eräpäivä 30.4.2024	4 000 000,00	
Nordea 4,049 % eräpäivä 31.1.2024	6 000 000,00	
Nordea 4,03 % eräpäivä 29.2.2024	4 000 000,00	
Nordea 4,07 % eräpäivä 28.3.2024	5 000 000,00	
Nordea 4,019 % eräpäivä 28.3.2024	5 000 000,00	
Kuntarahoitus 1,94 % eräpäivä 31.1.2023		8 000 000,00
Kuntarahoitus 2 % eräpäivä 13.2.2023		6 000 000,00
Nordea 2,25 % eräpäivä 12.1.2023		5 000 000,00
Nordea 2,15 % eräpäivä 13.2.2023		6 000 000,00
Danske Bank 2,09 % eräpäivä 12.1.2023		4 000 000,00
Danske Bank 2,19 % eräpäivä 31.1.2023		6 000 000,00
Osuuspankki 1,88 % eräpäivä 12.1.2023		5 000 000,00
Osuuspankki 2,2 % eräpäivä 31.1.2023		5 000 000,00
Handelsbanken 1,85 % eräpäivä 12.1.2023		7 000 000,00
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	69 000 000,00	52 000 000,00

29) Pakolliset varaukset	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Kaatopaikan jälkihoito	93 738,83	93 738,83	93 738,83	93 738,83
Potilasvahinkovakuutusmaksu- vastuu		1 432 292,38		
Muut pakolliset varaukset		2 178,98		
Pakolliset varaukset yhteensä	93 738,83	1 528 210,19	93 738,83	93 738,83

30) Vieras pääoma	2023		2022	
	Pitkäaikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkäaikainen	Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot		3 375,00		
Ostovelat		1 594 971,15		2 411 689,52
Siirtovelat				
Yhteensä	0,00	1 598 346,15	0,00	2 411 689,52
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Ostovelat		9 629,60		13 403 802,25
Velat osakkuusyhteisöille				
Ostovelat		33 390,47		38 741,29
Yhteensä	0,00	1 641 366,22	0,00	15 854 233,06

Vuoden 2022 luvuissa on mukana Etelä-pohjanmaan Pelastuslaitos sekä sosiaali- ja terveystoimiala.

Laskennalliset verovelat	Konserni	
	2023	2022
Korottomaan vieraaseen pääomaan sisältyvät laskennalliset verovelat		
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	10 365 370,62	9 898 948,98
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma		

31) Sekkilimiitti	Kaupunki	
	2023	2022
Luotollisen sekkitalin sekkilimiitti 31.12.	5 000 000,00	5 000 000,00

32) Muiden velkojen erittely	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Liittymismaksut, pitkäaikaiset	49 282 774,42	48 697 506,43		
Muut velat				
Pitkäaikaiset muut velat	2 761 950,81	2 650 228,19	32 608,44	35 403,16
Lyhytaikaiset muut velat	16 596 173,52	16 384 874,30	3 750 782,38	4 143 663,27
Yhteensä	68 640 898,75	67 732 608,92	3 783 390,82	4 179 066,43

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	69 084,98			
Menojäämät				
Korkojaksotukset	1 911 610,76	364 589,53	851 085,38	322 067,23
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	23 567 373,86	26 852 179,17	16 047 573,98	25 663 152,00
Valtionosuusennakot	1 739 614,58	2 818 892,83	1 739 614,58	2 816 127,38
Siirtovelat	9 396 290,93	27 080 460,76	4 316 541,53	7 568 615,59
Yhteensä	36 683 975,11	57 116 122,29	22 954 815,47	36 369 962,20

Vuoden 2022 luvuissa on mukana Etelä-pohjanmaan Pelastuslaitos sekä sosiaali- ja terveystoimiala.

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä

34) Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	27 304 653,89			
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	48 908 301,94	2 000 000,00		
Lainat julkisyhteisöiltä	38 922 725,23			
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	118 576 957,06	107 959 092,00		
Lainat muilta luotonantajilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	167 485 259,00	109 959 092,00	0,00	0,00
Velat, joiden vakuudeksi annettu osakkeita	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00			
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	1 770 249,00	572 496,00		
Lainat julkisyhteisöiltä				
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo				
Lainat muilta luotonantajilta				
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo				
Pantatut osakkeet yhteensä	1 770 249,00	572 496,00	0,00	0,00

35-37) Vakuudet	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	32 830 000,00	2 000 000,00		
Talletusvakuudet	22 000,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00
Yhteensä	32 852 000,00	2 022 000,00	22 000,00	22 000,00

38) Vuokravastuut*	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut yhteensä, voimassa 2023-2053 asti seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	7 843 414,68	22 554 923,28	4 861 331,83	5 099 910,94
PPP-hankkeet	2 266 331,13	3 034 603,77	1 528 811,67	322 475,56
sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet				
Leasingvastuut** yhteensä	9 307 024,99	3 236 012,82	7 212 743,97	785 392,99
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 514 325,45	1 001 316,84	734 212,79	322 475,56
siitä kiinteistöihin liit.rahoitusleasingvastuut	429 864,00	16 860,00	429 864,00	16 860,00
Yhteensä	17 150 439,67	25 790 936,10	12 074 075,80	5 885 303,93

*) Vuokravastuuihin ei sisällytetä mahdollista palvelumaksun osuutta, joka esitetään sopimusvastuissa

**) Leasingvastuut eivät sisällä arvonlisäveroa

39-40) Vastuusitoumukset Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			360 858 194,50	324 875 218,93
Jäljellä oleva pääoma			187 545 353,43	207 301 776,30
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	72 868 459,00	71 457 559,00	69 725 502,00	68 314 602,00
Jäljellä oleva pääoma	24 186 085,11	25 848 051,28	21 043 128,11	22 705 094,28
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 31.12.				
Kaupungin osuus takauskeskuksen takausvastuista				490 091 542,00
Kaupungin osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista				
Kaupungin mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta				283 412,00

Tilinpäätöksen liitetiedot

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt * Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Sopimusvastuut				
Joupiskan rinnekeskuksen rakentamisen yhteistoimintakorvaus ja lunastushinta		397 000,00		397 000,00
Professuurit ja yliopistosopimukset	692 558,00	832 402,30	639 058,00	603 800,00
Maankäyttö sopimukset	1 951 986,00		1 951 986,00	
Muut vastuut	6 481,00			
Sopimusvastuut yhteensä	2 651 025,00	1 229 402,30	2 591 044,00	1 000 800,00
Arvonlisäveron palautusvastuu	30 962 438,45	28 565 751,23	15 857 860,45	15 047 859,74

Lisäksi oikeuskäsittelyssä on keskeneräisiä asioita, joiden arvo on yhteensä noin 400 000 euroa.

Korkosuojaus Rahalaitos	Alkuperäinen pääoma	Nimellis- pääoma	Markkina-arvo
Osuuspankki Seinäjoki 2	39 680 400	39 680 400	-4 646 927,54
Osuuspankki 18915268	30 000 000	30 000 000	1 534 622,28
Osuuspankki 3283971	25 000 000	17 500 000	-1 708 553,53
Osuuspankki 21782718	20 000 000	20 000 000	1 425 661,70
Osuuspankki SEINAJOKI5	30 000 000	30 000 000	6 633 608,35
Osuuspankki 23862419	30 000 000	30 000 000	-1 431 078,39
Osuuspankki 25720680	30 000 000	30 000 000	-2 156 601,14
Nordea 2089581	15 000 000	15 000 000	2 240 038,00
Nordea 2089578	20 000 000	20 000 000	3 766 185,00
Danske Bank Oyj 71200925SA	10 000 000	10 000 000	481 628,00
Danske Bank Oyj 71200993SA	10 000 000	10 000 000	253 274,00
Danske Bank Oyj 73156201SA	15 000 000	15 000 000	-302 512,00
Yhteensä	274 680 400	267 180 400	6 089 344,73

Johdannaissopimukset	Konserni		Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Koronvaihtosopimukset yhteensä	320 296 641,04	268 635 539,21	274 680 400,00	169 847 066,62
Käypäarvo yhteensä	10 889 690,28	13 322 935,23	6 089 344,73	12 567 544,34
Sähköjohdannaiset yhteensä	4 422 924,00	1 749 820,80		
Käypäarvo yhteensä	1 668 780,00	1 271 923,20		
Päästöoikeusjohdannaiset yhteensä				
Käypäarvo yhteensä				

Johdannaissopimusten ja koronvaihtosopimusten käsittely

Seinäjoen kaupungin lainakantaa on suojattu sekä pitkäaikaisilla kiinteillä lainakoroilla että koronvaihto- ja valuutanvaihtosopimuksilla. Koronvaihtosopimuksilla suojaudutaan vaihtuvien korkojen muutoksia vastaan. Valuuttamääräiseen lainaan kohdistuva valuuttariski on eliminoitu valuutan- ja koronvaihtosopimuksella.

Kaupunki suojaa koronvaihtosopimuksilla sekä olemassa olevia että tulevia lainoja. Koronvaihtosopimukset kohdistuvat joko tiettyyn lainaan tai lainasalkkuun. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa, eikä niillä ole spekulatiivista arvoa tai riskiä. Kaupungilla on lainojen uudelleenrahoitustarve sekä uudelleenrahoitukseen sisältyvä korkoriski, jota koronvaihtosopimuksilla suojataan.

Sopimusten markkina-arvo on viitteellinen ja laskentahetken markkinatilanteen mukaisesti määräytynyt. Mahdollisessa sopimusten realisointitilanteessa arvo määräytyy kulloisenkin markkinatilanteen mukaisesti.

Kaupungin lainasalkusta kiinteäkorkoisten lainojen osuus on tilinpäätöshetkellä 131,4 milj. euroa, ja vaihtuvakorkoisten 159,9 milj. euroa. Pitkäaikaisista lainoista on suojattu tilinpäätöshetkellä yhteensä 71,70 %.

Koronvaihtosopimuksille on markkina-arvon määrittämisen lisäksi tehty korkoherkkyyksianalyysit 31.12.2023 tilanteen mukaan.

Koron- ja valuutanvaihtosopimukset

Osuuspankki SEINAJOKI2

Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua.

Koronvaihtosopimuksella muutetaan tulevien lainojen vaihtuva korko kiinteäksi ajalle 30.5.2024 - 31.5.2049

alkuperäinen pääoma	eur	39 680 400,00
nimellispääoma	eur	39 680 400,00
markkina-arvo 31.12.2023	eur	-4 646 927,54
maksettu korko		kiinteä 2,450 %
Korkokatto		mikäli korkojaksolle määritelty viitekorko alle 5 %, korkojakson korko on 2,450 %, muutoin viitekorko vähennettynä 1.00 prosenttiyksiköllä
vastaanotettu korko		3 kk:n euribor alkaen 30.5.2024
sopimuksen eräpäivä		31.5.2049
purkuehto		ennenaikaiset päättymispäivät: 10.6.2024 ja 12.6.2034

Osuuspankki 18915268

Koronvaihtosopimus on tehty lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.

alkuperäinen pääoma	eur	30 000 000,00
nimellispääoma	eur	30 000 000,00
markkina-arvo 31.12.2023	eur	-1 708 553,53
maksettu korko		2,600 %
vastaanotettu korko		3 kk:n euribor
lyhennysohjelma		kertalyhennys
sopimuksen alkamispäivä		16.3.2025

Tilinpäätöksen liitetiedot

sopimuksen eräpäivä	16.3.2054
purkuehto	ennenaikaiset päättymispäivät: 17.11.2031, 17.11.2036, 15.11.2041, 15.11.2046, 15.11.2051

Osuuspankki 3283971

Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.

alkuperäinen pääoma	eur	25 000 000,00
nimellispääoma	eur	17 499 999,94
markkina-arvo 31.12.2023	eur	1 534 622,28
maksettu korko	Kiinteä 0,898 %	
vastaanotettu korko	6 kk:n euribor 2.1.2019 alkaen	
lyhennysohjelma	tasalyhenteinen, 6kk:n välein	
sopimuksen alkamispäivä		2.1.2019
sopimuksen eräpäivä		2.1.2034

Nordea Pankki Suomi Oyj 2089581/3726655

Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.

alkuperäinen pääoma	eur	15 000 000,00
nimellispääoma	eur	15 000 000,00
markkina-arvo 31.12.2023	eur	2 240 038,00
maksettu korko		0,070 %
vastaanotettu korko		6kk:n Euribor
lyhennysohjelma	kertalyhennys	
sopimuksen alkamispäivä		22.1.2024
sopimuksen eräpäivä		20.1.2031
sopimuksen purkuehto	sovelletaan osapuolten välillä tehtyä Nordea Master johdannaisyleissopimusta	

Nordea Pankki Suomi Oyj 2089578/3726602

Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.

alkuperäinen pääoma	eur	20 000 000,00
nimellispääoma	eur	20 000 000,00
markkina-arvo 31.12.2023	eur	3 766 185
maksettu korko		Kiinteä 0,2260 %
vastaanotettu korko		3 kk:n euribor
lyhennysohjelma	kertalyhennys	
sopimuksen alkamispäivä		5.5.2023
sopimuksen eräpäivä		5.5.2033
sopimuksen purkuehto	sovelletaan osapuolten välillä tehtyä Nordea Master johdannaisyleissopimusta Ennenaikainen päättymispäivä 5.5.2030	

Osuuspankki 21782718

Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.

alkuperäinen pääoma	eur	20 000 000,00
nimellispääoma	eur	20 000 000,00
markkina-arvo 31.12.2023	eur	1 425 661,70
maksettu korko	Kiinteä 1,6490 %	
vastaanotettu korko	6 kk:n euribor, 27.3.2033 alkaen	
lyhennysohjelma	kertalyhenteinen	
sopimuksen alkamispäivä		27.3.2033
sopimuksen eräpäivä		27.9.2057

Danske Bank Oyj**71200925SA**

Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuvat korot kiinteiksi

alkuperäinen pääoma	eur	10 000 000,00
nimellispääoma	eur	10 000 000,00
markkina-arvo 31.12.2023	eur	481 628,00
maksettu korko	Kiinteä 1,52900 %	
vastaanotettu korko	6 kk:n euribor, 21.9.2037 alkaen	
lyhennysohjelma	kertalyhenteinen	
sopimuksen alkamispäivä		21.9.2037
sopimuksen eräpäivä		21.9.2052
sopimuksen purkuehto	Ilmoituspäivät 1.9.2032, 1.9.2037, 1.9.2042, 2.9.2047, ja 2.9.2052	

Danske Bank Oyj**71200993SA**

Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuvat korot kiinteiksi

alkuperäinen pääoma	eur	10 000 000,00
nimellispääoma	eur	10 000 000,00
markkina-arvo 31.12.2023	eur	253 274,00
maksettu korko	Kiinteä 1,825 %	
vastaanotettu korko	6 kk:n euribor, 10.5.2023 alkaen	
Korkokatto	5%, jos Euribor 6 kk yli 5, maksetaan viitekorko-1%	
lyhennysohjelma	kertalyhenteinen	
sopimuksen alkamispäivä		10.5.2023
sopimuksen eräpäivä		10.5.2028

Danske Bank Oyj**73156201SA**

Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuvat korot kiinteiksi

alkuperäinen pääoma	eur	15 000 000,00
nimellispääoma	eur	15 000 000,00
markkina-arvo 31.12.2023	eur	-302 512,00
maksettu korko	Kiinteä 2,74 %	
vastaanotettu korko	6 kk:n euribor, 20.11.2023 alkaen	
lyhennysohjelma	kertalyhenteinen	
sopimuksen alkamispäivä		20.11.2023

sopimuksen eräpäivä	20.11.2028
sopimuksen purkuehto	20.11.2024

Osuuspankki SEINAJOKI5

Tehostettu koronvaihtosopimus, jolla suojataan koko lainasalkkua.

Koronvaihtosopimuksella muutetaan nykyisten ja tulevien lainojen vaihtuva korko kiinteäksi ajalle

16.9.2023-16.9.2033

alkuperäinen pääoma	eur	30 000 000,00
nimellispääoma	eur	30 000 000,00
markkina-arvo 31.12.2023	eur	-1 431 078,38
pääoman muutokset		16.9.2024-16.3.2028 -15.000.000,00 eur
maksettu korko	kiinteä 2,970 % mikäli korkojaksolle määritelty viitekorko alle 4,5 %, korkojakson	
Korkokatto	korko on 2,970 %, muutoin viitekorko vähennettynä 1.53 prosenttiyksiköllä	
vastaanotettu korko	6 kk:n euribor	
sopimuksen eräpäivä		16.9.2033
purkuehto	yleissopimuksen mukaan	

Osuuspankki 23862419

Koronvaihtosopimus, jolla suojataan koko lainasalkkua.

Koronvaihtosopimuksella muutetaan nykyisten ja tulevien lainojen vaihtuva korko kiinteäksi ajalle

13.5.2024-13.11.2034

alkuperäinen pääoma	eur	30 000 000,00
nimellispääoma	eur	30 000 000,00
markkina-arvo 31.12.2023	eur	6 633 608,35
maksettu korko	kiinteä 0,02%	
vastaanotettu korko	6 kk:n euribor	
sopimuksen alkupäivä		13.5.2024
sopimuksen eräpäivä		13.11.2034
purkuehto		14.3.2033

Osuuspankki 25720680

Koronvaihtosopimus, jolla suojataan koko lainasalkkua.

Koronvaihtosopimuksella muutetaan nykyisten ja tulevien lainojen vaihtuva korko kiinteäksi ajalle

16.9.2033-16.9.2053

alkuperäinen pääoma	eur	30 000 000,00
nimellispääoma	eur	30 000 000,00
markkina-arvo 31.12.2023	eur	-2 156 601,14
maksettu korko	kiinteä 2,77%	
vastaanotettu korko	6 kk:n euribor	
sopimuksen eräpäivä		16.9.2053
ennenaikaiset päättymispäivät	16.09.2033, 16.09.2038, 16.09.2043 ja 16.09.2048	

Koronvaihtosopimukset yhteensä

267 180 399,94

KORKOHERKKYYS				
Johdannaissopimusten nimellispääoma		Muutos korkotasossa (%-yksikköä)		
		-1 %	0 %	1 %
Osuuspankki	197 180 400	-28 593 732,26	-349 268,27	20 876 044,70
Nordea	35 000 000,00	-2 468 735,00	6 006 223,00	2 262 823,00
Danske Bank	35 000 000,00	-1 579 363,00	432 390,00	1 744 779,00
Yhteensä	267 180 400,00	-32 641 830,26	6 089 344,73	24 883 646,70

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Joupiskan rinnekeskuksen rakentamisen yhteistoimintakorvausta 15 vuoden ajan 99 000 €/vuosi alkaen vuonna 2011 ja päättyen vuonna 2025. Kv 26.4.2010 § 67.

Ylistaron kunnan myymiin maa-alueisiin kohdistuva mahdollinen puhdistamisvelvollisuus kauppakirjan sekä ympäristösuojelulain 86/2000 75 §:n mukaisesti.

Frami Oy on sitoutunut vuokraamaan rakennuksen tilat 30 vuodeksi Kiinteistöyhtiö STIK Oy:ltä vuokrasopimuksella, jonka sopimus- ja maksuvelvoitteiden takaajana on Seinäjoen kaupunki. Frami Oy on 1.1.2015 alkaen Into Seinäjoki Oy.

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12. ml. sijaiset ja määräaikaiset	2023	2022
Konsernipalvelut	98	141
Sosiaali- ja terveystoimiala		1 674
terveyskeskus		
Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala	2 173	2 171
Kaupunkiympäristön toimiala	558	537
Elinvoiman ja kilpailukyvyn toimiala	91	93
Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos		137
Yhteensä	2 920	4 753

43) Henkilöstökulut	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	112 207 619,93	219 254 089,36
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	1 847 015,00	1 913 133,05
Yhteensä	114 054 634,93	221 167 222,41

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2023	2022
Kokoomuksen Sjoen kunn.järj.ry	19 641,68	24 225,50
Keskustan Sjoen kunn.järj.ry	17 341,03	20 231,55
Sjoen Vasemmistoliitto ry	2 856,26	3 855,00
Suomen Kristillisdem.Sjoen osasto ry	2 470,13	2 508,76
Sjoen Perussuomalaiset ry	4 493,84	7 008,75
Sjoen Sosiaalidemokraattien kunn.järj.ry	9 410,00	9 993,00
Etelä-Pohjanmaan Vihreät ry	382,00	1 155,00
Pohjanmaan Sosiaalidemokraatit		110,00
Keskustan Etelä-Pohjanmaan piiri	429,00	873,00
Perussuomalaisten Etelä-Pohjanmaan piiri		9,00
Seinäjoen Vihreät ry	3 806,00	3 657,00
Pohjanmaan Kokoomus Ry	126,00	714,00
Yhteensä	60 955,94	74 340,56

45) Tilintarkastajan palkkiot	2023	2022
BDO Auditor Oy / BDO Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	25 189,10	28 853,20
Tilintarkastajan lausunnot	5 529,90	0,00
Muut palvelut	9 115,53	9 940,57
Yhteensä	39 834,53	38 793,77

46) Intressitahoihin liittyvät toimet
Tilikaudella 2023 Seinäjoen Energia myi Seinäjoen kaupunki -konsernille sähköä 38,4 GWh. Sähköenergian keskihinta oli 8,65 c/kWh alv 0%, yhteensä 3 318 938 €. Kanta-asiakashinnastoon verrattuna alennus oli 764 285 €.

Avaava tase

Oheisena on esitetty Seinäjoen kaupungin sekä kaupunkikonsernin avaavat taseet, josta voi havaita HVA-uudistuksen aiheuttaman vertailukelpoisuuden muutoksen.

Seinäjoen kaupunki

TASE (ulkoinen) VASTAAVAA	sisältää liikelaitoksen 31.12.2022		Avaava tase 1.1.2023	
A PYSYVÄT VASTAAVAT				
I Aineettomat hyödykkeet				
1. Aineettomat oikeudet	545 853,95		475 910,83	
2. Muut pitkävaikutteiset menot		545 853,95		475 910,83
II Aineelliset hyödykkeet				
1. Maa- ja vesialueet	125 847 778,82		125 847 778,82	
2. Rakennukset	160 333 024,79		160 333 024,79	
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	100 445 455,86		100 433 502,69	
4. Koneet ja kalusto	11 952 653,91		9 239 363,89	
5. Muut aineelliset hyödykkeet	666 826,52		666 826,52	
6. Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	14 953 418,71	414 199 158,61	14 525 727,69	411 046 224,40
III Sijoitukset				
1. Osakkeet ja osuudet	99 610 213,79		84 247 929,25	
2. Muut lainasaamiset	98 566 980,75		98 566 980,75	
3. Muut saamiset	44 676,46	198 221 871,00	44 676,46	182 859 586,46
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
1. Valtion toimeksiannot	663 727,30		663 727,30	
2. Lahjoitusrahastojen varat	1 009 843,87	1 673 571,17	1 009 843,87	1 673 571,17
C VAIHTUVAT VASTAAVAT				
I Vaihto-omaisuus				
1. Aineet ja tarvikkeet		160 546,61		160 546,61
2. Ennakkomaksut		26 840,00		26 840,00
II Saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset				
1. Myyntisaamiset	7 666 553,32		7 666 553,32	
2. Lainasaamiset				
3. Muut saamiset	93 434,44	7 759 987,76	93 434,44	7 759 987,76
Lyhytaikaiset saamiset				
1. Myyntisaamiset	8 167 277,62		8 167 277,62	
2. Lainasaamiset	370 000,00		370 000,00	
3. Muut saamiset	5 041 459,11		5 041 459,12	
4. Siirtosaamiset	7 171 233,34	20 749 970,07	7 171 233,34	20 749 970,08
III Rahoitusarvopaperit				
1. Osakkeet ja osuudet		2 088 412,11		2 088 412,11
2. Sijoitukset rahamarkkinainstr.		0,00		0,00
IV Rahat ja pankkisaamiset		5 461 399,46		5 461 399,46
VASTAAVAA YHTEENSÄ		650 887 610,74		632 302 448,88

Pysyvien vastaavien muutos aiheutuu HVA:lle siirretyistä kalustoista.

TASE (ulkoinen)	sisältää liikelaitoksen		Avaava tase 1.1.2023	
VASTATTAVAA	31.12.2022			
A OMA PÄÄOMA				
I Peruspääoma	215 636 515,77		208 909 445,60	
II Muut omat rahastot	346 231,43		346 231,43	
III Edellisten tilikausien ylijäämä	17 957 420,96		34 296 629,74	
IV Tilikauden alijäämä	<u>16 339 208,78</u>	250 279 376,94	<u>0,00</u>	243 552 306,77
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET				
1. Poistoero		639 070,02		639 070,02
C PAKOLLISET VARAUKSET				
1. Eläkevaraukset				
2. Muut pakolliset varaukset		93 738,83		93 738,83
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT				
1. Valtion toimeksiannot	663 727,30		663 727,30	
2. Lahjoitusrahastojen pääoma	<u>1 009 843,87</u>	1 673 571,17	<u>1 009 843,87</u>	1 673 571,17
E VIERAS PÄÄOMA				
I Pitkäaikainen				
1. Lainat rahoitus- ja vakuutusl.	240 491 433,00		240 491 433,00	
2. Saadut ennakot	134 693,85		134 693,85	
3. Muut velat	<u>35 403,16</u>	240 661 530,01	<u>35 403,16</u>	240 661 530,01
II Lyhytaikainen				
1. Joukkovelkakirjalainat	52 000 000,00		52 000 000,00	
2. Lainat rahoitus- ja vakuutusl.	32 100 836,00		32 100 836,00	
3. Saadut ennakot	348 523,98		348 523,98	
4. Ostovelat	32 577 338,32		32 577 338,32	
5. Muut velat	4 143 663,27		4 143 663,27	
6. Siirtovelat	<u>36 369 962,20</u>	157 540 323,77	<u>24 511 870,51</u>	145 682 232,08
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>650 887 610,74</u>		<u>632 302 448,88</u>

Siirtovelkojen muutos aiheutuu HVA:lle siirretyistä lomapalkkaveloista.

Konserni

VASTAAVAA	Tase 31.1.2.2022 1 000 €	Avaava tase 1.1.2023 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	8 150	6 623
Muut pitkävaikutteiset menot	764	763
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	140 494	139 088
Rakennukset	501 015	449 133
Kiinteät rakenteet ja laitteet	84 491	82 264
Koneet ja kalusto	29 296	21 404
Muut aineelliset hyödykkeet	119 160	119 004
Ennakkomaksut ja kesk. hankinnat	22 609	20 832
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	29 586	28 615
Muut osakkeet ja osuudet	68 609	68 238
Muut lainasaamiset	207	169
Muut saamiset	229	215
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	3 278	3 264
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	3 329	1 243
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	7 822	7 819
Lyhytaikaiset saamiset	56 501	46 027
Rahoitusarvopaperit	21 833	21 833
Rahat ja pankkisaamiset	82 397	76 100
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>1 179 770</u>	<u>1 092 634</u>

VASTATTAVAA	1.1.-31.12.2022 1 000 €	Avaava tase 1.1.2023 1 000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma / osakepääoma	215 637	208 909
Säätiöiden peruspääomat	317	317
Arvonkorotusrahasto	2 475	2 475
Muut omat rahastot	26 732	26 719
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	103 592	115 939
Tilikauden yli-/alijäämä	11 554	
VÄHEMMISTÖOSUUDET	14 821	14 289
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	1 528	94
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 271	3 255
KONSERNIRESERVI	1 976	1 976
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	487 724	442 548
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	64 668	61 602
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	121 101	112 961
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	124 374	101 550
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>1 179 770</u>	<u>1 092 634</u>

V ERIYTETYT LASKELMAT

V ERIYTETYT LASKELMAT

13. Seinäjoen kaupungin eriytetyt laskelmat

Seinäjoen kaupungin toiminta kilpailutilanteessa markkinoilla jakautuu ravintolapalveluihin, tuotemyyntiin, tukipalveluihin ja vuokraustoimintaan. Kilpailuilla toimialoilla toimiminen ei ole ollut kirjanpidollisesti liikelaitokseksi tai taseyksiköksi eriytettyä, mutta eriytetyt tuloslaskelmat ovat johdettavissa kaupungin kirjanpidosta.

13.1 Ravintolapalvelu

TULOSLASKELMA, Seinäjoen kaupunki	2023	2022
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	92 563,14	190 838,65
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-60 652,30	-196 881,57
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-11 254,94	-35 375,67
Muut henkilösivukulut	-2 275,26	-7 310,31
Palvelujen ostot	-3 465,08	-11 903,14
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-46 648,88	-108 036,34
Avustukset	0,00	-13 139,00
Muut toimintakulut	-15 557,88	-20 036,41
	-139 854,34	-392 682,44
TOIMINTAKATE	-47 291,20	-201 843,79
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-47 291,20	-201 843,79

13.2 Tuotemyynti

TULOSLASKELMA, Seinäjoen kaupunki	2023	2022
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	9 642,52	9 753,31
Maksutuotot	38 351,00	16 787,00
Muut toimintatuotot	7 586,18	5 223,00
	55 579,70	31 763,31
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-64 036,18	-60 264,08
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-311,18	-234,06
Muut henkilösivukulut	-58,53	-49,44
Palvelujen ostot	-8 381,04	-12 376,13
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-4 878,86	-11 095,05
Muut toimintakulut	-179 627,81	-169 432,81
	-257 293,60	-253 451,57
TOIMINTAKATE	-201 713,90	-221 688,26
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-201 713,90	-221 688,26

13.3 Tukipalvelut

TULOSLASKELMA, Seinäjoen kaupunki	2023	2022
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	648 173,20	1 376 013,94
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-299 576,70	-658 058,11
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-34 634,45	-102 279,94
Muut henkilösivukulut	-12 566,55	-21 050,18
Palvelujen ostot	-77 138,50	-223 747,04
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-2 639,63	-7 270,50
Muut toimintakulut	-13 942,33	-53 036,39
	-440 498,16	-1 065 442,16
TOIMINTAKATE	207 675,04	310 571,78
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	207 675,04	310 571,78

13.4 Vuokraustoiminta

TULOSLASKELMA, Seinäjoen kaupunki	2023	2022
TOIMINTATUOTOT		
Maksutuotot	1 332,85	1 246,60
Muut toimintatuotot	127 683,86	91 098,59
	129 016,71	92 345,19
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-35 137,79	-31 753,94
Palvelujen ostot	-11 933,10	-9 821,18
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-10 732,88	-8 659,07
Muut toimintakulut	-76 726,89	-67 530,21
	-134 530,66	-117 764,40
TOIMINTAKATE	-5 513,95	-25 419,21
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-5 513,95	-25 419,21

VI ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

VI ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Seinäjoella 25. maaliskuuta 2024

SEINÄJOEN KAUPUNGINHALLITUS

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Seinäjoella, päivänä kuuta 2024

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö

Minna Havia-Niemi
JHT, KHT

VII LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA

Luettelo kirjanpitokirjoista

VII LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA

SEINÄJOEN KAUPUNKI

TILIKIRJALUETTELO:

Päiväkirja	Rondo arkisto	10 vuotta
Pääkirja	Rondo arkisto	10 vuotta
Ostoreskontra	Rondo arkisto	10 vuotta
Ostolaskut	Rondo arkisto	14 vuotta
Muistiot	Rondo arkisto+paperitulosteet	14 vuotta
Myyntireskontra	Rondo arkisto	10 vuotta
Pysyvien vastaavien kirjanpito	Paperitulosteet	10 vuotta
Palkkakirjanpito	Rondo arkisto	10 vuotta
Palkkakortit	Rondo arkisto	50 vuotta
Talousarvion toteutusvertailu	Rondo arkisto	10 vuotta
Tase-erittelyt	Erillisinä lomakkeina	10 vuotta
Tilinpäätös/tasekirja	Sidottuna asiakirjana	Pysyvästi

KIRJANPIDOSSA KÄYTETYT TOSITELAJIT JA TOSITENUMEROSARJAT 2023

TOSITELAJI	TOSITENUMEROT	SÄILYTYS	SELITE
ALKUSA	1001 - 1100	P	alkusaldot
BUD	2001 - 2010	P	talousarvio
BUDL	3001 - 3100	P	lisätalousarvio
KLALKU	99910001 - 99910999	P	konsernin alkusaldot
KLKIRJ	99930001 - 99930999	P	konsernikirjaukset
KLYHT	99920001 - 99920999	P	konsernin eliminointitositteet
KOMMUI	39001 - 39999	p	käyttöomaisuusmuistiot
KOMTOS	34001 - 34999	P	käyttöomaisuustositteet
LIITETIEDOT	1 - 100	P	liitetietojen perusteet
MRP10-99	10000001 - 99099999	S	MR laskulaji 10-99
MRPHYV	5310001 - 5319999	S	Hyvityslask. kuittau
MRPK	5410001 - 5419999	S	Luottotappio
MRPMAN	5110001 - 5119999	P	MRP Manuaalisuorituk
MRPVII	5210001 - 5219999	S	MRP Viitesuoritukset
MUIRO2	15001 - 19999	S	Rondo muistio, ulkoinen
MUIRS2	260018 - 269999	S	Rondo muistio, sisäinen
MUISIS	20001 - 29999	P	Raindance muistio, sisäinen
MUIST1	10001 - 14999	P	Raindance muistio
MUISTP	32001 - 32999	P	Muistiotosite tilinpäätös
OMAKSU	8990001 - 8999999	P	ostoreskontran maksu
OSTOT	8000001 - 8899999	S	Rondo ostolaskut
PALKAT	100001 - 100999	S	palkkatositteet
PANKKI	101001 - 109999	P	pankkitositteet (tiliotekirjaus)
PANKK2	103001 - 103999	P	pankkitositteet (tiliotekirjaus)
SISRP1	500034 - 509999	S	Rondo sisäiset laskut
SISRP2	510017 - 559999	S	Rondo sisäiset laskut
SISRP3	560841 - 599999	S	Rondo sisäiset laskut
SISROP	400530 - 499999	S	Rondo sisäiset laskut
VYÖR	31001 - 31999	P	vyörystostositteet

SÄILYTYS-kohdassa sähköinen arkistointi on ilmaistu S-kirjaimella ja paperinen P-kirjaimella.

